Liſtopad.

1.

Žiwot ſwaté otrokyně Marie, panny a mučednice.

Swatá Maria narodila ſe, gak ſe podobá, z rodičů křeſtanſkých, a protož byla giž od dětinſtwj co nejbedliwěgi we wjře Kriſtowě wychowána. Dáwala weſſkerým gednánjm ſwým na gewo, že dobré ſjmě na dobrau půdu padlo, neboť gakkoli pohany obkljčena, neuchýlila ſe od auzké ceſty, genž k ſpaſenj wede, ani w prawo ani w lewo. I muſila w domě gakéhoſ Řimſkého ſtaroſty, gménem Tertullus, aneb gakž giní piſſj, Lukullus, otročiti. A wſſak wýborná Maria rozuměla tomu též wýborně, kterakby kruſſného ſtawu ſwého ku ſwému zdokonalenj a poſwěcenj použiti mohla, těſſjc ſe, že giným ſlaužjc, podobněgſſi ſe ſtane Spaſiteli ſwému, kterýž nepřiſſel, aby mu ſlaužjno bylo, nýbrž aby ſlaužil.

I neměl ſtaroſta nad Marii čeledjna wěrněgſſjho; neboť hleděla wždy a wſſude na proſpěch ſwé wrchnoſti, wykonáwala rozkazy gegich netoliko rychle a ochotně, anobrž ge i předcházela, bylo-li tjm ziſkáno; ano i oſtatnj ſpolučeledjny wzbuzowala gednak dobrým příkladem, gednak

laſkawým a přjwětiwým domlauwánjm, aby též powinnoſti ſwých pilni byli. Kdož pomoci a služby gakéš potřebowal, propůgčowala ſe mu Maria welmi ráda. Neztratila nikdy trpělliwoſti ani tichoſti ſwé, byť ſe s nj newjm gak krutě bylo nakládalo; nebo k utkwělo gj hlubocе w myſli a w ſrdci přikázanj apoſſtola Páně, genž dj: „Služebnjci poddáni buďte we wſſj bázni pánům, netoliko dobrým a mjrným, ale také newhodným; nebo tak geſt miloſt, geſtliže kdo pro ſwědomj Božj ſnáſſj zármutky, trpě neſprawedliwě. Nebo gaká geſt to sláwa, geſtliže hřeſſjce, a za to pohlawkowáni gſauce, ſnáſſjte? Ale geſtliže dobře činjce trpěliwě ſnáſſjte, tak geſt miloſt u Boha“ (I. Pet. 2, 18—20.). „Služebnjci, poſluſſni buďte we wſſem pánů ſwých tělesných, ne na oko ſlaužjce, gako lidem ſe ljbjce, ale w ſproſtnoſti ſrdce, bogjce ſe Boha. Cožkoli činjte, ze ſrdce čiňte, gako Pánu a ne lidem, wědauce, že ode Pána wezmete odplatu wěčného dědictwj. Pánu Kriſtu služte.“ (Koloſ. 3, 22—24.).

Gakkoli Maria ku každému byla přjwětiwa a ochotna, předce ſe wyhýbala přjliſſnému přátelenj a co neypečliwěgi měla ſe na pozoru přede wſſjm, čjmžby ſe čiſtota ſkwrnila. Protož ſe, gakkoliw těžce pracowala, welmi často a welmi tuze poſtjwala a o pokrm ſwůg ſe mileráda s nuznėgſſjm sdělowala; též ſe w komůrce ſwé, kdykoli mohla, klečje welmi wrauceně modljwala, obzwláſſtě ale tenkráte, když oſtatnj lid

modlám obětowat ſſel; což wždy tak naſtražiti uměla, že nikdo gj nepřjtomnoſt newytýkal; wůbec wſſecky předpiſy ſwaté wjry ſwé u ſaukromnoſti a s neywětſſj wěrnoſtj wykonáwala. — Kdy, ach kdy ſpořádagj čeledjnowé naſſi, kteřjž wolně ſlowo Božj ſlyſſeti a powinnoſtem powolánj ſwého ſe naučiti mohau, ach kdy uſpořádagj žiwot ſwůg tak, aby ge k ſwatoſti wedl? Ach, gak drahné množſtwj gich ležj w okowech marnoſti, chlipnoſti i newěrnoſti, a ubjhá tak w časnau a wěčnau zkázu! O by wſſickni poznali, co gim w ſkutku proſpěſſno geſt; kéž by uwážili a wzali ſi k ſrdci ſlowa proroka Micheáſſe, genž dj (6, 8): „Oznámjm tobě, o člowěče, co geſt dobrého, i čeho Hoſpodin od tebe požaduge: zagiſté abys činil ſaud, a milowal miloſrdenſtwj, a pečliwě chodil s Bohem ſwým.“

Mariiny ctnoſti zářily přjliš gaſně, než aby co wůkol nj byli a až poſud po gegjm náboženſtwj ſe neptali, nebyli ſe na ni ſtali pozorni, pod oſtřegſſj dohljdku gj nebyli wzali. A netrwalo dlauho, wzali gi wſſickni w podezřenj, že křeſťankau geſt, a ſtaroſta Tertullus, člowěk modlářſtwj welice oddaný, otázal ſe gj zgewně po wjře gegj, nebok práwě tenkráte wyſſly přjſné zákony proti křeſťanům, a on by byl nerad ſlužebniei ſwau ztratil. Maria prázdna wſſeho pokrytſtwj a přetwařowánj, i wſſj wrtkawoſti a bázně, wyznala upřjmně nic ſe neſtrachugjc, že wěřj w Kriſta a že od wjry té ſtůg co ſtůg neupuſtj. Saroſta činil wſſe, ſeč wýmluwnoſt

gest, by gi od wjry Kristowy odwedl a k modlářstwj přinutil; wsse marno. I rozljtiw se, sáhl k ostrým prostředkům, a dal Marii, wzor wssech čeledjnů, neyprw ukrutně bičowati, pak ale zawřel gi do tmawého sklepa o wodě a o chlebu, domnjwage se, že mu pak powolněgssj bude.

Třidcet dnj ztráwila statečná panna u wězenj a wssak plna gsauc radosti, že pro Spasitele swého trpj a že na zápas nastáwagicj modlitbami se připrawiti může. I nutil gi hospodář gegj po čase tam opět, aby se Krista odřekla, přidada pohrůžku, neučinj-li, gakž on chce, že gi auřadu udá, aby po zákoně s nj se nakládalo. Ale zmužilá panna odpowěděla přjmě, řkauc: že ráda a dokonale každé sprawedliwé poručenj geho wykoná, ale nesprawedliwé žádosti, aby totiž wjru swau zapřela, wyhowěti nemůže; přidadauc, že powždy bude křesťankau a že hotowa gest wyznánj swé krwj zapečeti w naděgi, že od zakladatele a dokonatele swé wjry wěčné a newýmluwné odměny dogde. — Gak plamenná to wjra! Ó, kdy rozhřegeme my ledowá prsa swá, aby zanjtila se tauhau po králowstwj nebeském, časných ohledů neznagjce?!

Wida tedy Tertullus, že statečnosť té panny křesťanské oblomiti se nedá, a aby mu to w zlé pokládáno nebylo, kdyby gi déle w domě swém tagil: udal gi auřadu, aby po zákoně s nj činili. — Eyhle, gak swět wěrné služby odměňuge! „Marnosť nad marnostj gest," wolá kazatel (8, 14) „kteráž se na zemi děge! Gsau sprawedliwj, gimžto

ſe zle wede, gakoby činili ſkutky bezbožných: a gſau bezbožnj, kteřjž tak bezpečni gſau, gakoby měli ſkutky ſprawedliwých."

Když přiſſel den, že měla býti Maria wyſlýchána, ſeſſlo ſe neſčjſlné množſtwj lidj na mjſtě ſaudnjm; neboť każdý byl żádoſtiw, co ſe s děwečkau ſtane, o njž wſſickni wěděli, że geſt wzor żenſkých ctnoſtj a wěrnoſti čeledjna. Saudce otázal ſe gj, když gi přiwedli, na gegj wjru, kteráž odpowěděla ſkromně a wſſak pewně: „Gá gſem křeſtanka a na wžby křeſtankau zůſtanu!" Saudce pokauſſel ſe gi u wjře zwiklati, gednak welikė odměny gj ſlibuge a gednak ljtými mukami hroze, nebude-li bohům obětowati. Maria ale ſtála, gakoby neſlyſchá; gedině k Bohu otewřena byla ůſta gegj, neboť ſe modlila o ſtatečnoſť a ſjlu. Konečně řekla: „Bůh, kterémuž ſlaużjm, geſt se mnau. Nebogjm ſe tedy mučenj, kteréż mne pauze o żiwot připrawj, gegž bych tak ráda Kriſtu Ježiſſi obětowala." Přjtomný lid pohanſký, mage weſelau ſtatečnoſť za zlomyſlnau urputnoſť a za zgewnau potupu bohů, křičel diwoce, aby Maria upálena byla. Saudce nemage doſti na holém upálenj, dal gi neyprw na ſkřipec natáhnauti a mrſkati, a to ſe dělo s tak nelidſkau ukrutnoſtj, że ſám lid, prw proti ſwětici rozljcený, na to reptal a konečně bauřliwě żádal, aby od mučenj přeſtali. Sudj, boge ſe horſſjch následků, kteréż by ſnad z obecného kwaſſenj mohly powſtati, učinil lidu zadoſt a dal ſwatau mučednici gakémuż wogáku k opatrowánj.

Maria, kteráž w horliwých mukách a bolestech byla stálá a beze strachu, zachwěla se u wnitř duſſe, když si pomyſlila, w gaké nebezpečenſtwj čiſtota gegj přigjti může u wogáka nekárauého; a wſſak brzo zas zmužila se, důwěřugje Pánu, že gi nezawrhne, a ubjrala se do swého wězenj. A co Hoſpodin ſkrze úſta proroka Dawida powěděl, řka: „Poněwadž na mne daufal, wyſwobodjm geg, ochránjm ho, nebo poznal gméno mé. Wolati bude ke mně, a gá wyſlyſſjm geg; s njm budu w ſauženj: wytrhnu geg a oſlawjm geg" (Žalm. 90, 14. 15.), naplnilo se též na ſwaté panně Marii giž následugjcj noci, gelikož gj Bůh dal přjležitoſti, že miſtu i člověku tolik nebezpečnému utéci mohla. Někteřj křeſťané přigali a ukryli gi. To se ſtalo r. 120. Zdali ſwatá panna na to u ſwých hoſtitelů w tichoſti žiwot ſwůg dokonala, aneb zdali opět i se ſwými přechowawateli na ſaud byla pohnána a wrdla odſauzena, o tom giſtých zpráw nemáme. Řjmſký paſſional prawj, že za času Hadriana cjſaře ſmrtj mučednickau žiwot dokonala.

Rozgjmánj.

Dneſſnjho dne ſlawj se ſwátek wſſech ſwatých, genž proto hlawně uweden byl, abychom i ty ſwaté, gimž se po celý rok žádného dne k oſlawenj památky gegich nedoſtalo, ctjti mohli. Ay, gak wzneſſená to ſlawnoſt památka cjrkwe

wſtěžugjcj, to geſt ſwátek wſſech těch, kteřjž zde na zemi dobrý bog bogowali, wjru zachowali a blahoſlaweně dokonali, owſſem ſkrze miloſt Božj a ſwé wlaſtnj přičinénj! A což my, negſme-li též powoláni do ſboru wſſech ſwatých? Ba že gſme, djt Kriſtus Pán, že přiſſel na ſwět, aby wſſecky ſpaſil. Giž tedy gen od nás to záwiſeti bude, wegdeme-li do nebeſkého králowſtwj, kteréž od wěčnoſti nám wſſem připraweno geſt, toliko nám třeba duſſewnjm uchem poſlauchati a ochotně plniti, což nám ctihodnj apoſſtolé, ſlawnj mučednjci, ſſlechetnj wyznawači a nepoſkwrněné chotě nebes mluwj!

Modlete ſe a bogugte, mluwj k nám ctihodnj apoſſtolé, nadſſenj to zwěſtowatelé ewangelium Kriſtowa: modlete ſe a bogugte, a náſledugte nás, ſpořádeyte žiwot ſwůg dle nebeſkých přikázanj, kteráž gſme wám zwěſtowali, wytrweyte u wjře, naděgi a láſce, a nemine wás ani miloſt Božj ani koruna wěčná.

Modlete ſe wrauceně, neuſtáwagjce, mluwj ſlawnj mučednjci, welikomyſlnj ſwědkowé prawdy, modlete ſe k Bohu wſſemohaucjmu o ſjlu, ať we wſſech ſtraſtech a ſwjzlých žiwota wytrwati můžete; hledeyte neyprwé wſſj ſilau králowſtwj nebeſkého a ſprawedlnoſti geho; ſhromažďugte ſi poklady pro wěčnoſt; a nežbyſte ſe ſtali newěrni ewangelium Kriſtowu, raděgi wſſecky wěci pozemſké w obět deyte, raděgi wſſeho blaha pozemſkého ſe odřjkeyte, raděgi boleſti ano i ſmrt neytrpčj ſnáſſeyte.

*

Učiňte, ať ſwětlo waſſe ſwjtj, wolagj k nám zpanilomyſlnj wyznawači, wzorowé to wýbornj wſſelikých ctnoſtj křeſťanſkých, učiňte, ať ſwětlo waſſe ſwjtj a oſlawugte ſlowy i ſkutky Boha otce ſwého nebeſkého před lidmi! Plačjcjm buďte těſſiteli, chudým zpomocnjky, opuſſtěnýmm ochranci; uwáděgte blaudjcj na cestu dokonaloſti, kleſagjcjch chraňte, aby nepadli, kleſlým podáweyte bratrſkau ruku, aby powſtali; pohrdeyte ſtatnau myſlj wſſjm, což by wás od wěcj nebeſkých odwádělo, a zbožj pozemſkého ku blaženoſti ſpolubratrů ſwých obraceyte.

Podrobugte ſwých náklonnoſtj, wolagj nepoſkwrněné chotě nebeſké, ti paničtj chrámowé Ducha ſwatého, podrobugte ſwé náklonnoſti a žádoſti ſwatému zákonu rozumu, křižugte tělesnoſť ſe wſſemi gegjmi žádoſtmi, a přemáheyte wſſecka wábenj a drážděnj k hřjchu, powzuáſſegjce důwěrně očj i myſli k Bohu Otci ſwětel! Bděte a modlete ſe, abyſte neweſſli w pokuſſenj!

Budeme-li naučenj a přjklady ſwatých a ſwětic Božjch powždy ſobě k ſrdci bráti, a budeme-li gich wěrně náſledowati, gakož oni Kriſta byli náſledowali, pak zagiſté bude též ucta naſſe k nim prawá a chwalitebná, Bohu milá, nám pak proſpěſſná a užitečná; neboť dauſati můžeme, že ti, kteřjž, když pozemſkými truſy ſkljčeni byli, bližnjm ſwým dobrodinj wſſelike prokazowali, nynj když u Boha gſau a miloſti geho w plné mjře požjwagj, tjm ochotněgi a tjm mocněgi za nás u

Boha, u Otce wſſech orodowati a nám pomáhati budau.

„Králowſtwj nebeſké trpj náſilj, a ti, kteřjž náſilj činj, uchwacugj ge“ (Mat. 11, 12.).

„Sprawedliwj ſe gako ſlunce budau ſtkwjti w králowſtwj Otce gegich“ (Mat. 13, 43.).

„Ani oko newjdalo, ani ucho neſlýchalo, ani na ſrdce lidſké newſtaupilo, což připrawil Bůh těm, kteřjž geg milugj“ (1. Kor. 2, 9.).

„Neymilegſſj, nynj gſme ſynowé Božj: a geſſtě ſe neukázalo, co budeme. Wjmek, že když ſe ukáže, podobni gemu budeme; nebo widěti geg budeme tak, gaký geſt“ (1. Jan. 3, 2.).

„Dobrořečenj a gaſnoſt, a maudroſt, a djkučinění, čeſt a moc, i ſſila Bohu naſſemu, na wěky wěku. Amen.“ (Zgew. ſw. Jan. 7, 12.).

Modlitba.

Wſſemohaucj, wěčný Bože, genž gſi nám propůgčil zásluhy wſſech ſwatých w gedné ſlawnoſti welebiti: proſſme, abys nám hognoſt ſmilowánj ſwého, o kteréž wraucně žádáme, z ohledu tolika orodownjků uděliti ráčil. Skrze Kriſta Pána naſſeho. Amen. (Modlitba cjrkewnj.)

Dnes také připadá: Swátek wssech swatých a wywolených Božjch. Slawnost tato má swůg půwod od Řjmského papeže Bonifacia, toho gména čtwrtého, kterýž starý Řjmský chrám ku poctě wssech smysslených bohů a bohyň wystawený a Pantheon řečený ku cti blahoslawené panny Marie a wssech swatých mucednjků poswětil a swátek ten každoročně s welikau slawnostj swětiti poručil. Řehoř pak také čtwrtý papež potom ustanowil, aby ta slawnost, kteráž rozličnými způsoby w rozličných cjrkwjch se swětjwala, ke cti wssech swatých tohoto dne weřegně po wssj cjrkwi na wěčné časy konána byla.

W Tarracině narozenj swatého Césarina, gáhna, neyprwé w žaláři mnoho dnj trápeného a potom se swatým Julianem, knězem, w pytli do moře uwrženého. Na zámku Diwionenském swatého Beniğna, kněze; w Damassku utrpenj sw. Césaria, Dacia a giných pěti; w Perské zemi swatých mučed. Jana biskupa a Jakuba, kněze, za krále Savora; w Tarsu swaté Cirenie a Juliany, za Maximiana cjsaře; w Awerius swatého Austermonia, biskupa; w Bajoku swatého Wiğora, biskupa; w Tiburu swatého Sewerina, mnicha; a m. g. swatých

2.

Žiwot swatého Malachiásse, arcibiskupa Armaghcenského.

Swatý Malachiáš, gehož žiwot swatý Bernard popsal, narodil se r. 1094. w Armaghce w zemi Irské z rodičů sslechetných a welice nábožných, od nichž ke wssemu dobrému weden byl, tak že giž co pachole wzorem byl tichosti, pokory, skromnosti a lásky k bližnjmu. Ale též we wědách wýborné činil pokroky, tak že w krátkém čase we sskolách wssecky swé spolužáky daleko přehonil. Rostaucjm wěkem rostly též geho wědomosti a ctnosti w mjře neobyčegné, wyraženj a kratochwjle neměly pro něho žádné wnady, owssem ale poslauchage tahu ducha, mořil tagně

ſwau tělesnoſt a rozgimal ſi přikázanj Božj, při tom wſſak wſſeho utjkal, čjmž by lid na ſebe učinil pozorna, boge ſe, aby ſe marnoſtj, kteráž etnoſtem na neywýš ſſkodna bývá, nenakazil.

Náboženský mládenec, dokonaw swá ſſtudia, znamenal do ſebe wnitřnj gakéſi puděnj, aby ſe wýhradně Bohu zaſwětil a protož neodkládage činiti, kam ho duch nutil, ſſel k giſtému bohabognému pauſtewnjkowi gménem Imar, genž w chýžce bljž koſtela zůſtáwal, a aby ho ceſtám dokonaloſti učil, ſnažně žádal. Tento krok mladého ſſlechtice způſobil weſměs nemalého podiwenj, a ſkoro ode wſſech w zlau ſtránku mu to wykládáno bylo; ale Malachiáš nedbal ani úſměſſků ani křiwých poſuzowánj, nechť přiſſla odkudkoli, nýbrž kráčel na dráze ſwatoſti tak mohútně před ſe, že w krátce wſſickni i poſmèwáčkowé i utrhači umlkſſe, s uctau na zbožného mladjka hleděli.

Příklad překrásný wýborného ſſlechtice půſobil blaženě též na giné mladjky, a netrwalo dlauho, uſneſlo ſe gich několik, že rowný žiwot powedau. Malachiáš, gehož horliwoſtj wſſickni ſe wzděláwali, byl by rád, welmi rád w ſwaté ſaukromnoſti žiwot ſwůg dokonal, ale tu nagednau z úkrytu ſwého muſil wyſtaupiti a w ſſirſſim oboru pracowati, gelikož ho arcibiſkup Armaghcenſký neyprwé za gáhna a pak i za kněze wyſwětil, nic na wzpjránj geho, že nenj k takowé důſtognoſti způſoben, nedbage, ano konečně mu i přikázal, aby na ſe wzal úřad kazatelſký,

a aby hleděl kázeň cjrkewnj, kteráž během dlauhých válek, welice byla klesla, naprawiti. Malachiáš zastáwal powinnosť tuto s rázností a pewností; a že milosť Božj byla s njm, počala se klesla kázeň wssude mile obnowowati a wýborného owoce wydáwati: kostelowé se wssude ozdobowali, služby Božj swětily se s důstojnosti, lid zas častěgi chodil ku swaté zpowědi a k swatému přigjmánj; stáw manželský se sňjmal dle cjrkewnjch zákonů, a wůbec tak wsse zařjdil a spořádal, že lid prwé tak surowý a rozpustý, nynj wssemožně se přičiňowal, aby Bohu w duchu a w prawdě slaužil. Kázanj geho přicházela ze srdce láskau planaucjho, a tudyž působila na posluchače gako oheň s nebe přissly! I musela kázanj geho lidem otřásati a wnikati do neyhlubssj hlaubky dusse geho, protože což kázal, sám co neyswědomitěgi konal; a netoliko že téměř bez přestánj se modlil, nýbrž i neunawený byl, když se gednalo o dobrý skutek; a neywětssj mu působilo radosť, když chudým mohl pomáhati a nemocných nawssťewowati, ano i mrtwých rád a s ochotnosti pochowáwal, nedbage ússtěpků sestry, domnjwagjcj se, že takowým chowánjm důstognosť swau sslechtickau zneuctjwá a hanobj.

By se ugistil, že cokoli koná pro obnowenj kázně cjrkewnj, odessel na něgaký čas k biskupowi Lismorskému, kterémuž Molchi říkali a kteréhož učenosť a žiwota swatosť po celé zemi Irské na slowo wzata byla. Pod dozorstwjm muže tohoto pracowal swatý Malachiáš po některý čas

s neywětſſj horliwoſtj, tak že když byl od arcibiſkupa domů powolán, obohacen uměnjm, zkuſſenoſtj i záſluhami do Armagħu ſe nawrátil.

Mezi tjm powolal Pán ſeſtru geho, o njž gſme prwé mluwili, na wěčnoſt. Malachiáš poraučel duſſi gegj po dlauhý čas při mſſi ſwaté do miloſrdenſtwj Páně. Poſléze toho po třidceti dnj činiti opominul. Tu uſlyſſel času nočnjho gakýſſi hlas, že ſeſtra geho w rauſſe černém na hřbitowě ſedá a po třidcet dnj weliký hlad trpj. Swatý Malachiáš porozuměl napomenutj tomuto, a opět za zeſnulau ſeſtru obět mſſe ſwaté přináſſeti počal. Po některém čaſe, zdálo ſe mu, že gi widj, ana w černém oděwu u dweřj koſtela ſtogj, ale marně o dowolenj ſe ſnažj, aby wegjti směla. J pokračowal dále w modlitbách ſwých, a tu uzřel gi owſſem w koſtele a w rauſſe bjlém, ale geſſtě daleko od oltáře; konečně ale, an w obětowánj mſſe ſwaté a w oſtatnjch ſkutcjch dobrých neuſtáwal, dočkal ſe té radoſti, že gi u oltáře a w ſtředu blahoſlawených duſſj uzřel.

Geſſtě gedné radoſti doſtalo ſe toho času wěrnému tomuto ſlužebnjkowi Božjmu. Totiž geho ugec oprawil opatſtwj Bangor, kteréž we ſtawu welmi bjdném bylo, ano puzen tauhau po dokonaloſti ſám ſe w kláſſter dal, ale pod tau wýmjnkau, aby Malachiáš zprámu nowě zřjzeného kláſſtera wedl. J uwázal ſe Malachiáš we zprámu kláſſtera, a tak wſſe wýborně wedl a řjdil, že kláſſter Bangorſký w krátkém čaſe opět ſjdlem žbožnoſti a učenoſti i dobré

kázně klášterní se stal, čemuž se owšem nikdo diwiti nebude, kdož uwáží, že přednosta kláštera, gak swatý Bernard geg popisuge, byl obcowánim žiwý zákon, že byl zrcadlo, we kterémž se wesškery ctnosti odrážely, že byl otewřená kniha, we které se každý prawým základům dokonalosti učiti mohl. A wšak nebylo swatému Malachiášowi přáno o samotě klášterní žiwot tráwiti, musiltě ná žádost lidu a na poručenj arcibiskupa Celsa uprázdněné biskupstwj Konnoretské přewzjti, ačkoliw tenkráte teprw gen třidcet rokú stár byl.

Swatý biskup, genž pauze z poslušnosti w biskupstwj se uwázal, shledal, že osadnjci, co do mrawnosti hluboce klesli gsau, a že mnozi z nich mimo gméno křesťanstwj ničehož newěděli. A wšak Malachiáš důwěře se w pomoc a w milost Božj, gjž tolikráte očiwidně byl zakusil, gal se wšj silau zpustilau winici wzdělawati, wěrně plně slowa apoštola Páně k Timotheowi, řkaucj: „Kaž slowo, nabjzey w čas i ne w čas; tresci, pros, žehři we wšj trpěliwosti a učenj! Bdi, we wšem pracug, koney djlo kazatele, wyplňug službu swau, střjzliwý buď“ (II. Tim. 4, 2, 5.). Drže se těchto přikázanj, gako sobě řečených, celé noci na modlitbách za poblaudlé owčičky swé tráwil, procházel celé biskupstwj od mjsta k mjstu, wšude uče, napomjnage a gednak po dobrém, gednak přjsně k pořádku a k dobré kázni lid donuceuge. Ústěpky, posměch a nakládánj zlé snášel s trpěliwostj nepřemožitelnau. A ay, w brzce wyhynula neumělost a powěry po wšech kragjch

gewila se snaha k nábožnému žiwotu, zwlásstě když se někdy stalo, že zarputilého hřjssnjka náhlý trest postjhl. Ukázalo se to zwlásst welmi nápadně na gakéms wogákowi, kterýž proti wssem zákonům cjrkewnjm s bljzkau přjbuznau w manželstwj hanebném žiw byl, a tak hřjssným sňatkem gesstě se honosil. Swatý biskup napomjnal geg welmi důtkliwě, aby přestal pohorssenj dáwati a z hřjchu swého aby se kál, dostal ale za to urputnau a drzj odpowěď, gakáž gen z úst nesslechetnjka wygjti může. I prawil k němu horliwostj zanjcený biskup: „Bůh tě sám proti wůli twé od předmětu podlé náružiwosti twé oddělj!“ — a hle, než minula hodina upadl chlipnjk ten w ruce nepřátel swých, od nichž zawražděn byl.

Giž po několik let byl swatý Malachiáš s horliwostj i s widitelným požehnánjm Božjm biskupstwj Konnorské zprawowal, an arcibiskup Celsus umřel. Tento wrchnj pastýř, dokawad na žiwě byl, wážil si Malachiásse welmi, a protož také duchowenstwo i ostatnj lid k tomu měl, aby, až umře, Malachiásse za arcibiskupa si wywolili. A gakž žádal, stalo se. Lid a duchowenstwo wywolili, tak gak tomu zákony cjrkewnj chtěly, Malachiásse za arcibiskupa Armaghského; ale tento gsa pán mjrumilowný, nikterak se w tak wznessenau powinnost uwázati nechtěl, a to z té přjčiny, že někteřj páni arcibiskupstwj gmenowané gako dědičné we swých rodinách učiniti chtěli. A skutečně se stalo, že gistý člowěk z rodu nebožtjka arcibiskupa mocj w ar-

cibiskupstwj se wetřel. Malachiáš různic a hádek negsa milownjk, nechtěl nikterakým způsobem o práwo swé se zastáwati, až geg konečně po třech letech k tomu biskupowé a ginj páni zemsstj přinutili, z nichž mu prwněgssj i klatbau cjrkewnj hrozili, nezlomj-li wzdor swůg. Což on uwažuge řekl k biskupům: „Wy chcete mau smrt, gá poslauchám w naděgi mučednictwj; a wssak pod tau wýmjnkau, abych, gest-li se wěc podařj a řád opět w osadu uwedu, abych pak opět k prwnj choti swé a k zamilowané chudobě nawrátiti se směl!“ Wýmjnka tato byla schwálena.

Swatý biskup musil nynj od přjbuzných a přátel wetřelce, kteřjž se proti němu spikli, přjliš welkých protiwenstwj snásseti; a wssak wssemohaucj Bůh, w něhož daufal a kterémuž se úplně we wůli wzdal, zgednal mu w krátce pokog, an půwoda spiknutj a tři pomocnjky geho, když w lese na arcibiskupa w kosteljčku se modljcjho čjhali, bleskem zabil a ostatnj spoluwinnjky ginak a ginak potrestal. Gindy zas pozwal geg giný zeman, genž též o bezžiwobytj geho stál, pod zástěrau přátelstwj do domu swého w tom úmyslu, že geg pak s pomocnjky swými snadno žiwota zbawj. Kněžj, kteřjž přjtomni byli, když pozwánj se stalo, zrazowali co mohli swatému arcibiskupowi, aby nechodil do domu zgewného nepřjtele, on ale odpowěděl, řka: „Bratřj mogi, nechte mne následowati mistra mého. Marně gsem křesťanem, nenásledugi-li Krista. Snad obměkčjm ukrutnjka, pokořuge se!“ I ssel tedy do

domu, do kteréhož pozwán byl, a když weſſel, nalezl tam mnoho ozbrogených lidj, ti ale widauce biſkupa, an odhodlaně kráčj, tak přjliš se zarazili, že žádný se ani nehnul. Což když zočil zeman, wegda do sebe uwrhl se k nohaum biſkupowým a za odpuſſtěnj proſe, od těch dob ſluſſně a rozſſafně se k ſwatému chowal. Tito a podobnj přjkladowé božſké ochrany způsobili, že ſi ſwatý arcibiſkup žádnými hrozbami ani křiwdami u wykonáwánj swého paſtýřſkého úřadu překážeti nedal.

Mage konečně od zgewných i ukrytých nepřátel pokog, oddal se ſwatý arcibiſkup se wſſj pilnoſtj zprámě swého ſtádečka, a než minuly tři roky, bylo celé arcibiſkupſtwj w dokonalý řád uwedeno; i neobkládal, ſpatřiw to, gak ſi byl wymjnil swého důſtogenſtwj se wzdáti, a také ſkutečně uſtanowiw ſobě za následownjka Gelaſia, kněze wſſeſtranně dokonalého, do Konnorſkého biſkupſtwj milerád se nawrátil. S biſkupſtwjm tjmto bylo od dáwných let též biſkupſtwj Dowenſké ſpogeno. Uwažuge ſwatý Malachiáš, že by dobře bylo pro duſſewnj proſpěch oſadnjků, kdyby se biſkupſtwj Konnorſké gako před wěky bywalo, we dwě rozdělilo, učinil to a uſtanowiw biſkupſtwj Konnorſkému zwláſſtnjho biſkupa, ſobě správu Dowenſkého gakožto menſſjho a chudſſjho ponechal. — „Blahoſlawený bohatý, kterýž nalezen geſt bez poſkwrny: a kterýž po zlatu nepoſtaupil, aniž daufal w peněžjch a w pokladech“ (Sir. 31, 8.).

I byl swatý Malachiáš po mnohá léta powažowán za rádce a za apoſſtola celého Irſka, nebok negen duchownj oſoby, nébrž i ſwětſký lid bráwal s njm radu o záležitoſtech těla i duſſe, a nebylo, kdožby od milowaného paſtýře bez útěchy aneb bez pomoci byl odeſſel. Roku wſſak 1139. wydal ſe ſwatý biſkup ſkrze wěci welmi důležité do Řjma k papeži Innocencowi II. Ceſtau zawjtal do kláſſtera Klarowallenſkého, zákona Ciſtercſkého, a ſeznámiw ſe tu se ſwatým Bernardem a s celým žiwotem kláſſternjků na nic wjce nemyſlil, než biſkupſtwj ſe wzdáti a w řečeném kláſſteře pod zpráwau Bernardowau až do ſmrti Bohu ſlaužiti. Přigda do Řjma přednesl ſwatému otci wſſecky záležitoſti ſwé, a ten uwjtaw přjchozjho biſkupa počeſtně, ke wſſemu přiſwědčil, za čež žádal, wygjmage, že mu nepowolil biſkupſtwj ſe wzdáti a w kláſſter Klarowallenſký wſtaupiti; ano wida, že pro ten čas nemožno tak wýtečného biſkupa, gaký byl Malachiáš, propuſtiti, učinil geg ſwým legátem po celém Irſku a mnohými ſwatými wěcmi geg podařiw počeſtně propuſtil. Malachiáš přigal wſſe, čehož mu ſwatý otec udělil, w duchu pokory a wykonaw na to ſwau pobožnoſt na hrobech ſwatých, zpátečnj ceſtu naſtaupil.

Když ſe do biſkupſtwj opět byl ſwého nawrátil, gal ſe s obnowenau horliwoſtj owčičky ſwé duchownj ſlowem Božjm krmiti a ceſtu do králowſtwj nebeſkého gim okazowati. Bůh oſwěčowal wſſe, což mluwil aneb konal, mnohými zázraky. Swatý

Bernard mnohé z nich wyprawuge, pak dokládá: „Neywětſſim zázrakem byl ſwatý muž ten ſám, a to pro wýborné ctnoſti a pro žiwot prawě apoſſtolſký. Nemělte od prwnjho okamženj, co žiwot duchownj započal, nic ſwého; ba ani wlaſtnjho přjbytku. Z geho úſt nikdo neſlyſſel ſlowa marného, tjm méně hřjſſného. Wſſecky cesty konal pěſſky: nikdy ſi neda zwláſſtnj pokrm dáti, ani obzwláſſtě ſi poſluhowati. Pro chudé ſbjral almužnu, nemocné rád nawſſtěwowal, ukěchu gim přináſſege. Nikdo neodeſſel od něho, aby nebyl potěſſen. Hřjſſnjkům domlauwáwal co neymiloſtiwěgi, ſtawěl gim miloſrdenſtwj Božj na oči, aby s dů wěrnoſtj odpuſſtěnj hřjchůw ſwých žádali a ſe naprawili. Teprwa když po dobrém nic nedowedl, ljčil gim přjſſnau ſprawedlnoſt nebeſkého ſaudce, aby, nemoha láſkau, aſpoň hrůzau k pokánj gich dohnal, a negednomu, když hluch byl ke wſſemu domlauwánj a ke wſſemu napomjnánj, předpowjdal brzký treſt Božj, a následek okázal, že brozby liché nebyly. Geden z takowých přjkladů giž swrchu gſme byli uwedli.

Swatý Bernard wyprawuge geſtě mnohé giné wěci o tomto ſwatém biſkupowi, než to wſſecko minauce toliko o blahoſlawené ſmrti geſtě ſe zmjnjme. Gednoho dne wyrážel ſe swatý biſkup ſe ſwými duchownjmi přjwětiwými rozprámkami a gmenowitě o ſmrti. Každěj z přjtomných powěděl, kdy a kdeby ſi přál umřjti; konečně byl i swatý biſkup na přánj ſwé otázán. A odpowěděl gako u wytrženj, řka: „Umru-li we wlaſti,

žádám ſi, aby ſe to ſtalo, kdež apoſſtol náš, ſwatý Patricius odpočiwá, abych s nim z mrtwých wſtal; čeká-li ſmrt na mne mimo wlaſt, přál bych ſi, aby mne w opatſtwj Klarowallenſkém zaſtihla; na wſſechen způſob ale přegi ſi, abych w den wſſech wěrných duſſiček ſwět opuſtil, gelikož toho dne ſwatá cjrkew zemřelým mnoho pokladů uděluge." Napotom ukázalo ſe, že přánj toto bylo proroctwjm.

Nowé cjrkewnj důležitoſti přinutily ſlužebnjka Božjho, že po druhé k ſwatému otci do Řjma ſe wydati muſil. J nawſſtjwil opět zamilowaný kláſſter Klarowallenſký, kdež ho opat ſwatý Bernard a oſtatnj bratřj s nelíčenau radoſtj uwjtali. Přibyl tam w měſjci řjgnu r. 1148. Sotwa ale že několik dnj tu pobyl, rozneměhl ſe welmi těžce, předpowjdalk určitě, že ſe wjce neuzdrawj, přigjmal ale nicméně wſſe, což mu laſkawj bratřj pro uzdrawenj podáwali. J zdálo ſe, že ſe zotawuge, tak že na wſſe Swaté ſlužbám Božjm přjtomen byl. Po ſlužbách Božjch cjtil ſe tak ſlabým, že k bratřjm řekl: „Mně na ceſtu do wěčnoſti nezbýwá nic, než zaopatřenj a poſlednj pomazánj." Napotom ſe dal do koſtela doneſti a na popel položiti, i ſwátoſtmi uwjragjcjch zaopatřiti. Když ho pak do pokoge odneſli, poručil ſebe i wſſecky ſwé přjſtogjcjm do modlitob, a umřel tiſſe w Pánu po půlnoci, ſtár gſa teprw 54 let. Opatowé neſli urtwol geho k hrobu a giž při pohřbu oſlawil ho Pán zázraky.

Rozgjmánj.

W žiwotě swatého Malachiásse widěli gsme, gak snažně a s gakým následkem obět msse sw. za dussi zemřelé sestry swé obětowal, gako by nám tudy přikazowal, řka: „Gdi a učiň podobné!“ A to-li nám wolá přjklad swatého arcibiskupa, tjm wjce nás k tomu pobjzj dnessnj slawnost, genž zwlásstě k tomu ustanowena gest, abychom my, lidé tu na zemi rytěřugjcj za zesnulé bratry a sestry w Pánu se přimlauwali, a giné dobré skutky za ně a mjsto nich konali, aby tjm spjsse ode skwrn, gimiž pokáleni z tohoto swěta wykročili, očisstěni a do radosti wěčné přigati byli. Žek toho ty dusse potřebugj, a to welice potřebugj, může se každý domysliti, kdož wj, že hrozné gest, gak swatý aposstol Pawel swědčj: padnauti w ruce Boha žiwého, a že následowně tam na wěčnosti snássegj muky přebolestné a sami sobě nikterako pomoci nemohauce, žalostiwě k nám wolagj: „Slitugte se nade mnau, slitugte se nade mnau alespoň wy, přátelé mogi, nebo se mne dotkla ruka Páně.“ A táž-š se, křesťanská dusse, gak spomoci můžeš w Pánu zesnulým, ale w ohni očistcowém drženým bratrům a sestrám? Za odpowěd měg, že se to může státi způsobem přerozmanitým. Můžemek to učiniti předrahau mssj swatau, nad kteraužto oběk Bohu nic nenj milegssjho a dussičkám w očistci nic prospěssněgssjho. Můžemek gim přispěti skutky sprawedlnosti, když na mjsto nich nahradjme, cokoli komu ubljžily

na cti a na statku, na těle a na duši, nechť pak ublížení stalo se z nepředložeností aneb z lehkomyslnosti aneb z jakéhokoli pramene jiného. Bohužel, že jmenovitě tu nad míru netečni bývame a nemilosrdni, a zvlášště ti, kteříž zboží a statky zemřelých w držení mají. Mnozí z nich wědí, že na statku jejich nespravedlnost jakás lpí, že mnohá wěc nějakým auskokem nabyta byla, že nebylo tak chudým pomáháno, jak býti mělo a co wše podobného. Nuže ti lidé wědí to a wědí, že se zemřelí namáhali zákonům spravedlnosti zadost učiniti, že ale smrtí překwapeni, zadost úplně učiniti nemohli; ach oni to wědí a mohli by we jménu zemřelých, jejichž statek drží, učiněné křiwdy naprawiti, a tudy ulehčiti mukám jejich očistcowým a jich ukrátiti, by jen jiskry lásky k ubohým duším měli, a wšak to an nemají, říkáwají: ay co mi do zemřelých, to ať si sami zodpowídají a s Bohem wypořádají, to jest jejich wina, já nemohu ničehož učiniti, abych sobě neuškodil, mámť děti a rodinu, ta jest mi bližší. — Tak a podobně říkáwají ti nemilosrdníci, nepomejšlejíce, že pomáhajíce duším w očistci, nejen bohulibě jednáme, nobrž na očištěných duších ochodowníků nabýwáme, kteříž zajisté lásku láskau nám zplácejí budau. Dále můžeme duším přispěti též skutky milosrdnými, dokonáwajíce dobré, což od nich bylo počato, aneb almužny za ně udělujíce, aneb za ně se modlíce a postíce, aneb něco milého si odpírajíce, a jiné skutky tělesného i du-

ſſewnjho miloſrdenſtwj za ně obětugjce. Gelikož Kriſtus Pán ſám ſebe za wykaupenj a ſpaſenj duſſj naſſich obětowal a ſmrť neyboleſtněgſſj na dřewě křjže podſtaupil: my bychom ſe zdráhali tak nepatrných wěcj za duſſe zemřelé konati? Pomněme, že negſme giſti ſpaſenjm ſwým, a že ruſſice auwazek láſky, gjmž k zemřelým wázáni gſme, tjm giž ſe prohřeſſugeme, a že následkem i nám mjlo bude, budau-li lidé na ſwětě žiwaucj a záſluh u Boha ſi ziſkati mohaucj, budau-li za nás orodowati. A co chceš, aby tobě giuj činili, gdi a čiň podobně gim.

„Swaté a ſpaſitedlné geſt myſſlenj za mrtwé ſe modliti, aby od hřjchů ſproſtěni byli“ (II. Mach. 12, 46.).

„Modlete ſe za ſebe weſpolek, abyſte ſpaſeni byli; mnohok zagiſté může modlitba ſprawedliwého uſtawičná“ (Jak. 5, 16.).

„Almužna od wſſelikého hřjchu i od ſmrti wyſwobozuge, a nedopauſſtj duſſi gjti do temnoſti“ (Tob. 4, 11.).

„Pamětliw buď na oſud můg; nebo takowý bude i twůg: mně wčera a tobě dnes“ (Sir. 38, 23.).

Modlitba.

Ó Boże! wſſech wěrných Stwořiteli a Wykupiteli; duſſem ſlužebnjků a ſlužebnic ſwých odpuſſtěnj wſſech hřjchů rač dáti: aby prominutj,

kteréhož wždy žádali, pokornými prosbami dogjti mohli. Genž gsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen. (Modlitba cjrkewnj.)

Dnessnjho dne slawj se též: Památka wssech wěrných zemřelých; téhož dne narozenj swatého Wiktora Piktawienského, biskupa; w Terģestě utrpenj swatého Justa; w Sebastě swatých mučednjků Karteria, Stiriaka, Tobiásse, Ewdoxia, Ağapia a towarysstů gegich. W Perské zemi swatých mučednjků Aknidia, Peğasia, Afronia s mnohými towarysstj; w Africe narozenj swatých muček. Publia, Wiktora, Herméta a Papie; w Tarsu w Cilicii swaté Ewtychie, panny a mučednice; w Laodicei w Syrii swatého Theodota, biskupa; we Wjdni francauzské swatého Girj, biskupa; w klášteře Ağaunském sw. Ambroże, opata; w Syrii, w městě Cyru, swatého Marciana, wyznawače, a m. g. swatých.

3.

Žiwot swatého Huberta.

Swatý Hubert, syn Bertranda, wýwody akwitánského, narodil se w polowici sedmého stoletj. Péčj otce swého dostal se w mladistwém gessitě wěku ke dworu krále francauzského, Theodorika III. Swau mrawnostj, náboženostj a mnohými wědomostmi swými dobyl si celé důwěry králowy, a tudyž i wážnosti a uctiwosti wesskerého panstwa i wssech úřadnjků, a následowně dossel i wznessených důstognostj, w nichž se tak slussně chowal, že se i w přjzni králowě i u wážnosti lidu čjm dál tjm wjce utwrzowal. Ale právě tyto wznessené auřady a tato přjzeň působily na dussi geho, ginak wsseho dobrého a sslechetného schopnau, welmi neblahožně; nemyslil

totiž na nic giného, než pauze na ſwětſké ſwé auřady a powinnoſti, a na rozkoſſe a radowánky u dwora a na giné poſſetiloſti; o ſpaſenj ale duſſe neſtaral ſe, gakkoli tenkráte žiwot ſwůg žádnau neſſlechetnoſtj nepoſkwrnil, ani po bezceſtj nechodil. Mohlok ſe o něm říci, což ſwatý Jan ewangeliſta o biſkupu Laodicegſkém prawil, řka: „Wjm ſkutky twé, že negſi ani ſtudený, ani horký; ó bys ſtudený byl aneb horký! ale že gſi wlažný, a negſi ſtudený, ani horký, počnu tě wywrhowati z úſt ſwých“ (Zgew. 3, 15, 16.).

A wſſak práwě proto, že mladý Hubert po bezceſtj nechodil, a že žiwot neſſlechetnoſtmi až poſud nebyl poſkwrnil, byla duſſe geho miloſti Božj geſſtě přjſtupná, nebok, gak pjſmo ſwaté dj: „w zlowolnau duſſi newegde maudroſt, aniž bydleti bude w těle, kteréž poddáno geſt hřjchu,“ a bylo ſe nadjti, že rád a ochotně půgde, kamž ho miloſt Božj powede, gakmile naň zawolá. J ſtalo ſe tak. Hubert ſtoge we wzneſſených důſtogenſtwjch a hodnoſtech měl přečaſto přjležitoſt ſcházeti ſe s muži bohabognými a wěrnými ſlužebnjky Kriſtowými. A těch mužůw tichoſt a newinná weſeloſt z wědomj čiſtého pocházegjcj tolik geg dogjmala, že neyraděgi s nimi obcowáwal, a tjm častým s nimi obcowánjm naučil ſe záſadám a přikázanjm, o nichž až poſud ani zbla newěděl. J počal geſt oprawdowěgi přemýſſleti o marnoſti pozemſké cti a ſwětſkých rozkoſſj; co ho prwé těſſjwalo, radowánky u dwora hnuſily ſe mu nynj, a gegich miſto opanowalo

rozjjmánj o wěčnosti, o nebezpečj, kteréž spasenj dussi hrozj, o prostředcjch, kterak by člowěk z wjru hřjchů a pokussenj wybřjsti a budaucj blaženosť si ugistiti mohl. Takowými myssléнkami zaměstknán, wyssel si gedenkráte na low, gemuž náruživě oddán byl, a tu padl mu nagednau obraz ukřižowaného Krista do očj, a tak welice geg dogjmal, že bolem gako přemožen u sebe řekl: „A gá gsem přičinau utrpenj geho!“ Od toho okamženj stal se Hubert, prwé o své spasenj tak nestarostný, nagednau gako giným člowěkem; tak že složiw důstognosti své, dwůr i wssecky radowánky a rozkosse dwornj opustil a po wůdci se ohlédal, kterýž by mu cestu ku ctnosti ukazowal a po nj geg wodil. — „Dnes usslyssjte-li hlas Hospodina, nezatwrzugte srdcj swých“ (Ž. 94, 8.).

Toho času byl biskup Trajektenský, swatý Lambert, pro učenosť a žiwota swatosť a obzwlásstě pro horliwosť, gjž čest Božj rozssiřowal daleko ssiroko znám. K němu tedy wydal se Hubert, a zgewiw mu stau dusse své nebezpečný, prosil co neyssnažněgi, aby mu byl i učitelem i wůdcem na dráze žiwota. Swatý biskup přigal po spasenj tauzjcjho mladjka se wssj obwyklau laskawostj, a gsa wýborně powědom cestám dokonalosti, učil geg přede wssjm pokoře, obřjkánj se wsseho, což tělesnosti mjlo, a pak modlitbě a swatému rozgjmánj, podpjrage se při tom negen na wlastnj zkussenosť, nýbrž na přikázanj apossstola swatého Pawla, an ku Korint-

ſtým (II. K. 6, 4. ꝛc.) pſſe, řka: „We wſſem ſe prokazugme gako ſlužebnjci Božj, we mnohé trpěliwoſti, w ſauženjch, w potřebách, w auzkoſtech, w ranách, w žalářjch, w rúznicjch, w pracjch, we bděnj, w poſtech, w čiſtotě, w uměnj, w dlauhočekánj, w dobrotiwoſti, w Duchu ſwatém, w láſce neoſſemetné.“ Pod wedenjm tak wýborného učitele doſſel w krátkem čaſe Hubert wyſokého ſtupně křeſtanſké dokonaloſti, tak že w něm žádoſt wznikla, do duchownjho ſtawu ſe dáti. Tuk owſſem byla chok geho překážkau; než Hubert nezaufal, nýbrž wylože gj tauhu duſſe ſwé bez těžkoſti od nj, genž též do kláſſtera ſe dala, přiwolenj obdržel, že do duchownjho ſtawu wſtaupiti mohl.

I newida ſwatý Lambert žádné překážky, wyſwětil geg na kněžſtwj, kterauž důſtognoſt negen obcowánjm neauhonným, nýbrž ctnoſtmi neywzácněgſſjmi oſlawowal. Mezi tjm ſtalo ſe, že ſwatý Lambert, kterýž důtklimými ſlowy każdau neſſlechetnoſt kárával, na nic ſe neohljžege, od několika neſſlechetnjků, gichž ſe řeči geho zwláſſt dotýkaly, zawražděn ſmrtj mučednickau umřel. Oſiřelé ſtádo obrátilo nynj zraky ſwé na ſwatého Huberta, a gednomyſlně geg za náſtupce ſwatého Lamberta učinili.

Poſtawen na ſwjcen, ſwjtil ſwatý Hubert i žiwota ſwatoſtj i horliwoſtj pro rozſſjřenj i utwrzenj wjry Kriſtowy i pro wěrné přikázanj gegich zachowáwánj. Nynj byl gediné Bohu ſwému a cjrkwi ſwaté žiw, záwady a překážky, kterýchž

mu buď bezbožnosť, buď zlowolnosť lidská w cestu kladla, rozplameňowaly horliwosť geho gesstě wjce. Pod geho dozorstwjm a přičiněnjm geho wzdělalo se mnoho náboženských, kteřjž pak w duchu geho králowstwj Božj rozssiřowali. Hubert byl též otcem chudých, utěssitelem zarmaucených a slowa Božjho hlasatelem slowútuým, tak že lidé i z blizka i zdaleka kázanj geho poslauchat přicházeli. Učinek geho kázanj ani se wypsati nedá, který tjm byl slawnějssj, že čemu učil, sám ney-prwé koual, gsa wssem osadnjkům neykrásněgssjm přikladem u wjře a w lásce, giž modlitbami, bděnjm a posty ožiwowal a sjlil.

Z wděčné uctiwosti k swatému Lambertu, mistru a wůdci swému na cestě dokonalosti, dal na mjstě, na kterémž umučen byl, kostel wystawěti a swaté pozůstatky geho k weřegnému uctěnj weň uložil; a gelikož na přjmluwu téhož swatého mučednjka zázrakowé se stali, učinila se okolo kostela brzy osada, kteráž během času w město, Luttich řečené, wzrostla, do kteréhož swatý Hubert r. 721. sjdlo swé biskupské přeložil. A wssak geho horliwosť newztahowala se pauze na biskupstwj, nýbrž chtěl též pohanské obywatele s biskupstwjm mezugjcj ku poznánj prawdy přiwésti, a protož neobtěžowal si i diwoké paussté lesa Ardenského procházeti a lidu we tmách jurowého modlářstwj pohřjženému swětlo swatého ewanělium rozswěcowati. Neauhonný a swatý žiwot a mnozj zázrakowé skrze něho učiněnj do-

dáwali řečem geho wážnosti a wjry, a zgednali gim wolnějssj přjstup u lidu polodiwokého.

Když byl giž po mnohá léta w službě Hospodinowě prožil, a pro oslawenj gména Páně a pro spasenj nesčjslných dussj pracowal, zgewil mu Bůh, že w roce ukončj se pauk žiwota geho. Hubert hleděl tauzebně hodině té wstřjc a přjprawowal se na ni pečliwě modlitbami a swatým rozgjmánjm. Dusse geho byla wjce giž u Boha nežli na zemi, kteráž ho giž takměř ničjm k sobě nepautala. A když domow swůg uspořádal, wydal se gesstě gednau na cestu po swém biskupstwj. Wssude, kamkoli přissel, obnowil stará přikázanj a dobrý řád uwáděl, napomjnage wssech, aby Boha a swatých přikázanj pamětliwi byli a nelsčenau náboženstj gemu slaužili. We Furu, nedaleko Luttichu, wywětil gesstě kostel, a při té přjležitosti též k lidu mluwil, s njm se srdcegemnými slowy lauče, řka: „Pokud žiwi gsme, gsau nám dwéře milosrdenstwj otewřeny, po smrti nassj ale zawrau se a otewře se brána pekelná, aby pohrdatele a přestupnjky přikázanj Páně ku potrestánj pogala: Uwažiž každý bedliwě, čjm byl, co gest a čjm w krátkém čase bude! Čjm se proti přikázanjm Božjm prohřessil, z toho wydey dobré owoce pokánj a s Bohem se smiř.“ Hned na to zmocnila se ho těžká nemoc, gjž přinucen do postele si lehnauti musil, a sesstého dne na to wypustil u přjtomnosti swých duchownjch, kteřjž pro něho gako synowé pro otce plakali, dussi swau w ruce Božj, a to r. 727.

Rozgímání.

Swatý Hubert uzřew náhodau ukřižowaného Krista, tak hluboce byl dogat, že bolestně zwolal: „A gá gsem příčinau utrpení geho!“ a že nagednau zcela giným člowěkem se stal. Ó lidé, lidé pohledněte též gednokráte wy na obraz ukřižowaného Krista upřímně a uwažte, kdo tu na kříži wisí, a proč wisí! Ach není to člowěk, není to angel, není to ani Cherubim ani Serafim, leč gest to Syn Božj, Stwořitel twůg, kterýž s nebe sstaupna, podobu na sebe wzal služebnika, a stwořeni swému wlastnj winau přebýdnému slauží, pro něho trpí, pro něho umírá! Ó wizte nohy geho, kteréž pro nás cestami umdlely, železnými hřeby na kříž gsau přibity; geho ruce, nástrog nesčíslných skutků milosrdenstwí a lásky, ay, ty ruce hroznými ranami gsau proraženy; geho srdce, příbytek milosti Božj, kopim gest prokláno, a geho hlawa, sídlo wěčné maudrosti, přeostrým trnim probodána gest, ba celé tělo, domow obzlásstnj Božstwí, ach to tělo gest celé samá živá rána! A proč, Ježíssi můg, proč wsse toto trpíš? kdo, kdo tě tak welice umučil? kdo tě na kříž přiwedl? Ó lidé, lidé, nassi to gsau hříchowé, kteří Syna Božího na kříž přiwedli, gakož Izaiáš prorok pisse, řka: „On gest raněn pro neprawosti nasse, potřín gest pro hříchy nasse!“ Ó zlořečené neprawosti, ó proklatj hříchowé! A ay, my gesstě hřessíme a gesstě zraněnému Kristu nowých ran zasazu-

geme, „Syna Božjho znowa křižugeme a w poſměch wydáwáme.“ Kdož by ſi to pomyſlil? A přede tomu tak, a rány od hřjchůw naſſich zagiſté wjce ho bolj než rány, gež na těle trpj, nebok pro hřjchy naſſe zraněn geſt. Rány tělesné trwaly gen na čas, rány od hřjchůw pořád rmautily duſſi geho, ony cjtil toliko na těle, tyto i duſſe geho ſe dotýkaly. Co myſljš, o člowěče, gak tě uwjtá, až gedenkráte k ſaudu geho přigdeš?“ Nepokárá-li tě ſlowy ſwatého Auguſtina kdes ſtogjcjmi: „Proč gſi těžſſj hřjchy ſwými křjž na mne wložil, než ten byl; na kterémž gſem wiſel? Křjž od hřjchů twých, na kterémž bezděk pnjm, geſt mi těžſſj křjže, na kterýž gſem z miloſrdenſtwj k tobě wſtaupil. Wiz člowěka, kteréhos ukřižowal; wiz rány, kteréžs mu zaſadil; wiz bok, kterýžs proklál: že ſkrze tebe a pro tebe otewřen byl a tys wegſti nechtěl! Tyto nohy zranil gſi, když chodils wykonáwat raděgi žádoſti ſwěta, než přikázanj mých; tyto ruce zranil gſi, kdyžs páchal zlé; zranils tuto hlawu, když pýchau ſes powznáſſel; tyto úſta poličkowals, kdyžs mluwil marnoſt a lež; tento bok prokláls, kdyžs milowal giné wěci než Boha. A nemělš na tom doſt, žes to gedenkráte učinil, nýbrž činjš to tolikráte, kolikráte miloſt Božj opauſſtjš a od pokánj uſtupugeš. — Tak a podobně, mogi miłj, mluwme k obě, hledjce na obraz ukřižowaného Kriſta, a pak zagiſté nezen že ſe ſwatým Hubertem zwoláme: „J gá

gsem wřčinau utrpenj Kristowa!“ nýbrž gako on staneme se ginými člowěky. Amen.

„On pak raněn gest pro neprawosti nasse, potřjn gest pro hřjchy nasse.“ (Jsai. 53, 5.).

„Nehřessme wjce znowu, křižugjce sobě Syna Božjho a w posměch wydáwagjce“ (ep. k Žid. 6, 6.).

„To cifme na sobě, což i na Kristu Ježjssi“ (Filip. 2, 5.).

„Wjme, že starý člowěk náš ukřižowán gest, aby bylo zkaženo tělo hřjcha, a abychom wjce neslaužili hřjchu, nebot kdož umřel, osprawedlněn gest od hřjchu“ (Řjm. 6, 5.).

Modlitba.

Ó Pane můg, mluw ke mně, ke služebnjku swému, nynj pokud žiw gsem, o hřjssjch mých a o nesprawedlnosti mé, abys, až zesnu, o těch wěcech mluwiti nemusil! Od tohoto okamženj žádám twým býti a twým zůstati; a woljm z lásky k tobě raděgi umřjti, než wjc tebe hřjchem uraziti, genž gsi žiw a kraluges na wěky wěkůw. Amen.

Dnes ſwěti ſe též ſwátek: Narozenj ſw. Kwarta, apoſſtolů učednjka; w Césarei Kappadocké ſwatých mučednjků Germána, Theofila, Césaria a Witaliáſſe; w Césarauguſtě ſwatých neſčíſlných mučednjků, kteřj za Daciana wládaře we Španělſch pro Kriſta Pána přediwně ſkonali We Witerbium ſwatých mučednjků Walencia, kněze, a Hilaria, gáhna; w Anglické zemi ſwaté Wenefridy, panny a mučednice; we Wídni francauzſké ſw. Domna, biſkupa a wyznawače; w Urgelle we Španělſch ſwatého Hermegauby, biſkupa; w Řjmě ſw. Silwie, báby ſwatého Řehoře welikého, papeže a m. g. ſwatých.

4.

Žiwot ſw. Karla Borromegſkého.

Hrabě Hilbert, ze ſſlechetného rodu Borromeůw, a chot geho Markéta Medičegſká, ſeſtra napotomnjho papeže Pia IV., byli pro bohabognoſt a rozſſafnoſt na ſlowo wzati. I naplnilo ſe na nich ſlowo: „Sprawedliwý, kterýž chodj w ſproſtnoſti ſwé, blahoſlawené zůſtawj po ſobě děti“ (Přſſl. 20, 7.). Nebot wſſeckny děti, gegich dwa ſynowé a čtyry dcery, wýborně plnily přikázanj Páně, Boha nade wſſecko z celého ſrdce milugice, a we wſſech přjpadnoſtech žiwota w něho co w otce dobrotiwého důwěřugice. Neywjce ale mezi wſſemi wynikal Karel. Giž w dětſkých letech dáwal na gewo myſl náboženau, proſt gſa wſſj dětſké hrawoſti a lehkomyſlnoſti; řeči lžiwé aneb bezbožné neſnesl, s dětmi rozpuſtilými neobcowal, modlitbu milowal, rád do koſtela chodil a obřady cjrkewnj rád wſſecky konal; wůbec ze wſſeho gednánj dalo ſe ſauditi, že welikau

náklonnoſt k duchownjmu ſtawu má, což bohabognj rodičowé rádi podporowali, a když dwanácte let ſtár byl, k ſtawu duchownjmu ho odhodlali; a gelikož i we wědách výborně pokračowal, a přitom neobyčegnau pilnoſt a weliký wtip měl, doſtal od ſwého ugce, Julia Céſara Borromegſkého bohaté opatſtwj, kteréhož welké důchody téměř wſſecky koſtelům a chudým wěnowal, pro ſebe gen co newyhnutelně potřebowal, wymjniw.

Když ſſeſtnáctého roku doſſel, poſlali geg rodičowé do Pawie, aby ſe tam prawům učil. W řečeném městě doſtaupila zkáza mrawů neywyššſſjho ſtupně, a kdo ſe nepoſkwrněný zachowal, mělo ſe tak říkage za weliký zázrak; ale Karel zůſtal nepoſkwrněný a čiſtý. Neznal-tě w tom městě gen dwě ceſty, gednu wedaucj do koſtela a druhau wedaucj do ſſkol. Modlitba byla mu útěchau, zpowěď zrcadlem, Swátoſt oltářnj poſilau, a tak ſtalo ſe, že negen bázni Božj, nýbrž i we wědách ku podiwu nad wſſecky ſpolužáky ſwé wynikl. Uſilowánj některých domácjch lidj, od dráhy ſſlechetnoſti geg ſwéſti, rozkotalo ſe na geho pewných zásadách, a že wſſech zlých přjležitoſtj bedliwě ſe ſtranil. Po ſmrti oteowě dokončiw ſwá ſſtudia, wrátil ſe k matce, a wzal na ſebe zprámu oteowſkých ſtatků. Pod geho opatrnau rukau a prozřetelným gednánjm uwedl we wſſi zprámu nowý řád a položil základ k rozkwětu celé domácnoſti, a to wſſe zpořádaw, wrátil ſe do Pawie a dal ſe na důſtognoſt

doktora powýſſiti. Brzo po nawrácenj doſſla ho zpráwa, že ſtrýc geho Kardinal Medičegſký za papeže byl zwolen. Tato zpráwa nezpůſobila mu žádné radoſti, ſpíſſe boleſti, nebo ſe obáwal, že ho ſtrýc k wyſokým auřadům potahowati bude, a protož ſi umjnil, že gemu oſobně ſſtěſtj k ney=wyššjm důſtognoſti na ſwětě oſobně přáti nebude, a do Řjma nepogede, leč by byl powolán. Čeho ſe obáwal, ſtalo ſe; papež powolal geg do Řjma a neydůležitěgſſjch záležitoſtj mu ſwěřiw, též hod=noſtj kardinálſkau geg poctil a arcibiſkupem Mi=láuſkým učinil. Karel byl tenkráte teprw 22 let ſtár. Každý ſe o něho welice bál, že mage takinčř celau cjrkew zprawowati, úkolu ſwému nedoſtogj. Ale Karel, kterýž hned koyž powýſſen byl řekl: „Buď nebudu ani kardinálem ani arcibiſkupem, aneb ſe o ty ctnoſti přičinjm, kteréž ſe na kar=dinála a arcibiſkupa ſluſſj!“ — J oſprawedlnil w krátce očekáwánj ſwatého Otce. Geho mau=droſt a činnoſt negewily mladjka, nýbrž muže doſpělého, kterýž we wſſem, co koli před ſe wzal, gediné wětſſj čeſt Božj na zřeteli měl, a kterýž u proſtřed ſwětſké ſláwy a bohatſtwj ode dráhy ctnoſti ani při neymenſſjm ſe neuchýlil. Dwě léta na to r. 1562. umřel mu gediný bratr we kwětaucjm wěku. Wſſickni doléhali nynj na Karla, i ſám papež, aby do ſtawu manželſkého wſtaupil, a rodu Borromegſkých wyhynauti nedal.

Toto ſe mohlo ſtáti, nebo byl tenkrát ſwatý Karel w nižſſjm toliko poſwěcenj, z něhož geſt každému wolný náwrat do ſwětſkého ſtawu.

Ale smrt bratrowa wzbudila w duſſi Karlowě zcela giné myſſlénky: uzawřel u ſebe, že pewně bude kráčeti ceſtau dokonaloſti, že ſe oddá wſſj ſilau žiwotu zbožnému a že bude modlitbami, poſtem i bděnjm tělesnoſt duſiti, a aby naléhánj přjbuznych a přátel z ſtrany oženěnj na wždy uſſel, dal ſe we wſſj tichoſti na kněžſtwj*) poſwětiti. Geho neyprwnějſſj ſtaroſtj bylo teď, aby ſe sněm cjrkewnj Tridentſký ukončil, což ſe mu také r. 1563. wedenjm Ducha ſwatého powedlo. Ale ſwatý Karel byl také ze wſſech neyprwnějſſj, kterýž přikázanj sněmu řečeného se wſſemožnau pilnoſtj zachowáwal, an náklad na ſwau domácnoſt ztenčil, djl čeledjnſtwa propuſtil, hedbáwný oděw obložil, čehož i od ſwých duchownjch požadowal; on od ſwé tabule wſſe, což zbytečného a drahého bylo, odſtranil, týhodně ſe gedenkráte o chlebě a wodě poſtil, denně hodinu ſwatému rozgjmánj ſe oddáwal, ſlowem we wſſech wſſudy ſtránkách žiwot dokonalého kněze na gewo dáwal. Geho ſwaté obcowánj půſobilo též wýborně na oſtatnj dwůr papežſký, který w krátkém čaſe zcela giné twářnoſti nabyl.

Ačkoliw ſlawný arcibiſkup, kteréhož záležitoſti weſſkeré cjrkwe w Řjmě zdržowaly, o ſwé

*) W ſtarſſich dobách ſtáwalo ſe, že mnohý muž požjwal důchodů některého opatſtwj a biſkupſtwj, negſa knězem. Powinnoſti biſkupſké zprawowány bywaly w takowém pádu od zwláſſtnjch kněží aneb miſtobiſkupů k tomu powolenych. Tolik na ſrozuměnau těm, kteřjž tehdegſſj řád wěcj méně znagj.

arcibiſkupſtwj tjm poſtarati ſe hleděl, že wýtečné kněze miſto ſebe do Milána poſlal, a gakkoliw geg muži u wěcech cjrkewnjch neyzběhlegſſj ubezpečowali, že w takowých okoličnoſtech wázán nenj, oſobně ſwé biſkupſtwj zprawowati: neměl předc utěſſené myſli a neuſtál na papeže doléhati, až mu konečně dowolil, aby ſe do ſwého biſkupſtwj nawrátil, ſwé duchowenſtwo ku poradě ſwolal a pak oſady biſkupſtwj ohledal. Co ſe tjm wſſjm zanáſſel, muſil na kwap opět do Řjma k ſwatému otci, genž ſe na ſmrt byl roznemohl a kteryž také, odewzdán do wůle Božj, w náručj ſwého ſeſtrowce duſſi wypuſtil 1. proſince r. 1565. Prwnj wěc, kteréž kardinál Karel od nowě zwoleného papeže Pia V. žádal, byla, aby ſe na wždy do ſwého arcibiſkupſtwj nawrátiti mohl, ktereužto proſbu papež, prohlédage k nutným potřebám arcibiſkupſtwj, oſlyſſeti nemohl.

Měſjce dubna r. 1566. wrátil ſe náš ſwatý do Milána, to pewné mage předſewzetj, že ſwého biſkupſtwj nikdy wjce neopuſtj, leda z přjčin na neywýš důležitých, a že wſſecku ſjlu ſwau, ba i žiwot blahu ſwých owčiček obětowati bude. Na to wzdaw ſe wſſech mimořádných prébend, gal ſe biſkupſtwj ſwé pořádati. Ale tu zděſila ſe duſſe geho, nebok takowé zpauſty a zkázy nebyl ſe nadál. Bylok tu nadobyčegného přičinění a zwláſſtnj miloſti Božj potřebj. Swatý Karel nezaufal. J dal hned uſneſſenj ſněmu Tridentſkého wůbec ohláſiti, a co tam ſe přikazowalo, ſám co neyſwědomitěgi wykonáwati ſe gal,

maudře ſaudě, že gen tenkráte lid dostatečně se naprawiti dá, budau-li pastýřowé dokonalj we wſſem dobrém ge předcházegjce. K tomu konci založil dům, w kterémž by se mladjci k stawu duchownjmu připrawowali, přigjmal do něho gen mládence mrawů neauhonnýchž a dobré powěsti, bděl nad nimi a nad gegich chowánjm ostražitě, zkaussjwal ge několikráte do roka, a konečně aby i starssj duchowenstwo k žiwobytj na staw gegich přissluſſnému přiměl, často ge k sobě wolákwal a porady s njm brákwal. Owſſem že semotam nalezl odpor, a wſſak geho opatrnosk a stálosk laskawá přemohla posléz wſſecky obtjže.

Podiwu i následowánj hodna byla geho domácnosk. Aby se starostj swětskýchž zbawil, ustanowil si zwlásstnjho zprámce, dále ginému poraučel o hosti se starati, třetjmu o chore a dwěma o chudé. Mimo to nařjdil dwěma wſſestranně dokonalým kněžjm, aby na něho ſamého bedliwý pozor měli, a każdau nedokonalosk, giž zpozorugj, okamžitě mu powěděli. Giný kněz měl dozorstwj nad čeledjnstwem, w něž nikdo nebýwal přigat, leč měl wýbornau powěsk. Kdo se něgakého přestupku dočinil, byl okamžitě propusstěn. Duchownj geho muſeli denně nissi swatau slaužiti a týhodně k zprámě Božj choditi; auřadnjci swětsstj a ostatnj lid domácj činjwali to gednau za měsjc. Ráno scházjwali se wſſickni do kaple domácj k modlitbě a k rozgjmánj, kněžj ale chodili do předsjně biskupowy, tam s njm rozgjmagjce a žalmy swaté a hodinky klečmo zpjwagjce. Ney-

prwé gjdáwali téż wſſickni pohromadě; při gjdle čjtáwala ſe nějaká náboženská kniha. Pozděgi, když ſwatý arcibiſkup gedině chlebem a wodau ſe ſpokogowal, ſtranil ſe obecného ſtolu, aby ſwau přjkroſtj oſtatnjch neurážel. Po gjdle chodjwali opět do kaple; a tak ſe ſtal dům biſkupůw gako ſemeniſſtěm dobrých řeholnjků, ſwatých kněžj a wýbornych zprámců cjrkewnjch.

Co ſwatý Pawel o ſobě napſal: „Gá treſci tělo ſwé, a w ſlužbu ge podrobugi, abych ſnad, an giným káži, ſám nebyl zawržen," následowal ſlužebnjk Božj pilně a wěrně; noſil uſtawičně drſný ſſat na holém těle, ſpáwal gen welmi málo, a to w plném ſſatě na pauhém prkně, gjdal gen welmi ſkrownĕ, a poſléz, gak gſme ſe giž zmjnili, nic než chléb a wodu. Wſſe na něm ſwědčilo o hluboké pokoře, o ewangelické chudobě a o odemřenj wſſemu tomu, což ſwět přiwržencům ſwým ſlibuge a dáwá; tichoſt geho byla neoblomná, horliwoſt geho a wytrwaloſt w modlitbách a w rozgjmánj nepřemožená, a ſwědomj geho, gež denně přede mſſj ſwatau ſkrauſſenau zpowědj čiſtjwal, na neywýš gemné a autlé. Mimo to měl k Rodičce Božj obzwláſſtnj uctiwoſt, gegj obraz muſel ſe na dwéře každého koſtela powěſiti, gj poručil pod ochranu wſſecky ſwé úſtawy, a k nj brávwal ſwé autočiſſtě w ſwjzlech ſwých; neypředněgſſj ale předmět geho rozgjmánj a ſtřed wſſeho myſſlenj cjtěnj a gednánj bylo utrpenj Páně. Wůbec zachowáwal co neydokonalegi, což gednomu pánu byl poweděl, řka:

„Kdo w službě Božj předse gjti žádá, musj každý den života swého s nowau horliwostj počjnati, musj, pokud možná, bez přestánj před twářj Božj obcowati, a při wssech skutcjch swých gediné čest Božj na myssli mjti.“

Geho horliwosti ležely nad giné na myssli kraginy hornaté země Šwýcarské, gegjž nepatrné částky též k geho biskupstwj náležely. A w těch kraginách nebylo kaple, kteréž by byl swatý biskup nenawsstjwil, a byť cesty byly sebe přjkregssj a neschůdněgssj, a byť bylo parno aneb studeno sebe protiwněgssj, on nebal se nikterakž obstrassiti, a na každé mjsto přisslo s njm a skrze něho požehnánj a občerstwenj. Chudj byli podařeni, kostelowé opraweni a ozdobeni, nemocnj a trpjcj potěsseni. Byl-li kde gaký neřád aneb gaká wada, naprawily se, rozepře a různice se wypořádaly, hřjssnjci se na cestu pokánj powzbudili, bludaři nesčjslnj do lůna cjrkwe swaté uwedli, a wssickni w horliwosti k dobrému se utwrdili. A při těch wssech praccjch až do umdlenj neměl přečasto mimo gečný chléb a kasstany a sněhowau wodu ničehož, čjmžby umdlené tělo občerstwil. Když bylo po wizitacj, tu opět swolával duchowenstwo, napomjnage ho wespolek, aby se důstogně chowali, tak gak na kněze a zprámce duchownj přjslussj, a gedwa lze uwěřiti, gak slowa geho přjkladem ztwrzená dusse poslucháčů rozgařowala, swatau horliwostj naplňowala a myssli nade wsse nebezpečenstwj powznássela.

Awssak wýborný pastýř nestaral se pauze

o ſpaſenj lidu a duchowenſtwa ſwětſkého, nýbrž měl též duchowenſtwo řeholnj a wůbec kláſtery na zřeteli, z nichž mnozj od prwotnj dokonaloſti a od prawidel ſwých ſe byli uchýlili. I nedal ſi w tom žádnými překážkami brániti, a také neuſtál, až ge opět k ſtaré kázni a bázni přiwedl. Že mu při tom bylo s mnohým protiwenſtwjm zápaſiti, kdožby pochybowal, gelikož giž Spaſitel a Wykupitel náš apoſtolům a náměſtkům gegich předpowjdal, řka: „Kdybyſte byli ze ſwěta, milomalby ſwět, což geho geſt: ale že negſte ze ſwěta, nýbrž gá ze ſwěta wywolil gſem wás, proto wás ſwět nenáwidj. Geſtliže ſe mně protiwili i wámť ſe protiwiti budau.“ Protože tedy ſwatý arcibiſkup na základě rozkazu ſněmu Tridentſkého wſſude na oprawenj mrawů tlačil a nigakým způſobem we ſwé ſnaze mýliti ſe neda, ſtalo ſe, že kněžj i nekněžj, ſſlechta i lid, mladj i ſtařj, gimž owſſem ſwět ſſel nad ſpaſenj, na něho zanewřeli, geg tupili a wſſecku dobrau wůli geho w zlau ſtránku přewraceli. Ba wěc tak daleko přiſſla, že někteřj zlowolnjci i wraha nagali, aby ſwatého paſtýře ze ſwěta zprowodili. Bylo to na wečer dne 26. řjgna r. 1569. že ſe ſwatý s lidem ſwým w kapli arcibiſkupſké modlitby wečernj modlil; práwě zpjwali ſlowa: „Nermutiž ſe ſrdce waſſe, aniž ſe ſtrachug!“ an ſe wrah přeſtrogen do kaple wedral a na arcibiſkupa před oltářem klečjcjho ſtřelil, as na 6 kroků zdálj. Po ráně wyſkočili wſſickni ſtrachem; gen ſw. paſtýř, ačkoli ſe domnjwal, že ſmrtelně geſt

raněn, zůstal klečeti, modle se, a ostatnjm wele, aby w modlenj pokračowali, čjmž se wrahu času dostalo, že pohodlně utéci mohl. Když arcibiskup po modlitbě wstal, shledalo se, že mu kaule mimo nepatrnau modřinu na zádech ani při neymenssjm neubljžila. Wrah byl w krátkém čase i se wssemi spoluwinnjky postjžen, a gakkoli se swatý Karel snažně přimlauwal, na hrdle potrestán.

Roku 1570. panowala w Miláně a w celém wůkolj pro neaurodu náramná drahota a hlad. Swatý biskup podporowal chudé gak w městě tak i na wenku, co mohl; prodal k tomu konci statky swé i wsse stříbro i co giného skwostného a drahého měl, a když ani to nepostačilo, prosil a žebral u bohatssjch a mohowitěgssjch o pomoc a podporu ano i drahnau summu peněz se wypůgčil, aby chudým a nuzným potřebnau strawu zgednal. Na geho autraty bylo po několika měsjců denně tři tisjce lidj živeno. Po čas obecné nauze této podařilo se swatému biskupowi rozpustilé a nekázané radowánky masopustnj překaziti a na gegich mjsto prosebnj dny, weřegné modlenj a giné nábožné cwičenj uwésti, ba mnozj občané, gimž slowo „spasenj" nebylo pauhým wětrem, zawázali se, že stále na to dbáti budau, aby klenj a giná řeč rauhawá pokud možná, přestala. Awssak i tu byli přemnozj, kteřjž se nábožnými nowotami těmito uráželi, a kteřjž weselostj masopustnjch a giných radowánek zapomenauti nechtěli, a protož i na biskupa zanewřeli a přjkořj wsseligaké mu tropili. A ti oddali se nestaudně

wſſem rozkoſſem, nedbagice ſwatého jubiläum, gež r. 1576. wýborný paſtýř w Miláně ſlawiti dal, a lid příkladem wrſtewnjkůw ſweden, a nowými a nowými radowánkami lákán, zmrhal takměř gednim okamžikem namáhánj biſkupowo a o owoce geho ſnah ſe připrawil. Swatý Karel pocjtil nad tjm welikú bol a určitými ſlowy předpowjdal, že newděk takowý bez treſtu nezůſtane.

Předpowjdánj zarmauceného arcibiſkupa naplnilo ſe co newiděti. Odeſſelk totiž w měſjci čerwenci r. 1576. do Lodi, aby tamněgſſjho biſkupa k ſmrti připrawil, a práwě ſmrtelné geho pozůſtatky k hrobu doprowázel, an ho doſſla ſmutná zpráwa, že w Miláně morowá rána wypukla, a že králowſký mjſtowládař a přeninohé wzácné rodiny před hrůzonoſnau nemocj z města utekli, a že ſi tam nikdo ani rady ani pomoci newj. Swatý Karel ani ſi oddechu nedada wſtaupil po pohřbu do kočáru a ſpěchal do neſſkaſlného města. Lidé ze wſſech ſtawů wybjhali mu w auſtrety, když ulicemi ſſel, kwjlice a ruce zaufanliwě ſpjnagice a za pomoc proſjce. Karel ſſel přjmo do koſtela a uwrhl ſe před oltářem na kolena; ſlzy praudily ſe mu z očj, když lid uſlyſſel, an žaloſtně úpěl: „Smilowánj, ſmilowánj o Pane!“ Po modlitbě weſſel do některých přjbytků, we kterýchž morowá rána giž oběti některých byla požádala. Když do ſwého palácu přiſſel, ſhromážbili ſe okolo něho někteřj aurednjci a horliwj kněžj, proſjce, aby město neopau-

ſſtěl, gelikož ti, co ge měli zprawowati, gako neſmyſſlnj na autěk ſe dali, a nikoho tu nenj, kdož by uměl raditi aneb pomáhati. Karel těſſil gich a ſljbil weleſlawně, že gmění ſwé i oſobu ſwau, ba i žiwot ſwůg pro blaho lidu dá. Když byl ſám, přemýſſlel zralegi o wěci této a pak uſtanowil, co dělati bude. Gſa přeſwědčen, že morowá rána geſt treſt Božj za hřjchy lidu, uznal za potřebné, že přede wſſjm tuhým pokánjm uražený Bůh ſmjřen býti muſſ. J učinil počátek u ſebe. Každodenně poſtil ſe o wodě a o chlebě, noci trápil na modlitbách, tělo mrſkal až do krwe, a ſlamnjk, na kterémž až poſud ljhal, muſil twrdému prknu uſtaupiti. Po těch nařjdil tři proſebnj dni, kázal ſám ſhromážděnému lidu a napomjnal geg ſlowy neypohnutliwěgſſjmi k pokánj.

Karel hotow gſa co dobrý paſtýř i žiwot za ſwé ſtáda položiti, neopuſtil město ani na proſby přjbuzných a přátel ſwých. Nemoci a bjdy ſtále přibýwalo. Biſkup oddal ſe docela ſlužbě morowau ranau ſkljčených; wnikal i do paláců welmožů, i do bjdných chatrčj chudých, a kam koli přiſſel, wſſude gewila ſe mu neykrutěgſſj bjda, zwláſſtě ale w lazaretě ſwatého Rehoře. Stawenj toto bylo owſſem pro nemocné určeno, ale až poſud nezařjzeno. J nebylo tu ani poſtelj, ani gakých zásob, ani lékaře ani léku, ani ſtrážců. Do budowy této naneſly ſe hromady nemocných, kdo ale ſem ſe doſtal, byl giž takměř z řady žiwých wymazán. Kdo uſſel ne

moci, ſtal ſe obětj hladu a zaufalſtwj. Zde hynuly děti před obličegem ſwých rodičů; mužowé umjrali tu w náručj ſwých opuſſtěných manželek; a co bjdu této nemocnice geſſtě zwětſſowalo: muſeli nemocnj pro nedoſtatek hrobnjků zemřelých buď ſami pochowáwati aneb gedowatým wýparem z mrtwol ſe uduſiti. To uſlyſſaw ſwatý Karel, zaplakal hořce a pomoci ubohým ſtůg co ſtůg přinéſti uzawřel. I dal wſſe ſtříbro, kterékoli w palácu geho ſe nalezlo, do mincowny odnéſti a penjze raziti, a poſlal wſſecky poſtele i peřiny ſwé i wſſe prádlo, ba i ten ſlamnjk, na kterémž ljháwal i s penězy do řečeného přjbytku bjdy. — Tjm způſobem podařilo ſe mu, že ſe tělesným potřebám ubohých gak w městě tak i we ſſpitále poněkud aſpoň wyhowělo. Ne menſſj než tělesná, byla též bjda duſſewnj ubohého lidu. Strachy před morem uzawřeli ſe téměř wſſickni duchownj w domy ſwé, a wſſak plamenná láska wrchnjho paſtýře, kterýž nemocné po domech ba i w nemocnicjch wyhledáwal, gim ſwátoſtmi přiſluhowal a beze ſtrachu mezi mrtwolami ſmrt a zkázu wydychugjcjm chodil, dodala gim ſrdce, že ſe podobnau ſtatečnoſtj ozbrogili, a ſrdcegemnau řečj ſwatého paſtýře pohnuti, rádi za bližnjho a pro bližnjho žiwot ſwůg ochotně naſazowali.

Mor ſe zmáhal co den; k tomu ſe přidal nedoſtatek peněz k podporowánj chudých, nedoſtatek práce, a následkem toho i nedoſtatek chleba nábennjkům a oſtatnjm dělnjkům. Obchod wſſecken wázl; bohatſſj měſſťané a kupci dali ſe na

autěk, ulice byly pusty a prázdny, dílny bez práce. A teď přicházela i zima; chudj neměli teplého oděwu, žádných přikrýwadel, žádného prádla. Nauze byla děsná. A wssak swatý Karel nepozbyl mysli, ačkoli mu srdce bolestj a hořem pukalo. Wypůgčil si penize, a celý swůg paláce wyprázdnil. I wlastnj oděw a prádlo geho, wssecky kabáty a plášstě a kleriky i ostatnj bílé raucho cjrkewnj wsse se dostalo do rukau chudým. Sám neměl nic než wěci neypotřebněgssj a bydlel w pokogjch zúplna prázdných. Ale právě tkliwý tento příklad nadlidského takměř milosrdenstwj wzbudilo i autrpnost w srdcjch bohatssjch, a swatému pastýři posjlány k podporowánj chudých penize, drahé prsteny, náussnice, náramky, řetězy na krk, plátno, oděw, pokrmy a giné potřebné wěci.

A wssak mor zuřiti nepřestáwal. W měsjci řjgnu umjralo denně až do sta lidj. Swatý Karel nařjdil opět slawné modlenj a průwody od kostela do kostela, aby se konečně Bůh smilowati ráčil. Kdo k modlenj přissel, tomu sypal na hlawu popel, chtě tak w dussi geho wzbuditi žel a kagjcnost. Tissice lidj ze wssech stawů putowali bosi a dwa a dwa a s rukama pozdwiženými do kostelů. W středu gich kráčel swatý Karel Borromegský, kardinál a arcibiskup, prowaz mage na hrdle a nohama bosýma a těžký křjž w rukau a pláče, gako by neywětssj byl hřissnjk a obět za swé stádečko.

Ale až posud bylo wolánj k Bohu oslyssáno,

metla Božj pořád byla geſſtě napřažena nad ubohým městem, mor zuřil bez přeſtánj. Špitály byly přeplněny; w městě panowalo děſné tichо. Domy byly uzawřeny, protože ſe lidé nákazy báli, ale nikdo nebył, kdo by obywatelům w uzawřené domy potrawy donáſſel. J muſeli ſe zwláſſtnj lidé uſtanowiti, kteřjž by to činili. Sedmdeſát tiſſc lidj bylo tenkráte na weřegné autraty živeno, protože ani peněz ani wýdělku neměli. Sám Karel upadl negedenkráte w takowau nauzi, že u dobrých přátel obživy hledati dati muſil. Gedenkráte přiſſel k wečeru domů, umdlen a ſlab hladem a namáhánjm. J nebylo w celém domě ani haljře ani ſauſto chleba. Smutně pohlédal tu geden na druhého. A wſſak Karel důwěřowal w pomoc Božj, a cyhle, po několika hodinách poſlal mu kdoſi mimo nadánj 1000 kuſů dukátů darem.

Každý den přináſſel nowau bjdau. Dráhné množſtwj ſirotků zůſtalo ſemotam po domech na živě, opuſſtěných a bez pomoci. Někteřj ſſáli geſſtě na ſtudených prſau zemřelých matek. J o ty muſelo býti poſtaráno, a že nebylo doſt kognych matek, muſili přemnozj mlékem kozjm ſe přikágeti, dokudž pokrmu nepřiwykli. W nemocnicjch nebylo doſt opatrownjků, nemocnj muſeli bez pomoci hynauti. J obrátil ſe ſwatý Karel na oſoby některé nábožné, a geho ſrdcelomným proſbám ſe podařilo, že ſe welmi mnozi dobrowolně k obſluhowánj nemocných nabjdli, a že ſlužby ty owſſem hnuſné, roznjceni gſauce lá-

ſtau, co neydokonalegi plnili. A tak ſe ſtaral ſwatý arcibiſkup o blahо celého měſta i wſſech oſadnjků. Geho pečliwému oku nikdo neuſſel, kdo pomoci potřebowal, chodil ode domu k domu, ku każdému přihljžel, każdému pomáhal, ani těch nezapomjnage, kteřjž ſe ſwau nauzj tagili.

Gakkoli ſwatý arcibiſkup o tělesné potřeby ubožáků welice pečliw byl, tak že ſe i welice zadluzil, daleko wjce ſtaral ſe o neſmrtelné duſſe, kterýchž ſe denně na ſta na wěčnoſt ubjralo. Knězj, gež přjkladem a ſlowy k wěrnému konánj gegich powinnoſtj powzbudil, byli tak horliwi a tak neohroženi, že bylo ſe čemu diwiti. We dne, w noci chodili w rozličných hodinách po wſſech ulicjch a wyzýwali lid w domech, aby s nimi ſe modlili. Swátoſti udělowali huſtěgi na ulicjch než w koſtelјch. Welebnau ſwátoſt noſili pořád při ſobě, aby umjragicjch zaopatřowati mohli. W neděli a o ſwátcjch chodili w rauſſe knězſkém po ulicjch, a podáwali náboženým měſſkanům na weřegjch domů Pána Boha. Sw. Karel ſám předcházel ge neywýborněgſſjm přjkladem, a każdého, kdy a kde chtěl, zpowjdal a přiſluhowal mu welebnau ſwátoſtj. Kde ſe ulice křižowaly a na náměſtjch dal oltáře poſtawiti, a nařjdil denně mſſe ſwaté tam ſlauziti, aby měſſkané, kteřjž ſe w domech ſwých uzawjrali, wzdělati ſe mohli.

Konečně ku začátku r. 1577. přeſtal mor, gakož to ſwatý Karel byl předpowěděl. Na poděkowánj, že Bůh oſtrau metlu, kteráž pět a

dwadcet tiſſic lidj a 150 kněžj zachwátila, odwrátiti ráčil, rozkázal ſwatý tři ſlawné průwody, při nichž weſſkeré duchowenſtwo ſe zúčaſtnilo. Poſleduj průwod proſſel wſſecky ulice města i wůkolj geho. Na weřegných mjſtech zaſtawilo ſe, a ſwatý arcibiſkup kázal lidu, aby ſrdce geho ku wděčnoſti rozplamenil ohniwau wýmluwnoſtj. Podobné průwody děly ſe i na ginýchmjſtech biſkupſtwj. Byl-li lid wděčen k Bohu, byl též wděčen wýbornému paſtýři ſwému, a hlaſitě wolali k němu, žeť otec wlaſti geſt a ochrance města.

A wſſak wſſickni tito ſlutkowé neyútrpněgſſj láſky, kteréž ſwatý Karel po čas moru konal, a wſſecka ta chwála, kteráž ho se wſſech ſtran docházela, nebyla s to, aby zarytá ſrdce nepřátel geho obměkčila; zanewřelik naň proto, že horliwě na kázeň a pořádek tlačil, a práwa a ſwobody cjrkwe pewně hágil. Obzwláſſtě hněwal ſe naň mjſtowládař. Muž tento opuſtil w čas moru proti wſſj powinnoſti město. Arcibiſkup káral ho gedenkráte z toho. A ten proto na arcibiſkupa tak welice zanewřel, že ſe s některými zgewnými a od Karla též pokáranými hřjſſnjky ſpogiw, na něho w Řjmě u papeže a we Španělſkých u krále žalowal: že prý nebezpečné nowoty uwedl, w neděli a o ſwátcjch hry a tance zapowěděl, nowé ſwátky uſtanowiti chtěl, oſoby mužſké od ženſkých w koſtele oddělil; že ženſtým přikázal, aby bez záwogů do koſtela nechodily, že nowé poſty uwedl a t. d. Žalobu

tuto wydáwali nectnj tito lidé za smýſſlenj weſſkerého mĕſta i celého biſkupſtwj a po ſchwalnjm poſlu do Řjma gi poſlali. Swatý otec prohlédl okamžitĕ ohawné auſkoky nepřátel arcibiſkupowýcb a pokáraw gich pro neſſlechetnoſt gegich, poſlal žalobu ſwatému arcibiſkupowi. Ze niſty a na wzdory kardinálowi dal nynj miſtowládař o ſwátcjch, když Karel ſlužby Božj konal a kázal, prawĕ před koſtelem tancowati, hry rozmanité s welkým nákladem prowozowati, ano i ženſké z koſtela lauditi, ba i náſiljm ke hrám wywádĕti. Gedenkráte dal i před palácem arcibiſkupſkým, prawĕ když ſlužby Božj měl, ſlawné hry rytířſké prowádĕti. Swatý Karel zůſtal po celý ten den w koſtele, a modlitbami, napomjnánjm, kázanjm i klatbau cjrkewnj takowé zneuctjwánj ſwátku zamezowal. Wĕc ta způſobila mu přewelikau boleſt, nebot kdož geſt, aby, wida rauhánj ſe Bohu, a pohorſſliwý přjklad, a zlehčowánj cjrkwe, gá řku, kdož geſt, aby wſſe toto wida ſe nermautil? Při gedné takowé přjležitoſti promluwil ſwatý paſtýř k přjtomnému lidu na ſlužbách Božjch mimo giná i náſledugjcj ſlowa: „Satan použil čaſu maſopuſtnjho, aby lid k chlipnoſti popudil, a aby žádoſtem tèla byl po wůli geg naklonil. A to geſt, mogi miljí! dĕti ſwé modlám obĕtowati, a Spaſitele ſwta narozeného ſmrt wyhledáwati. Řjkáwá ſe: gſautĕ mladj, muſj ſe gim uzda powoliti, mládež muſj ſe wyſſotačit. A to geſt tolik, gako že muſegj neyprw onemocnĕti, aby ſe zas uzdrowili! že mu-

ſegj neyprwé ged pjti, aby ſe mohli zas zachrániti! že muſegj kwět mladoſti ſatanáſſi dáti, aby ſtiřj Bohu ponechali? Ach gak zkázyplny gſau to záſady! O ſynowé, ſynowé! Kriſtus ſi duſſe tolik wáži, že aby gen gedinau zachowal, tiſſickráte ſmrt na křiži by podſtaupil, a wy zrádcowé, wy mu gi náſilně z rukau wydjráte! Gediný geſt gen pramen wſſeho dobra, a ten geſt Kriſtus; a gediný gen pramen wſſeho zlého, a to geſt hřích! Nuže z kterého pramene budete pjti?“ Gelikož ale mjſtowládař neuſtál ſlužby Božj proſtopáſſnými hrami, a to w čas poſtnj ruſſiti, a arcibiſkupowi přjkořj ta neywětſſj dělati, odeſſel tento do Řjma, aby auſtně ſwatému otci newole wyprawil, kteréž mezi njm a mezi mjſtowládařem gſau. Wracugjcjho ſe domů wjtal lid s neywětſſjm plésánjm, wſſude gez otcem a ochrancem nazýwage, race i nohy mu ljbage, a za geho návrat Bohu wzdáwage diky. Tu ale doſſla záſoba dnů nepřátel arcibiſkupowých. Někteřj z auřadnjků, tak bezbožně ſlužby Božj ruſſicjch, umřeli náhlau ſmrtj; geden z radnjch pánů přiſſel o rozum; mjſtowládař, kteryž tolik bolů ſwatému způſobil, byl zabodnut, a ginj ginak bjdně a hanebně zahynuli, že w ſmrti gegich treſtagicj ruku Páně patrně widěti bylo. Po nenadálé ſmrti zlowolného a bezbožného mjſtowládaře přiſſel na geho mjſto do Milána Karel Aragonſký, a ten gſa s ſwatým arcibiſkupem gedna duſſe, ſnažil ſe wſſemožně wſſecky křiwdy,

kteréž se swatému staly w zapomenutj přiwésti a dny žiwota mu wybýwagjcj osladiti.

Bylo pak dnů swatému Karlowi giž gen na mále. Což on gaksi předzwjdage, odessel na wrch Varallo, bljž pomezj sswýcarských. Zde byl geden Frantisskán na hoře, z údolj wystupugjcj a kolkolem wrchy obklopené, kostel ku cti neposkwrněné Rodičky Božj wystawěl, a wůkol něho rozestawil kapličky, w nichž utrpenj Páně i hrob Božj wyobrazen byl. A do této samoty ustaupil swatý Karel, aby rozgjmánjm utrpenj Páně na smrt se připrawil. Přjbytek geho w osamotnělém údolj tomto byla komůrka, a lože geho bylo několik holých prken, na kterýchž několik hodin chudinkau haunj přikryt si odpočinul. Pokrmem mu byl černý chléb a woda: K tomu se bičowal denně až do krwe; gjzwy od ran, gež sobě tak učinil, bylo i na mrtwole widěti. Welkau čásť noci tráwil w kapličkách, umučenj Páně si rozgjmage a swědomj swé zpytuge, aby důkladnau zpowěď za minulý rok složiti mohl. Noc před tau zpowědj ztráwil téměř celau kleče se modle, a zpowěď samu složil s takowau skraussenostj, že i zpowědnjk až k slzám byl pohnut. Při mssi swaté byl widěn, an záře nebeská geg oswjtila. Smrt byla mu přežádaná. I uslyssel Bůh wraucj přánj geho; lehká zimnice obessla ho, giž ale swatý Karel tagil, aby ze swaté kagjcnosti nebyl wytrhowán. Ale brzo wywinula se zimnice nebezpečná, což se tagiti wjc nedalo. Umenssil tedy swatý Karel swé

přikrosti a spěchal gesstě do Milána, některé záležitosti ukončit, o nichž prawil, že by nedokonalé zůstaly. Konečně dossel města, do postele wssak nessel, leč se prwé w kapli pomodlil, a zprávci domu chorého služebnjka, kteréhož s sebau přiwezl, poručil. Druhého dne powolali se lékařowé, a ti zwěstowali chorému brzkau smrt. Swatý Karel, genž powždy smrt za neywěrněgšího přjtele a za cestu přjmo k Bohu wedaucj powažowal, potěssil se při té zprávě. S myslj statečnan přigal teď swátosti umjragjcjch, dal si pak čjsti umučenj Páně, a požehnal přjtomných a zraky na krucifix upnul. Ussta geho usmjwala se a čistá geho dusse odebrala se k Pánu. Umřel r. 1584., stár gsa 46 let. Nedlauho po swém úmrtj zgewil se swému zpowědnjkowi, knězi Adornowi, řka: „Mně gest dobře! brzo přigdeš za mnau!“

Sotwa že hrany městu i lidu o úmrtj milowaného pastýře zwěst daly, powstal po městě nesmjrný nářek, bědowánj, pláč a rukau lámánj. Každý se domýsslel, že swého otce, swého ochrance, swého dobroděge ztratil. Obzwlásstně chudj, gimž laskawým oteem byl, nedali se potěssiti. Když mrtwol na podjwanau wystawěli, stal se takowý náwal lidu, že zeď musseli probaurati, aby odegjti bylo možno, neboť každý gesstě gedenkráte swého pastýře uzřjti chtěl. Giž po smrti etili geg wssickni co swatého, a prwnj wýročnj památka geho úmrtj byl wssem dnem swátečnjm. Wsseobecná ucta, kteráž se nebožtjkowi děla, a

nesčíslnj zázrakowé, kteřj se u geho hrobu stali, přiměli papeže Pawla V., že Karla giž r. 1610. za swatého prohlásil, a swátek geho dne 4. listopadu swětiti poručil. W bulle, w kteréž se za swatého prohlassuge, dj papež o něm: že byl mučednjkem lásky, gasnym příkladem pastýřům i owečkám, a wtěleným angelem a t. d. Žiwot geho gest wsseho toho zgewným důkazem, a bychom wssecky ctnosti a zásluhy geho wypočjsti chtěli, ani kniha by nestačila, nechtu-li několik listů. Přjtomně uwedeme gen některé průpowjdky z geho kázanj a řečj mjsto.

Rozgjmánj.

Pýcha gest nenáwisti matka, závisti pramen, ctnosti záhuba, wsseho welebného wýwrat, modlitby úbytk, neprawosti počátek: ale pokora působj dobrau wůli, žiwj lásku, powznássj klesslé a opowržené, gest wssech ctnosti matka, modlitby kořenj a žzla k obdržení milosrdenstwj.

Kdo často swatosti přigjmá a nenáwisť k bližnjmu w prsau chowá, nepřinássj owoce, leč listj.

O gak welice chybugj, kteřjž žizeň srdce a dusse ginau wodau uhassugj, než gest milosť Ducha swatého a požjwánj Boha! Nestonalých wěcj žádá dusse, a protož gen Bohem nestonalým nasytiti se dá.

Znamenj, po kterémž poznáme, zdali Boha milugeme, gſau: Když rádi na Boha myſljme, rádi w domě Božjm dljme; rádi s Bohem aneb o Bohu rozprámjme; rádi což naſſeho geſt, pro gméno Páně obětugeme, rádi pro Boha protiwenſtwj neſeme, rádi přikázanj Božjch poſlauchámе; když milugeme, což ſe Bohu líbj, a nenáwidjme, což ſe mu protiwj; když ſwět nám nelſbiti ſe počjná, když milugeme ty, kteřjž nás k Bohu wedau, a když gim ſluſſnau uctu prokazugeme.

Peklo geſt plno dobrých předſewzetj, kteréž wſſak nikdy ſkutkem nebyly.

Co geſt uſtawičné modlitbě nemožného? Kapky, často padagjcj, wydugj kámen neytwrdſſj; a opětná modlitba neměla by Krista neygemněgſſjho a neydobrotiwěgſſjho uprositi? Opětowaná rána w ſkálu na pauſſti wywedla wodu; a opětowané wolánj ku Kriſtu nemělo by miloſrdenſtwj wymoci? Nepoſtačuge geden neb druhý ſſjp modlitby na ſtřed miloſti pauſſtěti, čjm wjce gich tam uněřj, tjm wětſſj obdržjte miloſti. Přjtomné žiwobytj geſt ſſkola, w kteréž ſe ničemu neučj, než dobře umjrati. Gak ti to mohau uměti, kteřj tomu nikdy ſe neučili?

„Bůh ſe pyſſným protiwj, ale pokorným dáwá miloſt“ (Jak. 4, 6.).

„Gák gſem počátek i konec, gák dám žjznjwému ze ſtudnice wody žiwota. A kdo žjznj,

přigdiž, a kdož chce, nabeř wody žiwota darmo“ (Zgew. Ap. 21, 6; 22, 17.).

„Wězte, žeť wyslyssj Pán modlitby wasse, gestliže trwagjce setrwáte w postech a w modlitbách před obličegem Páně“ (Jud. 4, 12.).

Modlitba.

O Bože a Pane můg, račiž w dussi mé žjzeň po prawdě wzbuditi, giž Ježjš Kristus twůg nám byl zgewil, a skrze kterauž se k tobě přibljžiti mohu, a rozněť w srdci ném tu lásku, giž nám Kristus Pán byl přikázal, a kteráž wede k tobě; dey ať poznám, gako služebnjk twůg Karel poznáwal, mizernosť světa a krásu ctnosti a sláwu králowstwj twého; dey ať negen poznám tyto wěci, ale ať také světu wždy wjce a wjce umjrám a tobě žiw gsem. Amen.

Dnes se také swětj swátek: W Bononii swatých mučednjkůw Witaliásse a Agrikoly; w Auguštodunu sw. Klara, kněze a muč.; w Efesu swatého Porfiria; w městě Myrenském swatého Nikandra, biskupa, a Hermy kněze. Téhož dne narozenj swatého Pieria, kněze Alexandrinského; u Rutenů we Francauzsku hlahoslaweného Amancia, bisk.; w Bithynii swatého Joanicia, opata; w Trewiriš sw. Modesty, panny a m. g. swatých.

5.

Žiwot ſwaté Jthy, hraběnky Toggenburſké.

Bylo to roku 1197. když mladý hrabě z Toggenburku Gindřich z Kolina nad Rýnem ode her rytířſkých ſe wracege, na hradě Hartmanna w Kirchberku zawjtal. Tam gim po boku byla deera gegich žiwa, nábožná a bohabogná Jtha čili Judita aneb Juta. Gſaue w bázni Božj wychowána, byla ode wſſech, kdož gi znali, wážena a zwlášſtě pro dobrotu ſrdce milowána. Chudj měli na nj prawau matku. Gindřich ſotwa že gi uzřel, proſil u otce i u máteře o gegj ruku. Juta, ač by byla ráda někde o ſamoté žiwot ſwůg w ſtálém panenſtwj ztrávila, než že wůle rodičů poſlauchati nawyklá byla, upoſlechla i tenkráte, gſaue přeſwědčena, že rodičowé tjmto zaſnaubenjm upřjmně blaho djtěte ſwého žádagj. Juta měla gakauſi předtuchu o těch utrpenjch, kteráž gi čekala, a protož obrátila ſe wrauenými modlitbami k boleſtné Rodičce Božj, proſſe za miloſt, aby tu těžkau obět rodičům mohla přinéſti, a kříž, kterýž gi ruka Božj uložila, ſnáſſeti. J ukrywſſi tagné hoře w duſſi ſwau, wydala ſe s mladým manželem ſwým, od otce i matky gſaue požehnána, na hrad Toggenburk. Gindřich byl hrabě mocný, a bohatý na hrady a zámky, na wſi a dwory, w bogi udatný a poſtawy uſſlechtilé a ſličné.

Ale w srdci geho hnjzdil přjliš zlý had, kterýž i gemu i giným lidem mnoho zlého způsobil, a to byla — náhlosť. Při neymenssj přjčině rozprchlil se, a upadl w ljtý wztek, tak že sebe ani mocen nebyl. Co mu přisslo w cestu, to posslapal, wztek geho neměl mezj, byltě hluch ke každému napomenutj a ku každé domluwě; ten neymenssj odpor přiwedl geg zcela do ohně. Přessel-li ale hněw, byl zas člowěk ten neylepssj, wljdný, dobrosrdečný, úslužný a trpce želel ohawné náružiwosti. Juta zpozorowala brzce na choti welkau chybu tuto, widauc denně takměř takowé úkazy prchliwosti. Protož zacházela s njm s neywětssj tichostj a dobrotau. Wždy mu powolowala, nikdy mu neodmlauwala, a snažila se pilně wssemu zabrániti, což by chotě k hněwu popudilo. Přemohla-li ho ale náružiwosť nic méně, tuť byla trpěliwa gako beránek, a snássela pro Krista wes ten bol, co gj chowánj Gindřichowo způsobilo. Denně modljwala se též za chotě ku Kristu Ježissi, aby ho wssj nesprawedlnosti uchowal, aby mu oči otewřel, by welikau chybu swau poznal, gi pak aby milostj swau wedl, by swornosť manželská nikdy neporussila se mezi nimi. Pokud tomu dowolily starosti domácj, chodila wždy do klássstera Fissingen na služby Božj, aneb ssla ke kapličce Rodičky Božj na lukách, prosjc za milosť, aby protiwenstwj stawu swého trpěliwě snésti mohla. Manželi gegjmu neljbilo se, že Bůh manželstwj gegich djtkami nepožehnal, ale Juta to nesla s myslj Bohu

obewzdanau, wědauc, že dobré geſt, což Bůh činj. A uwážjme=li ſi prchliwoſt Gindřichowu, kteráž při każdé maličkoſti w žiwý plamen wyrazila, učinil Pán Bůh zagiſtě dobře, an manželům těmto žádnych dětj nedal. Bylo=li teď zle, bylo by pak geſtě hůře bywalo, a Bůh ſám wj, kam by ſe Gindřich zloſtj ſwau nedal zawéſti, a do gakého neſſtěſtj by dětj ſwých byl neuwrhl! Poněwadž tedy Juta žádnych dětj neměla, učinila chudé djtkami ſwými. Pomáhala nuzným ſwým poddaným, kde a gak mohla; přicházela k nim gako něgaký angel, a těſſila zarmaucené a utjrala ſlzy wdowám a ſirotkům, ſytila hlad chudých a ulehčowala boleſtem nemocných, přiobjwala nahotu nuzných: ſlowem byla matkau wſſem, kteřjž něgaké hoře na ſrdci měli. Nemémě byla k lidu domácjmu wljdna a laſkawa; čeledjnům dáwala kráſný přjklad, napomjnala gich ku křeſtanſkému obcowánj, wzbuzowala gich k pilnoſti, k pořádku a ſſetrnoſti; učila ge, kterak ſe práce modlitbau dá poſwětiti, a že do wůle Božj obewzdáwati ſe máme. Bděla nade wſſemi gako angel ſtrážný, netrpěla u nikoho žádnau neprawoſt, a ukazowala, kterak i oni w ſtawu ſwém Boha od ſrdce milowati a žiwot bohomyſlný, bohulibý wéſti mohau.

Roznemohl=li ſe kdo z nich, oſſetřowala ho gako matka, měl=li gakau wěc na ſrdci, mohl to gen hraběnce říci, a ona ho potěſſila a poradila mu, ona i pomohla. Za to gi ale také wſſickni milowali, wyggimage gednoho člowěka z komon-

ſtwa hraběte. Člowěk ten pocházel ze Wlach a gmenowal ſe Dominiko; on byl obratného chowánj, wýmluwného gazyka, ke ſlužbám ochotný, a proto hraběti welmi milý, ale při tom byl na neywýš auſkočný, mſtiwý a chlipný. A ten neobmýſſlel nic wzáceněgſſjho než hraběnku k hřjchu, kteréhož ſe każdá ctná duſſe hrozj, ſwésti. Wida ale, že marná to práce, ctnoſtnau a bohabognau pannj k hřjchu tak ohawnému nakloniti, rozpálil ſe hněwem a myſlil, že nájſljm dowede, čehož po dobrém dogjti nemohl. Gedenkráte čjhal ſi na ni, když leſem do koſtela ſe ubjrala, tu wyſkočiw ze ſwého zákrytu, chtěl náſilně na nj oheň ſwůg ſchladiti. Ale Juta zápaſila gako druhdy zbožná Zuzana s neſſlechetnjkem, a wolala w auzkoſti ſwé o pomoc, a Bůh, gehož oko wezdy bdj, ſeſlal gj wyſwoboditele w oſobě hradnjho myſliwce, gménem Kuno, genž práwě na honbě byl. Tento uſlyſſew auzkoſtné wolánj hraběnčino, běžel na mjſto, odkud hlas wycházel, a zmocniw ſe neſſlechetnjka pořádně ho wyplatil. Hraběnka ejtje ſe ochráněnau, wzdala wraucných djkůw Pánu Bohu ſwému a Rodičce geho i wěrnému ſlužebnjku pána ſwého. Tento ale neſſlechetnoſtj chlipnjka tolik ſe rozhněwal, že celau událoſt hraběti pánu ſděliti chtěl. Ale Juta uwažugjc prchliwoſt ſwého manžela, a záhubu neſſlechetnjka předzwjdagjc, proſila myſliwce, aby ničehož neřjkal, odpuſtila licoměrnjkowi a aby ſe k Bohu nawrátil napomjnala a wykonawſſi ſwau pobožnoſt na hrad ſe nawrátila.

Neſtydatý a mrzký dwořanjn tauto udaloſtj zahanben ſe wida, a že cjle ſwého nedoſſel ſe mrze, uložil ſi za to na hraběnce a na Kunowi krwawě ſe pomſtiti. J gal ſe hladkým gazýkem hraběnku w podezřenj uwáděti, a cokoli dobrého do ſebe měla aneb činila na černo barwiti, a hrabě mage důwěru auliſným řečem oſſemetnj-kowým, mučil ſwau ubohau manželku neyčernějſſjm podezřjwánjm a přetrpkými wýčjtkami. Juta mlčela ke wſſemu a poraučela wěc ſwau do wůle Božj, a že manželowu žehrawoſt znala, chowala ſe k němu tjm wljdněgi a tjm laſkawěgi, a též k Dominikowi měla ſe ſſetrně, do něhož ſe tak ohawného gednánj ani domyſliti nemohla. Ale wſſecka laſkawoſt, i weſſkera ſſetrnoſt gegj byla galowa; manžel ſe neoblomil, Dominiko od ſwé neprawoſti neodſtaupil, anobrž gen čekal přjležitoſti, aby hněw ſwůg w plné mjře na hraběnce wylil. J dočekal ſe, čehož ſi žádal. Gedenkráte za času garnjho napadlo totiž hraběnce, že ſwé ozdoby, gichž při ſwatbě měla, z almar wyndala a opráſſila, a wzácné ſſaty ſwé na ſlunce wywěſila. S boleſtným citem wzala prſten ſwatebnj do ruky a hleděla naň plačjc, a připomenuwſſi ſi ſwé utrpenj położila geg. Po těch odeſſla po pracech domácjch a teprwa k wečeru ſložila zas raucha a ſſaty w almaru. Ale gak ulekla ſe, když drahý prſten pohřeſſila; marně prohledala celý pokog, prſten byl ten tam. Hawran z nedalekého leſa, letě okolo oken, uzřel blyſſtjcj ſe prſten a z přirozeného pudu geg wzaw

do hnjzdá geg odneſl. Widauc Juta, že wſſe hledánj marné poručila to Bohu.

Ne dlauho na to ſſel Kuno na low, a že toho dne nic na ráuu mu nepřiſſlo, wylezl na wyſoký ſtrom, na kterémž byl hnjzdo s mladými hawrany uzřel. Když mladé wybral, zwozorowal k ſwému podiwenj na dně hnjzda leſknaucj ſe prſten, a wida ze ſkuſſenoſti, že hawrani rádi leſklé wěci berau, ſtrčil geg na prſt a ſlezl i s mladými dolů. Newěda Kuno, komu prſten náležj, ukazowal geg, nic zlého ſe nedomýſſlege, wſſem známým, ano i Dominikowi, a wyprawowal, kterak k němu byl přiſſel. Tento poznaw prſten, ſoſnowal i hned bábelſký ſwůg obmyſl. J běžel s pekelnau radoſtj k hraběti a wyprávěl mu hlaſem ſice zarmauceným, ale w duſſi potěſſen, že giž makawých má důkazů o newěrnoſti geho manželky a myſliwce Kuna, gelikož tento ſwatebnj prſten hraběnky na prſtu noſj. Hrabě zloſtj a wztekem ſe třeſa, dal Kuna zawolati a po prſtenu ſe ptal. Tento mage ſwědomj čiſté, okázal geg hraběti, který nic dále ſe netáže, kterak k tomu prſtenu byl přiſſel, co nejlitěgſſjm wztekem kázal, aby ubohého Kuna k ocaſu koně přiwázali a geg s hradu dolů hnali. Marně proſil Kuno za wyſlyſſenj, marně dowolával ſe newinnoſti ſwé a marně proſil za miloſt; rozljcený hrabě neſlyſſel, nýbrž w nejwětſſjm wzteku běžel do pokoge hraběnčina, a činil gj neybolestněgſſj wýčitky a pak uchopiw gi wyhodil oknem do náramné propaſti. Tjm ſe ale wztek geho ochladil; Kuno byl

do ſmrti uſſmýkán a hraběnka, gak ſe domniwalo, na ſkalách roztřiſſkala ſe. Strach a hrůza opanowala po té hrůzné události weſſkerý hrad. Wſſickni želeli po tichu dobrotiwé hraběnky a hodného Kuna, nikdo newěřil, žeby winni byli; gediný Dominiko netruchlil, geho obmyſl ſe mu powedl, mſtě dostalo ſe oběti, a plný gſa zlowůle přemlauwal hraběte, aby dal wůbec rozhlášiti, že Itha a Kuno trest ſwůg zaſlaužili, a ſpolu aby nařídil, by ſe budaucně nikdo neopowážil o wěci té mluwiti, — a to žádal neſſlechetnjk proto, aby ſwé ſwědomj i ſwědomj hraběte pokud možno ukoneyſſil.

Wſſickni drželi hraběnku za mrtwu; tato ale nalézala ſe zdráwa a neporuſſena w huſtém leſe. Bůh wztáhl nad ni ſwau ochrannau ruku, a zachowal gi beze ſſkody. Ona ſice padla 400 střewjců hluboko, a ſtraſſným pádem omráčena gako mrtwa tu ležela; když ale zaſe k ſobě přiſſla, widěla, že žádného úrazu newzala. I padnauc na kolena wzdala ſrdečné díky dobrotiwému Otci nebeſkému, proſje ſnažně, aby gj i budaucj ſwau pomocj miloſtiwě přiſpěti ráčil. A tau modlitbau potěſſena, ſſla do leſa w tom pewném předſewzetj, že tam wzdálena ſwěta gediné Bohu ſlaužiti bude. A les ten, nazwaný Rabenſtein, táhl ſe mnoho hodin do dálky, a zřjdka koy lidſká noha do wnitra geho weſſla, leda ſnad někoy noha myſliwce, plachau zwěř pronáſledugjcjho. A do toho leſa zabrala ſe hraběnka Juta, a nalezſſi tu po mnohém hledánj we ſkále geſkyni gakaus a

na bljzku pramjnek prýſſtjcj, zůſtala tu, a wedla tu žiwot kruſſný welice. Gahody a kořjnky byly gj potrawau, pramjnek dáwal gj nápog, holá země, pokrytá mechem, byla gegjm ložem, modlitba a ſwaté rozgjmánj bylo gj neyſladſſjm wyraženjm a zaměſtknánjm, a Bůh ſám byl útěchau. Odewzdána do wůle Božj ſnáſſela trpělivě wſſecky ſtraſti a nehody žiwota, a ſamota tolik ſe gj zaljbila, že ſe ſlibem zawázala, že až do ſmrti o ſamotě žiwa bude. A ſkutečně ſtrávila w bjdné geſkyni ſwé téměř plných 17 let, neuzřewſſi po celý ten čas žádné lidſké twáře, owſſem ale s Bohem ſe bawila, gſauc miloſtj geho offetřowána a ſjlena a nawſſtěwowána, že ſe gj nezaſteſklo. Sproſtý křjž, gegž ſobě doſti těžce udělala, byl gj chrámem, u kteréhož horké ſlzy wraucnoſti a láſky Božj wylévala. Oděw upletla ſi z lýčj, z liſtj a ze ſjtj.

Co newinná Juta w puſtém leſe w neytěžſſj nuzotě, ale i w neyſladſſjm pokogi žiwot trávila, byl hrabě Gindřich na Toğğenburce žiw ſmuten a se ſrdcem rozerwaným. Swědomj geho wzbudilo ſe brzo po hrozném činu, a dnem a nocj ho mučilo, že manželku ſwau a wěrného ſlužebnjka, newyſlechnuw gich, tak ukrutně potreſtal. Hrad Toğğenburk podobal ſe reb žaláři; wſſecka radoſt a wſſecko weſelj zmizelo z něho. Zlé ſwědomj trápilo hraběte uſtawičně, a kamkoli ſe obrátil, wſſude ſe mu děſné obrazy na oči ſtawěly. Hrůza ho po každé obcházela, když ſe pokogům hraběnčinym přibljžil. Konečně

bylo trápenj geho tak welikė, že ſobě uložil, hrad opuſtiti a ginde ztraceného pokoge hledati. Dominiko muſil do Kirchberku o wſſem, což ſe ſtalo, zprámu dáti, a tok ſe rozumj, ubohau hraběnku co neyčerněgſſjmi barwami wyljčiti. Hrůza a bol pogal rodiče ubohé panj, když ſe o wěcech těch dowěděli; a wſſak, že by dcera gegich ſkutečně winna byla, tomu gaktě žiwi newěřili; ale že s hrabětem Gindřichem bylo těžko ſe rownati, poručiwſſe wěc ſwau a dcery ſwé Bohu, neſli potupu, gim učiněnau, s oddanau trpělimoſtj.

Gindřich wydal ſe nynj s miláčkem ſwým Dominikem do ſjrého ſwěta, a wrhal ſe z gednoho weſelj do druhého a z gedné rozkoſſe do druhé; ale ztraceného pokoge nenabyl, zlé ſwědomj chodilo s njm, kamkoli ſe wrtnul, a mluwilo k němu i w hluku radowánek ſwětſkých i tichu nočnjm, a namáhánj Dominika, tohoto w neprawoſtech zrezowatělého hřjſſnjka, ohluſſiti ſwědomj hraběte a k mlčenj ge přinutiti, bylo zpozdilé a marné; čjm dál, tjm wětſſj byl bol geho, hrdoſt geho ſe zlomila, a on ſe ſtal citům mjrnoſti a kagjenoſti přjſtupněgſſjm, neboť Juta neopomjnala denně za manžela, wáſſnění zaſlepeného, ſe modliti.

Konečně naplnili ſe dnowé, že newinnoſt utiſſtěná opět w gaſnu ſwém ſe měla obgewiti. I ſtalo ſe, že geden z komonſtwa, kteréhož hrabě na mjſto Kunowo byl uſtanowil, do leſa Rabenſteinſkého na hon ſi wyſſel. Pſi geho hnali ſe pořád hlaub a hlaub do leſa, ſtopu zwěře

sledugice, a myslliwec za nimi. Giž se byl hluboko w les dostal, an nagednau w měkké půdě stopy lidské zpozorowal. I nechaw psů, gde po stopách, a ti ho wedli až k geskyni. W domnění, že tu nějaký paustewnik, nahléwne otworem, a ay tu zoči osobu lidskau podiwně sſatem z leyči ustrogenau. I pozoruge gi ostřegi; twář gegi zdá se mu známa; přemýssli a nagednau gako ze sna wyražen prawi: „Ano wy gste to, wy gste nasse dobrá hraběnka Juta!“ Slzy bránily mu dále mluwiti. Po těch slowech dala se hraběnka znáti, giž on wyprawowal, gak welice Gindřich swého činu pyká, a gak swědomim swrán od mista na mjsto se taulá. To uslyssewssi Juta, zaradowala se, a ráda swolila, aby myslliwec powzdal, že gesstě na živě gest.

Prwnjho okamženi nemyslil hrabě ginak, než že se myslliwec zbláznil, konečně ale uwěřiw slowům geho, běžel do lesa. Stud a ljtost, strach a úzkost, podezřeni a daufáni wedly ustawičný bog w prsau geho. Juta se zatim modlila. Slyssic kroky a myslic, že to snad hrabě, wstala a ssla mu w austrety. Sotwa že gi tento zočil, přemožen studem, ljtosti i bolem wrhl se gi k nohaum a prosil gi, hogné slzy prolémage, za odpusstěni. Juta podala mu ruku a obgawssi geg, plakala dlauho na prsau geho ani slowa nepromluwic, radost, že Gindřich křiwdu swau poznal a gi lituge, a myssléнka, že oteowská ruka Páně wsse k dobrému přiwádi, nedala gi mluwiti. Juta mu odpustila od srdce a prosila, aby též

on Dominikowi odpuſtil. Gindřich ſljbil to a doſtál také k ſlowu. Teď ale žádal, aby hraběnka s njm na hrad ſe wrátila, ona ale mu odepřela, dowoláwagjc ſe ſlibu, gimž ſe byla, wywržena gſauc ze ſpolečnoſti lidſké, zaſljbila. To gedině wyžádali ſi, aby gj u kaple Rodičky Božj na lukách bljž kláſſtera, Fiſſingen řečeného, obydljčko dal připrawiti, we kterém by žiwot ſwůg tráwila, prozatjm ale že zůſtane w geſkyni.

Mezi tjm, co ſe chyžička připrawowala, trwala ſwatá Juta pořád geſſtě w leſe, wraucnými modlitbami před ſproſtičlým křjžem djky za pomoc wzdáwagjc, kteréž gj Hoſpodin ſeſlati, a za útěchu, kterauž gj obcerſtwiti, i za wſſecky ty ſlaſti, kterých gj na pauſſti udèliti ráčil. I bolelo gi to nemálo, že tu ſamotu, giž ſi byla obljbila, a kdež ſe dobrotu a miloſt Božj důkladně znáti naučila, opuſtiti má. Ode dáwna práhla též po neyſwětěgſſj ſwátoſti oltářnj, a protož žádala ſi kněze, kterýž by gj wyzpowjdal a wypráhlau duſſi tělem Páně obcerſtwil. Konečně byl přjbytek gegj u kaple Rodičky Božj uſpořádán. S boleſtným ſrdcem opauſſtěla geſkyni, we které byla tak dlauho přebýwala a trpěla. opauſſtěla pramének, gehož wod požjwala. i ptáčky, s kterýmiž důwěrně byla zacházela. Těžké bylo gj laučenj; ſlzám gegjm nebylo konce, wſſickni lkáli s nj. Tu wzala křjž, před kterýmž duſſi ſwau byla wylewala, a opuſtila geſkyni, ſwědkyni ſwých žalů a nebeſkých ſladkoſtj na wždy. Chýžka, giž hrabě Gindřich dal gj udělati,

byla skrowňaučká a při nj zahrádka. W této zahrádečce bawila se Juta welmi ráda, gednak bylinky zasazugjc, gednak ge zaléwagjc, a gako djtky gich ossetřugjc. Ostatnj čas ztráwila w modlitbách, na službách Božjch aneb w kapli Bohorodičky. Chudj nalezli w nj opět matku a pomocnici swau, gim náleželo téměř wsse, což zahrádečka přinesla, a wsse, co s hradu gj posjlali, nebok nezměnila předesslé tuhé žiwobytj swé; mrtwiti sebe, zdálo se gj býti sladké, a k spasenj dusse prospěssné.

Rodiče gegj dowěděwsse se, že Juta na žiwě a že newinnost gegj w neyčistssjm swětle se obgewila, nemohli se dost naradowati a Bohu za tak welkau milost naděkowati. J nawsstjwili gi, slzy neljčené radosti na prsau gegjch plačjce. Také Gindřich slawně ge odprosil, a odpusstjno mu. On se stal nynj zcela giným člowěkem a žiwot geho byl přjkladným a zbožným. Juta powěděla mu, ač nerada, celau tu událost s prstenem a prosila, aby byl dusse nebohého Kuna pamětliw. A Gindřich modljwal se denně za ubohého mládence a dal msse swaté za geho dussi slaužiti. Ale Dominiko se nenaprawil, nýbrž když uslyssel, že hraběnka na žiwě gest a že anskoky geho na gewo přissly, zděsil se, pomně trestů, gichž zasluhowal, a newěda, že mu odpusstjno, ssel a gako Gidáš sám žiwotu konec učinil.

Powěst o osudech nábožné hraběnky Juty a o bohabogném obcowánj gegjm roznesla se brzo po wůkolj, a lidé přicházeli zástupně z bljzka

i z daleka, aby gi uwiděli a za přjmluwu a orodowánj u Boha prosili. Gelikož lidu přjchozjho denně wjc a wjc přibýwalo, žádala Juta geptissek klásstera Fissingen, aby gj w swém klássteře něgaký pokogjček postaupily. I stalo se; a tu byla Juta wssem klássternicjm gesstě po několik let neykrásněgssjm wssech ctnostj přjkladem, gsauc žiwa w neytužssj přjkrosti a pro nic smyslu nemagjc, než pro Pána Boha. A wssak i to se gj zdálo, že málo gest pro žiwot wěčný; protož uzawřela se w malau komůrku a w té ztráwila ostatnj dny žiwota, nikomu téměř přistupna negsauc, až gi konečně Bůh, pro něhož se tolik byla trudila, powolal, aby gi do wěčné přigal radosti. Mrtwol gegj pochowali před oltářem swatého Mikulásse w klássteře Fissingském. Lid ctil gi giž za žiwa co swatau, a po smrti nepogmenowal gi nikdo ginak než, „swatá Itha.“ K hrobu gegjmu bráwali nábožnj lidé často autočisstě, a přemnozj dossli tu na gegj přjmluwu a orodowánj wyplněnj swých tužeb a proseb.

Rozgjmánj.

W srdci lidském gakkoli malém, přebýwagj přerozmanité obludy, kteréž dostawsse wládu, nesčjslného nesstěstj natropj. Podobagjť se hadům, kteřjž gedem swým negen tomu sskodj, kdož ge w útrobě swé kryge, ale i těm welikau nebezpeč přinássegj, na kteréž ge pausstjme. Pán Ježjš

několik takowých oblud gmenuge, an gi: Ze srdce wycházegi zlá myssleni, wraždy, cizoložstwi, smilstwo, krádeže, křiwá swědectwi, rauháni.“ Dwa neynebezpečněgssi z těch hadůw, kteřjž w mnohém srdci lidském přebýwagi, gsau náhlost a žádost tělesná. Prwni, náhlost, přebýwala w srdci hraběte Gindřicha, druhý w srdci bezbožného Dominika. Gak welkého nesstěstj tito dwa mužowé tjm na sebe, na dobrau Jutu a na wěrného služebnika Kuna byli uwrhli, žiwotopis Jutin ukazuge. Prchliwost učinili hraběte wrahem, a tělesná žádost Dominika cizoložnikem, utrhačem a samowrahem. W gedné wěci gsau tito hadowé sobě zcela stegni, a to že každého, kdož gich chowá, úplně oslepugi. Wztek zbawil hraběte rozumu, neboť sám sebe neznal a newěděl, co činil, aniž následky zuřiwosti swé uwážil. Podobně zaslepila Dominika žádost tělesná. Opowážil se na ctnost welitelky swé sáhnauti, a nemoha mrzké žádosti swé dogiti, oddal se hněwu a hněw hnal geg ku wraždě. A co měli hrabě a Dominiko z toho, že dali hadům w srdci swém zwůle? Poskwrněné, bolawé swědomi, peklo na zemi. — O křesťanská duse, staumey se, zdali se tito hadowé též w srdci twém nezahnizdili, a nedey gim nad tebau wládti. Bywagi owssem často gen malj, ale poznenáhla wyrůstagi; zabig ge hned a nedey gim zniku. Ale zabiti ge musjš, musjš ge zahubiti, chceš-li pokoge požjwati; myslješ-li ale, že na tom giž dost, když gim hlawu utneš, o to welice se mýlješ, zmohauť se opět

ano nezřjdka i budau wětſſj ſilau na tebe doráżeti a wětſſjch boleſtj ti nadělagj. Slyſſel-lis kdy o čerwu taſemnici? Bykbys celého čerwa z żaludku člowèka připrawil, zůſtane-li tam hlawička, nic na plat, zmůże ſe opèt co neyrychlegi. A tak to geſt s hřjchy a nárużiwoſtmi lidſkými, úplně a do kořen ge muſjš wyhubiti, chceš-li pokoge nabyti. S hřjchem neſmj ſe činiti mjr, nýbrż wěčný, wěčný s njm ti budiż boj, dokud ho newyhubjš. Obyčegně nepřjtel ten neumjrá, leda aż ſám umřeš. Oſtatně wěż, że marný bude zápas, budeš-li na gednau se wſſemi hřjchy wálčiti; ober ſi neyprwé geden, genż ti hlawnjm; s tjm bogug, ten přemáhey, ten moř a a dus; přemůżeš-li wůdce a hlawu, oſtatnj ſnadno ſe wzdagj; přeſtala-li přjčina choroby, známky nemoci ſamy přeſtanau. Zbraň, gjż ſe tobě hágiti a nepřjtele přemáhati geſt, znáš; geſt to modlitba, bděnj, a brnènj wjry.

Hne-li ſe w tobě hněw a zloſt, woley ku Kriſtu Jeżiſſi, a do geho ran ſe utjkey; drż gazyk na uzdě, a pomni na křiż Páně, trpělivoſtj ſe zbrog; hýbe-li ſe w tobě tělesnoſt, pomni Rodičky Bożj, neyčiſtſſj panny, gj ſe obětug, gi o pomoc wzýwey a zbrog ſe pokorau; hýbe-li ſe w tobě had záwiſti a nenáwiſti, pomni láſky a dobroty nebeſkého Otce, genż ani gednorozeného Syna neuſſetřil, nýbrż za nás geg na ſmrt wydal, pomni láſky, gjż ſrdce neſčiſlných ſwatých a ſwětic k člowèčenſtwu plálo a odèg ſe w brnènj přjzně a ſſtědroty, a tak buda na ſebe tbalý, a

důwěře ſe w Boha, a koře ſe před ſwatau twářj geho, a přigjmage ſwátoſti, gež k poſwěcenj naſſemu Spaſitel uſtanowil, přemůžeš dozagiſta, a přemůžeš w brzce každého hada, genž geſt hřjch w útrobě twé.

„Wyplnjš-li duſſi ſwé žádoſti gegj, učinj ti w radoſt nepřátelům twým“ (Sir. 18, 31.).

„Pod tebau má býti žádoſt (hřjchu) a ty panowati máš nad njm“ (I. Mogž. 4, 7.).

„Běda wám zákonnjci a farizeowé, pokrytci kteřjž dáwáte deſátky z máty, a z kopru, a z kmjnu, a opuſtili gſte, což těžſſjho geſt, w zákoně, ſaud, a miloſrdenſtwj, a wjru“ (Mat. 23, 23.).

„Ty, ſynu můg, poſilni ſe w miloſti, kteráž geſt w Kriſtu Ježjſſi“ (II. Tim. 2, 1.).

Modlitba.

Ó neyſladſſj Ježjſſi! udus, proſjm, w ſrdci mém wſſecken hřjſſný hněw a té tichoſti a čiſtoty mi propůgčiti račiž, kterauž twé ſrdce oplýwá, a nedopauſſtěg, abych bližnjmu prchliwoſtj ubližowal a tebe hněwal, aniž dopauſſtěg, abych w moc hřjſſných náružiwoſtj upadl a hřeſſe o twau dobroljbeznoſt ſe připrawil. Amen.

Dnes se též swětj swátek: Swatého Zachariásse, kněze a proroka, otce swatého Jana křtitele; též swaté Alžběty, téhož swatého Jana matky; w Tarracině narozenj swatých mučednjků Felixa, kněze a Ewsebia, mnicha; w Emese we Fenicii swatých mučednjků Galaciona a Epistemis, geho manželky, kteřjž po mnohonásobném mučenj a panowánj Decia cjsaře skati byli. Též sw. mučednjků Domnina, Teotina, Filotea, Silwána a towaryssů gegich za cjsaře Maximina; w Mediolánu swatého Mágna, biskupa a wyznawače; w Trewiris swatého Fibicia, biskupa; w Uhřjch swatého Emerika, syna swatého Štěpána, krále Uherského, kterýž od otce wýborně gsa wychowán a ke wssemu dobrému weden, gesstě w mládeneckém wěku co panic žiwot swůg dokonal, a m. g. swatých

6.

Žiwot sw. Leonarda, paustewnjka.

Swatý Leonard, aneb gak my mu řjkáwáme swatý Linhart, pocházel z rodu sslechetného w zemi Francauzské. Giž welmi časně dostal se ku dworu krále francauzského, Klodwjka I., u kteréhož rodičowé geho u weliké wážnosti byli. Zde se mu dostalo dobrého wychowánj, a že wýborné měl wlastnosti i co do dusse i co do těla, zjskal si w krátce důwěry králowy, a tudjž si proklestil také cestu pohodlnau k wznesseným auřadům a důstognostem. A wssak dusse geho nenalézala w ničem, co swět welkého a slawného mu poslytuge něgakého ukogenj, nýbrž byla žádostiwa wznesseněgssjho i stálegssjho zbožj. A tu počal swatý Remiğius, aposstol Frankůw, zwěstowati samospasitelnau wjru, a Leonard poslauchal ho s otewřeným srdcem a s dychtiwau dussj, a wjra

swatá oswjtila mu rozum a utissila mu dussi. I přigal křest swatý, král byl mu sám kmotrem. Křest swatý způsobil w Leonardowě žiwotě netussený přewrat; nebo připomjnage si, že se na křtu swatém odřjkal ďábla a wssech skutků geho, i swěta i wssj sláwy swětské, opustil dwůr a uzawřel, že mistra swého, Remiğia we wssem následowati bude. Remiğius znamenage to, přigal geg za učednjka, a wedl ho pečliwau rukau po dráze dokonalosti, a wida, že wýborně prospjwá, obljbil si ho, a neyprw za gáhna a pak i za kněze geg wyswětil. Linhart chtě se mistru swému we wssem podobným státi, rozdal, což měl, chudým, a wssj chwály i wssj marnomyslnosti gako hada utjkal, a poslussen rozkazu biskupowa, gal se nynj swaté ewanğelium zwěstowati. Tenkráte nebylo w zemi Francauzské gesstě, mnoho křesťanů, modloslužba a powěry téměř gesstě wůbec panowaly. Linhart zwěstowal témuž neumělému, w modlářstwj wychowanému lidu učenj samospasitelné s horliwostj plamennau, a slowa geho přinássela owoce blahoplodné; tmy ustupowaly swětlu nebeskému, a dráhné množstwj lidu wsseho wěku a stawu dali se křtjti, zázraky, gež ruka Božj skrze služebnjka swého konala, dodáwaly slowům geho wjry a otewjraly oči těm, kteřjž ussj k slowům geho zawjrali.

Když se králi Klodowjkowi doneslo, gak požehnaně Linhart na lid pohanský působj, powolal geg opět a doléhal na něho, aby aspoň potud u dwora zůstal, dokudž by mu nedal některé

biſkupſtwj; wſſak marně, Linhart, kterýž ſladkoſti z pokory a z ponižen pro Kriſta pocházegjcj okuſil, a tudjž někde w tiché ſamotnoſti žiwot dokonati ſi přál, zamjtal wſſecky poctiwoſti, gež mu král buď ſkutečně poſkytowal, aneb pro budaucnoſt ſlibowal, a teprw když naň král naléhati nepřeſtáwal, a aby ſi miloſt gakaukoli wyžádal, geg nutil: wyproſil ſi powolenj, aby do žalářů směl gjti a těch wěznůw, gež za hodné uzná, na ſwobodu propuſtiti. Miloſt tato powolila ſe mu.

Aby pak pro budaucnoſt wſſem požadowánjm krátowým ſe wyhnul, a tauze wlaſtnj duſſe zadoſt učinil, odeſſel ſwatý Linhart do kláſſtera Miky řečeného, genž aſi dwě mile od Orleánu byl wzdálen, a tenkráte pod zprámau ſwatého Marimina opata ſtál. Wſſickni obywatelé kláſſtera, widauce pokoru, umrtwenj i nábožnoſt přjchozjho Linharta, nemohli ſe doſt nadiwiti, a welice geho ſwatým obcowánjm ſe wzdělali, neboť ſe wynaſnažowal, aby takměř wſſecky ctnoſti kláſſternjků ſi oſwogil, zwláſſtě žiwot opata ſwatého Marimina, a bratra Léta doſtihnauti ſe ſnaže. A wſſak horliwoſti Linhartowě nepoſtačowala ſamota kláſſternj, geho tauha ſe táhla po wětſſj geſſtě dokonaloſti, a protož opuſtiw po ſmrti ſwatého Marimina r. 520. kláſſter a odeſſel kraginau Berey k leſu Powenſkému, kterýž ſe nedaleko Limouſina města na mnoho mil do země táhl. Ceſtau uzřel po wſech geſſtě modly. A rozněcen ſwatým hněwem nad modlář-

ſtwjm, počal i hned weřegně lidu zwěſtowati ſlowo Božj a otewjrati gim oči nad zaſlepenoſtj gegich. A lid přigal ſlowo ſwáſy ſe ſrdcem dychtiwým, a rozkotaw modly, obrátil ſe k Bohu žiwému, a gelikož ſwatý Linhart miloſtj Božj též nemocné zázračným způſobem uzdrawowal, doſtáwala též kázanj geho neobyčegné wáhy, myſli poſlúchačům otewřely ſe mu, a záſtupně hrnul ſe lid w lůno matky cjrkwe, a než ſe koo nadál, zmizely wſſecky modly po celé kragině. Takowým owocem pracj ſwých uſpokogen, zaſſel nynj ſwatý Linhart do leſa Powenſkého, a wzdělaw ſi u gednoho mjſta Noblak řečeného kapličku, po pauſtewnicku tam žjti počal; plané owoce leſnj a některé gjdelné bylinky byly mu pokrmem, modlitba a ſwaté rozgjmánj rozkoſſj. — O kéžbychom též my upřjmně tauželi po ſamotě ſrdce, nemohauce pro práce ſwětſké ſamotě těla ſe oddáwati; kéž bychom též powžyy gako ſwatý Linhart w ſwětě ſice žiwi byli, ale ne po ſwětácku, pamětliwi ſlow Páně, řkaucjch: „Gednohok geſt potřebj," totiž ſebe poſwěciti a tudy ſpaſenj dogjti!

Národowé wůkolnj neměli až poſud aneb prazádné známoſti o Bohu, a měli-li gaké, byla gen kuſá. Horle pro ſlámu gména Božjho i pro ſpaſenj duſſj lidſkých, opuſtil ſwatý Linhart po nězakém čaſe pauſtewnu, a ſſel k národům těm a hlásal gim ukřižowaného Kriſta, a to s takowým požehnánjm, že ſe záſtupně k wjře Kriſtowě hrnuli, a mezi nimi byli mnozj mládenci,

kteřjž o ſwé ſpaſenj nad giné ſtaroſtliwěgſſj, gemu ſe za učednjky dali, proſjce, aby gich ceſtám dokonalosti a ſwatému obcowánj wyučil. A Linhart přigal ge s radostj, a gelikož toho času od krále dráhný kus leſa darem dostal, wyſtawěl pro ně kláſſterjk, kterýž napotom pode gménem kláſſter ſwatého Linharta w Noblaku welmi ſlawným ſe ſtal. Pohnútka a přjčina k tomu darowánj wyprawuge ſe náſledownĕ: Král dáwal častokráte w leſe řečeném welké hony, při kterých někdy i králowna podjl brala. Ž ſtalo ſe, že, když opět gedenkráte tu honili, na králownu bolesti ku porodu přiſſly, a že králowna, gelikož wſſecka pomoc lékařům byla bez proſpěchu, do nebezpečenſtwj žiwota přiſſla. Tu přiſtaupili někteřj rolujci ku králi, hořem ſkljčenému, a učinili ho pozorna na mnohé choré, kteřjž orodowánjm ſwatého Linharta zázračným způſobem ſe uzdrawili. Ž byl okamžitě poſel wyſlán, aby ho přiwedl do hradu, w kterémž ſe práwě král a králowna zdržowali. W málo okamženj ſtál ſwatý Linhart před králownau, a modlil ſe nad nj, a wyproſil gj od Pána Boha, že ſſkaſtně porodila a w krátce plného zdrawj doſſla. Radoſt weſſkerého dwora z toho nedá ſe ani popſati; ano král podáwal ſwatému pauſtewnjku přehogné dary, tento ale odpowěděl proſtě a upřjmně, řka: „Dary Božj nedagj ſe za penjze kaupiti, leč wjra geſt cena ta, za kterau ſe wěřjcjm propůgčugj. Dey o králi, což gſi mně dáti chtěl, chudým, wdowám, ſirotkům a nuzným, abys po

smrti dědicem wěčného blahoslawenstwj býti mohl. Ze wsseho, co mi dáwáš, nepotřebugi ničeho, nobrž pohrdám poklady swěta, a žádám si gediné někde na osamělém mjstě Bohu slaužiti. A přjčina, proč s lidmi obcowati se zdráhám, gest, abych dnem a noci Kristu Pánu slaužiti a tjm newadnaucjch pokladů nebeských dossel.“ Těmito slowy welice wzdělán, naléhal král opět na swatého, aby aspoň ten les, w kterém kapličku wystawěl, darem přigal, ale wjc wymohl, než že ten kus přigal, kdež potom gmenowaný kláster založen byl. Powjdá se též, že od krále to zwlásstnj právo obdržel, aby čas po čase wězně a zagaté, gichž by obzwlásstně litowal, na swobodu pausstěl. Frankowé, tenkráte národ welmi bogowný, měli se saudnjmi národy nezřjdka wálky. Přemoženj a zagatj nepřátelé bywali hned spautáni, a nakládalo se s nimi gako s otroky. A tyto wězně nawsstěwowal swatý Linhart, těssil ge a dle možnosti na swobodu propausstěl. Ba geho láska k zagatým byla tak weliká, že i do žalářů, kdež zločinowé byli, wstupowal, a ráznými slowy do swědomj gim mluwil, aby rozkotali wazby hřjchů a nepořádných zwykllostj a náružiwostj, aby snad někdy gjauce služebnjky hřjchu a ďábla w děsné wězenj pekelné nepadli. I mluwil k nim tak dogjmawě a tak pohnutliwě, že negedni z nich domlauwánjm geho pohnuti, upřjmně se káli, negedni do kláster pod geho zprámu se dali, a negedni pole a luka wzděláwagjce, pracowitostj, nepra-

woſtj utjkali. Powěſt o tom o wſſem rozneſla ſe po wſſech kragjch, a gelikož ſe též powjdalo, že Bůh dobrotiwý žádnau modlitbu wěrného ſlužebnjka ſwého neoſlyſſi, ſtáwalo ſe též, že wězſnowé i wzdálenj geho orodowánj ſe dowoláwali, gako by giž na nebeſjch mezi wywolenci Božjmi byl. A eyhle! okowy padaly gim z nohau a z rukau, i octli ſe na ſwobodě, a ſſli a ſložili na znamenj wděku okowy k nohaum Linhartowým a žádali ho, aby ge za učednjky ſwé přigal a ſkutky kagicjmi k ſprawedlnoſti wedl. Zagiſtě chtěl Bůh, wyſlyſſew takowé modlitby wězňů, ukázati, gak wzácná a drahá mu geſt miloſt, giž Linhart k wězňům měl. Swatý Linhart nezhrdnul nad obyčegnými miloſtmi, kterýmiž geg Bůh oſlawiti ráčil; nýbrž ſe tjm wjce pokořowal, a tjm tužegi ſe kál, a tjm horliwěgi pracowal o ſpaſenj duſſi. A když od modlitby wſtal, powjchal do ſauſednjch wſj a měſteček, a wyučowal neumělé, nekagicjch napominal a hřjſſnjky k Bohu obracel. I doſáhl ſwatý Linhart při uſtawičné práci w ſlužbě Božj wyſokého wěku a dočkal ſe na náklonku ſwého živobytj té přečiſté radoſti, že ſjmě ſlowa Božjho, kteréž tak laſkawě a tak pečliwě byl rozſjwal, miloſtiwě wzeſſlo a ſtonáſobný užitek učinilo.

Kdež prwé modloſlužebnoſt, newědomoſt, ſurowoſt a ohawné neprawoſti ſjdlily, tam panowala teď blahonoſná přikázanj Božj; důwěrná modlitba oſlazowala lidu práce a namáhánj, a maudroſt a ctnoſt rozbily ſi ſtánky w přjbytcjch

duchownjch i mnichů. Ale i my ſi w paměť wſſtipme ſlowa, kteráž gednokráte k ſwogjm prawil, řka: „Neymilegſſj mluwjm k wám ſlowy proroka krále, uložte ſi ge do ſrdce: ‚Mlad gſem byl a geſtaral gſem ſe: ale newiděl gſem ſpraweblíwého, aby byl opuſſtěn, ani ſemene geho, že by hledalo chleba. Bogtež ſe Hoſpodina wſſickni ſwatj geho; nebo nemagj nedoſtatku ti, kdož ſe ho bogj. Bohátí měli nauzi a lačněli, ale ti, kteříž hledagj Hoſpodina, nebudau zkráceni w ničemž dobrém.‘ Slyštež mne tedy, mogi milj, naučjm wás bázni Božj. Protož odlaučil wás Bůh ode hluku ſwěta, abyſte o ſamotě ſpraweblnoſti a ſwatoſti hledali, a wedli žiwot dokonalý. Buďte pamětliwi řeči prorokowy: ‚Lepſſj geſt maličko ſpraweblíwému nad bohatſtwj hřjſſnjků mnohá.‘ Nezapomeňte též ſlow pjſma: ‚Lepſſj geſt kus chleba ſuchého s radoſtj, než dům plný obětj ſe ſwárem.“

Swatý Linhart dokonal ceſtu ſwého pozemſkého putowánj okolo r. 559. Mnohé koſtely, zwláſſť w zemjch Francauzſkých a Německých magj ſwatého Linharta za ſwého patrona, neyčaſtěgi pak geg wzýwáwagj wěznowé a ženy ku porodu pracugjcj. Geho zrodowánj připiſuge ſe množſtwj zázraků; geden z neyčeluěgſſjch geſt náſleduzjcj. Martell, pán na Bacqueville w zemi Francauzſké, přiſſel w čtrnáctém ſtoletj do zagetj tureckého, kdež přewelike ſtraſti a bjdu ſnáſſeti muſil. Naděge, že by pomocj lidſkau na ſwobodu přiſſel, zmizela docela, když mu žalářnjk

powěděl, že zegtřegſſjho one z rána odprawen bude. W těchto ſmrtelných auzkoſtech wzal autočiſſtě k ſwatému Linhartowi, a modlil ſe po celau noc co neywraueněgi a ſljbil, že ugoe-li ſmrti a wězenj, že ke cti geho kapli wyſtawj a nadá. Po tom uſnul, a když ſe probudil, octnul ſe, okowy na rukau a nohau, nagednau na okragi leſa Bacquevillſkého. I wyplnil bez odkladu ſlib ſwůg, dada na důkaz ſwé wděčnoſti na hradě kapli ſtawěti. Na památku této zázračné událoſti konagj obywatelé każdoročně prwnj neděle měſjce liſtopadu ſlawný průwod. Swatý Linhart wypodobňuge ſe obyčegně w řjze duchownj, zlomený řetěz na ruce drže, na důkaz, že wěrně ſlowa Páně konal, řkaucj: „W žaláři gſem byl a přiſſli gſte ke mně!“ (Mat. 25, 36.)

Rozgjmánj.

Pomni, křeſtanſký bratře, pomni naučenj, genž ſwatý Linhart wěznům aneb těm dáwal, kteřj wazeb zproſtěni pauta k nohaum geho kladli: aby totiž rozkotali wazby hřjchů a nepořádných zwykloſtj a náruživoſtj, aby ſnad někdy, gſauce ſlužebnjky hřjchu a ďábla, nepadli w děſné wězenj pekelné. Táži ſe: kdybys w domě ſwém od nepřátel ſwých byl upaután a nebezpečj ti hrozilo, že od nich na wždy do hnuſného žaláře uwržen budeš; a kdybys ſe w těchto okolnoſtech ſnadno i wazeb i nebezpečj uſtawičného žalářo-

wánj zbawiti mohl: táži se, zdalibys w té nebezpeči prodléwal a autěkem zachowati se odkládal? — Tussjm, že bys bez rozpaku pauta odwrhl a dal se na autěk, abys ussel wssemu, což ti hrozilo. Giž tedy wěz, že pokud w hřjssích trwáš, že wězeň gsi satanásse a spaután wazbami hřjchů, a že w nebezpečenstwj wězjš, že dnes neb zgitra uwržen budeš do pekelného wězenj, z kteréhož žádného wykaupenj nenj. Nuže chceš se zbawiti paut hřjchů, chceš se dostati z moci ďáblowy, chceš uteci wězenj pekelného, kdež wěčný bude pláč a skřjpenj zubů? Chceš tomu? — Gdi tedy a wykoney skraussenau zpowěď a wazby twé se rozwáží, moc ďáblowa přestane, a wězenj pekelné na wěky před tebau se zamkne.

Gdi ku knězi, kterýž má moc zawazowati a rozwazowati, a okaž mu, gakými okowy spaután gsi a on rozwáže twá pauta, a zgedná ti auplnau swobodu, tak že ugdeš nebezpečenstwj wěčného zatracenj. Mluw tedy, nenj-li to zpozdilosť, když pokánim odkládage swěwolně w řečeném nebezpečenstwj trwáš? Pomni, co to gest, wěčně wěkům w pekelném žaláři seděti! Či myslíš, že máš k pokánj dost času? Kdo ti zaručil budaucj okamžik? Kdo tě ubezpečil, že nagdeš kněze, kterýž by ti w poslednjm okamžiku wazby hřjchu rozwázal? Kdo tě ubezpečil, že Bůh, gehož milosti gsi tak dlaubo pohrdal, tebe uslyssí, až w poslednjm okamžiku k němu wolati budeš? I pomni tedy, co činjš, co myslíš, co tebe čeká! „Musjme se pospjssiti," prawj swatý Ambrož, „žiwot

geſt krátký, w prodléwánj geſt neywětſſj nebezpeč. A wſſak wětſſj geſſtě nebezpeč hrozj ti, pak-li, byw gedenkráte ſproſtěn wazeb hřjchů a na ſwobodu puſſtěn, pak-li opět ſwéwolně ſpautati ſe dáš, aneb lépe řečeno, pak-li dočině ſe ſtarých hřjchů, ſebe w pauta wydáwáš! Zdaliby ſe člowěk, zbawiw ſe žaláře, we kterém uwězněn byl, dobrowolně a ſwéwolně opět w okowy wydáwal? Proč medle gſi ty tak zpozdilý, že zbawě ſe ſkrauſſenau zpowědj okowů hřjchu, opět nowých hřjchů ſe dopauſſtjš, a tak w moc a u wazbu ďábla ſe wydáwáš? Kdyby kdoſi doſtana ſe na ſwobodu ze žaláře, opět ſwéwolně u wězenj ſe dáwal, nebude ſwobody hoden, ani ſlitowánj, a byk i hořem zahynul. A podobně i ty negſi odpuſſtěnj hřjchů hoden, pakli gedenkráte rozhřeſſenj obdržew w hřjchy lehkomyſlně ſe uwrhugeš." „Kdo ſe, uzdrawen byw, opět ſwéwolně ranj," prawj ſwatý Wawřinec Juſtinian, „nenj hoden, aby ſe opět uzdrawil; a kdož obdržew miloſt, hřjchy ſe poſkwrňuge, nenj hoden, aby od nich byl očiſtěn anebo aby ſe mu odpuſſtěnj gich doſtalo."

„Wy hůř gſte činili, než otcowé waſſi; neboť ay geden každý chodj po přewráceneſti ſrdce ſwého zlého, aby mne neſlyſſel. A protož wywrhu wás z země této do země, o njž newjte wy, ani otcowé waſſi, a ſlaužiti budete tam bohům cizjm dnem i nocj, kteřjž nedagj wám odpočinutj" Jer. 16, 12. 13).

„Muže neprawého, který hřeſſí, zaplete oſidlo“ (kn. přiſſl. 29. 6).

„Neprawoſti wlaſtnj gjmagj bezbožného, a prowazy hřichůw ſwých ſwázán bývá. Nenj pokoge bezbožným, prawj Hoſpodin.“

Modlitba.

Neſkončeně miloſrdný a dobrotiwý Bože! wyſwoboď mne z otroctwj hřichu a nedey, aby budaucně kdy do hřichu upadna o miloſt a láſku twau ſe připrawil. W tebe, ó Bože, daufám ſkrze Jeſſiſſe Kriſta, Syna twého, kterýž pro hřichy naſſe na dřewě kříže umřel, a s tebau i duchem ſwatým ſtegný Bůh žiw geſt a kraluge na wěky. Amen.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe též ſwátek: W Africe narozenj ſw. Felixe, muč.; w Theopoli ſwatých deſiti mučednjků, o kterýchž ſe čte, že od Saracénů uſmrceni byli. W Barcinoně ſwatého Sewera, biſkupa a mučednjka; we Frygii ſwatého Attika; w Bergu ſložen ſwatého Winoka, opata; we Fundis we Wlaſſich ſwatého Felixa, mnicha, a m. g. ſwatých.

7.

Žiwot ſwatého Engelberta, arcibiſkupa Koljnſkého.

Swatý Engelbert byl syn Engelberta, hraběte z Bergu, a manželky geho, rozené hraběnky

z Gelbern. Byl hoch čiperný, wtipu bystrého, pilnosti wytrwalé, a ke wssemu, což dobrého gest, wýborně nakloněný. Prospěch geho we wědách a w učenj byl wýtečný; wynikal nade wssecky spolužáky. Geho rodičowé chtěli, aby studowal na kněžstwj, a wymohli mu několik prébend, čili duchowenských důchodůw, ačkoli pro mladosť wěku ani newěděl, co prébenda gest, a gaké s nj powinnosti gsau spogeny. Z počátku nepodobalo se, že Engelbert stawu duchownjmu bude ke cti; neboť na způsob wssech mladjků netauzil po ničem tolik, gako po cti a swětské sláwě. A wssak přirozená nenáwisť ke wssemu zlému a obzwlásstě milosť Bozj uchowaly ho hrubých poklésků a neprawostj, a poznenáhla otewjraly se mu oči: on poznal powinnosti duchownj i propasť, ku kteréž až posud samochtě pádil. I zhrozil se, a wegda do sebe, obrátil kroky, počal wésti žiwot, gaký na duchownjho slussj.

Tenkráte panowaly w řjssi Německé welké rozbroge a zmatky, neboť dwa mocnj knjžata hádali se tu o trůn. Následkem těch sporů, musseli giž dwá biskupowé Koljnsstj odstaupiti. Sednalo se tedy o nowého arcibiskupa pro řečené arcibiskupstwj, kterýžby wssem požádawkům časů wyhowěti, cjrkew pak dle přikázánj Bozjch horliwě i sprawedliwě řjditi a sprawowati uměl. I padli hlasowé r. 1215. na náboženského a maudrého kněze Engelberta, neboť wssickni za to měli, že mezi wssemi duchownjmi w řečených okolnostech on gedinký té důstognosti gest neyhodněgssj, a žeť wěren

cjrkwi i státu, bude horliwě čeſt Božj a ſpaſenj wěřjcjch hledati, auſtokům nepokognych maudře brániti, ſprawedlnoſt rázně zaſtáwati, a arcibiſkupſtwj i w duchownjm i we ſwětſkém ohledu wýborně ſprawowati. Gedenkráte ſe giž ſice biſkupſtwj Münſterſkému wyhnul, ale Kolinſkému ſe wyhnauti nemohl, gelikož papež ſám na něho doléhal. Poſluſſen tedy rozkazů wyššjch, dal ſe wyſwětiti; a s poſwěcenjm zdálo ſe, že ſe docela změnil; wyzultě ſtarého člowěka, a horliwěgi než kdy před tim po křeſtanſké dokonaloſti tauzil, ſtana ſe tak oſadnjkům přikladem we ſlowech a ſkutcjch, w láſce, w miloſrdenſtwj, u wjře, w čiſtotě, dobrotě, pokoře, tichoſti a trpělimoſti. Od té doby, co ſe arcibiſkupem ſtal, neměl nic na myſli, než čeſt Božj, ſpaſenj ſwých oſadnjků, okraſu koſtelů a kláſſterů, a obohacenj proſpěſſnych ústawů. Biſkupſtwj ſprawowal rázně, ſprawedliwě a rozſſaſně, háge ſwobody a práwa geho i proti přjbuznym a přátelům ſwým. Užitek a blaho ſwých poddanych podporowal wſſj ſilau; każdému přál k ſobě wolny přjſtup, wyſlýchal każdého s newětſſj trpělimoſtj, a ſnažil ſe każdému, pokudž možno, zadoſt učiniti. Widěl-li koho, třeba ze wzdálj, že mu něgakau žádoſt chce podati, aneb s njm rozpráwěti, počkal na něho, a tázal ſe wljdně, co geho žádoſt, a bylo-li trochu možná, wyhowěl mu.

Gedenkráte když w palácu na ſaudné ſtolici ſeděl, přiſſla před něho též gakáſi chudobná wdowa žádagjc zaſtupitele, kterýžby při gegj wedl. Engel-

bert odpowěděl gj, řka: „Ženo, wy neylépe znáte nauzi ſwau, řekněte ſama, co wás ſauží!“ Někteří z přítomných pánůw byli proti tomu, řkauce: že to proti wſſem obyčegům geſt, a nikdo s řeči tak ſprosté ženské maudrým nebude. Arcibiſkup odpowěděl: „My welmi dobře rozumíme ſlowům ſprosté ženy, k čemu tedy okolků a odkladů?“ — Gindy chtěl ſe wýborný arcibiſkup wydati na ceſtu a giž až k ſchodům byl přiſſel, an chudý gakýs poddaný přigda ztížnoſt ſi wedl, že mu od giſtého pána zboží a ſtatek byl odňat. Engelbert wyſlechl ho trpělivě, a ačkoli komonſtwo ſe utrhowalo, že ceſta daleká, že prodlěwati ſe neſmj a žalobnjk gindy přigjti může: nic méně nechtěl ſprawedliwý arcibiſkup dřjwe ceſtu naſtaupiti, dokudžby záležitoſt potlačence nebyla wypořádána, a dokud by potlačitel nebyl přjſně napomenut, aby zboží neſprawedliwě obcizené prawému magetnjku nawrátil, a ubohému žalobnjku úplně zadoſt učinil. Swým úřednjkům a radám přikázal přjſně, aby ſprawedlnoſt konali, a těžce treſtal ty, kteříž proti rozkazu geho hřeſſili. „Nakloň,“ dj maudrý Sirach, „k chudému bez zármutku ucha ſwého, a dey což powinen gſi, a odpowěz mu pokogně a s tichoſti. Wyſwoboď toho, kterýž křiwdu trpj, z ruky pyſſného, a nenes toho těžce w ſrdci ſwém. W ſaudu budiž miloſrdný, ſirotkům gako otec, a za muže buď matce gegich; a budeš gako neywyššjho poſluſſný, a wice ſmiluge ſe nad tebau, nežli matka“ (4, 8—11).

Též k chudým byl wždy dobrotiwý a milo-

ſrdný, opatřowal ge oběwem, pokrmem i bytem, nikoho nepropauſtěl od ſebe nepotěſſiw ho. Chudé duchowny brával s ſebau ku ſtolu, ano i wlaſtny oběw gim negedenkráte darem dal. Wůbec ke wſſemu duchowenſtwu i ke wſſem oſobám řeholnjm byl welmi laſkaw, měl ge w uctiwoſti, a netrpěl, aby ſe gim ubližowalo. Ku cti Rodičky Božj poſtjwal ſe týhodně geden den, a též denně k témuž aučelu giſté modlitbičky ſe modljwal, proſe, aby ho pod ſwau ochranu a ſſtjt wzjti ráčila. K obnowenj chrámu ſwatého Petra, genž ze wſſech byl neyznamenitěgſſi, wěnowal mnoho peněz, a dal nadto kráſný kalich ze zlata dělati a drahými perlami a kameny, gež od rozmanitých pánůw a králůw darem doſtal, ozdobiti. Pro tyto a pro giné mnohé ctnoſti byl ſwatý Engelbert ode wſſeho lidu ctěn a wážen. Cjſař Bedřich II. ſám tak welice ſi ho wážil, že mu, mage ſe do Wlach w důležitých wěcech odebrati, zprámu weſſkeré řjſſe i pěſtaunſtwj nade ſynem ſwým Gindřichem odewzdal. Swatý arcibiſkup zaſtáwal obě powinnoſti ſwědomitě negen ku radoſti cjſařowě, nýbrž i ku ſpokogenoſti celé řjſſe; a bylo žádaucno, aby pán ten geſſtě dlauhá, dlauhá léta wládu nade řjſſj Německau byl prowozowal. Ale dewátého aneb gak ginj ſe domýſſlegj deſátého roku wladařenj ſwého přiſſel náſilně negen o wládu, nýbrž i o žiwot.

Bedřich hrabě z Iſenburka, přjbuzný ſwatého arcibiſkupa, byl oprawcem panenſkého klá-

ſſtera gménem Essen. Ale Bedřich mjſto co měl přihlédati ku prospěchu kláſſtera, welice geg tlačil a nesprawedliwě zbožj geho ztenčowal, a wůbec řečeno, tolik přikořj a bezprávj mu učinil, že potlačené kláſſternice u papeže Honoria a u cjſaře Bedřicha welikau ztjžnoſt ſi wedly. Papež a cjſař dorozuměwſſe ſe rozkázali ſwatému Engelbertowi, aby ſe utiſſtěných wſſemožně ugal, a oprawce, neučinil-li by prawu a ſprawedlnoſti zadoſt, práw oprawců zbawil. Maudrý a rozſſafný arcibiſkup ſnažil ſe, přibuzného ſwého neyprwé w dobrotě přemluwiti, aby od neprawoſtj ſwých dobrowolně uſtaupil, a křiwdy kláſſteru učiněné naprawil, ano aby krok ten mu uſnadnil, nabjdl ſe, že mu ročně ze ſwého znamenitý důchod dá. Ale kázal hluchému, a tudjž ſe widěl nucena we známoſt dáti, že dle wyššjch rozkazů po zákoně s nim naložiti muſj. Tauto zprávau rozljtil ſe hrabě w takowé mjře, že zapomena cti a Boha, arcibiſkupa, ſtůg co ſtůg, ze ſwěta zprowoditi uzawřel, a také ſkutečně ſpiklence hledal. Arcibiſkup newzdal ſe geſſtě wſſj naděge, že wěc ſe pokogně wyrowná, a protož hraběte do Soeſtu k mjrnému narownánj wyzwal. Hrabě přiſſel, a ſtawěl ſe ochotným k mjru a pokogi, ale zatjm aukladv giž druhého dne prowesti ſi umjnil. Wědělť totiž, že arcibiſkup z gitra druhého dne do Šwelma s malým komonſtwem nowý koſtel ſwětiti pogede.

Na wečer, než mrzký čin ſe zpáchal, bylo ſwatému biſkupu psanj, ale bez podpiſu, doru-

čeno, we kterémž se četlo, že hrabě gdaucího do Swelma chce zaskočiti a života zbawiti. Arcibiskup nechtěl tomu wjry dáti, domnjwage se, že by hrabě tak hanebného skutku schopen nebyl, a doručený list hned a to u přítomnosti biskupa Mindenského spálil. A wšak aby smrt nenadálá geg nepostihla, složil u řečeného biskupa skrauffeně generálnj zpowěď a připrawen na wšecko, nechť přigde, co přigde, řekl: „Nechť se děge wůle Božj!“ Gelikož mu ale nic méně bránili na cestu se wydati, prawil: „Tělo i duši swau odewzdáwám w ruce prozřetedlnosti Božj!“ Tak gsa na wsse připrawen, wydal se z gitra druhého dne na cestu; gen málokteřj z komonstwa sšli s njm, a skutečně, když do lesa přišel, zaskočil ho hrabě Bedřich se swými spiklenci a sedm a čtyřidcjti ranami ho usmrtili. Mezi tjm, co ho ta zlá rota mučila, newyšlo z úst tohoto mučednjka spravedlnosti žádná giná řeč, než: „Bože odpusť gim, neb newědj, co činj!“ A tak dokonal swatý arcibiskup Engelbert život swůg, mučednjkem gsa učiněn pro spravedlnosť, giž až do posledního wzdechnutj hágil. Geho swaté tělo bylo w kostele Kolinském u swatého Petra pohřbeno, kdež se pak na přjmluwu swatého mnozj diwowé stali.

Rozgjmánj.

Swatý Engelbert poslauchal stižnosti swých poddaných s neobyčegnau ochotnosti i tenkráte,

kde by tiſſce giných předſtawených a wrchnoſtj toho nebyli učinili. Ach těžce budau ſe gedenkráte před ſprawedliwým ſaudcem ti odpowjdati, kteřjž, ač powinnoſtj k tomu zawázáni gſau, předce žaloby a ztjžnoſti, proſby a žádoſti poddaných, gmenowitě wdow a ſirotků, a ſproſtých a ubohých lidj ſe ſluſſnau trpěliwoſtj nepoſlauchagj, hrubě a ſurowě s nimi nakládagj, wěc gegich ode dne ke dni odkládagj, potřebné pomoci gim nedáwagj, aneb neſprawedliwě z ohledů ſoběckých ge ſaudj. Takowým lidem hrozj Bůh ſaudem neyppřjſněgſſjm, an dj: „Zlořečený, kdož přewracj ſaud přjchozjho, ſirotky a wdowy; zlořečený, kdož béře dary, aby zabil duſſi krwe newinné“ (V. Mogž. 27, 19, 25.). A wſſak negen wrchnoſti, a radowé, a ſaudcowé, a wládařowé, hrůznau tuto kletbu Božj poneſau, budau-li neſprawedliwě a nelidſky wěci ſprawedliwé ſauditi, nýbrž i tacj předſtawenj to zakuſj, kteřjž k poddaným ſwým twrdi gſau, gich oſprawedlněnj neſlyſſj, nýbrž ge na pauhau klewetu aneb domnènj a podezřenj odſuzugj, z domu wyháněgj, zaſlauženau mzdu zadržugj aneb ztenčugj, aneb ginými treſty ſtjhagj. Rozum i ſwědomj tomu chce, abychom obwiněného neodſuzowali a netreſtali, leč bychom geg dřjwe wyſlyſſeli. Ach gak přemnozj bližnjmu ſwému uſſkodili, že křiwé žalobě wjry dali! Protož prawj ſtaré přjſlowj, že i druhá ſtrana ſlyſſána býti má. I Bůh, ačkoli hřjch prwnjch rodičů a Kainům dobře wěděl, neodſaudil gich, leč by gich prwé wyſlyſſel, wſſem wrchnoſtem a

předſtawenými na příklad, že dřjwe nemagj odſuzowati a treſtati, pokudž wěc ſe wſſeſtranně newyſſetřila a obwiněný ſe newyſlyſſel. A wſſak nemněte, že ſe ty wěci wáš netýčj, co negſte ani ſaudci, ani wrchnoſtmi, ani zprámci záležitoſtj ginýchi. I u wáš, mogi miłj, ba i u wáš, nezřjdka ukazuge ſe, že křiwě ſaudjte, newyſlyſſewſſe ani těch, gichž ſe tkne. Kolikráte muſi čeledjn hubu waſſi ſnáſſeti, a wy nedáte mu miſta, aby ſe oſprawedlnil; kolikráte ztenčugete gebo mzdu, neberauce ohled na ſprawedlnoſt; kolikráte odſuzugete bližnjho, křiwých gmen mu dáwagjce, a do podezřenj geg uwáděgjce, a nedbáte, zdali prawda či lež, co mluwjte, co myſljte; kolikráte činjwáte ſami ſobě ſprawedlnoſt na cizjm zbožj a neohlédáte ſe na to, zdali ſe mu křiwda neděge, a zdali k tomu ſkutečně právo máte, čili nic. Protož wezmauce ſi ſwatého Engelberta za příklad, čiňte każdému ſprawedlnoſt; ſtane-li ſe pak wám křiwda, důwěřugte w Boha, że odměnitelem wám bude a że lépe křiwdu trpěti než činiti.

„Nepohrdne (Hoſpodin) proſbau ſirotka, ani wdowau, když bude wylewati řeč lkánj. Zdaliž ſlzy wdowy nesſtupugj na ljce, a křik gegj na toho, kterýž ge wywádj? S ljce zagiſté wſtupugj až do nebe, a Pán genž ſlyſſj, nebude ſe w nich těſſiti“ (Sir. 35, 17—19.).

„Wdowě a ſirotku nebudete ſſkoditi. Urazjte-li ge, wolati budau ke mně, a gá budu

ſlyſſeti křik gegich, a rozhněwá ſe prchliwoſt má, a zbigj wás mečem, a budau manželky waſſe wdowy, a ſynowé waſſi ſirotci“ (II. Mogž. 22, 22—24.).

Modlitba.

Ó Bože, gehož miloſrdenſtwj neſkonalé a miloſt newywážitelná geſt, uděl nám té miloſti, aby uſſi naſſe wždy otewřeny byly k wolánj bratrů naſſich, a ruka naſſe aby wždy hotowa byla zaſtati ſe opuſſtěných, zarmaucených a utiſſtěných, abychom, až ſami k tobě wolati budeme, nalezli uſſi twé otewřené a ſmilowánj twé ochotné nám ku pomoci. Amen.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe též ſwátek: We Frislandu ſw. Willibrorda, Trajektenſkého biſkupa: w Padui ſwatého Prosdocima, prwnjho téhož města biſkupa; w Peruſii ſw. Herkulana, biſkupa muč.; téhož dne ſwatého Amaranta, mučednjka; w Meliténě w Armenii utrpenj ſwatých Hierona, Nikandra, Heſichya a ginych tribcjti; w Amfipoli w Macedonii ſwatých mučednjků Aukta, Tauriona a Teſſaloniky; w Ancjře utrpenj ſwatých Meleſippa, Antonia a Karina pod Julianem odpadlcem; w Alexandrii ſwatého Achilly, biſkupa a wyznawače; w Štrasburku ſw. Florencia, biſkupa, a m. g. ſwatých.

10.

Žiwot swatého Godefrieda.

W gedenáctém wěku byli w kragině Swessionenské žiwi dwa manželé, rodem i zbožnosti wěhlasní. Otec nazýwal se Fulko, a manželce říkali Alžběta. A ti neměli dlauho žádných djtek, ano giž byli takowého wěku dossli, že nebylo daufati, aby způsobem přirozeným dětj se dočkali. W těch dobách nawssstjwil gich Godefried čili Bohumjr, opat z kláštera swatého Quintina, muž to wsselikými ctnostmi wysoce ozdobený, a ten měl nábožné manžele k tomu, aby se Pánu Bohu něgakým slibem zawázali, předpowjdage pak, že gich Bůh synem požehná. Důwěřugjce se w slowa a w modlitby bohabogného opata, činili Fulko a Alžběta welké dary kostelům, a hle, než minul rok, porodila Alžběta synáčka, kterémuž po kmotrowi opatu Bohumjrowi na křtu swatém též Bohumjr gméno dali. — „Pán bohatý gest ke wssem, kteřjž ho wzýwagj“ (Řim. 10, 12.).

Když Bohumjr pátého roku dožil, wzal ho maudrý opat k sobě do kláštera na wychowanau. A Bohumjr prospjwal wýborně gak wěkem tak i maudrosti a bázni Božj, z čehož bohabogný opat neljčenau radost měl. On užjwal času swědomitě, nemaře geg ani zahálkau ani marnými zábawami, a co mu dob po sstudijch wybýwalo, bylo obětowáno modlitbám a tuhému

rozgjmánj. Modlitba byla mu neyſladſſj rozkoſſj, a negedenkráte nalezli geg někde w kautě klečjcjho a ſe modljcjho, an oſtatnj při ſtole ſedjce potřebám těla zadoſt činili, a negedenkráte bděl na modlitbách, co oſtatnj potřebnému ſpánku ſe oddali. A když ſe modlil, tak bywala myſl geho ſhromážděna, že newěděl, co wůkol ſe děge, a geho duſſe tak bywala roznjcena, že ſlze neyhlubſſj ſkrauſſenoſti po ljcech mu ſe wálely. Též k chudým bywal Bohumjr na neywýš laſkaw, přál gim wjce než ſobě, nebot ctil w nich Kriſta, a raděgi úſtům ſwým utrhowal, gen aby chudj lačněti nemuſili. Wůbec bylo geho weſſkeré obcowánj tak dokonalé, že kláſſternj bratřj z něho ſi příklad brali, že ſe geho wraucnoſtj rozehřjwali, a geho aučinliwau láſkau k náſledowánj podněcowali. Z toho dá ſe ſauditi, že radoſt ctihodných obywatelů kláſſternjch muſila přewelikà býti, když mladý Bohumjr dokončiw ſwá ſtudia do kláſſtera ſe dal.

Po ſloženj ſlawných ſlibů, byli mladému Bohumjrowi chořj na ſtaroſt dáni, mimo to měl hoſtům a chudým poſluhowati a poſléz i o záležitoſti a potřeby kláſſtera péči a ſtaroſt mjti. We wſſech těch powinnoſtech chowal ſe Bohumjr dokonale a příkladně. Choré obſtarával rukau takměř mateřſkau a do ſkljčených ſrdcj roſil ſlowa důwěry a útěchy; k hoſtům a příchozjm gewil úctu a s nelſčenau pokorau gim ſlaužil; w záležiſtoſtech domácjch pak byl tak opatrný a obezřetný, že s geho zprámau każdý na neywýš ſpo-

kogen byl. Gak welice byl pokorný, ukázalo se w neygasněgssjm swětle, když na knězstwj swěcen býti měl. Gakkoli neznal wyssjj důstognosti nade knězskau, a gakkoli dusse geho po knězské hodnosti práhla, powažowal se nie méně k důstognosti této za zcela nezpůsobného, a bylo k tomu, než se dal wyswětiti, zřegmého rozkazu biskupowa potřebj. Podobným způsobem se zpauzel, když mu důstognosk opatskau w kláster Nogentském podáwali. Ale i tenkráte musila pokora rozkazům biskupů a opatů ustaupiti, a tak se Bohumjr opatem stal. Opatstwj toto zmahalo se pod obezřetnau a ráznau zprámau nowého předstaweného co den, a než se kdo nadál, tak welice se powzneslo wně i wnitř, že giž ostatnjm klášterům za wzor se wystawowal a následkem toho i dwa opatowé z giných klášterů sem přissli, aby se tu kázni cjrkewnj přiučili a na cestě sprawedlnosti křesťanské se zdokonalili.

Toto au se w klášteře Nogentském dělo, uprázdnilo se opatstwj u sw. Remigia w městě Remeži. Téhož města arcibiskup přál si swatého Bohumjra na blizku mjti, a podáwal mu bohaté opatstwj to; ale marná byla geho wynasnažowánj, neboť Bohumjr předstaupiw před arcibiskupa řekl: „Chraniž Bůh, abych chudssj chok za bohatssj wyměnil, a tudy stáwagjcj zákony cjrkewnj přestaupil.“ Ostatně byl swatý Bohumjr přeswědčen, že máli člowěk na dráze dokonalosti ku předu gjti, předc wssjm tělesnosk podrobiti a w službu dusse pogjti, a že kdo giných zprawowati chce, u sebe zprámau

tau počjti muſj. J dusil tedy a mořil ſwatý Bohumjr tělesnoſt ſwau, gak gen koli uměl a wěděl; předewſſjm ale držel zraky w kázni a nedowolowal gim bez potřeby na předměty mimo něho gſauej hleděti; dále pogjmal gazyk w uzdu, a neopowážil ſe mluwiti, leč toho češť gména Božjho aneb prospěch bližnjho žádal; ſlowem čemu učil, aneb k čemu radil, to neyprw sám konal, ano k ginym gſa nad mjru ſhowſwawý a laſkawý, k ſobě byl twrdý a neuprositelný. Když mu gedenkráte kuchař trochu lepſſjch pokrmů přineſl, než obyčegně gjdáwal, prawil s bolestnau duſſj: „Newjš, že odbogné žádosti zpupného, čili radčgi bjdného těla gedině rozmanitým mrtwenjm dagj ſe wřemoci a udusiti? Newjš, že tělo ſe zpauzj, když ſe mu lahodj?“ A přjklad tento pozbudil i oſtatnjch bratřj, že utrhugjce ústům ſwým, chudých podělowali, a že ſpokogugjce ſe potrawau neyſprostſſj, lepſſjch gjdel chorým a nuznym dáwali. Dále požadowal ſwatý opat od kláſſternjků ſwých čilau a ochotnau poſluſſnoſt, bez kteréž dokonaloſt křeſtanſká geſt zhola nemožná. Gedenkráte přikázal ſſafáři, aby komuſi ſedlo pùgčil; geſſto ale ſe tento zpauzel, dal welkau hranici zapáliti a ſedlo na ni hoditi, aby nebylo w kláſſteře, co by na nepoſluſſnoſt upomjnalo.

Powěſt o ſwatoſti opata Nogentſkého, giž Bůh ſám mnohými zázraky oſlawiti ráčil, rozneſla ſe po wſſech wlaſtech, a protož nebylo ſe co diwiti, že některé oſady geg ſobě za biſkupa žádali. Podobně ſtalo ſe roku 1103.

w Tricaſſe. Řečeného roku ſeſſli ſe biſkupowé a opatowé w nadzmjněném městě o wěcech cjrkewnjch rokugjce. Swatý Bohumjr byl též mezi nimi. Tak an rokugj, rychle přiſſli poſlowé Ambianenſſtj a ſwatého Bohumjra za biſkupa žádali. Zprámy té ulekl ſe swatý opat welice, a wſſeligak ſe bránil, aby na něho takowého břemena nekladli, konečně ale muſil wol newol ſe pobrobiti, a za biſkupa ſe dáti wyſwětiti. Bos a ſtrauſſenau myſlj wſtaupil swatý biſkup w mèſto ſwé ſjdelnj, kteréž ſe nelſčené oddalo radoſti, a mluwil k lidu ze wſſech končin ſběhlému ſrdcegemná ſlowa. Důſtognoſt biſkupſká nebyla enoſtem ſwatého muže na ugmu; Bohuwjr zůſtal tentýž pokorný, tentýž tichý a ſkromný pán, gaký před tjm bywal. Geho oděw byl i nynj ſproſtičký a chudobný, geho přjbytek gewil we wſſech čáſtkách, že obywatel geho geſt prawým náſledownjkem Kriſtowým. Nechtěltě pro ſebe ničeho mjti, ale chudým wſſe w obět přineſl, a těſſil ſe když gim co obětowat měl, a negednau ſi wzdychl: „Gá bjdný člowěk giem neynehodněgſſjm mezi ſmrtelnjky, gá mám ſlužebnjků a ginýchwěcj wjc než potřebugi, ale mnohý ubožák nemá, čjm by tělo přikryl, a muſj zimu trpěti a ſtraſti přerozmanité.“ Aby tedy nuzným bratřjm pomožjno bylo, obětowal gim, gak řečeno, wſſe, což měl, ba ani na tom doſti nemage, ſám ſe gim w ſlužbu podáwal; nebok kažbodenně třinácti z nich nohy mýwal, ge čaſtowal, a ge obſluhuwal. S neybjdněgſſj a nemocmi neyhnuſněgſſjmi ſlžení

nalézali u něho laſkawého autočiſtě, ano zdá ſe, že čim kdo byl ſkljčeněgſſi, tim že mu milegſſi býwal, protože každěho za bratra, za ſpoludědice králowſtwj nebeſkého a za přátely Kriſtowy powažowal. Když gedenkráte ſſafář odeſſel, nepodělim gak učiniti měl, chudých, ſſel ſwatý biſkup ſám do kuchyně a wezma wzácnau a welkau rybu, dal gi chudým, řka: „Přigmete, bratři, dar tento z rukau mých, a až mi ſil bude ubýwati a gá umru, přigměte mne do přjbytkůw wěčných.“ Takowá ſſtědrota neljbila ſe ſſafáři, kterýž uzřew, co ſe ſtalo, ſwatému trpké wýčitky dělal; tento ale odpowjdal s angeſkau tichoſtj a mjrnoſtj: „Zdali pak to po prawu, aby chudj, kteřjž za túže cenu wykaupeni gſau, kteřjž w témže těle a w téže krwi Krista Pána podjlu berau, a téhož blahoſlawenſtwj dogdau, aby chudj hladem mřeli, a gá neypoſledněgſſj mezi lidmi, gá bych měl drahými gjdly ſe krmiti?“— Činiti miloſrdenſtwj a ſaud, wjce ſe ljbj Hoſpodinu, než obět (Přjſl. 21, 3.)

S tauto láſkau k chudým pogil ſwatý Bohumjr též plamennau láſku k neſmrtelným duſſim, za něž, že aučet wydáwati bude, přeſwědčen byl. W biſkupſtwj geho panowali mnozj neřádowé, nemrawnoſt, bugnoſt, proſtopáſſnoſt, a to netoliko u ſtawu ſwětſkého, nýbrž duch ſwěta i duchowenſtwo owanul, a co rak rozgjdal ſe i tam, odkudž zdrawota wycházeti měla. Bohumjr opřel ſe tomu zlému rázně a wſſj ſilau k tomu hleděl, aby těch neprawoſtj potlačil a na gegich mjſtě bázeň a láſku Božj wzbudil. I mluwil

důtkliwě zwlásstě k těm, kteřjž břichu a chlipnosti slaužili, a kdež řečj geho nedbali, tam i ku kázni cjrkewnj sahal. Tak rázné a tak zmužilé gednánj nebylo lidem takowým po chuti, a čjm méně se toho byli nadáli, tjm protiwněgssj bylo gim biskupowo gednánj. I umluwili se někteřj, že gedem geg zahubj; a také skutečně poslali mu darem otrawené wjno. Ale Bůh, kterýž swých služebnjků neopausstj, a kdož w něho důwěřuge, sskodu nebéře, byť i přes hady a basilissky kráčel, uchránil služebnjka swého úkladu nesprawedliwých; a tak se zagisté naplnilo, což Žalmista Páně napsal, an dj: „Poruč Hospodinu cestu swau, a naděgi měg w něm! Pozoruget hřjssnjk sprawedliwého, a hledá usmrtiti ho, ale Hospodin nenechá ho w rukau geho. — Spasenj sprawedliwých gest od Hospodina, a on bude obrance gegich w čas saužení" (Žalm 36, 5. 32. 33. 39.).

Swatý Bohumjr nedal se we swém horlenj pro cnost nigak másti, ano i když mimo swé biskupstwj byl, pokládal to za powinnost, ty, kteřjž Boha uráželi, poučowati, ba, když bylo potřeba, i kárati. Tak se k. p. gedenkráte stalo, že o wánocjch hraběte Atrebatenského, Roberta nawsstjwil, a při té přjležitosti též slawné služby Božj měl. Když bylo po swatém ewanǧelium wstali páni a ginj wzácnj lidé a ssli ofěrau. Wssickni téměř byli co neyskwostněgi a welmi rozkossně wyssňořeni, tak že to důstognosti kostela a počestnosti křesťanské nehodné bylo. Wida to horliwý biskup, odmrsstil w swatém hněwu wssecky

obětí a dary těchto lidj, mage za to, že obět od lidj marnomoſlných přineſſená Bohu ljbiti ſe nemůže. Statečné gednánj biſkupowo zamrzelo welice ty, gichžto darowé přigati nebyli. J reptali na biſkupa, brzo ale zaſtydiwſſe ſe a ſwé marnomyſlnoſti pykagice, obeſſli domů a oblożiwſſe oděw pohorſſliwý, wrátili ſe w obleku ſluſſném, aby ſe o požehnánj může ſwatého nepřiprawili. — O bychom ſe i my marné myſli zdržowali, genž obyčegně znamenjm ſlabých duſſj bywá, a kéž bychom raděgi taużili zaljbiti ſe Bohu, čehož owſſem ozdobau duſſe, ale nikoli okraſau tělesnj dogiti lze! — „Nýſſe nikdy nedopauſſtěg, aby panowala w twé myſli, aneb w twém ſlowu; nebtě w nj počátek wzalo wſſelike zahynutj" (Tob. 4, 14.).

Rozmanitá ſwětſká zaměſtnánj, gež newyhnutedlně s biſkupowánjm gſau ſpogena, počala ſe ſwatému Bohumjrowi, gehož duſſe wýhradně Bohu ſlaużiti taużila, hnuſiti, zwláſſtě kdyż uwážil, gak málo aż poſud ſjmě cnoſtj tak bedliwě rozſjwáno, ſe ugjmalo, a wzrůſtalo. J zdálo ſe mu, że nehoden geſt, aby déle powinnoſti biſkupſké zaſtáwal: umjnil ſi wſſech hodnoſtj ſe odřjci a někde w ſamotě kláſſternj zbytek ſwého żiwota dokončiti. J zgewil aumyſl ſwůg bez obkladu biſkupům, tenkráte práwě na ſněmu w Bellovakum ſhromážděným, pokorně proſe, aby ho z powinnoſti biſkupſké propuſtili. Ale żádoſt geho byla oſlyſſána, a on muſil opět břemeno biſkupſké dále néſti. S boleſtným ſrdcem ubjral ſe teby

k swému stádečku, a ugal se s obnowenau horliwosti na zpustlé winici Páně pracowati. Ale i tu bylo namáhánj geho marné; nikde nebylo owoce widěti; hluboce zakořenělé neprawosti nechtěli nikde ustaupiti; ano gakož bywá, i pronásledowánj počalo z nich powstáwati; srdce mu bolem pukalo, když si pomyslil, kolik tu dussj krwj Kristowau wykaupených w zahynutj upadne. Tu zwěstowal gednoho dne prostopássnému a w neprawostech zarytému městu, gako druhdy Jonáš bljžjcj se spravedliwau metlu Božj, ale nedáno mu wjry; posměch a potupa dostaly se mu za odměnu; lid zůstal zarytý w neprawosti swé. A hle k wečeru před swatým Bartoloměgem stáhli se čiročernj mrakowé nade hrdým městem; náramná bauře se strhla, posel Božj uhodil, a než se kdo nadál, stálo celé krásné to město Ambiakum w gednom plamenu, a w málo hodinách lehlo popelem; genom kostel a biskupská residencj a několik domečků chudých zůstalo bez porussenj. Hlasitý nářek naplnil powětrj; bědowánj bylo nesmjrné. Neyhlauběgi ale pocjtil bjdu nessťastného lidu swatý biskup sám. Pomáhal, kde mohl, napomjnal, prosil, a aby aspoň nynj, když se gich spravedliwá ruka dotkla, na pokánj dali, upěnliwě žádal, řka: „Djtky, na wás leží káragjcj ruka Páně. Mělik gste owssem napomjnánj mých uposlechnauti a slzami pokánj Hospodina smjřiti; než podrobte se aspoň nynj zaslaužilým trestům Božjm, a naprawte nynj, ačkoli pozdě, zlé obcowánj swé. To-li učinjte, slibugi wám; že wás

Kristus Ježíš milostmi swými hogně nadá, a že staw wáš prwněgšího daleko bude škastněgší.“ Tato slowa stařičkého biskupa dogala konečně srdce osadníkůw nešťěstím bez toho obměkčená. I dali se na pokánj, žiwot swůg naprawowali a požehnánj Božj bylo s nimi. Bohužel ale, takowy staw netrwal dlauho, a než se kdo nadál, upadli Ambianšti opět w předešlau netečnosť a w staré hřjchy. Swatého biskupa to náramně bolelo, i neměl na zemi giž žádného pokoge a žádné útěchy wjce. Nařjkal si těžce proto přátelům swým, řka: „Z čeho se mám wjce těšiti? Já giem gako weslař, kterýž weslo ztratiw, lodi wětrům ostawiti musj, byť i na mělčiny wehnána byla. Duše má giauc nesnázemi obklčena, nemá wjce žádné sjly, aniž pokoge cjtj, který giž dáwno od nj byl gest prchl.“ Sjly geho skutečně očiwidně mizely. Čím slabšjm se ale cjtil, tim horliwěgi se po nebeské wlasti roztaužil. I uskutečnila se mu žádosť w brzkém čase. Gda na cestě do Remeže, přišel do kláštera swatého Krispina we Swessoně. Zde zůstal hospodau, nebot přišla na něg těžká nemoc. Cjtě, že smrť se blížj, dal se swátostmi zaopatřiti, a pilně se na cestu neyposledněgšj připrawowal. Po několika dnech wypustil čistau dušj swau, mage mysl i oči k Bohu obráceny; to se stalo dne 8. listopadu r. 1118. Pochowán byl podlé swé žádosti w témže kláštěře. Swatého Bohumira wyobrazugj obyčegně w oděwu

biſkupſkém a wedlé něho pes na důkaz, že bedliwým byl ſtrážcem ſtáda ſwého.

Rozgimánj.

Swatý Bohumjr zwěſtowal s boleſtnau duſſi bohaprázdným Ambianſſkanům naſtáwagjcj treſty Božj, nebot dlauhočekánj Páně doſſlo konce, a Bůh počal treſtati, owſſem gen proto, aby miloſrdenſtwj učiniti mohl. Geſt to owſſem prawda, že to treſt Božj, když na člověčenſtwo wſſeobecná ſauženj, mor, wálka, hlad, powodeň, zemětřeſenj, ſuchota, neauroda a t. d. přicházegj, a wſſak w děſných treſtech těchto geſt přepodiwné miloſrdenſtwj Božj ukryto, protož i náhle nepřicházjwagj, nýbrž ſhowjwagjcj Bůh čeká a napomjná, zdali ſe člowěk k němu nenawrátj; a teprw bylo-li napomjnánj marné, hrozj ſkrze kazatele, zpowědlnjky a ſkrze giné ſprawedliwé muže ſprawedliwými ſaudy ſwými. A k čemu to? Aby ſe lidé naprawili, zlé cesty ſwé opuſtili, a Bohu opět upřjmným ſrdcem ſlaužili. A poſtihnau-li nás kdy ſkutečně treſty Božj, děge ſe to gen proto, že gſme k hrozbám hluſſj byli, a že Bůh ukázati chce, že pánem geſt, wſſemohaucjm pánem záſtupů, a že nebe i země geho gſau. Otewjrá nám oči, když ge ſwéwolně otewjráme; a otewjrá nám uſſi, když ge ſobě zacpáwáme, a ukazuge nám ſlabotu a ničemooſt naſſi, a wzbuzuge nás, abychom o miloſt wolali k němu,

a poznali ſebe a naprawili žiwot ſwůg. Obecné lidu trpjcſho wolánj k nebi budj a k rozumu přiwádj i ty, kteřjž w pýſſe a w hrdoſti ſwé wjru u wládu Božj celého ſwěta zapjragj, a ſe oſmělugj wſſeobecná ſaužení, gimiž Bůh národy nekagjcj nawſſtěwuge, za pauhau náhodu aneb za událoſti přirozené wydáwati. Jmuſegj uznati, že bauře a powodně a ſuchota a nemoci a woguy a neauroda atd. metly gſau w ruce Božj, a náſledownč i moc Neywyšſſjho wyznati nuceny ſe widj. Tak bige Bůh gednau rukau, a druhau zas hogj. Co by ſe ag z lidj bylo ſtalo, kdyby gich Bůh nechal běžeti w geſſitnoſti gegich, kdyby dopuſtil, aby ſe gim wſſe dařilo, kdyby gim neztrpčowal rozkoſſe gegich, kdyby přihljžel ſtále gegich zaſlepenoſti a čekal až k poſlednjmu ſaudu! Kolik aſi přiſſlo by gich k ſpaſenj? Tak ale treſce čaſto Bůh giž w tomto žiwotě, aby těch, kteřjž ſe volepſſj, w žiwotě budaucjm uſſetřil; a nekagjcjch tak kárá, aby duſſi gegich zachowal. A protož pomni i ty, čtenáři milý, že ſkutečná prawda geſt, co apoſſtol prawj, řka: „Miloſrdenſtwj ſe wywyſſuge na ſaud“ (Jak. 2, 13.).

„Geſtliže by ſprawedlnoſti mých poſkwrnili, a přikázanj mých neoſtřihali, nawſſtjwjm metlau neprawoſti gegich, a ranami hřjchy gegich“ (Žalm. 88, 32, 33.).

„Neobrátjte-li ſe, meč ſwůg napřáhne: lučiſſtě ſwé natáhne a namjří ge“ (Žalm. 7, 13.).

„Ne, gako giným národům čeká Pán trpělivě, aby ge, kdyžby přiſſel den ſaudný, w pl-

nosti hřichu trestal, ne tak i o nás, usaudil. Protož zagisté nikdy milosrdenstwj od nás neodgjmá, trestage pak protiwenstwjm, neopaussti zcela lidu swého“ (II. Mak. 6, 14, 16.).

„Blahoslawený člowěk, kterýž trestán bywá od Boha: trestánj tedy Páně nezamjtey, nebo on ranj a hogj, tepe a ruce geho uzdrawugj“ (Job. 5, 17, 18.).

„Kázně Hospodinowy, synu můg, nezamjtey, aniž ustáwey, když od něho trestán bywáš. Nebo Hospodin, kohož miluge, toho tresce, a gako otec w synu zalibuge o sobě“ (kn. přjsl. 3, 11.).

Modlitba.

Ó Bože můg a Otče můg! neodnjmey mi smilowánj swého, aniž dopaussteg, abych wolagjcj milosti twé se protiwil, a w hřjssich swých umřel. Kárey mne, když zasluhugj pokáránj za žiwota tohoto, gen mne ussetři na wěčnosti. Kdykoli ale, o Pane, mne kárati budeš, abych se zpamatowal na cestách swých, aneb abych rozmnožil zásluhy swé, i račiž, prosjm, též milost swau mi dáti, abych trpěliwě nesl, což milostiwě na mne seslals, a abych pokorně se podrobil swatému a sprawedliwému řjzenj twému, skrze Pána nasseho. Amen.

Na dneſſnj den wabé téż ſwátek: W Řjmě narozenj čtyř korunowanych bratřj: Sewera, Seweriana, Karpofora a Viktoria; tamtéż utrpenj ſwatych mnčednjků: Klaudia, Nikoſtrata, Symforiana, Kaſtoria a Simplicia; w Řjmě ſwatého Bohdala (Deus dedit), papeže; w Bremě ſwatého Willehalda, prwnjho téhož města biſkupa; u Wirodomu ſwatého Maura, biſkupa; w Turonu ſwatého Klara, kněze, a m. g. ſwatych.

9.

Žiwot ſwatého Theodora, mučed.

Swatý Theodor aneb po češku Bohdar pocházel ze zemj wýchodnjch a tu buď ze Syrie aneb z Armenie. Když do let mládeneckých přiſſel, odwedli geg na wognu. Z té přjčiny nazýwali geg nowáček aneb rekruta. Pluk, ku kterémuž zapsán byl, ležel tenkráte w Pentu, a ſice w městě Amaſea. Theodor nebyl gesſtě dlauho u woganſkého ſtawu, an krwawé protiwenſtwj křeſtanům opět naſtalo. Swatý Theodor netagil ſe s wjrau ſwau, geho obcowánj po domácku i wečegně bylo, gak ſe na prawého křeſtana ſluſſelo, wſſeſtranně dokonalé, a každý, kdokoliw ho uzřel, aneb s njm co gednati měl, poznal okamžitě, že křeſtanem geſt. Wyznánj wjry bylo mu na čelo wryto. Když tedy protiwenſtwj wzniklo, a každý, kdo po křeſtanſku žiw byl, ſtihal ſe mučil a uſmrcowal, byl i ſwatý Theodor na ſaud poſtawen, aby ſe z wjry ſwé wyznal, nuceu: „Mluw," prawili k němu ſaudcowé, giž hlawně křeſtanům ſſkodili, mluw, odkud pocházj ta ſměloſt

a drzost twá, že zákonům cjsařským wzdoruges, že rozkazů pánůw nassich neposlauchás, a podlé wůle gegich bohům se neklonjš?

K slowům těm odpowěděl swatý Theodor s myslj pewnau a s twářj neohroženau, řka: „Gá neznám žádných bohů, neboť žádných nenj. Wy wssak blaudjte, an lstiwé a auskočné ďábly gménem Božjm ctjte. Kristus, gednorozený syn Božj gest Bůh můg. Tomu gá se klanjm, toho wyznáwám. Kdo proto ráněti chceš, udeř mne, kdo bjti chceš, rozsápey mne; kdo páliti chceš, přines oheň; a kdo se wyznánjm mým urazjš, wykrhni mi gazyk můg! Tělo mé i se wssemi audy geho gest powinno, aby za Stwořitele swého trpělo!“

Tato řeč tak zmužilá zarazila poněkud ukrutné saudce, neboť se podobného čehos od takowého mladjka nebyli nadáli. An tedy rokugj, co gim teď činiti, opowážil se geden z důstognjků tu přjtomných z wjry křesťanské si smjchy dělati, a chtě za pána wtipného a wzdělaného držán býti, prawil k swatému: „Co pak Bůh twůg má také syna a plodj, podroben žádostem těla, gako člowěk?“ Swatý Theodor odpowěděl wážně a důstogně, řka: „Bůh můg neplodj způsobem člowěčjm, negsa podroben lidským žádostem; gá ale předc wyznáwám gediného syna Božjho a twrdjm, že geho narozenj gest Boha důstogné. Ty ale, ó bjdný possetilče, u wěcech, kteréž se rozumu a dusse týkagj, ty-li se nestydjš a ne-

hanbjš, gežto i ženu za Boha máš, a matce dwanáctero dětj, plodné co zagjc, se klanjš?“

Když byl Theodor hrdému pohanu rauhawý ússtipek dwogako nahradil, wydali saudcowé pode rausskau sautrpnosti a milosti nález, řkauce: „Gest třeba, aby se possetilci čas dal na rozmyssslenau, snad mage kdy, wěc lépe rozwážj a ginak si usmyssj.“

Popřané lhůty použil swatý Theodor k wywedenj činu, který sám w sobě sice neprawý, gedině tak se omluwiti dá, že Duchem Božjm k němu puzen byl. Toho času totiž stál w Amasei bljž řeky skwostný chrám, w kterémž modlu Kybelu, o njž nesmysluě bágeli, že matka Bohů gest, diwokými a nedůstognými reydy ctili. Theodor swatau horliwostj puzen těžce nesl, že modla rukau lidskau učiněna s Bohem živým, kterýž o sobě dj: „Gá gsem Hospodin, a nenj žádného wjce: kromě mne nenj Boha“ (Jak. 45, 5.) o čest se děliti má, sssel a chrám, příbytek mrzkého modlářstwj, zapálil. Čin tento byl zřegmá odpowěd: že auhlawnjm gest nepřjtelem wsseho modlářstwj, a že hotow gest, pro prawau wjru muky neybolestněgssj a smrt neykrutěgssj podstaupiti. I nezůstalo tagno, kdo původem požáru byl, gelikož mladý wogjn radost swau ze wsseobecného lekmutj, kteréž na pohany přisslo, netagil, a málomocným bohům, kteřjž se hágiti neuměli, se wysmjwal. Stálk tedy zaš brzo u saudu, a tu upřjmně se přiznal, ani otázek saudce nečekage, že on toho požáru, w kterém tak zwaná matka bohů mnimec přissla, původcem gest. I wyhro-

žowáno mu ukrutnými mukami, a aby se dokázalo, že to zde oprawdu, před očima geho děsné přjprawy k mučenj se děly. Ale wsse to neoblomilo ducha mládencowa neohroženého; což widauce saudcowé, upustiwsse od hrozeb naljčili twář přjwětiwau a laskawými slowy mu domlauwali, aby od wjry odstaupil, slibugjce mu negen, že beze trestu pro čin spáchaný zůstane, nýbrž i, žo ho neywyšssjm knězem bohyně Kybeli učinj. Sotwa že statečný mládenec o důstognosti neywyšssjho kněze mluwiti uslyssel, dal se do hlasitého smjchu a na to řekl: „Gá powažugi kněze modlářské za lidi přebjdné, a litugi gich, že marným wěcem slaužj; mnohem wjce ale litugi neywyšssjho kněze a w osskliwosti ho mám; neboť kdo mezi zlými wětssj gest a gegich hlawau, tenť gest mnohem nesskastněgssj, podobně gako mezi nesprawedliwými nesprawedliwěgssj, mezi wrahy druhých ukrutněgssj, mezi nestydatými smilnjky ten, kdo rozpustilegssj a drzegssj gest. A protož přestaňte giž tak zhaubných wěcj mi slibowati! Awssak wy bjdnjci, wy toho nečugete, že wěcj mi slibugete neyhorssjch; kdo ale se usnesl, že žiw bude bohabogně a cnostně, ten wolj raděgi býti w domě Božjm než bydleti w přjbytcjch hřjssnjků. Litugi též cjsařů, gegichž nesprawedliwých zákonů pořád se dowoláwáte, gelikož si osobugj gména neywyšssjho kněze, ačkoli pro swau moc wladařskau nad wesskerý lid neywyšssj důstognosti požjwagj — a pod zásstitau takowé nedůstognosti na způsob kněžj hnusným a ohyzd-

ným ſſarlatem ſe odſwagj, tudyž těch bjdnjků nápodobugj a wzdor ſwé wzneſſené a ſlawné důſtognoſti ohyzdný oděw noſj. A přiſtaupj-li mimo to kdy i k nečiſtým oltářům, ſtáwagj ſe z cjſařů kuchaři, ptáky zabjgegjce, w wnitřnoſtech dobytka ſe páragjce a gich ſkaumagjce a ohyzdnau krwj gako řeznjci maſo prodáwagjcj oděw ſwůg prznjce."

Po této řeči nemohli ſaudcowé zatagený hněw déle ukrýwati, nýbrž wyraziwſſe w ljtý wztek prawili mu, že bohaprázdný poſměwač geſt bohů a neſtydatý tupič a rauhač cjſařů, a kázawſſe geg na ſkřipec natáhnauti, dali geg železnými hřebeny ukrutně dřjti. Awſſak žadné muky nebyly s to, aby gaſnau a klidnau duſſi ſtatečného mladjka oblomily, který w neykrutěgſſjch boleſtech hlaſitě zpjwal: „Dobrořečiti budu Hoſpodinu každého čaſu, wždy bude chwála geho w ústech mých." Giž uſtáwali pochopowé mučenjm umdlémagjce, ale ſwatému mučednjku zdálo ſe, že wždy nowých ſil přibýwá, a on tak ſe chowal při wſſech mukách, gakoby nebyl on mučen, nýbrž giný kdoſi boleſti jnáſſel. Konečně dali geg ſaudcowé, widauce, že takowým způſobem pewnau wjru geho nepřekonagj, se ſkřipce ſundati a do žaláře uwrhnauti, w kterémž geg Bůh způſobem zázračným potěſſiti a oſlawiti ráčil. Dali ſe totiž čaſu nočnjho mnohohlaſnj zpěwowé ſlyſſeti a přepodiwné ſwětlo, gako od mnoha pochodnj pocházegjcj, ozářilo wězenj. Strážnjk, kterýž wſſe toto widěl a ſlyſſel, ulekl ſe, a wegda w žalář, odkudž

zpěw a ſwětlo wycházelo, aby ſe přeſwědčil, co ſe děge, neuzřel ničeho, leč mučednika Božjho, an odpočjwá, a oſtatnj wězně, ani ſpěgj. — Modleme ſe se Salamonem, řkauce: „Twák geſt, Hoſpodine, welebnoſt i moc, i ſláwa i wjtězſtwj: a tobě chwála, nebo wſſecko co geſt na nebi i na zemi twé geſt: twé Hoſpodine geſt králowſtwj, a tys nade wſſecka knjžata. Twé geſt bohatſtwj a twá geſt ſláwa: ty panugeš nade wſſjm, w ruce twé geſt ſjla i moc: w ruce twé geſt welikoſt i panowánj nade wſſemi wěcmi" (I. Paralip. 29, 11. 12.).

Swatý Theodor muſil po těch geſſtě po druhé i po třetj na ſaudu ſtáti a powžby nowé a nowé muky trpěti; awſſak ſtatečnoſt geho nemohla býti ani oblomena ani překonána. Což widauce ſaudcowé k hranici ho odſaudili. Přiſſed na poprawiſſtě poznamenal ſe na čele i na oſtatnjm těle znamenjm ſwatého křjže a wſtaupil pak myſlj weſelau a ſtatečnau na hranici, na njž Boha chwále a welebě obět ſwau r. 306. dokonal. To wſſe událo ſe brzo na to, když k wogſku byl obweden, pro kteraužto přjčinu i nowáčkem čili rekrutau, po řecku tyro geg amenugj. Tělo geho zůſtalo zázračným způſobem od ohně neporuſſeno, načež ge giſtá nábožná žena, gménem Euſebia, wzawſſi, na giſté mjſto bljž Amaſei přeneſla a co neyuctiwěgi pochowala. Napotom wyſtawěli tam ku cti ſlawného mučednika toho krásný koſtel, w kterémž ſwatý Řehoř Nyſenſký chwalořeč ku cti ſwatého mučednika tohoto učinil.

Z řeči zmíněné gſau wzaty zprámy o žiwotě a utrpenj ſwatého Theodora, geż tuto gſme położili.

Rozgímánj.

Gako ſi newěřicj důſlognjk z wjry křeſtanſké ſmjch dělal, protože gi neznal, tak ſe ſtáwá Bohužel až po dnes. I za naſſich dob gſau přemnozj lidé, kteřjż ſe ſwatým tagemſtwjm wjry, ſwatým obřadům a ceremonijm poſmíwagj, hrubau ſwau neumělоſt u wěcech duſſe a ſpaſenj ſe týkagjcjch wtipem a auſſtěpkem ukrýwagjce. Takowých lidj utjkey, křeſtanſký bratře, a wyhybey ſe gim, gako wzteklému pſu, nebok dáš-li ſe s nimi do řeči, ſotwa gich odoláš. Magjk racj lidé ſrdce zkažené, a gſauce pýchau a wyſokomyſlnoſtj naduti prawdě mjſta nedagj. Neylépe tedy učinjš, kdyż gim ſe wyhneš aneb zkrátka gich odbudeš aneb wtipem nějakým porazjš. Nebok gim negde o prawdu, než aby tebe ſměſſna učinili i wjru twau, a pak aby rozum ſwůg okázali, a možno-li poſlúchačům k bezbožným náhledům ſwým ſwedli. — A nenj-li ti možno takowým poſměwáčkům ſe wyhnauti, nedeg ſe gim aſpoň mášti, nebok trochu-li ſe gen poohlédneš, shledáš, że obcowánj takowých poſměwáčkůw wjry nebywá kalé. Učenj Kriſtowo a učenj ſwaté cjrkwe geſt gim gako trn w očj; nechtěgjk ſe gim zprawowati; přikázanj wjry zdagj ſe gim býti přjkrá, a że prawdy gegj upjrati nemohau, ſměgau ſe gim, tupj ge a hanj a aſpoň tak nenáwiſti ſwé wyhowěti ſe ſnažj.

Maudrý ale člowěk, poněkud-li gen přemýſſlj, nedá ſe tupenjm a haněnjm ſwésti, nýbrž gedině důwodům uſtupuge. Wyſmjſwati ſe a tupiti dowede i blázen, wſſak prawda zůſtane wěčně wěkůw prawdau. Tupitelů wjry Kriſtowy a protiwnjků pomřelo giž na tiſjce, ale wjra ſama ſtogj až poſud neoblomná, a ſpiſſe nebe a země pominau než wjra Kriſtowa.

„Nedáweyte ſwatého pſům aniž mecte perel ſwých před ſwině, aby ſnad nepoſſlapaly gich nohama ſwýma a obrátjce ſe neroztrhaly wás" (Mat. 7, 6.).

„Neodpowjdey bláznu podle bláznowſtwj geho, abys nebyl učiněn podobný gemu" (Přjſſl. 26, 4.).

„Tělesný člowěk nechápá těch wěcj, kteréž gſau Ducha Božjho, nebo bláznowſtwjm gſau mu, a nemůže gim rozuměti, protože magj duchownĕ poſuzowány býti" (I. Kor. 2, 14.).

„Nepobožných a marných řečj ſe warug, neboť welmi proſpjwagj k bezbožnoſti, a řeč gegich rozgjdá ſe gako rak" (II. Tim. 2, 16.).

Modlitba.

Ó Boże račiž nás chrániti, aby rozum náš ſe nezatemnil, ſrdce naſſe w hřjſſich ſe nezatwrdilo, a duſſe naſſe bez pokánj ze ſwěta newykro-

čila, raděgi nám na přjmluwu ſlužebnjka ſwého Theodora propůgč, abychom ſe ničjm nedali we wjře Kriſta Spaſitele ſwého zwiklati, nýbrž pewně ſtáli w ſwatém učenj geho, a abychom činjce, což ſwatá wůle geho geſt, též koruny wěčné doſáhli. O to proſjme ſkrze Kriſta Pána naſſeho. Amen.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe též ſwátek: W Tyané w Kappadocii utrpenj ſwatého Oreſta; w Teſſalonice ſwatého Alexandra, mučed.; u Bituriků ſwatého Urſina, wyznawače; w Neapoli ſwatého Ağrippina, biſkupa, který ſe ſtkwěl zázraky; w Konſtantinopoli ſwatých panen Ewſtolie Kjmanky, a Sopatry, dcery cjſaře Mauricia a m. g. ſwatých.

10.

Žiwot ſwatého Ondřege Awellina, zákona Theatinůw.

Swatý Ondřeg Awellin nazýwal ſe prwopočátečně Lancellot Avellin a teprw když do zákona kněžj Theatinů*) wſtaupil, přigal gméno

*) Theatinowé měli za zakladatele čtyry ſſlechetné muže, mezi nimiž Jan Petr Karaffa, biſkup Theatinſký, neyznamenitěgſſi byl. Gegich aumyſl byl, kleſagjci kázeň u duchowenſtwa powzneſti a zdokonaliti. I založili tedy řád, a zawázali geho členy, aby duchownj zprámu wedli, pohanům a kacjřům prawau wjru zwěſtowali, nemocných ſe ugjmali, obſauzených k ſmrti připrawowali a t. d. Při tom při wſſem bylo uſtanoweno, aby žádný z nich nějakého gměnj neměl, a aby žádný nikoho o almužnu neproſil, nýbrž aby tjm ſe ſpokogili, co gim dobrota lidſká ſama od ſebe darem dá.

Ondřeg. On se narodil r. 1520 w městě Castro nuovo — gakoby řekl Nowý hrad — z rodičů počestných a bohabognych. Matka geho dala si zwlásstě záležeti, aby geg w Bohu a pro Boha odchowala. I nebylo tedy diwu, že se newinné srdéčko geho, když gesstě w dětinském wěku byl, giž láskau k Bohu a ke wssemu dobrému plnilo. Bylo to widěti na celém geho chowánj. Když k. p. poneyprw nábožná matka křjžek na čelo mu udělala, napodobal ihned prstjčky swými znamenj wykaupenj, a od té doby welmi často se křjžem swatým znamenáwal; a sotwa že zřetedlně mluwiti se naučil, počal též růženec se modliti, a s takowau ochotnostj k modlitbě této chodil, že nebylo nikdy žádného napomenutj potřebj. Podobně i hry geho dětské gewily, že w srdéčku geho plá mysl nábožná, a bude-li weden, kam ho mysl táhla, že wěrným služebnjkem Božjm bude. Nebo k nelibily se mu hry ostatnjch pacholjků, aniž bral kde podilu w nich, nýbrž au se hossi po ulicjch města prohánělj hragjce si, sedal mladý Awellin doma, a stawěl si oltáře, a gak mohl a uměl, kněze při mssi swaté napodobňowal. Z toho patrno, že milost Božj byla s njm.

Začátkům liternjm učil se doma; k dalssjmu wzdělánj dali geg rodičowé do saussednjho města Senisio; kde nad nad obyčeg we wsselikém uměnj prospjwal, a wssem spolustudugjcjm swjtil milostj k modlitbě a ginym pobožnostem, krocenjm tělesnosti, bedliwostj nade smyssly, utjkánjm zahálky i každé přjležitosti k hřjchu, neoblomnau wěrnostj

w powinnoſtech a w obcowánj před twářj Božj. Tak ſe chowage po wſſecky dny ſtudij ſwých, uſſel pomocj Božj též wſſem náſtrahám, kterýchž chlipnoſt aneb záwiſt geho čiſtotě a newinnoſti byla naljčila. Byltě Awellin miádenec nad mjru ſličný: oči wſſech byly takměř na něho proto upřeny; zwláſſtě to byla wdowa gakáſi, kteráž k němu miloſtj zahořela. I ſnažila ſe kwetaucjho mládence neyprw dary ſobě nakloniti, kterých mu poſſjlala; ale bohabogný mládenec znamenage aumyſl gegj, nikdy ničeho od nj newzal. Tu poſlala k němu gednu ženu, kteráž mu náružiwau láſku gegj, gakau w nj zwláſſtě ljbezným očima ſwými byl wzbudil, wyprawěti, a mimo to i žiwot ten neyrozkoſſněgſſj ſlibowati měla. Ale Awellin gj wzkázal, že ſi raděgi oči wyrwe, nežli by tak mrzkým hřjchem Boha urazil, a že pomocj Božj čiſtotu ſwau wždy neporuſſenau zachowati daufá, a protož ſe nikdy k wůli tělesnoſti k žádné ohawnoſti přemluwiti nedá. Na tak ráznau řeč odeſſla žena gakoby bleſkem zaražená. A wſſak netrwalo dlauho, a na čiſtotu newinného mládence nčiněn byl opět nowý autok, který prwnjho daleko těžſſj a nebezpečněgſſj byl: Giſtá ženſká zahořela k němu chlipnau žádoſtj, a gelikož to oſoba byla známá, wlaudila ſe času nočnjho w pokogjk ſwatého mládence. Awellin klečel práwě na modlitbách, rozgjmage ſi podlé obyčege žiwot ſwůg a ſwědomj ſwé zpytuge, an řečená ženſká w pokogjk geho wſſedſſi k hřjchu geg ſwáděla. Tento ulekl ſe nemálo, krew ſtudem u

twář mu střelila i nemohl ani slowa promluwiti. Ale porozmyssliw se, gak osidlům ugjti, wstaupil pod slussnau wýmluwau do wedlegssjho pokoge a rychle geg zamknuw, na kolena se uwrhl, a po celau noc tu na modlitbách trwal, wraucné djky Bohu wzdáwage, že ho hřjchu milostiwě uchowal. „Gako před twářj hada," dj maudrý Sirach, utjkey před hřjchy: pakli k nim přistaupjš, přigmau tě. Zubowé lwowj gsau zubowé geho, zabjgegjce dusse lidské" (21, 2, 3.).

Aby budaucně w podobné pokussenj tak snadno nepřicházel, dal si bohabogný mládenec tak zwaná nižssj poswěcenj dáti, a tak w staw duchownj wstaupna, počal wssj silau o dusse-wnjm blahu swých bližnjch pracowati. Gemu se zdálo, že neylépe učinj, ugme-li se mládeže; nebo k byla u wěcech náboženských welmi neumělá, a protož wegda w město Roccanova, swolal mládež, pacholjky i děwčata na určité mjsto, a tam gim prawdy swatého náboženstwj wykládal. Po těch ssel s nimi do kostela na mssi swatau, a pak propustil gich. K wečeru, než slunce zapadlo, swolal ge opět, opakowal s nimi, co gim ráno byl powěděl, a na to pomodlil se s nimi lauretanskau litanii, a propustil gich. A to činjwal každodenně. Času nedělnjho aneb o swátcjch držjwal gim zwlásstnj kázanj, w kterémž gich poučowal, kterak by měli žiwot swůg spořádati a pak wodil ge, z nichž wssickni w bjlé ssaty byli oblečeni do některých kostelů u slawném průwodu. Než ge domů propustil, podarowal ge obrázky,

růženci aneb ginými náboženskými wěcmi. Toto přičiňowánj mladého duchownjka přinássselo wýborné owoce. Děti staly se bohabognými, rodičůw poslussnými, ano i dospělj lidé nemálo tjm zjskali, nebok widauce djtky nábožně obcowati, zastyděli se, a přemnozj z nich přiučili se od synů a od dcer swých mnohým článkům wjry, o nichž prwé neslýchali. Kde se mládež důkladně náboženstwj newyučuge, a kde se od dětinstwj giž k bázni Božj newede, tam nenj naděge, že by obec skutečně w dobrém prospěla. Gestiť psáno w knize přjslowj: „Mládenec, kráčege dle cesty swé, také když se sstará, neuchýlj se od nj“ (22, 6.).

A wssak nepřjtel wsseho dobra nesnesl rozssiřowánj králowstwj Božjho w srdci mládeže, a protož poznowu se pokaussel, zdaliby swatého muže toho nezkazil. I udala se k tomu brzo přjležitost. Dcera gedna wzácných rodičů, kteráž pilně řečená wyučowánj nawsstěwowala, přissla k pádu. Nesstěstj toto připisowali zlowolnjci swatému učiteli, a rodičowé a přjbuznj nesskastného děwčete tolik naň zanewřeli, že i o bezžiwotj geho stáli. Toho když se matka geho dowěděla, ukrýwala geg po několik neděl we swém domě, pak geg poslala do Neapole. Zde se wrhl Awellin na sstudia duchownjch i swětských práw, že s takowau horliwostj a wytrwalostj se učil, že geg za doktora obogjch praw powýssili. A wssak i w tomto městě počaly se pannické čistotě geho auklady klásti, a gedna nepořádná ženská i do přjbytku

geho se wedrala a k hřjchu geg lákala. Rychlým autěkem zachránil se pronásledowaný mladjk i tenkráte, a že před hanebnými ženssstinami nikde gist nebyl, uznal za neylépe, aby se wjce w přjbytek swůg newracel, a raděgi po hostinu brzy zde, brzy onde se zdržowal.

Dokončiw swá sstudia a zákony předepsaných let dosáhnuw, dal se na knězstwj poswětiti. Ale nepřjtel lidský, gakkoliw giž množstwjkráte poražen, neustál gesstě autoky swými. Gelikož pak každý útok na čistotu geho marným se býti prokázal, změnil pokussitel lidský zbraň a w dussi mladjkowě žádosi po cti a po bohatstwj wzbudil a živil. Tu wssak stalo se, že nábožný Awellin na bohabogného kněze ze zákona Theatinůw, Petra Foskarena, přissel, a gemu celau wnitřnosk swau otewřel. A wýborný tento kněz otewřel mu zas oči, a ukázal mu marnosk slávy swětské a wrtkosk zbožj pozemského a to w takowém swětle, že Awellin swěta se odřekuw, toliko auřad adwokatský při duchownjm saudu si podržel. I stalo se, že gedenkráte háge kohos z přátel swých nepatrné neprawdy, aby wěc swau prowedl, se dopustil. Gsa nawyklý každodenně před spanjm w pjsmě swatém čjsti, uhodil po tom náhodau na knihu maudrosti, a čta přissel i na gedenáctý werš prwnj kapitoly, genž znj: „Ussta pak, kteráž lhau, zabjgegj dussi.“ Slowa tato progela dussi geho gako meč; srdce se mu auzkostj zachwělo a nesmjrný bol naplnil útrobu geho. I odřekl se okamžitě a na wždy práw-

nictwj i wſſj čaſné cti a wſſeho baženj po bohatſtwj, a wſſj ſilau, a ſrdečně ſe oddal powinnoſtem duchownjm. Kněz Jan Marioni ſtal ſe geho rádcem a wůdcem na ceſtě ſprawedlnoſti a dokonaloſti, a pod geho wedenjm doſáhl Awellin w krátkém čaſe wyſokého ſtupně ſwatoſti. — „Přjtel wěrný geſt lékařſtwj žiwota a neſmrtelnoſti, a kteřjž ſe bogj Pána naleznau ho“ (kn. přjſſl. 6, 16.).

Nynj wneſli na Awellina, o němž ſaudili, že takměř wrchu křeſtanſké dokonaloſti doſtaupil, aby w geptiſſſkém kláſſteře u ſwatého Michaela hluboce kleſlau kázeň opět powzneſl a obnowil. Geptiſſky gmenowaného kláſſtera byly žiwy ku pohorſſenj takměř celému městu, ba některé z nich poſkwrnily rauſſky ſwé proſtopáſſnoſtmi welmi mrzkými. Marně ſnažil ſe ſwatý kněz zaſlepené geptiſſky na giné myſſlénky přiwésti, marně modlil ſe za ně dnem a nocj, a marně bděl, aby žádný člowěk ſwětſký do kláſſtera nepřicházel, — geptiſſky nic na to nedaly; ba geden mladjk, kteryž před tjm ſwobodný měl do kláſſtera přjſtup, wyhledáwal i geho bezžiwotj a rozlobené ty ženy pomáhaly mu, aby ſe co neydřjw protiwného karatele a dozorce zbawily. S boleſtným ſrdcem a očima ſlzami zaroſenýma wyprawowal ſwatý Awellin ſwému zpowědnjkn ſmutné poſtawenj ſwé a proſil ho o radu. Ale ten prawil k němu ſlowy ſwatého Pawla: „Geſſtě gſi neodpjral až do krwe!“ a poſlal geg k arcibiſkupowi. Arcibiſkup wyſlechl Awellina, kteréhož

dobře znal, pokogně, a pak mu poručil, aby sám do kláſstera řečeného se přeſtěhowal, a tak ſnáze a lépe geptiſſkám dohljdati mohl. Awellin ulekl ſe takowého poručenj welice, a wſſak důwěřuge ſe w pomoc Božj, upoſlechl. J domlauwal těm geptiſſkám ſlowy neypohnutliwěgſſjmi, ſtawil gim na oči nebe i peklo, a ſnažil ſe wſſemožně na ceſtu kláſſternj dokonaloſti ge uwéſti. Ale wſſe namáhánj geho bylo marné, ſwětácké ty děwčata nechtěly ſe dáti na pokánj, aniž trpěly klauſuru kláſſternj, ano když ſe gim nepodařilo ſwatého Awellina hřjchem poſkwrniti, nagala gedna z nich pomocj gmenowaného mladjka dwa wrahy, křeřj by geg ze ſwěta zprowodili. A ti čjhali naň, a když ſe gim přjležitoſt udála, přepadli geg a tak welice w twáři ranili, že bljzek ſmrti byl. Kdo nepořádek ukliditi chceš, wěziž, že u zlých lidj w nenáwiſt padneš, a s mnohým protiwenſtwjm ſe potkáš; a wſſak nedey ſe odſtraſſiti, nýbrž wytrwey a protiwenſtwj ſnáſſey s trpěliwoſtj ano i s radoſtj, a zkuſjš, že útěcha i pomoc Božj tě nemine. „Bůh náš, autočiſſtě naſſe i ſjla," pjſſe král Dawid, „ſpomocnjk w zármutecjch, genž poſtihly nás přjliš. Protož nebudeme ſe báti, když ſe bauřiti bude země, a přeneſeny budau hory w proſtřed moře. Hoſpodin mocnoſtj s námi; obránce náš Bůh Jakubůw" (Žalm. 45, 2, 3, 12.).

Těžce zraněný Awellin hledal autočiſſtě w kláſſteře Theatinſkém, gemuž za opata byl kněz Marioni. Zde pečowali o něg laſkawě a

ſrdečně. Awellin mage po čas ſwé nemoci přj-
ležitoſt, dokonalé a ſwaté obcowánj kněžj toho
zákona ſeznati, roztaužil ſe welice po zákoně
tomto, a protož ſotwa že ſe wyhogil, proſil
ſnažně opata, aby geg do řádu k oſtatnjm bra-
třjm přigjti ráčil. Marioni rád tomu ſwolil, a
při té přjležitoſti gméno Ondřeg mu dal. Awellin
byl tenkráte as 36 let. Od té doby, co do
řádu wſtaupil, tak rychle po ceſtě dokonaloſti
kráčel, že ſe tomu wſſickni diwili, a že giž čtwr-
tého roku po ſloženj ſlawných ſlibů wedenj no-
wiců mu ſwěřeno býti mohlo. Powinnoſt tuto
zaſtáwal po deſet let ku welikému proſpěchu těch,
kteřjž mu ſwěřeni byli. Potom byl poſlán do
rozličných kláſſterů za předſtaweného; a w kaž-
dém ukázal ſe co muž opatrný, maudrý, dokonalý
a ſwatý. Geho přičiněnjm zkwjtaly ctnoſti a
množil ſe dobrý řád a kázeň. Z božjho wnu-
knutj přidal ku třem obyčegným ſlibům kláſſter-
njm geſſtě dwa nowé ſliby: totiž, že bude bez
uſtánj proti wlaſtnj wůli a proti wſſem žádoſtem
ſwým bogowati, a každodenně na ceſtě dokona-
loſti pokračowati. A že wěrně ſlibům těmto
doſtál, přeſwědčjme ſe okamžitě, pohlédnauce na
kráſné ctnoſti, gimiž negen bratřjm nýbrž weſſke-
rému takměř člowěčenſtwu ſwjtil.

Pokora, tato Spaſiteli naſſemu a Rodičce
geho tak přemilá ctnoſt, tak hluboce w ſrdci
geho ſe zakořenila, že žádnau chwálu neſnešl.
Chwála, říkáwal, geſt krádež cti Božj. Naproti
tomu byl welký milownjk potupy, a z té přj-

činy rád o nizkém rodu ſwém mluwjwal a o ſwé chudobě, a rád by byl ſwé náklonnoſti a poklesky téměř celému ſwětu wygewil, kdyby to oſtatně možná bylo. Nazýwal ſebe ſám newědau, bjdným mezkem, a člowěkem, k ničemu ſe nehodjcjm, a negedenkráte ſlyſſeli ho, an o ſobě prawil, řka: „Má-li ſe za neužitečného ſlužebnjka držet, kdož wſſe, co učiniti měl, učinil: co gá o ſobě mám ſauditi, gežto gſem ze wſſeho, což činiti mám, tak málo učinil?“ Důſtogenſtwj nikdy žádného nežádal, a přigal-li koy kterého, bylo to gedině z poſluſſnoſti. Podobně wynikala geho poſluſſnoſt. Nic nenj nebezpečněgſſjho, řjkáwal, nad wlaſtnj wůli, a protož bychom ſe denně modliti měli: „Zbaw nás téhož zlého.“ Gſa předſtaweným řádu, wywolil ſi gednoho z mladſſjch bratřj, o kterémž wěděl, že dokonalý geſt, za ſwého wůdce, a gako djtě dal ſe od něho woditi. Geho čiſtota, giž Bůh tak často byl zkauſſel, byla tak nepoſkwrněná, že ho angelem w těle nazýwali. Aby gi neporuſſenau zachowal, ſnažil ſe wſſemožně, a také bez přeſtánj byl auzkoſtliw o ni. Zahálky, genž auhlawnj nepřjtel čiſtoty geſt, utjkal, gak mohl, a wždy proto něčjm ſe zanáſſel. „Tři wěci,“ řjkáwal, „na neywýš ſe Bohu neljbj: wlažnoſt ſrdce, proſtopáſſnoſt ducha a lenoſt těla.“

Také chudobu, gakožto wěčné dědictwj ſwého řádu, na neywýš milowal, a wždy tomu byl rád, kdykoli ſe mu něčeho potřebného nedoſtáwalo. Učednjkům ſwým řjkáwal, ti že gen podlé gména

chudj gſau, kteřjž magj, čeho potřebugj. Uzřel-li kdy člowěka chudſſjho, než ſám byl, zmocnil ſe ho powždy cit, kterýž mu neliboſt půſobil, že také tak chudý nenj, gežto ſi přál tjm neychudſſjm býti. Když gedenkráte žebráka nad mjru bjdného uzřel, řekl boleſtně: „Hle tento člowěk geſt w prawdě chudý; a gá ubohý pak gſem welice bohat, k němu-li ſe přirownám.

Z toho, což praweno o chudobě, dá ſe ſauditi na ſtrawu geho. W té nebyl wybjračný, čjm byla gjdla nechutněgſſj, tjm byla mu milegſſj. Ačkoli mnohými pracemi uſtawičně zaneſſen byl, a gednak na kazatelně, gednak w zpowědnici a gednak u nemocných ſe zaměſtnáwal, byl nic méně w gjdle tak ſtřjdmý, že ſe zdálo, že nelze, aby žiw byl. Negednau uſpokogil ſe několika koſtmi po gjdle pozůſtalými. Neymilegſſjm pokrmem byly mu wſſak we wodě wařené boby, kteréž, když uſchly a ztwrdly zas we wodě změkčowal. Obrané liſtj od ſalátu a ginych zelenin powažowal za neywětſſj lahůdku. Byl-li k gjdlu pozwán, negjdal než boby, a byly-li pak trochu lépe než obyčegně připraweny, nechával ge ſtáti. Od obljbených bobů neopuſtil ani u wyſokém ſtáři, ba ani w čas těžké nemoci, a teprw, když předſtawenj weleli, dal ſi říci a zážiwněgſſjch pokrmů požjwal. Za přjčinu tak welikého mořenj udáwal žiwé poznánj ſwé hřjſſnoſti, an pjſſe komuſi: že mnohá nedbaloſt w ſlužbě Božj k tomu geg pudj, aby uraženého Boha od ſlužebnjka tak neužitečného, gakýž geſt, a tak le-

niwèho a ničemnèho tuhým pokánjm ſmjřiti ſe přičiňowal. — Tak ſmýſſlel, tak gednal ſwatý Awellin, ale na gak lehkau wáhu klademe my hřjſſnjci přikázanj cjrkwe o poſtu! Zdali nenj také nám řečeno: „Poněwadž Kriſtus trpěl za nás na těle, i wy týmž myſſlenjm ohraženi buďte; nebo kdo trpěl na těle, přeſtal od hřjchu“ (I. Pet. 4, 1.). „Duchem choďte, a žádoſti těla newykonáte“ (Gallat. 5, 16.).

Mimo tuhau kázeň, giž dobrowolně na ſebe uwalil, nawſſtěwowal geg také Bůh čaſto mnohými křjžky a utrpenjmi. A wſſak nebylo ſlyſſáno, i když neywětſſjch boleſtj ſnáſſel, nègakého ſlowa netrpěliwého z úſt geho; ano on ani neſneſl, litowal-li ho kdo. „Kteřj mne litugj,“ řjkáwal, „poſmjwagj ſe Hoſpodinu, genž mi dáwá, o čež ho proſjm. Trpěti muſj każdý člowěk; rozdjl toliko geſt w tom, zdali w boleſtech gſme trpěliwi čili netrpèliwi, a zdali gako dobrý lotr po prawici aneb gako zlý po lewici Páně ukřižowaného býti chceme. Otrapy negſau nic zlého, a teprw tenkráte zlými ſe ſtanau, trpjme-li neradi.“

Modlitba bywala mu neywětſſj útěchau, neyſladſſjm obèrſtwenjm a neyprwnègſſj ſilau; on ſe modljwal denně po 6 hodin, čili raděgi celé geho žiwobytj bylo ſamá modlitba. Proto gmenowali geg někteřj, gako k. p. arcibiſkup Toloſenſký, diwem modljcjch. Rodičku Božj milowal gako djtě ſwau matku milowáwá. Gj ku cti modljwal ſe denně tak řečené menſſj hodinky,

pak žaltář a růženec. Bylo-li mu času na mále, utrhowal gjdlu a nastawowal noci. Gak přjgemná tato pobožnosť Rodičce Božj byla, ukázalo se po smrti geho. Swatý Awellin wsadil totiž čtyry roky před smrtj gádro gablkowé; a z gádra wzrostl krásný sstěp, na kterémž patnáctero krásných gablek gako obraz patnáctera tagenstwj u růžence růstalo. Listj, kwětu i plodu z toho sstěpu užjwali co léku w čas nemoci po dlauhý čas.

Gelikož swatý Awellin Pánu Bohu wěrně slaužil, čest gména Božjho horliwě rozssiřowal, sebe ustawičně zdokonalowal, a o spasenj bližnjch upřjmně se staral: propůgčil mu také Bůh nadobyčegné milosti, gichž on, gakož se samo sebau rozumj, zase k spasenj bližnjch užjwal. K milostem takowým patřj zwlásstě dar poznánj srdce lidského. Mjsto mnohých uwedeme aspoň geden a to poučlimý přjklad. Za času toho sw. byla w Neapoli gistá matrona w swaté powěsti živa; a ta lákala do swého přjbytku pod zástěrau náboženosti mládence a panny. Z gegich úst newyssla slowa leč čistá a swatá; ale slowa ta byla ged, gimž se srdce nikdá kazila a w záhubu pak uwrhala. Dwa pomocnjci musili po městě chodjce powěsť ženy dobrau roznásseti, a nábožené wyraženj, kteréž u nj se držjwalo, wssemožně wychwalowati. Tak stalo se, že pokrytstwj dlauho tagno zůstalo, a že dům wssemetné ženy u welmi dobré powěsti byl. Ale swatý Awellin poznal z milosti Božj pelech ten, a wa-

rowal wſſech před ženau licoměrnau, předpowjdage, že wěc ta ſſpatný konec wezme. A gak předpowěděl, ſtalo ſe. Po geho ſmrti přiſſla celá ta hanebná wěc na ſwětlo, načež mrzká žena i zpomocnjci gegj k žaláři doživotnjmu odſauzeni byli. — „Oči Páně mnohem gaſněgſſj gſau nežli ſlunce, a ſpatřugj wſſecky cesty lidſké a hlubokoſt propaſti, i na ſrdce lidſká hledjce do ſkrytých ſtran“ (Sir. 23, 28.).

Swatý Awellin ſtrávil také mnoho hodin we zpowědnici, hřjſſnjků s wraucnau dychtiwoſtj čekage, aby gako miloſrdný Samaritán rány gegich wyhogil a duſſe zachowal. A přiſſel-li který, přigal geg s otcowſkau laſkawoſtj, domlauwal mu ſlowy miloſtnými, ſnažil ſe opatrně rány duſſe geho ſeznati a pak ſmjřiw geg s Bohem potěſſeného propauſſtěl. Že mu w těžké powinnoſti této nadobyčegný dar i pozuati ſrdce lidſké, o němž gſme prwé mluwili, welice přiſpěl, kdož pochybowati může. Gedenkráte byl k. p. powolán, aby nemocného gednoho wyzpowjdal. Ihned a poſel před nim. Ale tu nagednau zaſtawj ſe a wece k poſlu: „Tys mne zawolal, abych wyſlyſſel zpowěď giného, o to ale ſe neſtaráš, abys ſwědomj od této neprawoſti (i poſſeptal mu gi) očiſtil, a tak gſi poſſetilý, že ſe domnjwáš, že to Bohu, genž wſſecka tagemſtwj zná, tagno geſt! Dobře ſi to rozwaž, neboť pomſta Božj nenj daleká.“ Gako by bleſkem byl tanën, zarazil ſe tau řečj ubohý hřjſſnjk a také

i hned ſwatého ſkrauſſeně proſil aby ho wyzpowjdal.

Mimo řečenau miloſt, že totiž ſwatému ſrdce lidſká otewřena byla, propůgčil mu Bůh také dar proroctwj. Gedenkráte byl ſlowútný kazatel Ludwjk Thomaſius powolán, aby w Neapoli w koſtele kněžj Theatinů poſtnj kázanj měl. Ale nedlauho před časem roznemohl ſe Thomaſius. Swatý Awellin nawſſtjwil geg. Thomaſius omlauwal ſe, že nebude moci kázati, gelikož přjliš ſlab geſt a do prwnjho kázanj toliko dwa dni. I řekl mu ſwatý: „Neſtareyte ſe; po zegtřku budete kázati, gá dám na kázanj ſezwánět, gen ſe důwěřugte, ſjly wám přigdau. A gakž předpowěděl, ſtalo ſe. Thomaſius byl, když přiſſlo ku kázanj, dokonale zdráw, a mluwil tak zwučným hlaſem, že wſſickni ſe diwili. -- Také hodinu ſwé ſmrti předpowěděl ſwatý Awellin. Aſi dwa roky před ſmrtj řekl gednomu z bratřj, že we oſm a oſmdeſátém roce ſwého wěku zemře; a gedné chudé ženě, kteréž s powolenjm ſwých předſtawených denně tři kregcary dáwal, udělil den před ſmrtj dwogitau almužnu, řka, že to poſlednj almužna geſt a proto že gi zdwogil.

Dne 10. liſtopadu r. 1608. chtěl u oltáře ſwatého Joſeſa mſſi ſwatau ſlauziti. Koſtelnjk wida geho ſlaboſt, neradil k tomu; než ſwatý neda ſe mýliti, než důwěřuge ſe w Boha přiſtaupil k oltáři, ale když ſe ſwatým křjžem byl poznamenal, řka: „Introibo ad altare Dei“ to

geſt „wegdu k oltáři Božjmu“ ſkleſl mrtwiey raněn w náručj koſtelnjkowo. Doneſli geg domů. Lékařowé prawili, že naděge nenj, načež byl ſwátoſtmi zaopatřen. A tu oſmělil ſe duch pekelný geſſtě k gednomu autoku na umjragjcjho; a wſſak i tu marně. Po těžkém zápaſu muſil uſtaupiti, a w krátkém okamženj na to ſkonal Awellin, mage oči upřené na obraz Rodičky Božj, téhož geſſtě dne r. 1608. Twář zeſnulého w Pánu nabyla newjdané ljbeznoſti a gako ozářená ſe leſkla. Mnozj diwowé, kteřjž ſe na přjmluwu zeſnulého ſtali, ſwědčili že koruny wěčné doſáhl. Po ſſeſtnácti letech byl prohláſſen za blahoſlaweného, a roku 1712. prohlášil geg papež Kljment XI. za ſwatého.

Rozgjmánj.

Swatý Awellin zpomenuw ſi na neprawdu, giž byl proneſl ku proſpěchu přjtele, opuſtil i hned ſtaw, we kterémž tak ſnadno w lež kleſl, a to z té přjčiny, aby „nezabil duſſi ſwau,“ to geſt, aby gi u wěčné zatracenj neuwrhl. „Aby nezabil duſſi ſwau!“ — Což geſt lež, optá ſe někdo, tak welký hřjch, že ſe gjm duſſe zabjgj, to geſt u wěčné zatracenj uwrhuge?! Což neſmj ſe nikdy neprawda dobrowolně a wědomky powěděti? Neſmjm tedy pro uwarowánj welkého zlého od prawdy uſtaupiti? neſmjm pro ziſk neprawdu řjci? neſmjm ani pro wyraženau a ze

žertu nějaké lži se dopuſtiti?! — Ačkoliw, mogi milj, nenj každá lež ſmrtelným hřjchem, nemohu předce tagiti, že lež nikdy a pod žádnau wýmjnkau bez hřjchu nenj, neboť Bůh zakázal wſſelikau lež wſſeobecně a bez wýmjnky, an dj: „Nebudete lháti, aniž kdo oklamá bližnjho ſwého“ (III. Mogž. 19, 11.), a na giném mjſtě prawj: „že gazyk ližiwý a ſwědka falešſného a wynáſſegjcjho lež w ohawnoſti má“ (Srow. kn. přjſl. 6.). A tážete ſe opět, mogi milj! proč ſe každá lež tak přjſně zapowjdá, proč „ſložjce lež geden-každý s bližnjm ſwým prawdu mluwiti máme?“ (Srow. Eſes. 4, 25.) K otázce této nebude odpowěď těžká. Bůh geſt prawda, a my gſauce k obrazu Božjmu ſtworeni, muſjme, gak apoſſtol Páně pjſſe, geden-každý s bližnjm ſwým prawdu mluwiti, muſjme ſtáti ſe dokonalými a ſwatými, gakož Otec náš nebeſký ſwatý geſt. Kdož tedy mluwj lež, odſtupuge od Boha, w němž lži nenj a ſtáwá ſe gemu nepodobným, podobným pak ſtáwá ſe ďáblu, genž „neſtál w prawdě, ale geſt lhář a otec lži“ (Jan. 8, 44.). Nuže mluwte ſami, kdo z ſwás chce býti podobným učiněn ďáblu, auhlawnjmu nepřjteli Božjmu a lidſkému? Kdo z wás zbawiti ſe chce ſynowſtwj a dědictwj Božjho a ſtáti ſe ſynem ďáblowým a dědicem pekla? Dále ſuďte ſami, zdali možno, aby kwětlo blaho w rodině, aneb w obci, aneb dokonce w ſtátu, kde prawdě ſe dal wýhoſt a lež ſe na gegj mjſto zahnjzdila? Zdali tam může panowati důwěra, kdež neprawda wládu prowodj a kde

řeči k tomu ſe užjwá, aby bližnj, kteréhož gako ſebe milowati máme, byl uweden w blud a klam? A konečně který ſprawedliwý muž bude milowati člowěka, kterýž za heſlo má leż, za wůdce neupřjmnoſt a podwod, a za cjl ſoběctwj a hrubý ziſk? Nemylte ſe, bratřj, řjkagjce, že by některá leż nebyla hřjchem, gežto někdy lži někomu také proſpěti možno! Giž gſem řekl, že Bůh wſſelikau leż bez wýmjnky zatratil, a gelikož nikdo krádeż, bykbychom i chudému gj proſpjwali, chwáliti nebude, tedy trwám, že ani leż z úſlužnoſti chwálena býti nemůže.

Tedy uſmyſli ſi, křeſtanſká duſſe, že nikdy leż z úſt twých newygde, zwláſſtě hrubá leż ne, kterauž ſe láſka a ſprawedlnoſt a poctiwoſt uráží a ruſſj, a womni, že negſau to lidé, kteřjž do duſſe twé naziragj leč neyčiſtſſj oko Páně. Oko toto zná wſſecky myſſlénky twé, a wſſecky žádoſti twé i úmyſly a plány, ba i neytagnègſſj hnutj ſrdce, a to oko w den ſaudný oſwjtj tebe, i wſſe zlé, gehož ſe byl dočinil, a gehož bedliwě ukrýwal, na ſwětlo wydá. Ach gak zardjš ſe ſtudem, až myſſlenj twá před celým ſwětem ſe odkrygj .... A protož bdi nad ſrdcem ſwým a bog ſe Boha wždy a na wſſech miſtech.

„Rtowé prawdy utwrzeni budau na wěky, ale kdo ſwědek kwapný geſt, ſkládá gazyk lži. Ohawnoſtj gſau Hoſpodinu rtowé lživj, ale ti, genž wěrně činj, ljbj ſe gemu“ (kn. přjſl. 12, 19, 22.).

„Ohyzda zlá gest na člowěku lež a w ústech nezwedených ustawičně bude. Lepssj gest zloděg nežli ustawičnost muže lžiwého: oba wssak zahynutj dědičné dostanau“ (Sir. 20, 26—28.).

„Nerozsjwey klamu proti bratru swému, aniž čiň co takowého proti přjteli. Nedopausstěg se žádného klamu, nebo ustawičnost geho nenj dobrá“ (Sir. 7, 13, 14.).

„Slowo lžiwé w ohawnosti mjti bude sprawedliwý“ (kn. přjsl. 13, 5.).

Modlitba.

Pane Jezu Kriste, ty prawdo wěčná, račiž nám, prosjme, té milosti propůgčiti, abychom u wěcech i malých i welkých, a i w slowech i w skutcjch neprawdy utjkali, a tobě wždy wěrným a upřjmným srdcem slaužili, genž gsi žiw a kraluges s Bohem Otcem i Duchem swatým, gediný Bůh na wěky. Amen.

Dnes se také swětj swátek: Přenessenj swaté Ludmily; dále narozenj swatých mučednjků Triffona, Respicia a Nimfy, panny; w kragi Ağatenském sw. mučednjků Tiberia, Modesta a Florencia; w Antiochii swatých Demetria, biskupa; Aniana, gáhna; Ewstosia a giných dwadceti muč.; w Raweně swatého Proba, biskupa; w Engelandu swatého Justa, biskupa; w Milledimu swatého Lewea, wyznawače; w Ikonium w Likanii swatých žen Triffeny a Triffosy; na ostrowě Paro sw. Theoktisty, panny, a m. g. swatých.

11

Žiwot ſwatého Martina, biſkupa Turonenſkého.

Sw. Martin, gehož památka po celé cjrkwi tak ſlawná geſt, narodil ſe okolo r. 316. w uherſkém městě Sabarii, nynj Kamenec zwaném. Gſa geſſtě w útlém wěku, doſtal ſe s rodiči ſwými do Paduy, kdež ſe geho otec, genž we wogſſtě Rjmſkém wrchnjkem byl, byl uſadil. Geho rodičowé klaněli ſe modlám a wſſak gſauce ſſlechetni i smýſſlenjm i ſkutky, ſtarali ſe wſſemožně, aby ſyna Martina pořádně wychowali. J wedli geg, gakž mohli, k dobrému, a aby zlj přjkladowé nekázaného wogſka geg nepokazili, welikau péči měli. Mnohem wjce ale než oko rodičům bděla nad newinným a wſſj ctnoſti žádoſtiwým hochem prozřetedlnoſt Božj. Martin totiž negedenkráte byl wyprawowati ſlyſſel o wýborných ctnoſtech křeſtanům, o gegich ſpraweblnoſti a ſſlechetnoſti, a bez pochyby že ſám často ſwědkem wſſeho toho bywal. A zprámy takowé tolik dogaly autlau duſſi geho, že ſe welice po wjře křeſtanſké a po Bohu, kterémuž učila, roztaužil. Zwědawoſt dětſká pudila geg, když deſet let byl, aby ſe do ſborů křeſtanům wetřel. Wraucj náboženoſt, kterauž tu uzřel, a bratrſká láſka a pokog, kterýž ſe wſſem na twáři ſwjtil, učinily na geho gemné ſrdce dogem přewelikým. J počal bez wědomj otce do ſborů křeſtanům choditi, a konečně i pro-

ſil, aby geg w řadu těch zapſali, kteřjž ſe ku křtu ſwatému připrawowali. Oč tak ſnažně proſil, ſtalo ſe. Od té doby chodil co neybedliwěgi na křeſtanſké cwičenj, a welebnoſt ſwaté wjry té pronikla duſſi geho w takowé mjře, že 12 let ſtár, ſi umjnil, že někam na pauſſk půgde, aby tam bez překážky a wytrhowánj Bohu ſlaužil; toliko přjliš mladý wěk a nezkuſſenoſt žiwota nedaly mu úmyſl ten prowesti. Nemoha tedy Martin tauze ſwé wyhowěti, wynaſnažowal ſe prawdám ſwaté wjry wždy důkladněgi a důkladněgi ſe naučiti, a aby miloſti znowazrozenj ſtal ſe hodným a důſtogným, žiwot ſwůg lépe a lépe zpořádati. A wſſak než žádané miloſti ſtal ſe aučaſtným, wyſſel rozkaz cjſařſký, aby ſchopnj ſynowé wyſlaužilých wogáků na wognu ſſli. Swatý Martin byl tenkráte teprw patnáct lét ſtár. Geho tiché a ſaukromné žiwobytj mrzelo otce, tak že geg, nedbage přjliš mladého wěku geho, na wognu dal, načež Martina náſilně do Francauz odwedli a pluku gjzdnému přiwtělili.

Mladý bogownjk, w gehož duſſi bázeň Božj hluboce ſe byla zakořenila, wedl žiwot i u ſtředu proſtopáſſného a ſurowého wogſka pořádný a ſwatý; byl ke każdému wljdný a laſkawý, w ſlužbě pak zpráwný a ſwědomitý a při tom weliee pokorný a trpělliwý. Wſſickni ſi ho na neywýš wážili a etili; geho přjtomnoſt překazila mnohau neprawoſt, gakowau někteřj lidé etihodný ſtaw wogenſký prznjwagj. S ſluženbnjkem ſwým zacházel gako s bratrem a ſpiſſe mu ſlaužil, než

ſlaužiti ſi dal. Wůbec byla láſka k člowěčenſtwu w něm živá a činná. S ſlužbau ſwau sdjlel ſe wždy s chudými, wſe ſobě neobkládage, než co nutno bylo. Toho času udal ſe následugjcj a wůbec známý přjběh. Gedné kruté zimy gel Martin s několika ſaudruhy do Ambianum(Amiens.) U bran městſkých potkali žebráka polonahého, an žebře. Nikdo z gedeů ſi ho newſſjml, ale Martinowi bylo ubohého žel, a nemage prámě čjm by ho podarowal, rozpůlil mečem ſwůg pláſſt, a dada gednu polu žebrákowi, druhau ſebe zahalil. Někteřj z ſaudruhů widauce podiwný oblek dali ſe do ſmjchu, ginj ale zaſtyděli ſe, že k chudému tak twrdj a nelidſſtj byli; ale Martin nedbage řeči gegich gel dále, nebeſkau rozkoš w ſrdci ještě. Následugjcj noc ukázal ſe mu Kriſtus Pán oděný w polu pláſſtě, giž byl žebrákowi dal, an k angelům, kteřj geg prowázeli, prawj: „Martin geſſtě gſa katechumen tjmto ſſatem mne oděl!“ Ay gak wyſoce wáži ſi Kriſtus Pán wſſeho, co we gménu geho chudým ſe učinj! Zdali také k nám neprawj ſe: „Cožkoli gſte učinili gednomu z bratřj těchto mých neymenſſjch, mně gſte učinili. Cožkoli gſte neučinili gednomu z menſſjch těchto, ani mně gſte neučinili.“ (Mat. 25, 40, 45). „Kdoby měl ſtatek tohoto ſwěta, a widělby bratra ſwého, an trpj nauzi, a zawřelby wnitřnoſti ſwé před njm: kterak láſka Božj zůſtáwá w něm?“ (I. Jan. 3, 17) „Kdo nemiluge bratra ſwého, kteréhož widj, Boha, kteréhož newidj, kterakž může milowati?“ (tamtéž 4, 21.) „Synáčkowé mogi,

nemilugmež ſlowem, ani gazykem, ale ſkutkem a prawdau“ (tamtéž 3, 18).

Zgewenj toto naplnilo mladého wogna nowau horliwoſtj. J uzawřel, že ſe zcela ſlužbě Božj oddá, a z té přjčiny také ſe křtjti dal. A wſſak na domluwu wrchnjka, upřjmného přjtele ſwého, kterýž ſlibowal, že až čas ſlužby mu wyprſſj, podobně Pánu Bohu ſe zaſwětj, zůſtal geſſtě plná dwě léta na wogně. Ale po dwau letech nedal ſe giž držeti, nýbrž oprawdowě o propuſſtěnau žádal. Práwě tenkráte kázal cäſar Julian wogſku, aby ge k náſledugjcj válce při dobré wůli udržel, na přilepſſenau znamenité penjze rozdati. Martin pak pohrdna cjſařſkým darem, žádal o propuſſtěnau, dokládage, že giž wyſlauženo má. Tjm dolehánjm rozhněwal ſe Julian na neywýš, a to zwláſſtě proto, že ſe druhého dne bitwa ztrhnauti měla. J nemoha hněw ſwůg tagiti, wytýkal w twáři wſſeho wogſka bázliwoſt a zbabělоſt; ale Martin odpowěděl, řka: „Připiſugeš-li žádoſt mau zbabělоſti a ne horliwoſti w náboženſtwj, tedy mne zýtra poſtaw beze zbraně toliko s křjžem w čele wogſka, a gá ſe wrhnu w neyhuſtſſj daw nepřátel a pak uzřjš, že ſe ani nepřátel ani ſmrti nebogjm.“ Auſměſſně přigal Julian ten náwrh a dal Martina ihned bedliwě ſtřežiti. Ale když přiſſlo ráno, přiſſli též poſlowé nepřátelſſtj o pokog proſjce. Martin doſtal teď propuſſtěnau od wogſka, a wydal ſe bez odkladu do Piktawium k ſwatému Hilariowi, o němž powěſt wýborná ſſla, a proſil ſnažně, aby ſe

duſſe geho ugal, a k dokonalosti ho wedl. Swatý Hilarius přigal geg welmi laskawě, a přeswědčiw se o geho etnostech a o giných výborných wlastnostech, chtěl ho za gáhna wyswětiti a tak ku kostelu Wiktawienskému takměř upautati; ale Martin drže sebe za nehodna takowé důstognosti, gedwa gedno z nižších poswěcenj uděliti si dal. Mezi tim časem přestěhowali se rodičowé Martinowi z Italie opět do wlasti swé do Panonie, a wssak pořád w temnostech pohanských wězeli. Swatý Martin, který wysokau cenu duſſe lidské znal, welmi těžce to nesl, a proto i wraueně za ně se modlswal. Konečně mu napadlo, aby sám osobně do Panonie se wydal, a na wjru Kristowu gich obrátiti se přičinil. Poradiw se tedy s Bohem a se swatým Hilariem wydal se do Panonie. Cestau přepadli geg a okradli laupežnjci, a geden z nich ho i zabiti chtěl, než bylo mu w tom od ostatnjch bráněno. Swatý Martin stál po celý ten čas přede twářj krwežižnivých laupežnjků tich a pokogen, ani neymenssjho strachu negewě. I otázal se ho geden z laupežnjků: koo gest a odkud přicházj a zdali se o žiwot swůg nebogi? Martin odpowěděl: „Gá gsem křesťan, a nikdy gsem se tak málo nebál gako právě teď, neboť wjm, že Bůh můg ossetřuge služebnjků swých we wselikém nebezpečenstwj. Wy ale máte se co báti, gelikož nepřátelé Božj gste.“ Tak srdnatá odpowěd progela útrobu laupežnjků, a zwlásstě toho, který smrtj mu hrozil, tak že wegda do sebe, koo kláštera na pokánj se dal.

Teď ſſel Martin bez překážky dále. Geho matka uſtaupila brzo důwodům, gež ſyn k potwrzenj prawdy učenj Kriſtowa uwáděl, a dala ſe křtjti; ne tak ale otec. Ten gſa zarytý modlář ſetrwal we ſwé zaſlepenoſti pohanſké až do ſmrti, a ačkoli přemnozj z geho známých a přjbuzných wſru Kriſtowu přigali, on zůſtal i napotom, čjm prwé byl, ubohým modloſluzebnjkem.

Toho času, co ſwatý Martin w Panonii ſlowo ſpaſenj hlásage ſe zdržowal, powzneſli bludaři Arianſſtj brze hlawy, a kde koho znali horliwým katoljkem býti, twrdě geg pronáſledowali. Swatý Martin činil kacjkům těmto ſtatečný odpor, wynáſſel na gewo gegich oſſemetnoſt a potjral pewnými důwody gegich blud. Kteřj newědauce, kterak ſe protiwného odpůrce zbawiti, gali geg, ukrutně zmrſkali a konečně ze země wyhnali. Martin uſlyſſew, že milowaný biſkup, ſwatý Hilarius Piktawienſký podobně od Arianůw z biſkupſtwj wyhnán, w Italii ſe zdržuge, odeſſel za njm, aby geg pozdrawil. Ale hněw Arianůw pronáſledowal geg i w zem tuto, a dřjwe mu oddechu nedal, než až ſe na oſtrůwek, Gallinaria řečený, blſj Ganowa utekl. Zde žiw gſa s náboženým gednjm kněžem u welké ſwatoſti, negedl nic než kořjnky a bylinky. Gednau ſtalo ſe, že i gedowaté byliny okuſiw těžce ſe roznemohl; a wſſak důwěrná a wraucná modlitba zgednala mu náhlé uzdrawenj. Brzy nato doſſla ho radoſtná zpráwa, že ſwatý Hilarius doſtal od ciſaře powolenj, aby ſe do biſkupſtwj nawrátil. Martin nemeſſkage

wydal se i hned na cestu, aby geg do Piktawium doprowodil, kdež gich r. 360. se wssi cti a láskau uwitali. A tak se na nich naplnilo slowo Páně, kteréž di: „Obrátim kwilenj gegich w radost, a potěssim gich, a obweselim ge od bolesti gegich“ (Jer. 31, 13.). — Netrakme nikdy srdce, zkaussi-li nás Bůh; a zwlásstě tenkráte buďme mysli utěssené, trpime-li pro wiru, gsauce přeswědčeni, že každé pronásledowánj wěrných křesťanů prawdě k witězstwj napomáhá, neboť žiwtě, genž byl powěděl: „Bude geden owčinec a geden pastýř“ (Jan. 10, 16.) a „brány pekelné cirkew nepřemohau“ (Mat. 16, 18.).

Swatý biskup Hilarius pozorowal, že učednika swého táhne tauha po žiwotě osamotnělém, a protož byl mu w tom nápomocen, a než se kdo nadál, stál blis Piktawium kláster, od sw. Martina a swatého Hilaria založený. W tom klásteře trámil nynj Martin swěta wzdálený dny swé pokánim, modlitbami, rozgimánim wěcj Božských a wyučowánim bratřj, kteřj se k němu přidali, aby gich po auzké cestě k žiwotu wěčnému wedl. Že w obcowánj tom Bůh zaljbenj měl, gsau přemnozj zázrakowé důkazem, kterých Martin z milosti Božj byl učinil. Neyprw ukázala se diwotworná moc geho na gistém katechumenowi. Ten se totiž náhle roznemohl a umřel, aniž se křtu swatého stal účastným. Swatý Martin byl právě na cestách. Když se nawrátil a nářek bratřj nad náhlau smrtj tau uslyssel, upial zrak na mrtwol a podobně se do pláče dal. Brzo

wſſak Duchem Božjm pogat, zmužil ſe, a kázal oſtatnjm poobſtaupiti a wrhna ſe gako druhdy Eliſäus na mrtwolu, modlil ſe ſkraufſeně, aby Bůh duſſi w mrtwé tělo nawrátiti ſe dal. A hle, po dwau hodinách obžiwl mladjk, byl pak pokřtěn a mnohá gefſtě léta mezi žiwými obcowal. Nedlauho na to oběſil ſe otrok geden; Martin mage autrpnoſt nad duſſj geho, dal ſe do modlenj, a Bůh wyſlyſſel i tenkráte modlitbu wěrného ſluzebnjka ſwého, a mrtwý nawrátil ſe opět do žiwota. Tito dwa a neſčíſlnj pak ginj zázrakowé a nad to i žiwota ſwatoſt proſlawili gméno Martinowo daleko ſſiroko, a naplnili každého k němu hlubokau úctau; a gelikož práwě tenkráte, t. g. r. 371. biſkupſtwj Turonenſké ſe uprázdnilo, žádal lid i duchowenſtwo gednomyſlně Martina za biſkupa. Poněwadž ſe bylo co báti, že ſwatý ten ſluha Božj to důſtogenſtwj nepřigme, uzawřeno, aby lſtj k tomu geg přiměli. Geden měſſkan předſtirage nemoc ſwé manželky poprosil ſwatého Martina, aby gi nawſſtjwil. Mezi tjm ſeſſel ſe lid u bran měſtſkých a ſotwa že Martin weſſel, wywolali geg za ſwého biſkupa a nedali mu ſpjſſe wolnoſti, až když byl poſwěcen.

Swatý Martin zůſtal i w důſtogenſtwj biſkupſkém, co býwal prwé: milownjk kagjenoſti a chudoby a pokory a milownjk člowěčenſtwa. Prwý geho přjbytek byl malá gakás chýžka u koſtela; poněwadž tu ale mnohými náwſſtěwami přjliš z pobožnoſti byl wytrhowán, wywolil ſi giné

mjſto as tři čtwrtě hodiny od měſta ſkalami a řekau Liğerau ohražené. Za njm táhli ſe mnozj ginj, gimž o ſpaſenj duſſe ſſlo, a než ſe kdo nadál, bylo tu okolo ſmdeſáti učednjků, kteřj wſſickni ſwatému Martinowi zprawowati ſe dali. Z towaryšſtwa tohoto zniklo poznenáhla po celém Francauzſku proſlawené opatſtwj, Marmantier (Mauri monasterium) řečené. A w tomto úkrytu, wzdáleném ode wſſeho towaryšſtwa ſwětſkého, byl ſwatý Martin žiw w neywětſſj ſproſtotě a chudobě. Malá dřewěná chýžka byla mu palácem. W podobných chýžkách zůſtáwali oſtatnj bratřj; někteřj ale wywolili ſi dokonce geſkyni za přjbytek. Žádný z nich neměl nižádného gměnj; gegich gedinau pracj byla modlitba a ſwaté rozgjmánj; kteřj mezi nimi byli mladſſj, opiſowali také knihy. Zřjdka kdy opuſtil některý přjbyteček ſwůg, leda když ſſli k ſpolečné modlitbě. Mimo to zachowáwali každodenně tuhý puſt; k wečeru gjdali wſſickni ſpolečně; wjna ſměli gen chořj požjwati. Oděw gegich byl hrubý a ſproſtý, ačkoli negeden mezi nimi welmi měkce byl wychowán a w hognoſti a rozkoſſi býwal žiw; poſtelj byla gim holá země, kámen podhlawničkau. Swatý biſkup ale přewyſſowal wſſecky etnoſtmi a ſwatoſtj. Neyraděgi rozpráwěl o marnoſti rozkoſſj ſwětſkých a zbožj pozemſkého, a kterak wſſjm tjm pohrdati třeba, chceme-li bez překážky Kriſta Pána následowati. Rozpráwky geho býwaly wždy důſtogné a wážné, a horliwoſti plné, a když piſma ſwatá wykládal, zdálo ſe, že Duch maudroſti

a umění ústy geho mluwj. Geho myſl byla wždy k nebeſům upiata; on ſám pak byl téměř pořád tuhý a zamyſſlený. Cokoli činil, činil modle ſe. Nikoho také nepomlauwal, nikoho nepoſuzowal, a byť ho i newjm kdo urazil, on ſe proto nehorſſil. Newiděl ho také nikdo hněwiwého aneb mrzutého, neboť byl ſtále nad mjru weſelým. Z geho očj zářil pokliď nebeſký, a duſſe geho byla nepřeberná ſtudna bázně Božj, a láſky a ſlitowánj. Chudj měli na něm otce neylaſkawěgſſjho, koſtely pak ochrance neyhorliwěgſſjho. Wſſade, kam koli přiſſel, naſtupowal na to, aby koſtelowé byli ſluſſně ctěni a ozdobeni, a také ſám ge měl w neywětſſj uctiwoſti, a nikdy w žádný neweſſel leč s bázněj a s třeſenjm. Gedenkráte otázan gſa, proč ſe tolik dywěge, když do koſtela wcházj, odpowěděl: „Nemám-li ſe báti a třáſti, pomyſljm-li, že před neywyššjj welebnoſtj, před Bohem a před ſaudcem ſwým ſtogjm?“ Ach zdali pak nám wždy živě na myſli ſlowa pjſma tanau, kteráž dj: „Gak hrozné geſt toto mjſto! Nenjt tu giného gedině dům Božj a brána nebeſká“ (I. Mogž. 28, 17.). „Na dům twůg přjſluſſj ſwatoſt, Hoſpodine, na wěčné časy“ (Žalm 92, 5.).

Swatý biſkup Martin měl, gakž řečeno, powždy myſl k Bohu obrácenau, gaký potom diw, pakli mu také každinká wěc, giž widěl, aneb o njž rozpráwěti ſlyſſel, Boha připomjnala a ſwaté naučenj geho, a pakli každého okamženj takowého použjwal k poučowánj těch, kteřjž s njmi byli. Gedenkráte k. p. uzřew owci nedáwno oſtřihanau

řekl: „Owce tato wyplnila gedno přikázanj swatého Ewangelium; mělak dwa plášťě, a geden z nich dala tomu, který žádného neměl. To také nám činiti gest.“ — Gindy potkaw žebráka nuzně skoro gen z polowice oděného, řekl: „Wizte Adama z ráge wyhnaného! Wizugmež tedy starého Adama, kterýhož tento člowěk předstawuge a oběgmež se w nowého!“ A gedenkráte přissel k potoku, kde ptáci po rybách tapali. „Wizte,“ prawil, „tu nepřátely naſſeho spasenj; tagjk se w záloze, aby buſſe naſſe uchwátiti a zmařiti mohli.“

Ačkoli swatý Martin welmi tichého ducha byl a trpělliwý přjliš, proto předce nikdy důstognosti swé ani toho neymenſſjho nezadal; ano když toho potřeba kázala, dowedl i u pánů a knjžat otewřeně mluwiti, ano i bez obalu gim prawdu powěděti. A gednalo-li se o blaho bližnjho, tu byl on wždy pohotowě, wſſade těſſe, radě, pomáhage, a orobuge za ty, o gegichž dobro sſlo, nedbage při tom žádných obtjžj, a žádných překážek a žádných obětj. Tomu na důkaz stůgtež následugjcj udalosti. Okolo r. 383. wzniklo we Španělsku nowé a mrzké kacjřstwj, gehož původem gakýsi Priscillian byl. I dwa biskupowé dali se muži offenetnému swésti. Gistý Ithacius biskup, w Osſobona, s některými ginými udal Priscillianisty, tak se bludaři ti nazýwali, cjsaři Maximinowi. Swatý Martin messkal tenkráte právě w Treviru, aby za některé zagaté u cjsaře Maximina prosil. Uslyſſew tu, oč se

gedná, domluwil Ithaciowi, aby od žaloby upuſtil, gelikož celá ta záležitoſt ſaudu cjrkewnjmu náležj. Ale wzdor ſſlechetnému namahánj, dowedli to protiwnjci Priscillianiſtů, že někteřj z bludařů těchto ſmrtj potreſtáni, druzj pak těžce pronáſledowáni byli. Od té doby nechtěl ſwatý biſkup Turonenſký žádného ſpolečenſtwj wjc s Ithaciem a s geho přiwrženci mjti, což tito tak těžce neſli, že ſi u cjſaře ztjžnoſt wedli, že nebude-li Martin s nimi ſpolečenſtwj mjti, wſſecka wážnoſt a poctiwoſt gegich zničena bude. Cjſař dal ſi ſwatého Martina zawolati a proſil a hrozil, aby geg s Ithaciem ſmjřil, ale ſwatý Martin ſtál na ſwém pewně, že s mužem, kterýž důſtognoſt biſkupſkau krwj poſkrwnil, nemůže ſpolečenſtwj cjrkewnjho mjti, dukudby ſe nekál. Tu odſaudil cjſař zagaté, za kteréž Martin orodowati přiſſel, hrdla. Giž byla noc, když ſe to ſwatému zwěſtowalo. I nemeſſkage běžel do palácu a ſljbil cjſaři, že odwolá-li ortel ſmrti, a nedá-li bludařů wjc pronáſledowati zbranj ſwětſkau, že obnowj s Ithaciem a s oſtatnjmi geho přáteli a ſtaupenci ſpolečenſtwj cjrkewnj. Co žádal, ſtalo ſe i hned. Tomuto cjſaři, genž zawražditw řádného pána ſwého Graciana, ſám na trůn cjſařſký ſe poſadil, wytýkal ſwatý biſkup neohroženě neſprawedlnoſt a bezprawj, gehož ſe byl tjm dočinil. Ale Maximin ſmál ſe tomu, wſſak newýmluwná bázeň a uctiwoſt k ſwatému karateli opanowala ſrdce wſſech přjtomnýchh. Oſtatně měl i Maximin ſwatého biſkupa u we-

liké wážnosti a mnohau dobrau wěc bylby prowedl, by se gedině geho radau byl zprawowal. Pokud swatý Martin w Trewiru se zdržowal, bywal častým hostem cjsařowým. Obzwlásstě ho ale cjsařowna sobě wážila, a tak welikau k němu uctiwosk měla, že když u nj hostem býti měl, sama gjdla pro něho strogila, a sama gako pána swého geg obsluhowala.

Sotwa se dá uwěřiti, že by tento a takowý biskup též nepřátely měl a utrhače, a přece tomu tak bylo. Nad giné chowal se k němu nepřátelsky geden z kněžj, gménem Brukcius. Ten Brukcius byl, když do kláster a přissel, mládenec welmi náboženský, ale po některém čase stal se nad miru lehkomyslným a prostopássným, tak že geg swatý biskup napomjnati, a aby se konečně zas k Bohu obrátil, domlauwati mu musil. Tjm rozhorlený mladjk počal swému otcekému rádci přediwně spjlati a giných gesstě proti němu popauzel, a diw, že se do něho nedal.

Martin nesl wssecka ta bezprawj trpěliwě, zacházel s mladjkem welmi upřjmně, modlil se za něho, ano i giné dobré skutky za něho konal, daufage, že konečně milosk Božj k němu zawjtá. Mezi tjm klesal Brikcius pořád wjce, tak že i ostatnj bratřj těžce geg nesli a swatého Martina žádali, aby geg potrestaw propustil. Ten ale odpowěděl, řka: „Kristus Pán trpěl mezi učednjky swými také zrádce Gidásse, a gá bych neměl Brikcia we společnosti nassj trpěti? Wizteż tedy: že týž Brikcius mým nástupcem

w biskupstwj bude." Této odpowědi podiwili se wssickni, a nikdo tomu wěřiti nechtěl, žeby Brikcius kdy biskupem býti mohl; a Brikcius se sám tomu smál. A wssak čas ukázal, že swatý biskup dobře prorokowal. Brikcius wessel náhle w sebe, a tak dokonalý a swatý žiwot wedl, že po smrti swatého Martina skutečně netoliko geho nástupcem se stal, nýbrž také od cjrkwe za swatého uznán gest. — „Gak weliké gest milosrdenstwj Páně, a slitowánj nad těmi, kteřjž se obracugj k němu" (Sir. 17, 28.). „Nepohrdey člowěkem odwracegjcjm se od hřjchu, aniž mu wytýkey. Pomni, že wssickni lidé w trestánj gsme" (Sir. 8, 6.).

Daleko hůře než lidé někteřj pronásledowali swatého Martina zlj duchowé pekelnj, hledjce geg oklamati a swrhnauti; a wssak wsseliký autok gegich rozbil se na neoblomné wjře a pokoře služebnjka Božjho. Gedenkráte okázal se mu arcilhář u weliké sláwě. Raucho geho lesklo se zářj nachowau, a čelo kryla koruna drahými kameny skwostně ozdobená. I prawil k swatému, genž mlčky na zgewenj se djwal: „Martine, gá gsem Kristus, a přicházjm. abych se ti zgewil." Ale swatý Martin oswjcený Duchem swatým poznal okamžitě pyssného ducha pekelného, i odpowěděl: „Můg Kristus Ježjš neřekl, že přigde w takowé sláwě, w gakowé ty tutu stogjš, nýbrž tak, gak ukřižowán byl a z mrtwých wstal." A hle, a gako dým zmizela pekelná přjssera. Gindy zas wytýkal mu satan, že welmi snadno hřjssnjky

přigjmá, twrdě při tom, že odpuſſtěnj hřjchů nedogdau, kteřjž po křtu ſwatém neprawoſtmi ſe byli pokáleli. Ale ſwatý biſkup odpowěděl, řka: „Gá ſe w miloſt Božj tolik důwěřugi, že za to mám, že bys i ty gj ſe ſtal aučaſtným, kdybys nade hřjchy ſwými ljtoſt cjtil, a lidem ſſkoditi přeſtal.“

Ta dobrota, kteráž ſe we wſſech ſkutcjch geho gewila, přemohla konečně każdau záſſť, a nebylo ſnad, kdožby ſwatého biſkupa od ſrdce nemilował, zwláſſtě pak byl miláčkem ſwých učednjků; ti byli mu oddáni s tělem i s duſſj, neboť gim byl wjce než otec a matka. Slaužilť tu gim při ſtole s neyhlubſſj pokorau, aby gim přjklad dal, ſtaral ſe o gegich neymenſſj potřeby, ſnáſſel s neywětſſj laſkawoſtj gegich nepatrné pokleſky, a ubljžil-li mu kdy z nich který, nebylo mu třeba ſe báti o miloſt a přjzeň miſtrowu; neboť geho tichoſt a ſmilowánj bylo newýmluwné. Swár, rozepře a nelaſkawoſt byly mu odporné co ſmrt; on byl muž pokoge, a pokog chtěl wzbuditi ſrdcjm wſſeho lidu.

Giž byl ſwatý Martin oſmdeſátého wěku dožil; i cjtil, že poſel ſmrti, po njž tolik taužil, dalek nenj. J zwěſtował to bratřjm ſwým, že doba poſledni přicházj. Tu ſe mu doneſlo, že mezi duchownjmi ſary, řečené Kande, gakéſi nedorozuměnj wzniklo. Stařeček doprowázen některými z bratřj, wydal ſe bez meſſkánj na miſto, z kterého angel mjru poodſtaupil. A wſſak zruſſený pokog nawrátil ſe okamžitě, a ſtařeček biſkup

chyſtal ſe giž na zpátek, an náhle přewelikú ſlabota geg opanowala. J ſwolaw bratry, zwěſtowal gim, že umře. J dali ſe wſſickni do pláče, a gako gednėmi úſty řekli: „Otče, proč nás opauſſtiš? a komu ſwěřiš zarmaucené ſyny ſwé? Cyhle drawj wlci wpadnau w ſtádo twé, a kdož uchowá ge zubů gegich, když paſtýře u nich nebude? Wjmek owſſem, že duſſe twá tauži po Kriſtu. A wſſak odměna twá tebe nemine, byť i trochu ſe poodložila, neumenſſi ſe gi. Pohleď na potřebu naſſi a neopauſſtěg nás w nebezpečj.“ Laſkawý otec Martin uſlyſſew ſrdečná ſlowa ſwých učednjků, dal ſe též do pláče a pozwedna zraků k nebeſům, gal ſe modliti: „Bane, gſem-li lidu twému geſſtě potřeben, práce ſe neſtrjtjm; budiž wůle twá. Mezitjm přibýwalo nemoci ode dne ke dni; ſwatý Martin ale neuſtál modliti ſe leže na zemi popelem poſypané, a oděn w raucho kagicné. Geho učednjci chtěli pod něho trochu ſlámy dáti, aby tak twrdě neležel. J řekl k nim: „Křeſtanu nenáležj žádné giné lože ſmrtelné, než země popelem zaſypaná. A dal-li gſem wám, ſynáčkowé mogi, giný přjklad, než přjklad kagjenoſti, chybil gſem.“ A opět proſili ho učednjci, aby neuſtále na znak neležel, nýbrž trochu na ſtranu ſe obrátil; kterýž odpowěděl: „Bratřj nechte mne, ať raděgi po nebi ſe ohljžjm než po zemi, aby duch můg, genž giž na ceſtě k Bohu geſt, ode prawé ceſty k němu ſe neuchýlil.“ Teď uzřel pokuſſitele, kterýž poznowu autok na něho učiniti chtěl.

I wece k němu důwěrně: „Co tu stogjš, krwežjzniwá obludo, co tu hledáš? Bjdný twore, na mne ničeho neshledáš, co by twého bylo. Lůno Abrahamowo gest připraweno přigjti mne.“ Těmito slowy wypustil čistau dussi swau, dne 11. listopadu roku 400. Kteřj při geho smrti přjtomni byli, uzřeli twář geho i celé tělo stkwjti se zářj nebeskau; údowé geho zůstali měkcj a pružnj gako údowé žiwaucj. Nářek wsseho lidu, když se o geho umrtj dowěděl, byl přenáramný, ale i radost Turnčanů nebyla menssj, když tělesnj pozůstatkowé w Pánu zesnulého do města se přiwezli a tam se také pochowali. Swatý Brikcius, o němž swatý předpowjdal, že geho nástupcem bude, dal geg wyzwednauti a pěkný náhrobek w kostele swatého Štěpána mu udělati. Swatý Perpetuus pak, dal přes hrob swatého Martina, když náwal lidu k němu wždy wětssj a wětssj byl, weliký kostel wystawěti. Swatý Martin wyobrazuge se obyčegně na koni w háwu rytjřském, an mečem plásst swůg dělj.

Rozgjmánj.

Žiwot swatého Martina gest weliká kniha, we kteréž čtauce mnohým wýborným ctnostem se učjme. A wssak negen žiwot swatého Martina aneb ostatnjch swatých, nýbrž i každinkého giného člowěka žiwot může ti, křesťanská dusse, takowau knihau býti, z kteréž se wýborným prawidlům

žiwota učiti můžeš. Nenj̀ zagiſté žádný člowěk tak zlý, aby něco dobrého do ſebe neměl, a opak žádný člowěk nenj̀ tak ſprawedliwý, aby ſedmkráte denně nekleſl. Hleď tedy, křeſtanſká duſſe, hleď pilně na ſkutky bližnjch ſwých bratrů, a kdež uzřjš co dobrého a chwalitebného, koney a následug, a kde budeš widěti něco zlého a kárý hodného, toho ſe warug. „Chyby a pokleſky, gež na ginýchſpatřugeš, buďtež tobě, gakž ſwatý Ignac Lojola pjſſe, zrcadlem, we kteréž nahlédage, uzřjš, gakau ohyzdnoſt ze ſebe ſložiti máš.“ Hle lékárnjci připrawugj i z gedu wýborných léků, proč bychom nemohli také my pokleſků giných obrátiti k zahogenj wlaſtnjch křehkoſtj? A wſſak obrátjme-li pozornoſt ſwau do ſebe a na obcowánj ſwé, tu po hřjchu ſhledáme, že žiwot bratřj naſſich nebýwá ani učitelem etnoſti, ani zrcadlem, we kterémž bychom widěli ſkwrny a nedokonaloſti duſſe ſwé, gichž odložiti máme! Přjkladowé etnoſti obyčegně ſe nás ani netknau, na neywýš že ge pochwáljme, ale následowati gich, a konati, co gſme widěli chwalitebného a Bohu milého, ach k tomu nemjwáme ani kdy, ani chuti! A kdybychom gen ſami toliko chuti neměli, ale my geſtě giných zrazugem, dokonalým křeſtanům ſwatauſſků, přemrſſtěnců, zpozdilců, zatměleů, pokryteů, a Bůh wj, kterak ginak ſpjlagjce, wſſecky dobré ſkutky gegich hyzdjce, dobrý animyſl w podezřenj, wſſecko gednánj pak w poſměch uwáděgjce, ano i wſſemu tomu překážegjce. Za to ale chwáljme lakotu bohářů a rozmařiloſt proſtopáſſnjků,

blahoslawjme newěru nedospělých učeneů a hrdost rozumu lidského, genž člowěka Bohem činj, libugem si život chlipnjků a zhýralců, wynášjme marnost a nádheru marniweů, osprawedlňugeme lichwu, podwod a nesprawedlnost sobeů, a newjm aby neprawost byla, která by u nás nenalezla omluwy, obliby a následownjků. A skutečně-li kdy gednánj bližnjho neschwáljme, protože přjliš hanebné a křiklawé gest, tu i hned samolibě na sebe hledjme, a gakobychom newjm gak dokonalj byli, gako onen Farizeus k sobě djme: „Djky Bohu, že negsem gako onen publikán.“ Tjmto způsobem stáwá se nám život bližnjch nikoli učitelem ctnosti a zrcadlem sprawedlnosti, než přjčinau wěčného zatracenj. O nás o wssech, takto-li gednáme, platj hrůzonosná slowa proroka Jsaiášse, genž dj: „Běda, kteřjž říkáte zlému dobré, a dobrému zlé, kladauce tmu za swětlo, a swětlo za tmu, pokládagjce hořké za sladké a sladké za hořké. Běda, kteřjž gste maudřj w očjch swých, a sami před sebau opatrnj. Běda, kteřjž mocni gste k pitj wjna, a muži silni k smjšenj opilstwj, kteřjž osprawedlňugete bezbožného pro dary, a sprawedlnost sprawedliwého odnjmáte od něho. Protož, gako gazyk ohně zžjrá stryssstě, a horkost plamene spaluge, tak kořen gegich gako pýř bude, a plod gegich gako prach wzegde; nebo zawrhli zákon Hospodina zástupů, a řeči Swatého israelského rauhali se“ (5, 20—24.).

„Protož hleďte, abyſte i wy podobni nebyli učiněni ſtntkům cizim, a abyſte ſe nebáli, a ſtrach aby wás negal z nich“ (Bar. 6, 4.).

„Bratřj za přjklad zlého ſkončenj, práce a trpěliwoſti wezměte ſi proroky, kteřj mluwili we gménu Páně“ (Jak. 5, 10.).

„Přjkladem naučil gſem ſe kázni“ (kn. přjſl. 24, 32.).

„Wyhlédni, a učiň podlé způſobu“ (II. Mogž. 25, 40.).

„Neymilegſſj, nenáſledugž zlého, ale co dobrého geſt“ (III. Jan 11.).

Modlitba.

Nauč nás, o Bože a Pane neylaſkawěgſſj, ſwaté wůli ſwé, a dey, ať wjce a wjce od zlého uſtupugjce, což dobrého a ſwatého geſt, konáme, a tak tobě ſe ljbjce žiwota wěčného hodny ſe ſtaneme. Skrze Kriſta Pána naſſeho. Amen.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe též ſwátek: W Kotyreum we Fryğii ſwatého Menny, wogáka egyptſkého, kterýž widaw ſe ſtawn wogenſkého, pro wjru ſkat byl. W Rawenně ſwatých mnčednjků: Walencia, Feliciana a Wiktorina; w Meſopotamii ſwatého Antenodora, mučednjka; w Luğdunu ſwatého Werana, biſkupa; w kláſſteře Kripta Ferrata, ſwatého Bartoloměge, opata; w kragině Samnitſké ſwatého Menny, pauſtewnjka a m. g. ſwatých.

12.

Žiwot ſwatého Martina, papeže a mučednjka.

Papežowé byli, od ſwatého Petra počjnagjce, powždy ſtrážci wjry ſwaté Kriſtowy. Kdyby nebylo bedliwoſti papežů, byla by wjra katolická giž dáwno také w naſſich zemjch zanikla, gakož ſe bylo, Bohužel! na wýchodě ſtalo. Ale papežowé hágili wjry ſwaté až do krwe s ſwjtěznau wytrwaloſtj; a wjce než třidcet papežů umřelo ſmrtj mučednickau. K nim náležj též ſwatý Martin.

Swatý Martin ſe narodil w Todi w Toſkánſku, a pro maudroſt a bohabognoſt byl u wſſeho duchowenſtwa Řjmſkého na ſlowo wzatý. Když geſſté gahnem byl, poſlal geg papež Theodor do Konſtantinopole, aby kacjřſtwj Monotheletůw*), kteréž tenkráte cjrkwi welice ſſkodilo, uduſil. Když papež Theodor umřel, ſtal ſe roku 649. ſwatý Martin geho náſtupcem. Byw poſwěcen a korunowán, ſwolal biſkupy do Řjma, kteřj o nowém kacjřſtwj ſwé zdánj dáti měli. Seſſlo ſe gich 105. Mezi tjm dali ſe kacjřowé, gako powždy to činjwagj, pod obranu ſtátu a

*) Tito kacjřowé učili, že w Kriſtu Jeſjſſi gen gedna wůle geſt a gedno toliko půſobenj a to Bożſké. Tjm bludem podwracuge ſe wykaupenj člowěčenſtwa.

cjſaře Konſtance, kterýž ſe gich ugaw, neyprwé gim ku proſpěchu „wyznánj wjry,“ owſſem gedem kacjřſkým nakwaſſené wydal, pak ale nowým nařjzenjm wſſecko gednánj o gedné neb o dwau wůljch w Kriſtu Jeżjſſi zakazowal, gako by ſe ſlowo Božj dalo wázati, a gako by ſe mlčenjm prawda na leż a leż na prawdu předělati dala. To kdyż ſe doneſlo k uſſjm biſkupům w Řjmě rokugjcjch, proneſli ſe mimo giné, řkauce: „Bůh přikázal nám, abychom zlého ſe warowali, dobré pak konali; nikoli ale, abychom i zlé i dobré zawrhowali . . . Nelzeť nám i bludu i prawdy ſe odřjci.“ Ku konci ſněmowánj byla cjrkewnj klatba wyřčena na wſſecky půwody a hlawy toho rauhawého kacjřſtwj, a klatbau bylo i těm pohroženo, kteřjż by nařjzenj cjſařowo ſem ſe táhnaucj, zachowáwali. Kletbu podepſal papež náſledugjcjmi ſlowy: „Gá Martin z miloſti Božj ſwaté katolické apoſtolſké cjrkwe biſkup podepſal gſem co ſaudce nález wjru ſwatau ztwrzugjcj a odſuzugjcj kacjřſké biſkupy i s knihami gegich i bezbožná nařjzenj.“ Po těch dal, co ſe bylo uſneſlo, wſſem cjrkwjm ohláſiti, a aby ſe wſſe pilně zachowáwalo, přikázal.

A wſſak ſněm nebyl geſſtě u konce, a giż ſtalo ſe, čeho ſe ſwatý otec obáwal. Konſtanc nedbage hlaſu hlawy cjrkwe, umjnil ſi, że ſwau powede, ſtůg co ſtůg. I poſlal komornjka Olympia do Italie s tjm přikazem, aby papeże gaw, do Konſtantinopole doſtawil. Olympius přigda, ſnažil ſe neyprwé mezi biſkupy gakéſi rozkolnictwj způ-

sobiti, a to když se mu nezdařilo, přemýsslel, kterak by se papeže zmocnil. Ale wesskeren lid střežil bedliwě milowaného pastýře, a dnem i noci stál u wssech dwerj a wchodů na stráži, a kdykoliw wyssel u weřegnost, prowázeli geg nesčjslnj zástupowé, hotowj násilj násiljm odraziti.

Wida tedy Olympius, že zgewně cjle nedogde, wzal autočisstě k neslýchané neprawosti. Pod rauschau náboženosti wessel do Řjma, aby o nějaké slawnosti z ruky papežowy welebnau swátost přigal. Gemu po boku stál zbrognoš. Tomu přikázal, aby papeže, až mu bude welebnau swátost podáwati, proklál, což se i snadno dalo prowesti, protože papež po kostele chodě, každému na tomž mjstě, kdež byl, swátost podáwal. Ale zbrognoš byl, gakož pozděgi přjsahau ztwrdil, okamžitě slepotau poražen, tak že ničehož z toho swatého obřadu newiděl. Z tohoto okamžitého oslepenj zbrognossowa saudil Olympius, že ruka Božj papeže střežj, a uwrhna se swatému otci k nohaum, wyznal winu swau, smjřil se s njm a powěděl mu také wsse, co cjsař obmýsslel. Na to opustil Řjm a táhl s wogskem do Sicilie. Zde ale byl od Saracenů poražen, a brzy na to umřel.

Swatý Martin zastáwal po tě udalosti gako před tjm powinnosti swého wysokého powolánj wěrně a horliwě; modlil se mnoho a wrauceně, těssil zarmaucených, pomáhal chudým, přigjmal cizince, staral se o ozdobu kostelů, gednal wssade pokog, a přede wssjm bděl, aby prawá wjra

wſſeho poruſſenj ſe uchowala; ſlowem, on činil wſſe, co mohl k ſláwě Božj, a nehledal, co by gemu užitečno bylo, ale co mnohým, aby ſpaſeni byli.

Cjſař, který zapomenauti nechtěl, že mu papež bránj u wěcech wjry ſe týkagjcjch zákony wydáwati, a že proto také nálezy geho podobně zatracuge, uſmyſlil ſi, že ſwatého otce, děg ſe co děg, pro welezrádu odſaudj a potreſtá. J poſlal, když Olympius nic nezwjtězil, Theodora Kalliopa do Italie za cjſařſkého miſtowládce s tjm zřegným přikázanjm, aby papeže Martina gal, a ſkrze kanownjka Pellura do Konſtantinopole dodal. Kalliopas prowázen tlupau wogáků přiſſel dne 15. čerwna, — byla práwě neděle — do Řjma. On chtěl papeže téhož geſſtě dne gjti; dowěděw ſe ale, že geſt w koſtele, a že welké množſtwj lidj na ſlužbách Božjch, počkal až do pondělka. Toho dne wzkázal ſwatému otci, že ſe dowěděl, že w paláci papežowě zbraně ukryty gſau. Tomu zlolagicnému utrhánj welice ſe papež podiwil, a dal Kalliopowi říci, aby palác prohlédal, a ſwým přikázal, aby poſly geho wſſade prowedli. Když ſe žádná zbraň nenalezla, řekl papež: „Wizte, tak s námi pořád nakládagj, obwiňugjce nás a utrhagjce nám.“

Martin nepowažuge ſe wjce za bezpečna w paláci ſwém, utekl ſe ſe wſſjm duchowenſtwem do koſtela ſwatého Jana w Lateraně. Byltě pak giž po oſm měſjců na ſuché lamánj welice nemocen. J dal ſi lože ſwé hned u oltáře

udělati. A wſſak nebyl tu geſſtě dlauho, an Kalliopas s wogſkem ſe přihnal, dwéře u koſtela wypáčil, a na duchowenſtwo papeže obklopiwſſi útok učinil, rozkaz cjſařſký při tom ukazuge, mocj kteréhož ſe papež za nehodna papežſké důſtognoſti prohlaſſuge, a duchowenſtwu přikazuge, aby giného papeže zwolili. Ale duchownj ozwali ſe gednomyſlně proti tomu náſſilj, dokládagjce, že i wlaſtnjm žiwotem papeže chrániti budau. Tu powſtal ſwatý otec, který až poſud tich k pychu tomu přihljdal, na ſwém loži, zakázal duchowenſtwu wſſe náſilj a wzdal ſe dobrowolně w ruce mjſtowládce. „Zlořečeni budtež,“ prawili duchownj gako gedněmi ústy, „zlořečeni budtež nepřátelé prawé wjry!“ Papež žádal mjſtowládce, aby někteřj z duchownjch geg prowoditi ſměli; a když Kalliopas ſe proneſl, že každému wolno s papežem gjti, ohlásili ſe i hned někteřj z biſkupů, že wſſech oſudů papežowých účaſtni býti chtěgj. Ale následugjcj noci wydal mjſtowládce Martina komornjkowi Pellurowi, který mimo několika ſlužebnjkům a gednomu mladému duchownjmu nikomu nepowolil w loď wegjti, která ſwatého otce odwezti měla. Papež neſměl ničehož s ſebau wzjti než oděw, který právě na ně měl, a hliněnau picj nádobku. Když odgjžděli, uzawjraly ſe wſſecky brány Rjmſké.

Pellurowi bylo ode dwora cjſařſkého přikázáno, aby ceſtu, co možná, prodlaužil, papeže wſſeligak týral, a tudy ſjlu geho a ſtatečnoſt

i trpěliwoſt oblomiti ſe ſnažil. A plaziwý ten pochlebnik dworſký, přičinil ſe, co možná podlé krutého, oſſemetného rozkazu ſe zachowati. Skoro po čtyry měſice wozil ubohého papeže, který na ſuché lámánj i na čerwenku těžce nemocen byl, po moři, gednak tu, gednak onde přiſtáwage; a wſſak ubohému papeži nikdy nepopřál, aby na zemi wyſtaupil. Ale lid, kdekoli přiſtál, hrnul ſe záſtupně ſwatému otci uctu ſwau a poklonu učinit, a wſſjm, co by potřebowal, ku pomoci mu přiſpěti. Wſſak ſurowj wogjnowé každého přjchozjho urputně odbyli, a pobrawſſe gim pomůcek pro papeže, ſami gich ſobě ponechali, ubohého papeže gen hrubau ſtrawau obbýwagjce. Konečně, ſkoro po půldruholetém potlaukánj ſe od břehu ku břehu, přiſtáli w Konſtantinopoli. Co bolů a co ſtraſtj w tomto městě ſwatý papež wytrpěti muſil, ſotwa lze wypſati. Gako Kriſtu Ježjſſi, Pánu a miſtru geho, bylo také gemu ſnáſſeti potupu a boleſti přerozličné. Když lodj přiſtála, położili ztrýzněného papeže na pobřežj na bjdnau hauni, tak že ſurowá luza poſměch z něho měla. K wečeru uwrhli geg do temného a wlhkého žaláře, w kterémž po 93 dnj úpěti muſil, s nikým mluwiti nemoha. Straſti, gichž we wězenj tom zakuſil, popiſuge náſledugjcjm způſobem. „Giž tomu ſedm a čtyrydcet dnj, co mi k umytj ani ſtudené ani teplé wody nedali. Od zimy gſem celý zkřehlý a na newýš ſlabý. Uplawice, než mne po celé ceſtě moře, nedá mi žádného od-

dechu. Tělo mé gest zcela zdrcené, a nemožno mi na nohau se udržeti. A byk mně i pokrmu dali, nebude stawu mému přiměřený, a wsse, co mi koli dagj, hnusj se mi a protiwj. Wšak daufám, že Bůh, který wssecko wj, a který mne brzo z tohoto swěta powolá, protiwnjkům mým kagicj mysli popřege."

Po třech měsjcech postawili konečně neywyššjho pastýře cjrkwe před senát, aby geg odsaudili. Ačkoli tak welice byl slab, že ho tam donesti musseli, žádal nicméně cjsařský pokladnjk, který senátu předsedal, nrputně, aby wstal a stál. Chořec upostechl ukrutnjka, a podepřen dwěma žoldnéři powzness se, a stál gak gen mohl; ale k žádnému utrhánj a k žádné žalobě ani slowem neodpowjdage; když pak geg křiwými swědky z welezrády winiti počali, tu pro lid přjtomný tak rázně se hágil, že žalobnjci umlknauti musseli. Když pak na to porussenym swědkům kázali, aby na swaté ewangelium přjsahali, tu pogal geg swatý hněw, i řekl bohaprázdným saudcům: „Zapřjsahám wás we gmenu Božjm, abyste od swědků žádné přjsahy nežádali, nechť řeknau, co chtěgj, bez přjsahy, wy pak učiniti můžete co bude libo. K čemu to, aby přjsahau dusse swé ztráceli? Učiňte brzo, co nade mnau gste uzawřeli; wjť Bůh, že mi welké dobrodinj prokážete."

Když se byli saudcowé dosti papeže natýrali, a krwežjznjwých zraků na ztýraném napásli, dali geg před palác odwesti, tak aby cjsař

z pokogů ſwých geg widěti mohl. K tomu diwadlu ſběhl ſe neſčíſlný daw lidſtwa, také cjſařſtj radowé byli přjtomni, cjſař ſám djwal ſe z okna. Nynj poſtawili papeže na gakéſi leſſenj a dwa žoldnéři podpjrali geg. Tu ſtál tedy widitelný náměſtek Kriſtůw na pranýři, učiněný poſměch wzčlané i newzdělané luze. W tom přiſtaupiw k němu pokladnjk, prawil: „Widjš mezle, kterako tě Bůh w ruce naſſe wydal!“ Papež neodpowjdage mlčel. Na pokynutj ſaudcowo ſwlékli mu teď žoldnéři wſſecky ſſaty až na koſſili, a i tu na něm od hora až dolů roztrhli, poſměch ſi z něho dělagjce.

Když wſſickni ſwau hanebnau zwědawoſt naſytili, a ſurowoſti ſwé zadoſt učinili, odewzdal ſaudce ubohého papeže přednoſtowi města, řka, aby na kuſy geg rozſekali, a pak k lidu ſe obrátě, powzbuzowal geg, aby widitelné hlawě cjrkwe ſwaté zlořečili. Ale málo welmi gich bylo, kteřj by ſe takowé neprawoſti byli dopuſtili; wſſickni oſtatnj rozeſſli ſe lkagjce nad nehodným nakládánjm s knjžetem ſwaté cjrkwe. A wſſak ſaudcowé gako by tichoſtj a důſtogným chowánjm ſwatého otce geſſtě wjce byli podrážděni, dali mu teď železa na hrdlo, ſpautali ho těžkými řetězy, a obklopiwſſe geg zbrognoſſi po ulicjch a ſilnicjch městſkých geg wláčeli; kat neſa meč obnažený, kráčel před njm. Toto nehodné a ukrutné nakládánj s neywyššjm paſtýřem cjrkwe hnulo ſrdcem i neyſurowěgſſjho lidu, ba i kacjřům a pohanům bylo ho žel; zármutek a ſaucit

bylo čisti na twáři wssech; gen na twáři papežowě spočjwal pokog a bodrosť. radowaltě se, že pro Krista nese pohanění, okowy a protiwenstwj. Když konečně k saudnici se dostali, strkali geg pochopowé s takowým nássilim na schody, že několikráte kleſnuw, kolena i holeně si welice potlaukl, a kamenné stupny krwj pobarwil. Juwrhli geg, an řetězi swázan byl a polonahý, a zimau zkřehlý, a sotwa živý, na twrdau stolici, kteráž mu od té doby ložem býti měla; ano, aby bolesti geho gesstě wjce zmnožili, připautali ho k gednomu žoldnéři. Matka a dcera žalářnjho milosrdenstwjm hnuty, byly by rády ubohému papeži něgakého ulehčenj způsobily, a wssak strachem žoldnéře neopowážily se toho, a teprw když zprámce wěznů žoldnéře pustil, přinesly mu peřiny a zahřjwaly geg, gak gen mohly. On byl tak sslaben, že teprw k wečeru zas mluwiti počal. Teď mu poslal také řečený zprámce něgakých pokrmů, těssil ho a wzkázal mu, aby byl utěssené mysli, že osud geho se změnj. Papež dal se mu za geho dobrau wůli a za dary poděkowati, ale i také wyřjditi, že ničehož tolik si nežádá, než umřjti smrtj mučedniků.

Co swatý otec Martin we wězenj držán byl, nawsstiwil cjsař Konstanc nemocného patriarchu Konstantinopolského Pawla, genž hlawnj přjčina wssech těch běd byl, gichž swatý otec utrpěl, a wyprawowal mu, aby ho potěssil, wše, co se s Martinem bylo stalo. Tento ale sloge u brány wěčnem, obwrátil se od cjsaře

s hrůzau a s děſſenjm, a prawil hlaſem zauſanliwým: „Ach gá přebjdný! Tedy i takowým způſobem mjru hřjchůw mých cheete doplniti a zatracenj mé zwětſſiti?“ Na to obrátiw ſe k cjſaři, proſil co neyſnažněgi, aby giž od ukrutnoſti uſtál, a w papeži, o němž wj, že žádné neprawoſti winen nenj, důſtognoſt papežſkau w uctiwoſti měl. Ale cjſař zatwrdil ſwé ſrdce, a hanebné geho neprawoſti udusily w něm weſſkeren cit lidſkoſti; gedině to udělal, že odwolaw ortel ſmrti, papeže do Cherſoneju taurického, což byla kragina newzdělaná, neaurodná, diwoká, ſurowým lidem a ſkoro od ſamých pohanů obydlená, wypowěděl.

Než ſtatečného wyznawače w kraginy řečené odwedli, powolili přátelům geho, nawſſtiwiti geg. Wſſickni byli ſmutni a plakali, gedinný papež neztratil ſwau myſl weſelau, anobrž těſſil wſſech, co u něho byli, a potěſſiw gich, rozlaučil ſe. K gednomu z přjtomných, který ſe nikterak potěſſiti nedal, prawil, obgjmage ho: „Bratře můg, wſſe co ſe děge, děge ſe k naſſemu dobrému; a bez dopuſſtěnj Božjho nic ſe neſtane. Mělbys ſe zagiſté nade oſudem mým radowati, a nikoli ſi naříkati, nebot mi způſobj přehognau odměnu.“ S myſlj weſelau opuſtil náměſtek Kriſtůw r. 655. dne 26. března, právě w zelený čtwrtek, ſwůg žalář a tagně odwezen byl. Patnáctého kwětna doſtali ſe na mjſto určité. Zde byl ſwatý otec geſſtě čtyry měſjce žiw, a to beze wſſj podpory a zcela opuſſtěný,

a ustawičně hladem, nahotau a ginými těžkými utrpenjmi zápase, protože se ani duchowenstwo Řjmské, hněwu cjsařowa bogjc se, neopowážilo, ku pomoci mu přispěti. Na tu nedbalost w lásce k opusstěným nařjká si swatý otec w gednom z listů swých welmi tkliwě, pak ale přidáwá: „Gá pak nic méně pořád se za ně modljm, aby gich Bůh wssech na přjmluwu swatého Petra zachowati a w prawé wjře udržeti ráčil. Co pak se mého těla dotýče, Bůh se o ně postará. Bůh gest na bljzku, proč bych měl w málomyslnost a w bogácnost klesati? Gá daufám, že mému strastnému žiwotu brzo konec učinj!“ Dne 11. zářj téhož roku 633. naplnila se mu naděge; Pán Bůh ho powolal k wěčnému odpočinutj. Tělo geho pochowali w kapličce Rodičce Božj zaswěcené, a as půl hodiny od Chersonu wzdálené; pozděgi přenesli geg do Řjma, a dne 12. listopadu w kostele swatého Martina Turonského pochowali, pročež se památka geho také téhož 12. listopadu swětj.

Rozgjmánj.

My widěli swatého Martina přetěžkými strastmi skljčeného, widěli gsme geg od celého swěta ano i od geho duchowenstwa opusstěného, které nedáwno před tjm wssemožně ho hágilo, ano i žiwot zaň položiti hotowo bylo. A wssak při tom při wssem gest on srdce pokogného a

myſli weſelé, tak že ſe tomu owſſem diwiti muſſime. Tážeš ſe milá křeſtanſká duſſe, odkuď ten pokog, odkud ta weſeloſt? Powjm: Bylo to odtud, že „dobrý bog bogowal, a wjru zachowal,“ a že wěděl, „že ſložena mu geſt koruna ſprawedlnoſti“ (Srow. II. Tim. 21.); to geſt z krátka, že pro Boha a w Bohu žiw byl. Kdo ſobě toho tréhо wědom geſt, ten nepotřebuge útěchy ſwětſké, a nežádá ſi ſwěta, aniž co ſwětſkého geſt, duch geho geſt giž u Boha, geſſto zatjm tělo na zemi zápaſj; on cjtj přjtomnoſt a bljzkoſt Boha a raduge ſe z něho, nebo okuſil, gak libý Hoſpodin těm, kteřjž daufagj w něho, on cjtj, že welikė geſt množſtwj ſladkoſti, kterauž Hoſpodin ſchowal bogjcjm ſe geho. A kdo okuſil Boha, ten ſe ſwětu wjce nepřimjſſj, nýbrž za legno mjti bude wſſe, co ſwět má a koná, a co k Bohu newede. Takowé wědomj učinilo ſwatému Štěpánu kamenj, gimž kamenowán byl, ſladkým, učinilo ſwatému Wawřinci přjgemným ohniwý roſſt, na kterémž ho pekli, učinilo, že ſwatý Pawel apoſſtol nechlubil ſe leč w křjži Pána naſſeho. Wědomj toto způſobilo, že apoſſtolé ſe radowali, že hodni učiněni gſau trpěti pohanenj pro gméno Ježjſſe, a že ſwatj a ſwětice Božj muky neyukrutnėgſſj radoſtně ſnáſſeli, a že utrpenj gim bylo nad rozkoš a radoſti ſwěta. A z toho wědomj podobně pocházelo, že ſwatý papež Martin, wida ſe opuſſtěna, w málomyſlnoſt neupadl, že ſi

w utrpenjch nenařjkal, že ſi ſmrtj mučenickau umřjti přál. A kdybychom ſe také nynj do ſebe a na ſebe podjwali, co myſljte, bude-li také naſſe myſl tak weſelá w ſauženjch, gako byla myſl ſwatého Martina, bude-li ſe také nám na twáři pokog obrážeti, gako na twáři ſwatého Martina bylo widěti? Nebýwáme zamračeni gako oblak hromonoſný, když ſe nás prſt Božj dotekl? Nereptáwáme, když neſſtěſtj na nás gde, a nerauháwáme ſe Bohu, když protiwenſtwj aneb křiwdu něgakau trpěti muſſjme, řjkagjce: to že ani možno nenj, aby byl Bůh ſpraweďliwý, ſice by nás nenechal tolik trpěti, a potreſtal by těch, giž to nám křiwdu činj? Odkud ta netrpělliwoſt, odkud ten zármutek? Odtud, že máme žaludek wěcmi ſwětſkými přeſycený, a protož na Bohu chuti nenalézáme; že gſme ſwětu neodemřeli, ale že ſwět žiw w nás, že wjce ſwým náružiwoſtem než Bohu ſlaužjme, že pilněgi ſwých chtjčů než přikázanj Božjch poſlauchámе, ſlowem, že negſme žiwi pro Boha, a Bůh že nenj žiw w nás. Protož wezmauce ſi ſwatého Martina a ſwaté wſſecky za přjklad, odewzdegte ſebe a oſudy ſwé Bohu, bogugte dobrý bog, a zachowegte wjru, a Bůh bude s wámi w ſauženj, a wytrhne wás a oſlawj wás (Žalm. 90, 15.) a dá wám korunu ſpraweďlnoſti, genž ſložena geſt wám.

„Wſſeliká kázeň, když přjtomna geſt, nezdá ſe býti radoſtná, ale ſmutná, ale potom welmi pokogné owoce ſpraweďlnoſti přineſe těm, kteřj ſkrze ni poewičeni byli“ (Žid. 12, 11.).

„Gestliže sprawedliwj před lidmi muky trpj, naděge gegich gest plná nesmrtedlnosti. Maličko pokáráni bywsse, na mnoze dobře opatřeni budau; nebo Bůh zkusil ge a shledal, že gsau hodni geho“ (kn. maudr. 3, 4, 5.).

„Ti, kteřjž se slzami rozsjwagj, s plesánjm žjti budau“ (Žalm. 125, 5.).

„Mám za to, že utrpenj tohoto času negsau rowná budaucj sláwě, kteráž se zgewj na nás“ (Řjm. 8, 18.).

Modlitba.

O neymilostiwěgssj Ježjssi, sstup ke mně, a naplň mne milostj swau, ať nezahyne dusse má. Wjce nežádám než milosti twé, mám-li milost twau, dosti mám, bych pak ostatnjch wěcj neobdržel, kterých přirozenost žádá. Pokaussjn a mnohau strastj sewřjn, nebudu se báti, když se mnau bude milost twá. Ona gest sjla má, ona rady poskytne i pomoci. Mocněgssj gest nade wssecky nepřátely, a maudřegssj nade wssecky maudré. Giž neprodléwey, o Ježjssi můg, neprodléwey, nýbrž přigda utwrz mne w dobrém, a posilu, ať, co milost twá w dobrotě swé zlého na mne uwrhne, dobrowolně a trpěliwě nesu. Amen.

Dnes se také swětj swátek: W Polsstě swatých mučednjkŭ Benedikta, Jana, Matausse, Jsáka a Kristina, pauštewnjkŭ; w Asit utrpenj swatých Aurelia a Publia biskupŭ; w kragi Senonenstém swatého Paterna, biskupa a mučednjka; na břehu Gandenském sw. Liwina, biskupa a mučednjka; w Awenionu swatého Ruffa, prwnjho téhož města biskupa; w Turiasonu sw. Emiliana, kněze; w Konstantinopoli swatého Nila, opata; tamtéž swatého Theodora Studity; w Kompletu swatého Dydaka, wyznawače z řádu menssich bratrj a m. g. swatých.

13.

Žiwot swatého Stanislawa Kostky.

Swatý Stanislaw se narodil dne 28. řjgna roku 1550. w Rostokowě w hrabstwj Mazowském. Geho rodičowé, ze staré sslechty polské pocházegjcj, byli Jan Kostka a Markéta Krupská. Stanislaw byl gegich neymladssj syn. Milost Božj byla s njm od dětinstwj očiwidně. Sotwa že rozumu nabyl, zaswětil se z cela Bohu, neywyššjmu dobru, a s tělem a s dussj geg milowal. On nemèl tenkráte nic dětinského do sebe, hry pacholetské netěssily ho, za to ale tak byl stydliw, že, když u geho přjtomnosti někdy slowa neslussná se mluwila, že celý zbledl, až i do mdloby upadl. Z té přjčiny říkáwal stary Kostka, bylo-li co neslussného mluwjno: „Přestaňme, sice můg Stanislaw zase zemi polsbj!“ — Kdy — ach kdy bude také nám stydliwost mjsau ctnostj, kdy, ach kdy budeme my přikázanj Božjch pilni, řkaucjch: „Nekázanému mluwenj

ak nezwykagj ústa twá, gest zagisté w něm slowo hřjchu" (Sir. 23, 17.). „Žádná řeč zlá newycházey z úst wassich" (Efes. 4, 29.). „Nedeyte se swoditi, porussugjk zlá rozmlauwánj dobré mrawy" (I. Kor. 15, 33.).

Když Stanislaw 13 let stár byl, poslali ho rodičowé se starssim synem Pawlem do Wjdně na studia. Oba hossi wstaupli do semináře pro mladjky slechtické založeného, gež otcowé z towarystwa Jezjssowa zprawowali. Stanislaw kráčel pod rukau těch wýborných mistrů rychlými kroky po dráze dokonalosti. Modlenj a studowanj bylo mu neysladssj rozkossi; geho mysl byla wždy sebrána, a nagednau zaleskla se slza straussenosti w newinném oku geho. Když od modlenj powstal, bywalo geho srdce nebeským ohněm rozehřáto, a tato wraucnost sdělowala se wssem, kteržj s njm téhož okamženj co gednati měli. Geho rozmluwy mjwaly za předmět gediné Boha a wěci nebeské, a tak bywaly srdcegemné, že geg saudruhowé s rozkossi poslauchali, a wůbec pro mrawnost, čistotu dusse a prostomyslnost welice miiowali. A wssak nebylo wýbornému mládenci dlauhého přebywánj u Jesuitů přáno, nebot se musilo stawenj, w kterémž řečený seminář byl, k rozkazu cjsaře Maximiliana II. k giným aučelům obrátiti, a tudyž i seminář přestal; chowanci se rozessli, a ubytowali se po městě, každý dle libosti, a u koho chtěl. Pawel, kterémuž sslo o swobodný, wesely a nekáraný žiwot, byl s tau změnau welmi spokogen, a také

i hned přjbytek w domě gakéhoſi lutherána nagal. Tjm tjže neſl změnu Pawlůw bratr Staniſlaw, tak že gen s boleſtným ſrdcem w nowý přjbytek wkročil. A ſkutečně ſtal ſe mu dům ten domem utrpenj a přemnohých ſtraſtj, ale tudjž i ſſkolau trpělywoſti a ſtraſti. Bratr Pawel totiž gſa ginoch lehkomyſlný, milowal, gak řečeno žiwot rozkoſſný a weſelé towaryšſtwo; Staniſlaw ale byl na proti tomu mládenec mrawný, bohabogný, gediné Bohu a ſwým powinnoſtem oddaný; rozkoſſe ſwětſké byly mu trpké, a weſelj towaryſſowé zdáli ſe mu protiwnjky ctnoſti. A gaký tedy diw, že geho obcowánj bylo lehkomyſlnému Pawlowi gako ſůl do očj, a gako uſtawičné kázanj. A zanewřel proto na nenáwiděného bratra, a co mnohem hůře, ſnažil ſe geg od bohumilého obcowánj odlaučiti, wyſmjwage ſe mu, ano i po nebratrſku s njm nakládage. Bilinſký, který oběma bratřjm od otce za wychowatele dán byl, poſtawil ſe na ſtranu Pawlowu, domlauwage náboženému mládenci, aby ſe wjce k ſwětu naklonil, a žiw byl tak, kterakž urozenoſt geho tomu káže. Ano i mnozj oſtatnj lidé dáwali ſi na tom záležeti, aby ſwatého mládence od prawd a přikázanj Božjch odwedli, řjkagjce mu, gako mnozj za naſſich dnů řjkáwagj: „Že takowým zwláſſtnjm žiwobytjm we ſwětě nepochodj, že také ginj lidé do nebe přigjti chtěgj, třebas nebyli pobožnůſtkáři, že takowé modlitbářſtwj ſtarým ženám ſe ſluſſj, nikoliw ale mládenci urozenému, a co

podobného tlachánj wjce. Ale čjm wětssj bylo pokussenj, které náboženského Stanislawa ze wssech stran obklopowalo, a čjm wjce bratr a swět naň nalehal, aby po swětsku žiw byl, tjm wraucněgi utjkal se k Bohu, tjm horliwěgi warowal se wsseho, což by dussi sskoditi mohlo. „Gá gsem k wzneſſeným wěcem zrozen," prawil k těm, co ho k swětáctwj ponaukali, „Bůh si mne stwořil gedině pro sebe." A když ho bratr k wěcem lákal, co byly proti swědomj, řjkáwal wážně, ale přjwětiwě: „Gá budu tak žiw, gakž Bohu libo, ak se to bratru mému ljbj neb neljbj." Wůbec musil swatý Stanislaw od swého bratra, gakž giž bylo řečjno, mnohau křiwdu zakaussseti, a pro náboženost mnohé protiwenstwj od něho snássseti. A wssak on nebyl nikdy proto netrpěliw, a nikdy hněwiw, a nikdy na bratra nereptal, nýbrž milowal geg z celého srdce, slaužil mu gako něgaký čeledjn, a aby ho nehněwal, ukrýwal a tagil se swau pobožnostj a dobrými skutky swými, gak gen mohl.

I žehnal Hospodin upřjmnau snahu mladého wyznawače swau milostj, tak že denně prospjwal wěkem i ctnostmi, a přjkladem se stal wssem, gimž o dokonalost a o sprawedlnost sslo. Nenechal ani gednoho dne minauti, aby některau spasitedlnau prawdu nebyl uwažowal, a dwě aneb tři msse swaté nebyl slyssel; on chodil každé neděle a každého swátku s neywětssj skraussenostj ku stolu Páně, a také welmi často a welmi přjsně se postjwal; spáwal málo, a oby-

čegně o půl noci, když ostatní w twrdé spanj byli pohřjženi, wstáwal, aby se modlil. Když na modlitbách byl, bywal wždy tak pozoren a tak w myssli shromážděn, a skraussený, že nagednau u wytrženj přissed, twář gako leskem ozářenau měl, a konečně nikdy nessel ani do sskoly ani ze sskoly aby neyswětěgssj swátosti oltářnj poklonu neučinil. Neméně ctjwal neposkwrněnau Rodičku Božj; gjž ke cti se denně růženec modljwal. Čas wessken rozdělil si na dwé; gedna část náležela studijm, a druhá a to wětssj modlitbám a službě Božj, nebot „gest pobožnost," gakž pjsmo swaté dj: „ke wssemu užitečná, maggc zasljbenj nynějssjho žiwota i budaucjho" (I. Tim. 4, 8.). Wůbec wesskeré obcowánj geho bylo patrnym důkazem, že gediné po spraweduosti žjznj, že pečuge o wěci, které s wrchu gsau, a swěta se odřjká i marnosti geho.

Dwě léta byl tak žiw, snásse s neoblomnau trpěliwostj křiwdy wselike, an sila geho tělesná kiesla a těžká nemoc geg postihla. Staw geho byl přetěžký, že se mu zdálo, že posledni hodinka přissla. I roztaužil se po neyswětěgssj swátosti oltářnj, ale tu nebylo, kdoby mu kněze zawolal; zwlásstě lutheránský hospodář geho byl proti tomu, a Pawel tak byl slab, že swisse lutheranowi byl po wůli než nemocnému bratru, a — kněze nezawolal. Tu obrátil se neywětssjm bolem sk'jčený Stanislaw w opusstěnosti své s wraucnau modlitbau k swaté panně Barboře, o njž nedáwno byl četl, že ctitelům swým nebá

bez swátosti ze swěta segiti, a prosil, aby mu nedala bez Pána Boha umřiti. A hle, tu měl času nočnjho widěnj; widěltě swatau pannu, u njž pomoci hledal, ana dwěma angely prowázena přicházj a welebnau swátost mu přinássj. Widěnj to potěssilo ho nad mjru, a wssak nemoci pořád přibýwalo: lékařowé nedáwali giž žádné naděge, nemocný sám tussil brzkau smrt. Tu ale zgewila se mu králowna nebes, Božské děkátko na ruce nesauc, a naplnila ho nebeskau útěchau. I roztauzila se mu dusse po Kristu Ježissi, že s newýmluwnau radosti toho okamženj čekal, kdež Spasitele swého na wěky bude moci zřjti. Ale Matka Spasitele dala mu na srozuměnau, že čas ten gesstě mu nepřissel, a takowé milosti že lépe gesstě zaslauziti si muss, upřjmnau poslussnosti, kteréž aby oswědčil, že w towarýšstwu Ježissowo wstaupiti má. Když widěnj zmizelo, cjtil se Stanislaw auplně zdrawým. — „Cihle oči Hospodinowy nad těmi, kteřjž se ho bogi, a na ty, kteřjž dausagj w milosrdenstwj geho, aby wyprosil od smrti dusse gegich“ (Žalm. 32, 18.).

Od té doby, co se uzdrawil, neměl Stanislaw wětssj starosti, než kterak by do řádu towarýšstwa Ježissowa se dostal. Ale zprámce toho řádu, kterýž we Widni sjdlem byl, nechtěl ho přigjti, dokudby powolenj swých rodičů nepřinesl. Tu byla ale těžká rada, nebo otec o čemsi takowém ani slyssetj nechtěl. Papežský wyslanec, ku kterémuž se swatý Stanislaw o přj-

mluwu utekl, wynaſnažowal ſe ſice wſſemožně záležitoſt tu wypořádati, a wſſak nadarmo. Tu uzawřel horliwý mladjk, poradiw ſe neyprwé s Bohem a pak se zpowědnjkem ſwým, že Wjdeň tagně opuſtj, a do Auğsburka ku etihodnému kněži Petru Kaniſiowi, kterýž tenkráte prowinciálem celého towaryšſtwa w Německu byl, poputuge, aneb kdyby potřeba bylo i do Řjma k generálu řádu ſe wydá, aby konečně přánj ſwého aučaſtným ſe ſtal.

Teď ſe gen gednalo o dobu přjležitau; a wſſak ta nedala na ſebe dlauho čekati. Gedenkráte byl Pawel s bratrem Staniſlawem opět welmi zle nakládal. Mjrně řekl tu k němu Staniſlaw: „Wěru, bratře, budeš-li déle tak se mnau nakládati, přinutjš mne k autěku, a pak z toho u rodičů počet wydáš.“ A když Pawel geſſtě zůřiwěgi ſi na to počjnal a s opowržennjm řekl, aby ſi ſſel, kam ſe mu ljbj, tu gal ſe Staniſlaw přjprawy k autěku dělati. Noc následugjcj ſtrávil na modlitbách. Časně ráno přiſtaupil k poſteli bratra, který geſſtě ležel, a tázal ſe oprawdowě, zdali ſkutečně mu dowoluge odegjti? A když tento opět hněwiwě ho odſtrčil, odložil oděw a obleknuw ſe w ſſat ſedlſký, weſſel do koſtela Jeſuitſkého. Zde ſlyſſel mſſi ſwatau, na to přigal neyſwětěgſſj ſwátoſt, a pak wezma liſty odporučné od prowinciala Kaniſiowi a Borğiowi ſwědčjcj, wydal ſe na ceſtu w tom pewném předſewzetj, že newrátj ſe wjce, aniž hůl pautnickau odložj, nýbrž žebře choditi

bude, dokudž by někde w kláſſter přigat nebyl. Boha a Krista Pána mage w ſrdci, Rodičku Páně za ochranu, ubral ſe s myſlj weſelau přjmo k Augsburku.

Sotwa že Pawel z mrzutoſti ſwé k ſobě přiſſel, počal ſwého přenáhlenj pykati, a dal ſe bez meſſkánj za prchagjcjm bratrem, a giž ho ſkoro dohonil, ano i poznati ho mohl, by nebyly oči geho držány. Nedomnjwage ſe tedy, že by pautnjk, který tiſſe před njm ſſel, byl bratr Stanislaw, upuſtil od dalſſjho ſtihánj a wrátil ſe s nepořjzenau, ale Stanislaw mage ſrdce přeplněné útěchau nebeſkau, ſſel pořád před ſe až do Dellingen, kdež ſe tenkráte prowineiál právě zdržowal. Oſwjcený tento pán podiwil ſe nemálo horliwoſti urozeného mládence, kterýž aby w řád mohl wſtaupiti 150 hodin pěſſky ſſel, a aby o powolánj geho ſe přeſwědčil, těžké zkauſſce geg podrobil, a přeſwědčiw ſe, že miloſt Božj s njm geſt, poſlal geg do Řjma, w tom hlawně aumyſlu, že tam před auklady ſwého přjbuzenſtwa bude bezpečněgſſj.

Ku konci měſjce řjgna roku 1567. přibyl ſſtaſtně do hlawnjho města křeſtanſtwa; a uwrhnuw ſe k nohaum ſwatého Frantiſſka Borgia, genž celému řádu byl předſtawený, proſil, aby geg w towaryšſtwo přigjti ráčil, což Frantiſſek na základ poručných liſtů s radoſtj welikau učinil. Několik dnj na to, když do nowiciatu wſtaupil, dodán mu byl liſt od otce welmi trpký a oſtrý. A wſſak Stanislaw nedal ſe nikterak w předſe-

wzetj swém zwiklati; geho dusse byla plna nebeské sladkosti, a pokog dusse geho zkaliti nemohlo nic. To gediné rmautilo geg, že rodičowé geho tak gsau zaslepeni, že darůw a milosti Božj ani oceniti, ba ani poznati nechtěgj. J psal gim co možná uctiwě a pokorně, prose zároweň, aby nebránili poslauchati milosti Božj, dokládage při tom upřjmně, gakž se na křesťana sluſſi, že raděgi neywětſſj protiwenſtwj ano i smrt poneſe, než by k hlasu Božjmu měl býti hluchým. — „Kdo setrwá až do konce, spasen bude“ (Mat. 10, 22.).

Stanislaw stal se w brzkém čase takměř wzorem wſſj dokonalosti, tak že negen mladſſj bratřj, nýbrž i starſſj na něm přjklad měli. Byl wždy myſli weselé, na geho twáři obrážel se nebeský poklid, a z očj geho často zarosených zářila angelská newinnosť. Geho tělo a geho dusse byla tak čistá gako lilie, a nic mu nebylo tolik protiwné gako hřjch. Aby newinnosť swau uchowal nepoſkwrněnau, trýznil tělo swé tuhau kázni a mnohými posty, a wſſak nikdy nic mimo wůli swých předstawených neučinil. Neywětſſj radosti cjtil, když neyswětěgſſj swátosti poklonu činit ſſel. W takowé době rozněcowala se geho dusse neywraucněgſſj láskau, ano negednau bylo widěti twář geho gako nadpřirozeným ohněm ozářenau; a když u swatého přigjmánj byl, nemohlo geho srdce hognosť milosti a sladkosti nebeské pogjti; i upadal u wytrženj myſli a slowa, kteráž pak tu z úst se mu linula, bywala tak

dogemná, že kněžj na cestách dokonalosti neyzběhlegssj, nemohli se poslauchánj nasytiti. Také mssi swaté bywal s plamennau wrauenostj přjtomen, a kteřjž ho tak widěli, nedomnjwali se ginak, než že angela přede trůnem Páně klečjcjho widj, tak pobožný, tak uctiwý bywal při nekrwawé té oběti. A geho láska k Rodičce Božj byla tak horliwá, a geho důwěra w ni tak pewná, že spolunowicowé za to měli, že nelze gistěgi od nj milosti dobyti, leč když Stanislaw swolu se modlj a prosj. W geho ruce nebylo takměř nic giného widěti, leč růženec a nábožené čtenj, modlitby a pjsně k Rodičce Božj. Aby neposkwrněnau Pannu důstogně proslawil, gal se sepisowati wsse to, cokoli swatj otcowé a ginj náboženj spisowatelé k gegj cti a slawě byli kdy napsali a powěděli, a sám také nikdy gi ginak nepogmenowal nez matkau swau. Gednoho dne sssel s kněžem Emmanuelem do kostela swaté Marie sněžné. Cestau otázal se ho Emmanuel, mnoho-li Marii miluge? Stanislaw odpowěděl s twářj ozářenau a slowy neylahodněgssjmi: „Wždyt gest matka má!“ Pozděgi řjkáwal ten kněz, že we slowech: „Wždyt gest matka má!“ cos nadpozemského zdálo se býti.

Swatý tento mládenec byl pokládán za gednu z neykrásněgssjch ozdob towaryšstwa Ježjssowa, a wssickni kladli w něho welikau naděgi, ale w radě Hospodinowě bylo uloženo, že uzráw pro blaženost wěčnau, dlauho na zemi obcowati nemá; a on sám zřegnými slowy brzké

úmrtj swé předpowjdal. Gedenkráte totiž, nedlauho před smrtj, dal se s knězem Emmanuelem do řeči o nanebewzetj Panny Marie. Ale netrwalo dlauho, prawil u wytrženj: „Ach Otče, gak blažený byl to den swatým, když neyblahoslaweněgffj Panna w rág wcházela. Gsemk přeswědčen, že také oni každoročně památku tuto zwlásstnj slawnostj gako my pozemsstané swětjwagj; a daufám, že i gá slawnosti té neyprwé přjsstj přjtomen budu.“

Stanislaw byl tenkráte desátým měsjcem w nowiciatě, a mlad a zdráw, tak že nikdo ani nepomyslil, že by předpowjdánj geho wyplniti se mohlo. To gediné bylo každému diwné, že se na wěčnost připrawuge, gakoby smrtj swau gist byl. Na swatého Wawřince při swatém přigjmánj položil si na prsa list, kterýž byl we swé dětinné sprostnosti swé milé matce Marii, králowně nebeské, napsal, a we kterémž snažně prosil, aby ho co neydřjwe z tohoto slzawého audolj wzala, a aby mu popřála, by radostj nebeských z gegiho oslawenj aučasten býti mohl. Tenkráte byl zcela zdráw, a ani té neymenssj známky nějaké nemoci nebylo widěti. Ale ten den gesstě neminul, a giž se cjtil nemocným. Předstawený kázal mu, aby se položil. Wcházege do nemocnice, učinil nad postelj křjž, řka při tom: „Se-li w tom wůle Božj, abych z tohoto lože newstal wjce, staniž se po wůli Páně!“ Když ho maličko na to předstawený nawsstjwil, řekl mu určitě: „že daufá, že před nanebewzetjm

Rodičky Páně bude powolán a slawnost tu s wywolenci Božjmi na nebesjch slawiti bude. Nemoc nezdála se nic nebezpečná; ano gesstě dne 14. srpna lékařowé nic zlého netussili. Ale neblauho po polednj minula geg myssl, a studený pot wylil se po něm. Když opět k sobě přissel, žádal welebnau swátost a posledni pomazánj, gež z hluboké pokory na zemi leže přigal, a s takowau wraucnostj a skraussenostj, že wssem přjtomným oči slzami se zalily. Gsa otázán, zdali nic myssl geho neznepokoguge, odpowěděl: „Hotowo srdce mé, Bože, hotowo srdce mé!“ Po těch prosil wssech přjtomných za odpussténj, pakliby koho z nich byl urazil, ljbal křjž, wzbuzowal w sobě žal a lásku, poraučel se blahoslawené panně a swým patronům a — usnul tisse w Pánu na uswitě Nanebewzetj Panny Marie r. 1568. negsa pluých 18 let. Posledni slowa ze rtů geho wyssedssj byla swatá gména: „Ježjš, Maria, Josef!“ Než na wěky usnul, zgewila se mu gesstě Rodička Božj w průwodu angelů a pannen wyzywagjcjch ku přjsstj slawosti na nebesjch.

Ke mnohým zázrakům, kterýmiž ho Bůh oslawil, klade se zwlásstě obrácenj se bratra geho Pawla, kterýž po některém čase welmi bohabogný žiwot wésti počal, a konečně rozdaw wětssj čásk swého zbožj chudým, do towaryšstwa Ježjssowa wstaupil. W Polsstě ctěgj swatého Stanislawa a swatého Kazimjra za patrony země.

Papež Benedikt XIII. ustanowil, aby dne 13. listopadu swátek swatého Stanislawa se swětil.

Rozgjmánj.

Swatý Stanislaw užjwal ustawičného pokoge duſſe, kterýž ho nikdy w žádném protiwenſtwj, ba ani w okamženj smrti neopustil, gestlik to poklad, po kterém zagisté wſſickni lidé tauží, a wſſak co k prawému pokogi přináležj, a gakým způsobem ho dosſci lze, na to nedbagj wſſickni. Kdo tedy mnohého pokoge užiti chceš, dey:

1. we wſſech wěcech sobě pozor, co činjš a co mluwjš, a wſſecken swůg aumyſl na to obrat, abys gediné se ljbil Bohu, a kromě Boha abys ničeho nežádal a nehledal; neboť „kdož ostřjhá úſt swých a gazyka swého, ostřjhá od auzkosti duſſe swé“ (kn. přjsl. 21, 23.), a srdce prawého pokoge nenagde, dokud neodpočine w Bohu, „kterýž miloſtiw geſt wſſem neprawostem twým, kterýž uzdrawuge wſſecky nemoci twé, kterýž wyswobozuge od zahynutj žiwot twůg, kterýž tě korunuge miloſrdenſtwjm a mnohým slitowánjm, kterýž nawlňuge dobrými wěcmi žádoſt twau“ (Žalm 102, 3—5.), s kterýmž geſt bohatſtwj a sláwa, zbožj nádherné a spravedlnoſt“ (Přjsl. 8, 18.).

2. Neobjrey se tjm, co lidé mluwj a činj a po čem ti nic nenj. Kterak pak může ten

dlauho pokog mjti, kterýž se do cizých záležitostj mjchá, kterýž okolo sebe příčiny k roztržitosti hledá, a málo aneb zřjdka sám w sobě se shromážďj. Raděgi obracug na sebe samého oči swé a warug se činěnj ginýchpossuzowati; kdo sám na sebe bedliwě pozor má, snadnok o ginýchmlčj; a kdo wsseho giného zanechá a sebe samého před očima má, snadno nagde pokog a s Bohem se sgednotj.

3. Nebuď pokog twůg založen w ústech lidských, nebo buďto že dobře neb zle gednánj twé wykládagj, negsi proto giným člowěkem; a nebuď newrlý, když někteřj o tobě zlé smýsslegj a mluwj, co nerad slyssjš. Máš sám o sobě gesstě hůře smýssleti, a sebe za neyslabssjho pokládati. Kdo nežádá lidem se ljbiti, anižse bogj gim se neljbiti, mnohého pokoge užige.

4. Odpjrey žádostem zlým; nebo člowěk, kterýž dokonale sobě neumřel, to gest wssecky swé hřjssné žádosti gesstě dosti neumrtwil, snadně do pokussenj padne, a přemožen bywá od nepatrných a ničemných wěcj, z čehož pak zármutek následuge a nepokog dusse. Proč to někteřj swatj w dokonalosti a w rozgjmánj nebeských wěcj tak daleko přiwedli, a proč byla dusse gegich we wssech dobách žiwota tak pokogná? Protože wssech swětských žádostj se swrostiti, a sebe docela umrtwiti se snažili, a tudy se mohli s celým srdcem k Bohu přiwinauti a bez překážky swého spasenj hleděti.

5. Měg dobré swědomj. Dobré swědomi

může welmi mnoho ſnéſti, a geſt welmi weſelé w protiwenſtwjch; ale zlé ſwědomj geſt wždycky bogácné a nepokogné. Zlj nemagj nikdy prawé radoſti, aniž také wnitřnjho pokoge nepocjtěgj, nebo nenj pokoge bezbožným, prawj Pán Bůh. — A kdyby hned řekli: „Gſmek w pokogi, nic zlého nepřigde na nás, a kdož ſe opowážj nám ſſkoditi?“ newěř gim; nebo nenadále powſtane hněw Božj, a w nic obráceni budau ſkutkowé gegich, a zkažena budau myſſlenj gegich.

„Pokog mnohý těm, kteřjž milugj zákon twůg, a gſau bez aurazu“ (Žalm 118, 165.).

„Kterýž geſt člowěk, genž žádá ſſtaſtného žiwota, a chce wěděti dny dobré? Zdržug gazyk ſwůg od zlého, a rty twé ať nemluwj lſti; uchyl ſe od zlého a čiň dobré, hledeg pokoge a ſtihey geg“ (Ž. 33, 13—15.).

„Nenj pokoge bezbožným, prawj Hoſpodin“ (Js. 48, 22.).

„Kdo ſe kdy protiwil Bohu a měl pokog?“ (Job 9, 4.).

Modlitba.

Ó Boże můg! nech, ať ſrdce mé, kteréž žádoſtmi gako moře wětry ſe zmjtá, w tobě odpočine. Tys přikázal wětru a wlnám a učiněno utiſſenj welké. Přigď tedy a přikaž nepokogi

ſrdce mého, ať ſe také utiſſj a wygaſnj duſſe má, a gá tebe, mé dobro neywětſſj, obegmauti mohu s myſlj pokognau. Nechť ſe uteče duſſe má od wedra ſwětſkých myſſlének we ſtjn perutj twých a tam bezpečně odpočjwá, a pokoge požjwá, gakého ſwět dáti nemůže. Skrze Kriſta Pána naſſeho. Amen.

Na dneſſnj den přiwabá též ſwátek: W Turonn ſwatého Brikcia, učednjka ſwatého Martina; w Raweně narozenj ſwatých mučednjků Walentina, Salutora a Wiktora; w Aquis ſw. Mitria, mnčednjka; w Cäſaregi Paleſtinſké utrpenj ſwatého Antonjna, Zebiny, Germana a Ematy, panny; w Africe ſwatých mučednjků Arkada, Paſkaſia, Proba a Ewtychiana; w Rjmě ſwatého Mikuláſſe, papeže; w Toletu ſwatého Euğenia, biſkupa; we Francauzſku ſw. Gendulfa, biſkupa a m. g. ſwatých.

14.

Žiwot ſwatého Homobona.

Swatá katolická cjrkew wyſtawuge nám na ſwatém Homobonowi obzwláſſtuj přjklad ctnoſti. Narodil ſe pak w polowici XII. wěku w Kremoně, měſtě Lombardſkém. Geho otec byl zámožný a bohabogný kupec. Na křtu ſwatém dáno mu gméno Homobonus, t. g. po čeſku člowěk dobrý. Rodičowé učili geg od mladoſti báti ſe Boha a zdržowati ſe od wſſelikého hřjchu; tudy ſe ſtal Homobonus během času ſkutečně tjm, což křeſtnj gméno geho znamenalo, dobrým člowěkem. Když ze ſſkol wyſtaupil, dal

geg otec také na kupectwj. Žiwnost tato býwá spasenj welmi nebezpečná; ale Homobonus podrobil se nic méně wůli otcowě, gsa přeswědčen, že člowěku i při této žiwnosti možno, auzkau cestau k žiwotu kráčeti, má-li gen Boha ustawičně na mysli, a má-li geho swatau wůli za prawidlo mysslenj a gednánj. A to bylo skutečně u swatého Homobona, genž byl mládenec mrawný, skromný, přjwětiwý a laskawý. Neopominultě nikdy, než po swém obchodě ssel, wraucně se pomodliti, a na mssi swaté mysl, srdce, ano sebe wsseho Pánu Bohu poručiti. I řjkáwal: že neyprwé hledati mussjme králowstwj Božj, a že požehnánj a sskastný zdar wassich podniků gediné od Boha záwisj. Swědomitě také na to hleděl, aby skrze něho nikdo ani při kaupi ani při prodagi nepřissel k nigakému zkrácenj. Z té přičiny nikdy zbožj swé nepředražowal, nýbrž zač ge dáti mohl, zkrátka a bez mnohých slow powěděl, a nežby se něgaké nesprawedlnosti dopustil, bylby raděgi wsseho statku se zbawil, wěrně se drže slow apossstola, genž zgewně prawj: „aby žádný nepřestjhal ani oklamáwal w gednánj bratra swého“ (I. Thess. 4. 6.). Z geho úst newyssla nikdy žádná neprawda, což při obchodu wěc nezřjdká, a žádné zakljnánj a dussowánj netjžilo swědomj geho, řeč geho býwala powždy: „Gest, gest; nenj, nenj.“ Byl-li sám giným kupcům powinowán, zplácel poctiwě abez odkladu a pořádně, aby nikomu z protahowánj sskoda newzrostla. Neděle a swátky zaswětil gediné službě Božj a spasenj swému, an

neymnožſſj čas w koſtele ſtrávil, modle ſe, ſlowa Božjho poſlauchage a ſwátoſti přigjmage, oſtatnj doby trávil doma čtenjm nábožených kněh aneb pjſem ſwatých, pamětliw přtkázanj Božjho: „Pomni, abys den ſwátečnj ſwětil. Šeſt dnj budeš pracowati a dělati wſſecka djla ſwá, ſedmého pak dne ſobota Hoſpodina Boha twého geſt, nebudeš dělati žádného djla w něm“ (II. Mogž. 20, 8—10.). Mimo to ſnažil ſe býti ke wſſem přjwětiwým a laſkawým, k ſlužbám ochotným, w mluwenj pak a gednánj ſkromným a pokornýn. a tak přičiňuge ſe wſſem wſſjm býti, dobyl ſi přjzeň a náklonnoſt wſſeho lidu, tak že rádi s njm gednali, a rádi u něho pro ſwé potřeby kupowali. Slowem Homobonus chowal ſe tak, gakbychom ſi přáli, aby wſſickni obchodnjci ſe chowali.

K ſwým rodičům měl ſe bohabogný Homobonus po wſſechen čas welmi uctiwě, a we wſſech wěcech, i když byl doſpěl, byl gich poſluſſen. Když ho k tomu měli, aby ſe oženil, dal to wſſe na ſwé rodiče, a tu ſi za ženu wzal, kteraužto mu byli ponawrhli. Co manžel neupuſtil od zbožného obcowánj ſwého, to gedině wyglmage, že k chudým byl ſſtědřegſſjm a laſkawěgſſjm, gmenowitě co ſe po ſmrti rodičůw ſwých ſamoſtatným pánem neznamenitého gměnj ſtal. Toho gměnj neobracel Homobonus na marnoſti ſwětſké, aniž ſrdce na ně wěſſel, nýbrž powažowal ho toliko za zbožj, za něž ſi králowſtwj nebeſké wyměniti může, protož i ſwého

mitě ſe držel ſlow ſwatého Pawla apoſſtola, kteráž k ſwatému Timotheowi pſal w tento rozum: „Bohatým tohoto ſwěta přikazug, ať negſau wyſokomyſlnj, aniž daufagj w negiſtém zbožj, ale w Bohu žiwém, kterýž nám dáwá wſſecky wěci hogně ku požjwánj; ať činj dobře a bohatnau w dobrých ſkutecjch; ať rádi dáwagj a ſe ſdělugj; ať ſobě ſkládagj dobrý základ k času budaucjmu, aby doſáhli prawého žiwota“ (I. Tim. 6, 17.). Dle ſlow těchto, gakoby k němu ſamému řečena byla, ſe chowage, byl ſwatý Homobonus k chudým po wſſechen čas negen laſkawý, ale i tak přílíš ſſtědrý, že geg „Otcem chudých“ nazýwali. Od něho neodeſſel nikdo bez almužny. Těm, kteřjž ſe žebrati ſtyděli, donáſſel almužnu ſám, a byli-li mezi nimi také ſchudlj bez wlaſtnj winy, podporowal ge, pokud ſjla ſtačila, aby gim zas k lepſſjmu ſtawu pomohl. Almužna geho byla tjm záſlužněgſſj, že potřebným netoliko čaſné ale i duchownj almužny udělowal, wzbuzuge gedněch k trpěliwoſti, druhých k důwěře, třetjm pak ſlowa pokánj káže, aneb giná a giného dobrého naučenj uděluge; a napomenutj tato welmi zhuſta padla na dobrau půdu, giž darowé čaſnj byli prwé wzdělali a zkypřili.

Tato nadobyčegná ſſtědrota nelſbila ſe manželce ſwatého Homobona, gakkoli ginak welmi dobrotiwé a laſkawé ženě; bálať ſe, že, bude-li manžel pořáde podobným způſobem rozdáwati, že ſami konečně w nauzi upadnau. I domlauwala mu proto, a aby uſkrownil ſwé ſſtědroty,

a žebráky celého města do domu nelákal, prosila. Znamenagjc pak, že domlauwánj neprospjwá, dala se do reptánj a posléz i do hubowánj. Ale Homobonus nedbal řečj málomyslné manželky, nýbrž připomjnage si řeč Páně: „Gde-li kdo ke mně, a nemá w nenáwisti — t. g. nemiluge-li méně než mne — otce swého, i mateře, i ženy, i synů i bratřj i sester, a gesstě žiwota swého, nemůže býti mým učednjkem, zůstal pořád tichý a mjrný, nechť mluwila, co mluwila, ano aby gi na giné bohulibé myslénky dostal, uwáděl gi se slussnau laskawostj takowé mjsta z pjsem swatých na paměť, kterýmiž gednak swé gednánj osprawedlniti, a gednak gegj srdce zbytečné auzkosti zbawiti a k důwěře w dobrotu Páně obrátiti se snažil, k. p. „Dáwejte a bude wám dáno“ (Luk. 6, 38.). „Gako na aurok půgčuge Hospodinu, kdož se jmilowáwá nad chudým, a on za dobrodinj odplatj gemu“ (kn. přjsl. 19, 17.). „Kdo dáwá chudému, nebudeť mjti nauzi, ale kdo pohrdá prosjcjm, trpěti bude nedostatek“ (kn. přjsl. 28, 27.). „Skládey poklad swůg w přikázanjch Newyššjho, a prospěge tobě wjce nežli zlato. Zawři almužnu w srdci chudého, a onať wyprosj tebe ze wsseho zlého“ (Sir. 29, 14, 15.). „Blahoslawený, kterýž nad muzným a chudým rozpomjná se, w den zlý wyswobodj geg Hospodin“ (Ž. 40, 2.). „Náboženstwj čisté neposkwrněné u Boha a Otce toto gest: Nawsstěwowati sirotky a wdowy w sauženj gegich“ (Jak. 1, 27.). „Mocenť pak gest Buh wsselikau milost

učiniti w nás, abyſte we wſſem wżdycky wſſelikým dŭſtatek magjce, rozmahali ſe ku wſſelikému dobrému ſkutku“ (II. Kor. 9, 8.) a t. d. Ale marná byla dlauhá řeč geho, až pak nad obyčegným zpŭſobem ſe potwrdilo, że řeči geho byly prawdiwé.

Přiſſe ſe pak o tom, gak náſleduge: Gedenkráte, za čaſu welikė drahoty, prowázelo ſwatého, kdyż z koſtela domu ſſel, dráhné mnożſtwj chudých, proſjce o chléb. Swatý rozdal gim w nepřjtomnoſti manżelky wſſecku zásobu, nedbage křiku, ktereż manżelka udėlá, až ſe domu wrátj a o tom ſe dowj. Kdyż přiſſel čas k gidlu, ſſla kupcowá pro chléb, gegż dobře ſpočjtaný měla, a hle ani geden bochnjk nezcházel. I wzawſſi geden načala ho, ale gak ſe podiwila, uzřewſſi, że geſt bělegſſj a chutnėgſſj než byl prwý. I otázala ſe děwečky, odkud ſe čerſtwý chléb ten do domu doſtal? Načež ale děwečka celá zaražená odpowědėla: że o žádném čerſtwém chlebė newj, to ale że dobře wj, że hoſpodář weſſkerau zásobu chleba chudým, ktereż s nim byli přiſſli, rozdal. Patrný tento zázrak otewřel konečně málomyſlné manżelce oči, tak że poznawſſi diwotwornau ruku Páně od té doby pewnėgi ſe w prozřetelnoſt Bożj důwėřowala, a k chudým laſkawėgi a ſſtėdřegi ſe měla.

Ale negen pro ſſtėdrotu byl ſwatý Homobonus na ſlowo wzat, nýbrż také pro zdrżeliwoſt, pro ſkromnoſt a pro mrtwenj ſebe. Nebledėltė nikdy żádných rozkoſſj a radowánek ſwėt-

ſtých, nikdy neſlauźil mamoně, nikdy ſi w nádheře a weſtkwoſtnoſti nelibowal. Modlitba byla mu neyſladſſjm wyraženjm a plněnj powinnoſtj ſwého powolánj neymilegſſj zábawau. Tjm způſobem byl wždy w myſli ſhromážděn, a duch geho ſe uſtawičně k Bohu powznáſſel. I mohlo ſe tedy o něm řjci, že ſkutkowé geho žiwý byli důklad ſlow apoſtola, genž přikazuge, řka: „Wſſecko, cožkoli činjte w ſlowu neb w ſkutku, wſſecko čiňte we gménu Pána Jeźjſſe Kriſta, djky činjce Bohu a Otci ſkrze něho“ (Kol. 3, 17.).

Obcowánj neauhonné a wýborné ctnoſti toho ſluźebnjka Bożjho zgednali mu důwěru a láſku negen lidu chudého a ſproſtného, nýbrž i oſtatnj měſſkané wážili ſi ho welice, a důwěrně i laſkawě k němu ſe měl, ba i mnozj, kteřjž ſe u wjře wiklali, aneb dokonce z cjrkwe byli wyſtaupli, nawrátili ſe, uźřewſſe zázraky, kteréž ſe ſkrze něho děly, nawrátili ſe opět w cjrkew, a hřjſſnjci opauſſtěli křiwé ceſty ſwé a dáwali ſe na pokánj. Během dnů roſtla také Homobonowa dokonaloſt; ſtaltě ſe w modlitbách wraucněgſſjm, w dobrých ſkutcjch wytrwalegſſjm, po králowſtwj nebeſkém dychtiwěgſſjm. Giž mu nebylo na tom doſt, że każdau prázdnau chwjli pobożnoſti wěnowal, nýbrž i o půl noci wſtáwal a chodil do koſtela, a modljwal ſe tam gitřnj hodinky. Po hodinkách klekl před křjźem a dal ſe do rozgjmánj přehořkého utrpenj a umučenj Páně. A to trwalo aż do rannj mſſe ſwaté. Při mſſi ſwaté býwal ſamá wraucnoſt, a ſrdce geho po-

hřjželo ſe u přjtomnoſt Božj, že wſſecka pozemſkoſt okolo něho gako zmizela. A právě na tom mjſtě, na kterémž ſe tak wraucně modljwal, powolal geg Bůh k ſobě na wěčnoſt. Dne 17. liſtopadu roku 1197. byl dle obyčege na gitřnj w koſtele ſwatého Gilgj. Po gitřnj zůſtal w koſtele gako wůbec w rozgjmánj ſwaté zamyſſlen až do rannj mſſe ſwaté. Když kněz počal Gloria, rozepial Homobonus ſwé rámě, pak ſložil ge křjžem, a hluboce až k zemi ſe naklonil. Lid přjtomný, gemuž pobožnoſt tato nic neobyčegná nebyla, nepowſſjml ſi toho, až teprwa při ſwatém ewangelium. Znamenagjce pak tu, že newſtáwá, přiſtaupili někteřj k němu, a nalezli geg — mrtwého.

Pochowán byl w témže koſtele ſw. Gilgj. U geho hrobu ſtalo ſe takowé množſtwj zázraků na chorých a nemocných, a na wſſeligak ſkljčených libech, že geg ſwatý otec giž následugjcjho roku za ſwatého prohlásil. Roku 1357. přeneſli ſwaté tělo do hlawnjho koſtela. „Podiwný geſt Bůh w ſwatých ſwých“ (Žalm. 67, 36.).

Rozgjmánj.

Wſſickni, co ſe obchodem, řemeſly aneb ginau ručnj praci žiwj, měli by od ſwatého Homobona ſe učiti, kterako žiwot ſwůg ſpořádati magj, chtěgj-li w ſtawu ſwém ſpaſenj dogjti. Předně magj den każdinký s modlitbau počjti,

kdož s Bohem ku práci gde, tomu Bůh pomáhá. Dále hleď każdý, abys pokud možná denně mſſi ſwatau náboženě ſlyſſel, geſt to oběť Bohu nade wſſecky neymilegſſi a modlitba neyaučinliwěgſſi. Konečně ſſetř ſprawedlnoſti, totiž: warug ſe wſſeho podwodu w mſíře a w wáze; zbožj nekaž a nepřeceňug; za práci ſwau nežádey než co ſluſſno, a pracug pořádně a dobře; co ti dáno do djla, poctiwě udělug, a ničehož ſobě neponechámey; warug ſe klenj, lhanj a duſſowánj; mluw wždy prawdu, a nikoho neutiſkug. Mimo to nehow w zahálce; chraň ſe neſtřídmoſti a obžerſtwj, a práci ſwau odbýwey s wytrwaloſtj, trpěliwoſtj a pilnoſtj. Neděle a ſwátky budtež tobě dle přikázanj Božjho dny Bohu zaſwěcenými, a nikoli lichewné práci, mrzké zahálce a necudným rozkoſſem; a poſléz ſnaž ſe, abys z toho, což ti Bůh požehnal, i pro bližnjho gakýmkoli zpuſobem něco poodložil; což bližnjmu učinjš, učinjš Kriſtu, a Kriſtus ti ſtonáſobně nahradj a dá i žiwot wěčný. Widjte, křeſtanſſtj bratřj a ſeſtry, čemu nás žiwot ſwatého Homobona učj? Ale pohlédneme-li na žiwot ſwůg a na obcowánj ſwé, co tu widěti? Bohužel! nic než neſprawedlnoſt a nepoctiwoſt. Dělnjci a čeledjnowé pracugj, gak řjkáwáme gen tak na oko, mnozj z nich okrádagj i hoſpodáře a pány ſwé pod záſtěrau, že to wrchnoſt nepozná, že to gen maličkoſt, že bez toho ſſpatně placeni gſau. Řemeſlnjci pak mnoho z látek, gim ſwěřených, pro ſebe zadržugj, omlauwagjce ſe, že tomu tak

řemeſlo dyce, a že to wůbec takowý obyčeg, aneb gen ſſpatnau práci dělagj aneb ſſpatným způſobem pracugj, tak že ti, pro něž dělagj, offizeni gſau. Kupci konečně a prodáwači nadjazugj ſwé zbožj, wady geho ukrýwagj aneb zatagugj, wáhy a mjru, kupugj-li, zwětſſugj, prodáwagj-li pak, gj zmenſſugj, domlauwagjce ſwému při tom ſwědomj: proč prý kupugjcj oči neotewře, a zagjce w pytli kupuge, a proč ohnauti ſe dá? Kam pak bychom přiſſli, dj zas giný, kdybychom ſi takowým způſobem nepomáhali? a proč bychom měli býti giných poctiwěgſſj? Přigdau-li oni do nebe, přigdeme tam také, wždyť to ginj geſſtě hůře dělagj. Tak a podobně gednáwagj zhuſta za naſſich dob ti, kteřjž ſe obchodem, řemeſly aneb ginými pracemi ručnjmi zabýwagj, tak a podobně omlauwáwagj ſwau nerozſſafnoſť w obchodu a w práccech. Co gim mám říci? — Nic, než co pjſma ſwatá prawj:

„Wſſecko, cožkoli chcete, aby wám lidé činili, i wy čiňte gim; tot zagiſté geſt zákon i proroci“ (Mat. 7, 12.).

„Nečiňte nic neprawého w ſaudu, w loktu, w wáze, w mjře. Wáha ſprawedliwá, a rowná ať gſau záwažj, ſprawedliwý korec a ſprawedliwý žegdlik“ (III. Mogž. 19, 35, 36.).

„Wáha faleſſná, ohawnoſtj geſt Hoſpodinu; ale záwažj prawé geſt wůle geho. Dáweyte wſſem, což gſte powinni . . . Žádnému nezů-

ſtáweyte nic dłużni, než abyſte ſe weſpolek miłowali“ (Řim. 13, 7, 8.).

Modlitba.

Ó Boże neyſwětěgſſj a neyſprawedliwěgſſj, nawſſtěw nás, proſſme, ſwau miłoſtj, bez kteréž gſme křehcj tworowé a gako třtina wětrem ſe klátjcj. Udus w nás přjliſſnau žádoſt po časném zbožj, myſli naſſe a ſrdce naſſe k nebeſům pozwedni a tak nás řiď, abychom k wůli pozemſkého ziſku nebeſkého dědictwj nepromrhali. Skrze Kriſta Pána naſſeho. Amen.

Dnes ſe také ſwětj ſwátek: W Heraklei w Thracii narozenj ſwatých mučedniků Klementina, Theodota a Filomena; w Alexandrii ſwatého Serapiona, mučednika, kterého protiwnjci za času Decia cjſaře ukrutnými mukami zrápili, tak že gemu wſſecky klauby ze wſſech audů wyhnaly, pak ho s hůry geho wlaſtnjho domu ſhodili, a tak Kriſtowa mučednika učinili. W Trecis we Francauzſku ſw. Weneranda, mučed.; též we Francauzſku ſwaté Weneranby, panny a mučednice; w Gangře w Paflagonii ſwatého Hypacia, biſkupa a muč.; w Emeſe utrpenj mnohých ſwatých žen, kteréž za ukrutného arabſtého wůdce Maby, pro křeſtanſkau wjru přeukrutně nmučeny byly; w Bononii ſwatého Jukunda, biſkupa; w Irſku ſwatého Wawřince, biſkupa Dublinſkého, a m. g. ſwatých.

15.

Žiwot ſwatého Leopolda, markrabj rakauſkého.

Swatý Leopold, pocházege z rodu markrabat Babenbergſkých, narodil ſe w Mölku w Rakauſſch dne 29. záři r. 1073. Byl ſyn Leopolda III. přjgmjm Kráſného, markraběte rakauſkého, a Jthy, zbožné dcery cjſaře německého Gindřicha III. Když geſtě w dětſkých letech byl, mohlo ſe giž na něm znamenati, že k wěcem znamenitým powolán bude. Modlitba, ſamota, a práce byly mu milegſſj, než wſſecky hry dětſké. Náboženská matka dala ſi obzwláſſtě na tom záležeti, aby geg wſſj nákazy zlého, kteréž nezřjdka u dworů knjžat ſwůg chrámec mjwá, uchowala, a w mladiſtwau duſſi ſjmě wſſeho dobra zaſila. I roſil tak Leopold pod rukau bedliwé matky a wýborných učitelů, a proſpjwal wěkem, maudroſtj a miloſtj u Boha i u lidj, a ſtal ſe mládencem dokonalým, a pro ſkromnoſt, čiſtotu, pokoru a bázeň Božj wſſemu lidu wzácným a a milým. Nenáwiděl mnoho mluwenj a marnoſt, byl w gjdle a pitj ſtřjdmý, a w chowánj ſwém tichý; milowal modlitbu a nábožné čtenj, utjkal rozkoſſj a hluku ſwěta, libowal ſi w ſamotě, a nekáraných ſpolečnjků utjkage, toliko s dokonalými, rozſſafnými a bohabognými muži obcowal. Radoſti a wyraženj welkým pánům obljbené neměly u něho žádného miſta, gemu

bylo času na takowé tretky ljto, a raděgi hledal útěchu w ſtudowánj a w ſwatém rozgjmánj, dobře wěda, že ſlowa Páně: „Chceš-li wgjti do žiwota, oſtřjhey přikázanj“ (Mat. 19, 17.) negſau pauze k poddaným řečena, nýbrž také ku knjžatům a pánům. Slowem ſwatý Leopold owládl ſebe a tělo a náklonnoſti ſwé, a plál neyčiſtſſj láſkau k Bohu a ku člowěčenſtwu, a tudýž i wſſjm práwem dalo ſe očekáwati, že až wládu země přegme, wýbornym bude pánem, nebot kdež wládařowé ctnoſt a maudroſt z pramene Božjho čerpagj, tam požehnánj Božj po wſſech kragjch ſe wylléwá. — „Blahoſlawena země, gegjžto král ſſlechetný geſt“ (Kaz. 10. 17.).

Po ſmrti otce Leopolda Krásného naſtaupil wládu dne 12. řjgna l. 1086. ſwatý Leopold, totiž wládu markrabſtwj Rakauſkého. Gako druhdy Šalomon proſil také Leopold Pána Boha za maudroſt, aby lid ſwůg w ſprawedlnoſti a w pokogi k oſlawenj Hoſpodina řjditi mohl. A Hoſpodin propůgčil mu, zač proſil, maudroſt a ſprawedlnoſt, a netrwalo dlauho, a giž počaly ctnoſti geho překrásné po wſſj zemi zářiti, tak že mu přjgmj „Náboženský“ dali. Bůh a ſwatý zákon geho byly mu hlawnjmi, ano gedinými podwaly wſſeho wladařenj; on hledal gediné Boha, a k Bohu chtěl, aby wſſickni poddanj ſrdcem i ſkutkem ſe neſli; nebot blaho i nehody národů záwiſegj od wěrnoſti, s gakauž přikázanj Božjch pilni gſau, a národowé ſebe wětſſj a ſebe bohatſſj zahynau, nemagj-li náboženſtwj.

Z té příčiny také se nikdy neuchýlil sw. Leopold od wůle Božj a nikdy od přikázanj cjrkewnjch, a aby i ostatnj lid gich zachowáwal, wssemožně hleděl. K tomu konci powolal horliwých kněžj, stawěl nowé kostely, oprawowal staré, ozdobowal sprostě, slowem činil wsse, aby lid z newědomosti swé se probral, powěr se zbawil a čistým náboženstwjm proniknut, prawým lidem Božjm se prokazowal. Čas wesskeren rozdělil si na dwé; gedna část náležela wýhradně modlitbám a pobožnostem, druhá powinnostem wládařstým. Powinnosti wládařské wykonáwal swědomitě, a wssecky obtjže powolánj swého rád a ochotně nesl. K němu měl každý poddaný wolný přistup, a každý mohl pánu swému bez překážky swé ztjžnosti přednásseti, a mohl býti gist, že co neyrychlegi za právo se mu stane. Swatý Leopold byl tedy knjže na neywýš sprawedliwý, ale při wssj sprawedlnosti bylo oteckau lásku widěti, a trestal-li koy, trestal nerad a gen proto, aby neprawost a hřjch bez pokánj nezůstaly. W něm měli chudj a nuznj swého utěssitele a pomocnjka, utissténj a pronásledowánj ochrance a zássitu, bohabognj přjtele, a wlast swého otce. Duchowenstwo a zwlásstě hlawa cjrkwe, papež Římský, byli od něho na neywýš ctěni, a slowa pjsma: „Ze wssj dusse bog se Pána a kněžj geho w poctiwosti měg“ (Sir. 4, 31.), ustawičně na mysli mu tanula. Papež Innocene II. nazýwal geg proto prawým synem swatého Petra. Roku 1106. dne 1. kwětna pogal markrabě

Leopold za manželku Anéžku, wdowu po wéwodowi ſſwábſkém, Bedřichowi, beeru cjſaře Gindřicha IV. Bylatě pak Anéžka panj mladá, ſličné twáři a uſſlechtilé myſli, a pro wſſe, což dobrého a ſſlechetného geſt, welice nadſſena, a náſledownĕ ráda a ochotnĕ podporowala wſſe, což markrabĕ pro oſlawenj gména Božjho a ku proſpĕchu člowĕčenſtwa činil aneb obmýſſlel. Čjtala s njm určitého času ſwatá pjſma, a rozgjmala tageuſtwj Božj, s njm wſtáwala času nočnjho k modlitbĕ, s njm chodila na mſſi ſwatau, a wſſemožnĕ k tomu hleděla, aby kdokoli u dwora žiw byl, wĕrnĕ dle přikázanj ſwaté wjry žiw byl. K gegjmu přiſwĕdčenj aneb i ponukutj powſtáwaly nowé kláſſtery a koſtely, ſtarj pak ſe oprawowali a hognĕ ozdobowali, a wůbec králowſtwj Božj ſe množilo. Geden z takowých kláſſterů geſt Nowý kláſſter (Kloſterneuburg). Bylo to nĕkolik dnj po zaſnaubenj, když nowj manželé s okna z hradu na Lyſé hoře bljž Wjdnĕ do rozkoſſné kraginy hledjce, o založenj nowého kláſſtera rozmlauwali, we kterémž by zbožnj duchownj bez uſtánj Boha welebili a o miloſt Božj za ně proſili. An tak rozmlauwali, a kdeby ſwatyně tu ſtáti měla, rokowali, powſtal náhlý wjtr, kterýž markrabĕnce záwog s hlawy ſtrhnuw, daleko geg do leſa zaneſl. Marné bylo wſſe hledánj, záwog byl ztracen, a nenalezl ſe až teprw po 23 dnech. Toho času wygel ſi totiž markrabĕ na low, an ſe tu pſí náhle do ſſtĕkotu dali. I gde ſe podjwat, a

ay, tu uzřel záwog neporuſſený, an na kři bezowém wiſel, gako by geg tam prámě někdo naſchwál rozeſtřel. Wěc tato powažowána za pokynutj Božj, aby ſe na témž mjſtě zaſljbený koſtel a kláſſter založil; což ſe i ſtalo, a než minul rok, ſtála giž ſwatyně, a markrabě obewzdal gi kněžjm zákona ſwatého Auguſtina; a tak powſtal řečený Nowý kláſſter, genž až posud kwete ku cti a chwále Božj a ku proſpěchu a oſlawě země.

Brzo na to dal 12 mil od Wjdně w údolj welmi přjgemném giný kláſſter, Swatého Křjže řečený, s překráſným koſtelem wyſtawěti, a uwedl w něg duchownj zákona ſwatého Bernarda, a hognými důchody ge opatřil, aby tjm pokognějgi Bohu ſlaužiti a geg welebiti a proſlawowati mohli. Nákladu, kterýž na tyto wěci wedl, nebylo mu ljto, zdálok ſe mu, že ſe penjze proſpěſſnějgi a ziſſtněgi uložiti nedagj, leč když gich na koſtely a na kláſſtery obracjme, w kterýchžby bohabognj kněžj požehnánj Božj na knjžata, na gich lid i na weſſkeru zemi modlitbami ſwými u Boha proſili. Z téže přjčiny podporowal duchowenſtwo wſſemožně a zwláſſtě ty, kteřjž w ſlužbách Božjch byli horliwi a o časnau i wěčnau blaženoſt ſwých duchownjch oweček bedliwě ſe ſtarali. On ſám s nimi nakládal welmi ſſetrně, a těch, kdož gim křiwdu učinil, aneb w powinnoſtech gegich překážel, přjſně treſtáwal.

Gaký diw, že přjklad tak krásný gaſným zrcadlem byl wſſem poddaným, že geg wſſickni

co otce ctili a milowali, a „Náboženským“ nazýwali. Za dlauholetého panowánj geho byla řjſſe Německá na wſſech témeř ſtranách mečem a ohněm pleněna; 'rolnictwj bylo zanedbáno; wſy a města ležely w rumech a w popeli, nikde nebylo pokoge; gediný Leopold zprawowal zemi ſwau pokogně. Dwakráte ale muſil také mečem lidu ſwého hágiti proti Uhrům, kteřjž w zemi wtrhli. J ukázal, že neumj ſe toliko modliti, nýbrž také bogowati, a porazil nepřjtele po dwakráte na hlawu. Geho wýborná powěſt wnikla i do dalekých kragů, a mnozj znamenitj muži přicházeli, aby pána tak wěhlaſného uwiděli a gemu ſe poklonili. Obzwláſſtě knjžata německtj wyſoce geg ſobě wážili, ano roku 1125. i za cjſſaře wywoliti chtěli. Důſtognoſti této gen těžce uſſel, nebot kleče a ſlzy proléwage proſil wolenců, aby takowé důſtognoſti na něho nekladli, gjž on nehoden a neſchopen geſt. — „Kde geſt pokora, tu geſt i maudroſt“ (kn. př. 11, 2.). „Ne wyſoko myſlete, ale k njzkým ſe myſlj ſklánějte“ (Řjm. 12, 16.). Gak wýborný a dokonalý knjže byl, o tom dáwá ſwědectwj papež Innocene VIII., když ho za ſwatého prohlaſſowal.

„Čtyřidcet let,“ dj on, „zprawowal Leopold Rakauſko, a to ſice w takowých dobách, kde każdý w Německu wognami, wražbami a požáry a plenem poděſſen byl; on ale panowal pokogně, na neywýš ſprawedliwě a laſkawě, a an ginj krwj zbroceni byli, udržel on ſwěřené ſobě Rakauſko w bohumilém pokogi.“

*

Čtyřicet let zprawowal tedy swatý Leopold milenau wlast, an ho roku 1136. studená a sichrawá powětrnosť podzimnj ná lůžku uwrhla. Byl-li poddaným zrcadlem za dnů zdrawých, byl gim také, když ho Pán Bůh nemocj nawsstjwil. Geho trpěliwosť byla nepřemožitelná, z úst geho newyklauzlo ani gedenkráte slowo newrlé aneb promrzelé; nemoc byla mu důkazem milosti Božj, aby za křehkosti swé zadost učinil; průpowjdky z pjsem swatých, gimž se častým čtenjm naučil, dáwaly mu útěchu, když se bolesti množily. Znamenage konečně, že noc přicházj, kde nikde wjce pracowati nebude, owssem ale přjsný aučet wssewědaucjmu, spravedliwému saudci wydá, připrawowal se na okamženj to se wssj pilnostj, a připrawiw se, přigal skraussenĕ a s horaucnau žádostj swaté swátosti, a gméno Ježjš mage na rtech, odewzdal sslechetnau dussi swau dne 15. listopadu roku giž řečeného w ruce Hospodinowy.

Pohřben byl w Klosterneuburgu. U geho hrobu stali se mnozj a welcj zázrakowé, ank tu slepj, hlussj a němj, a kulhawj a ginými tělesnými nebuhy sklјčenj náhle swého zdrawj z milosti Božj docházeli. Za swatého byl wyhlášsen roku 1483. od papeže Innocence VIII.

Rozgjmánj.

Swatý Leopold stawĕl kostely, zakládal klášstery, a opatřowal duchowenstwo, aby tjm po-

hodlněgi powinnoſtem ſwým mohli ſe oddati, ſluſſnau wýživau, mage za to, že penjze nemohau bezpečněgi a proſpěſſněgi ſe uložiti, leč na takowé úſtawy, we kterých ſe za blaho knjžat a poddaných, i zemi gegich modlſwá, ze kterých wycházj požehnánj a miloſt Božj i na ten lid, kteřj ſwéwolně od Boha odſtupugj. Dále měl duchowenſtwo we wážnoſti, a nedopauſtěl, aby gim někdo křiwdu činil aneb w powinnoſtech překážel. Ginak o tom ſaudj lidé naſſeho wěku. Ti ſe domýſſlegj, že prý to wěc zbytečná, ano ſnad i obecenſtwu ſſkodná, na koſtely a kláſſtery nějaký náklad wésti aneb duchowenſtwo podporowati. A protož negen že ſami w tom ohledu nic nečinj, nýbrž i ginými to zrazugj, ano pokud mohau, i předwěká nadánj ničj, důchody gegich ztenčugj, aneb pod zámjnkami přerozmanitými gich zadržugj. Poſſetilci domnjwagjt ſe, že koſtelowé, kláſſterowé a duchowenſtwo pauhým gſau břemenem! Kolik prý by ſe tu wyſtawělo ſſpitálů, kriminálů a ſſkol! kolik chudých a nuznych lidj zaopatřilo by ſe zbytečnými prý důchody kláſſterů! A k čemu prý tolik knězj? k čemu tolik důchodů? wždyt by prý gen polowice poſtačila, a ſwět by ſe proto neſejul. Tak a podobně mluwjwagj lidé naſſich časů o úſtawech od předků naſſich založených a nadaných, w aumyſlu, že takowými řečmi pro čas i pro wěčnoſt eos welmi dobrého, lidu proſpěſſného a Bohu milého učinili. Mně ſe ale řeč takowých horliwců o obecné dobro zdá býti na wlas gako

řeč Gidáſſowa, když widěl, že Máří Magdalena na hlawu Páně drahau maſt wylila. „A proč ſe ſtala tato ztráta maſti? Mohlaſ prodána býti za wíce než za tři ſta peněz, a dáno býti chudým.“ Gak tu horlí Gidáš pro chudé! gak ſe tu o ně ſtará! Ale pode rauſſkau horliwoſti ukryto bylo lakomſtwí. „On byl zloděg,“ dí o něm pſmo, a gemu neſſlo o chudé, než o geho měſſec. Kdyby ſe byla maſt a ztržené za ni penjze genu do ruky doſtaly, byla by zagiſté také některaká čáſt do geho měſſce přiſſla, že ſe to ale neſtalo, reptal, že ſe tak drahá maſt wylila. A právě tak ſmýſſlegí ti lidé, kteří na koſtely, kláſſtery reptagí, a celá gegich řeč neznamená nic, než: „to zbožj a ty ſtatky, co koſtelům a kláſſterům, a duchowenſtwu náležj, to bychom my mohli mjti.“ A co ſe týče duchowenſtwa, že tak bohatě nadáno geſt? na to nemohu ginak odpowěděti, než že to wůbec ani prawda nenj, a za druhé, že ani těm křiklaunům nic do toho nenj, protože nic k tomu nepřiſpěli, a za třetj, že tjmže prawem i o ginýchſtawech mohlo by ſe říci, k čemu tak mnoho ſtatků a důchodů, že by ſnadno s polowicj ano i s méně ſe ſpokogiti mohli. Či lépe boháči gměnj ſwé wynakládagí než cjrkew duchowenſtwu káže? Progděte úſtawy weſſkery, gimiž ſe časné aneb wěčné blaho lidj podporuge, kde geſt který, aby duchowenſtwo neměl buď za zakladatele, aneb aſpoň za pěſtitele a welikomyſlného podporowatele? Kdo ſečte ty, kteří gakýmkoli způſobem od

duchowenstwa dostali dussewnj aneb i časné pomoci a podpory? Učiňte duchowenstwo žebráky, a giž nebude, kdo by se ubohého ugal, leč bezdussný zákon, a naděleyte z kostelů a klássterů fabrik, ale giž při každé stawte kriminál, umensste duchowenstwa, a rozmnožjte policagty a dráby, tak že geden druhého střežiti bude, a nedostřežj se.

„Záwistj ďábla přissla smrt na okrsslek země, následugjk pak ho ti, kteřjž gsau z strany geho“ (k. maud. 2, 24, 25.).

„Zdaliž mi neslussj učiniti, což chci? Čili oko twé nesslechetné gest, že gá gobrý gsem?“ (Mat. 20, 15.).

„Děleyte sobě měssce, kteřjž newetssegj, nehynaucj poklad w nebesich, kdežto se zloděg nepřibližuge, ani mol kazj“ (Luk. 12, 33.).

„Hleďte a wystřjheyte se wsselikého lakomstwj; nebok žádného žiwot nezáležj w hognosti těch wěcj, kterými wládne“ (Luk. 12, 15.).

Modlitba.

Ó Bože a Otče, dobroto nasse a lásko neskonalá! Ty gsi nás z lásky učinil, když nebyli gsme, a když gsme od tebe odstaupli, wydal gsi z lásky Syna swého na smrt křjže za nás. A co za takowau lásku žádáš od nás, o Pane?

Co chcеš, abychom tobě učinili? — Nic nežádáš než zase lásku, nic, než abychom se tobě z cela oddali, jako ty jsi za nás Syna svého wydal. Ale my bídnici, my ani ty věci, které mimo nás jsau, tobě nepřinášíme, nehku-li abychom sebe tobě wydali; ano i hněwáme se na ty, kteří, abw tobě zcela náležeti mohli, z lásky k tobě a k oslawení gména twého část wěcí mimo ně jsaucích tobě w obět přinesli. O nenetrestey nás proto, o Pane, netrestey nás, ale rozněť utuchlau w srdci nassem lásku k tobě, a wezmi sobě negen co mimo nás gest. a čehož nám k užíwání propůjčiti ráčil, nýbrž měg nás celé nyní i na wěky wěkůw. Amen.

Dnes se také swětí swátek: W Toletu swatého Ewěenia, biskupa a mučednika; w Role w Kampanii swatého Felixa, biskupa a mučednika; w Edesse w Syrii swatých mučedníků Guria a Samona; též tam utrpení swatého Abiba, záhna, mučed.; w Africe swatých mučedníků Sekunda, Warencia a Warika; w Anglicku narození swatého Machuta, biskupa; we Weroně swatého Luperia, biskupa a wyznawače, a m. g. swatých.

16.

Žiwot blahoslaweného Alberta Welikého, biskupa.

Blahoslawený Albert narodil se w Lauingen, městě swábském, z proslulého rodu pánů z Bollstädt řečených roku buď 1193. aneb 1205.

Matka geho, přehorliwá cititelkyně neyblahoſlawenějſſj Panny Marie, poručila ſynáčka zwláſſtnj ochraně králowny nebes, a wyučowala geg, ledwa mluwiti počal, ſladké gméno Maria náboženě wyſlowowati, gakowéž také Albert denně na ſtokrát s blaženým gakýmſi citem wyſlowowal. Zbožným rodičům půſobil ſynáček ſwau mrawnoſtj a dětinnau poſluſſnoſtj welikau útěchu, tjm ale zas rmautil gich, že mnoho ſchopnoſtj na gewo nedáwal, ačkoli ſe wſſemožně namáhal, aby ſe důkladně úlohám weſſkerým naučil. Rodičowé ſe tak i ginak radili, gaký by ſobě ſtaw ſyn, ſtaw ſe mladſkem, woliti měl. I Albert přemýſſlel; nemoha ſe wſſak na ničem uſneſti, obrátil ſe k Matce od dobré rady, totiž ku ſwé ochrance Marii s proſbau, by mu ukázala dráhu, giž naſtaupiti má. A Maria wyſlyſſela ſkrauſſenau geho proſbu, a zgewila mu, aby wſtaupil do zákona ſwatého Dominika, genž nedlauho teprw trwal.

Toho času poſlali rodičowé Alberta na wyſoké ſſkoly Paduanſké, aby ſe tam wzdělal, a wědám rozmanitým přiučil. W měſtě tom wyučowal tenkráte blahoſlawený Jordán, generál řádu Dominikánſkého, muž to, který pro hlubokau učenoſt a žiwota dokonaloſt na ſlowo wzat byl, a ohniwau wýmluwnoſtj čarownĕ na ſſtudugjcj mládež půſobil. Plamenná ſlowa Jordánowa zanjtila i ſrdce Albertowo, kak že ſe bez odkladu k němu wydal, a aby do řádu geg přigal, ſnažně proſil. Ale maudrý tento muž

zdráhal se a radil, aby raděgi we swětě Bohu slaužil, kterémuž prý gměnjm, gež po rodičjch zdědj, mnoho dobrého prokazowati, a tjm i králowstwj nebeského dobyti si moci bude. Zarmaucen odessel Albert, nebot giž byli přissli poslowé, kteřj mu we gmenu rodičů zwěstowali, že se domů wrátiti a s počestnau pannau zasnaubiti má. K tomu geg také zlý duch we dne w noci pokaussel, a aby ho od kláštera odwrátil, buď mu we snách předstawowal, že wstaupj-li do řádu, hanebně propuštěn bude, aneb ginák geg děsil a straſſil. Té doby ale stalo se, že Jordán opět o klamu a o lsti zlého ducha kázal, kterak prý mnohého, genž do řehole wstaupiti w úmyslu má, pokaussj, kteraké mu překážky dělá a konečně w záhubu geg uwrhuge. Sotwa že Albert kázanj uslyssel, běžel k mistru Jordánowi, a wygewil mu, kterak neyswětěgssj panna do kláštera gemu poukázala, kterak zlý duch naň doléhá, a wrhnuw se mu u přítomnosti řeholnjků k nohaum, řekl: „Před Bohem a před wámi dokládám, že gsem odhodlán opustiti swět, a Kristu Pánu we wassem řádu slaužiti; odmrsstjte-li mne, bude Bůh sám saudcem a pomstj na wás krew mau.“ Tato slowa pohnula Jordána welice, a poradiw se s řeholnjky, přigal Alberta do řádu.

Albert byl teprwa 16 let, když se mu srdečná žádost wyplnila. Marně se tomu kroku rodičowé protiwili, a marné bylo namahánj strýce, který na giné myssléngky geg přiwesti chtěl.

Otci prawil, že ſe raděgi na kuſy roztrhati dá, než by řád opuſtil, ſtrýce pak přemluwil, že ſe též do řehole dal. Albert byl nyni poſlán do Kolina nad Rýnem, aby ſe we wědách, zwláſtě w mudrctwi zdokonalil. Ale gakkoli ho ſotwa kdo co do kázně kláſterni překonal, dělal w ſtudiich, wzdor wſſemu uſilj gen malỳ pokrok, tak že od wtipnych a bystrych žáků mnohỳ úſtipek a mnohé potupeni ſnáſſeti muſil. To ho ſice welice rmautilo, ale geſtě wice bolelo geg, že řádu nebude k žádné potřebě, ſobě pak k hanbě, a že nawždy člowěkem newědomým zůſtane. An ſe takto dnem i noci rmautil, a žiwot řeholni giž ſe mu oſſkliwiti počinal, tu ſe mu zdálo, že o půl noci kláſter opauſſtj a přiſtawuge řebřik, aby přelezl zdi kláſterni. Sotwa ale na prwni přičku wylezl, ſpatřil nahoře čtwero ſličnych matron, mezi nimiž zwláſtě gedna nad oſtatni wynikala, any mu wſtupowati bráni; než on toho nedbage, lezl před ſe. Tu ſtrčila geg gedna tak prudce, že ſpadl. Totéž ſtalo ſe mu při druhém pokuſu. Když po třetj wylezti ſe ſnažil, otázala ſe ho gedna z matron, řkauc: „Proč tak dwátáš, která geſt příčina, že kláſter opauſſtiš?“ „Gá giem blbỳ člowěk,“ odwětil Albert, „a proto chci z kláſtera, nebot nelze mi ſnéſti, aby mne wſſickni žáci předčili, a gá gedinỳ abych zůſtal newědau a neumělým.“ Na to odpowěděla matrona: „Netruchli! onano panj,— ukazowala na čtwrtau — kterauž widiš, geſt matka Božj a králowna nebes, my gſme gegi služeb-

nice; gj ſe poruč, my ſe za tě přimluwjme, aby za tebe u ſwého požehnaného Syna orodowala, a učenliwý rozum ti wyprosila, abys we wſſech wědách rychlé pokroky dělal. Tato ſlowa potěſſila Alberta přepodiwně, i dal ſe Rodičce předſtawiti, která ſe ho laſkawě ptala: „Co žádáš?“ „Známoſt wěd mudrckých!“ ſſeptal Albert. „Má ſe ſtáti,“ odwětila Maria, „gen ſe pilně uč! Abys ale wěděl, že uměnj twé ode mne přicházj, a rozumu twému a wtipu přirozenému připiſowáno býti nemá, opuſtj tě některý čas před ſmrtj, když we ſſkolách učiti budeš náhle wſſe wědenj twé!“ Po těchto ſlowech ſe Albert probudil, a od onoho času wyznamenáwal ſe tak oſtrým wtipem, a tak gaſnným uſudkem, a takým rozumem w ſkaumánj božſkých i lidſkých wěcj, a tak byſtroſt a učenoſt ſwých ſaučaſtnjků přewyſſowal, že ho „Welikým“ nazwali. Gako by tagenſtwj přjrody byla před njm ukryta, rozřeſſil neytěžſſj otázky, a neymaudřegſſj mužowé ſe s njm radili.

W Kolině nad Rýnem, w Řezně, Hildesheimu a w Pařiži wyučowal na wyſokých ſſkolách; tiſſice mladjků z bljzka i z daleka hrnulo ſe k geho učitelſké ſtolici a ſſálo z geho úſt maudroſt a uměnj. W Rýně Kolině byl také ſwatý Tomáš Aquinſký geho žákem. Swatý mládenec ten poſlauchal miſtra ſwého s napnutau pozornoſtj, a tudýž i powzbuzen byl, že ſi nepřekonaných wědomoſtj we wſſech wědách a uměnj wydobyw, gaſnau hwězdau w cjrkwi katolické ſe ſtal. Ale i Albert miloval náboženého, mau-

droſti a zbožnoſti žiznivého mladíka přewelice, a ugímal ſe ho, když mu oſtatní žákowé pro mlčenliwoſt němých wolů nadáwali, předpowídage, že učenoſt geho gednau řwáti bude, až to po celém ſwětě zawzní*), a celý ſwět s podiwením naň hleděti bude. W Paříži, kamž Albert na poručení předſtawených gíti muſil, byl náwal k geho učitelſké ſtolici tak welikỳ, že pod ſſirým nebem, aby ho wſſickni ſlyſſeli, wyučowati muſil.

Ačkoliw blahoſlawený Albert maudroſti a učenoſti na ſlowo wzat byl, a ačkoliw gméno geho wůbec známo bylo a proſlaweno: byl on nic méně po wždy holá pokora a ſkromnoſt. Ničeho ſe tolik nebál, gako kleſnutí u wíře aneb ſkutečného hříchu; nebť co by mu také proſpěla ſláwa maudroſti a učenoſti, kdyby byl newdražſſí poklad, wíru, ztratil, aneb duſſi, pro niž Kriſtus Ježíš krew ſwau wylil, hříchem pokálel? Z té příčiny obracel ſe každodenně s horauci modlitbau k pramenu Božſké maudroſti, k Rodičce Božj s dětinnau důwěrau, aby ho w prawé wíře uchowati, a wſſeho hříchu wyſtříhati ráčila; z té příčiny uwáděl ſi též na paměť, že proto do řádu ſe dal, aby ſpaſení ſwé pogiſtil, a že Bůh na wěčném ſaudu nebude nás ſauditi podlé toho, co gſme uměli a wěděli, než gak gſme ſwatě žiwi byli. Z té konečně příčiny měl také wſſi chwálu libſkau w nenáwiſti, dobře wěda, že kdo ſe chlubí ſwými ſkutky, wzal odplatu ſwau.

*) Wiz Žiw. Sw. I. díl. ſtr. 611

Kolji, wessel k wečeru, od nikoho pozorowán negsa do Řezna. Tam zustal u polubratřj w klášteře přes noc, a časně ráno sšel do katedralnjho chrámu na mši swatau. Sotwa geg poznali, hrnul se lid i duchowenstwo ze wssech stran, aby spatřili a pozdrawili mileného pastýře. Pomodliw se kleče na stupnjch oltářnjch za swé stádo, usadil se na biskupskau stolici, odkudž pak s plesánim přewelikým do přjbytku biskupského byl doprowozen. Albert byl wěrný, bedliwý a horliwý pastýř swých oweček, a dokonalý obraz biskupa, gakž ho swatý Pawel swému učednjku Timotheowi byl nakreslil. Ač byl dnem i nocj zaneprázdněn, aby pronedbalé biskupstwj opět w pořádek uwedl, sstudij přede nikdy docela nenechal. Prázdné hodiny tráwjwal na hradě Thumslauff, as hodinku od Řezna, a tam také sepsal překrásný wýklad na ewangelium swatého Lukáše, gež wlastnoručně byl opsal.

Welikáť byla radosť lidu, že tak swatého pastýře magj; ale Albert se neradowal. Se smutkem a s tauhau wzpomjnal si na tichau swětničku w kláštěře, a wzdychal často po nebeském poklidu, gakowéhož tam, odlaučen od swěta požjwal, žiw gsa gedině pobožnosti a wědám. I neustál po dwauletém biskupowánj na Klimenta IV., který po Urbanowi papežowal, prosbami naléhati, až mu powolil, aby biskupstwj složiti a k powolánj prwému se wrátiti mohl. — Gako wězen ze swého žaláře, tak pospjchal Albert plný radosti do Koljna, do swé

komůrky. Neolauho ale užjwal žádaného mjru, muſiltě k rozkazu ſwých přeoſtawených neyprw křjž po Germanii a po Čechách hlášati, pak ale ku ſnému cjrkewnjmu w Luğounĕ ſe wydati. Giž byl k odchodu připrawen, an s oſtatnjmi bratry za ſtolem ſedě, na gednau do pláče ſe dá a wece: „Práwe umřel bratr náš Tomáš Aquinſký.“ A ſkutečně tomu tak bylo. Swatý Tomaš umřel 7. března 1247. Po ſnému, na kterémž ſe mnohau učenoſtj ſwau leſkl, wrátil ſe opět do Rýna Koljna, kdez poſlednj dni žiwota ztrawil. Geho mohútný a ſwětlem nebeſkým oſwjcený duch pronikal tagenſtwj nebe i země, a ſwé saučaſnjky tak welice přewyſſowal, že negen wſſickni naň s podiwenjm hleděli, nýbrž i za čarodĕge mĕli. A wſſak nebyly to kauzly, nýbrž dar Božj z rukau nebeſké panny Marie, giž ſw. cjrkew ſtolicj maudroſti nazýwá. A že tomu tak, doſwědčili poſlednj dnowé žiwota geho.

Roku 1280. ſedĕl Albert, mage giž 80 let, na ſwé ſtolici w Koljně obklĳčen četným zaſtupem poſlúchačů, a mluwil k njm práwě s plamennau wýmluwnoſtj, an rázem geg paměť opuſtila, a wſſecko umenj zmizelo. I nebyl s to dále mluwiti, wſſickni žaſli nad neobyčegnau udaloſtj tauto. I Albert ſe ulekl, ale i hned ſe upamatowal na ſlowa, kteráž k němu byla neyblahoſlaweněgſſj Panna, když geſſtě pacholjkem byl, řekla. Zpamatowaw ſe poněkud, wyprawowal ſwým poslúchačům předpowĕzenj neyſwětĕgſſj Matky Božj, a potom rozlaučiw ſe, opuſtil

sjň a odessel, oželen a oplakán ode wssech do swého pokogjku. Tam se připrawowal se wssj bedliwostj na hodinu swého úmrtj, bez přestánj se modle a rozgjmage. Také si dal hrob wyhrabati a chodil se k němu denně hodinky za mrtwé modliti. Geden z nábožných geho ctitelů prawj o něm: že se w stářj neywětssj maudrosti, genž gest rozgjmánj smrti, naučil. Gelikož mu den co den sil ubýwalo, dal se zaopatřiti, a umřel několik dnj nato sedě we swém pokogjčku a obklopen dochownjmi bratry, pokogně a swatě dne 16. listopadu roku 1280.

Wyobrazuge se co biskup s knihau w ruce.

Rozgjmánj.

Mjsto rozgjmánj stůgtež zde některé průpowědi znamenité z kněh blahoslaweného Alberta wytažené:

„Gakož se za falessný penjz nic dobrého kaupiti nedá, podobně nelze neprawými ctnostmi králowstwj nebeského dobyti.

Obzwlásstnj prostředek k uchowánj čistoty gest, swatá radost na Bohu; nebok to působj, že wssecky ostatnj wěci žádné ceny u nás nemagj. Kdo ducha okusil, tomu se tělo hnusj.

We wssech wěcech zachowáweyme mjru, gen ne we chwálenj a welebenj Boha; nebok welký gest Hospodin a welmi chwály hodný.

Nedbey na to, co ginj o tobě myſlj aneb mluwj; zdali tě welebj aneb ſe ti rauhagj; buď gedině toho pamětliw, co pokogi twému proſpjwá.

Kdo oprawdowě geſt miloſrdnỳ, ten wjce rmautj ſe nad hřjchem toho, od koho uražen byl, než nad křiwdau, která ſe mu ſtala.

Prawá bázeň Božj pudj člowěka, že neutjká toliko hřjchů ſmrtelnỳch, nýbrž i wſſednjch. Člowěk může ſám ſebau padnauti, ale nikoli powſtati.

O gak ſſkaſtnỳ geſt člowěk, kterỳ gen gedenkráte Boha u wnitř k ſobě mluwiti ſlyſſel.

Twau prwnj powinnoſtj budiž, abys ſe čiſta a nepoſkwrněna zachowal od obrazů a twárnoſtj tělesnoſti, neboť tě bez přeſtánj matau, a zbytečnỳch ſtaroſtj gednak o přjtomnoſt, gednak o minuloſt a gednak o budaucnoſt ti dělagj. Walj-li ſe na tebe něgaká nehoda, wluzuge-li ſe ochábloſt, hýbe-li ſe žádoſt, netrat myſl, nehledey hned útěchy; raděgi ſe horliwěgi k Bohu přiwiň, obnowuge a obživuge wůli, giž gſi gemu obětowal, a nedey truchliwým obrazům mjſta, nýbrž raděgi rci: Bože můg! giž nechci w ſlužbě tělesnoſti žjti, ani w otroctwj časnỳch péčj, nýbrž pokogně chci ſe oddati ſwaté wůli twé, nechť mne potká, co potká.

Prawỳ milownjk Kriſtůw muſj ſe s Bohem ſpogiti s rozumem a s dobrau wůlj beze wſſj ſtaroſti a náružiwoſti. Učinil-lis, což twého geſt, odewzdey ſe bezpečně prozřetelnoſti Božj, a ta

tě mnohem lépe a radoſtněgi powede, než kdybys ſe we dne w noci ſtaral. Dobrá wůle wſſe nahradj, a geſt nade wſſecko. Protož neſſkodj, ponaukáli tě tělo a ſmyſlnoſt k zlému, a geli ljné k dobrému, aneb geli wnitřnj člowěk oſpalý k pobožnoſti, gen když we wjře a dobrau wůlj s Bohem ſpogeni gſme. Nedbey proto mnoho ſladkých a ſmyſlných citů aneb nábožných ſlz, než buď dobrau wůlj w duchu s Bohem ſpogen, a zapjrey ſebe, abys wſſeho zbawen Kriſta Pána náſledowal, a gako ſwatj měg uſtawičně Boha a wěčnoſt duſſe ſwé na očích.

„Ne každý, kdož mi řjká: Pane, Pane, wegde do králowſtwj, ale kdož činj wůli Otce mého, kterýž w nebeſſích geſt, ten wegde do králowſtwj nebeſkého“ (Mat. 7, 21.).

„Poſwěcugte Pána Kriſta w ſrdcjch ſwých, ale s tichoſtj a s bázni magjce dobré ſwědomj: aby w tom, w čemž gako zločincům utrhagj wám, z dobrých ſkutků wás ſpatřugjce, welebili Boha w den nawſſtjwenj“ (I. Pet. 3, 15, 16.).

„Neztracugtež zaufanliwoſti ſwé, kterážto welikau má odplatu. Trpěliwoſti zagiſté wám potřebj geſt, abyſte wůli Božj činjce doſáhli zaſljbenj“ (Žid. 10, 35.).

„Hledeyte Boha, a žiwa bude duſſe waſſe“ (Žalm 68, 33.).

„Bůh láſka geſt: a kdož zůſtáwá w láſce, w Bohu zůſtáwá a Bůh w něm“ (I. Jan, 4, 16.).

Modlitba.

Ó Bože můg, okaž mi bjdnému, gak welice zawázán gſem, tebe milowati, a nauč mne, kterakbych tobě ſlaužil, aby ſe ti lſibila ſlužba má. Miuw, o Pane, mocnỳm a pronikawỳm hlaſem k ſrdci mému. Nauč mne a zachowey mne, a gá budu tebe chwáliti, kterỳ gſi mne z ničeho učinil, když nebyl gſem; kterỳ gſi mne oſwjtil, když w temnoſtech gſem chodil; kterỳ gſi mne od dětinſtwj wſſim dobrỳm živil. Miloſrdenſtwj twé geſt nade mnau weliké; ty gſi duſſi mau z neyhlubſſj propaſti wytrhl. Ž chci gediné tobě náležeti, abyš mne zachowati mohl, tebe gediné chci milowati, kterýž gſi mne wykaupil, a kterỳ gſi mne, když opět zhřeſſil gſem, ſwau miloſtj nawſſtjwil, a oſwjtil a pozwedl. Ty radoſti ſrdce mého, nech ak tebe milugi z celého ſrdce ſwého, a ze wſſj duſſe ſwé, i ze wſſj ſljy ſwé. Amen.

Na dneſſnj den připadá též ſwátek: Složenj ſw. Otmara, opata; w Africe ſwatých mučednjkú: Ruſina, Marka, Waleria a gegich towaryſſú; téhož dne ſwatých mučednjkú: Elpidia, Marcella, Ewſtochia a gegich towaryſſú; w Luğdunu narozenj ſw. Eucheria, biſkupa a wyznawače; w Padui ſwatého Fidencia, biſk.; w Kantuarii ſwatého Edmunda, biſkupa, gehožto ſwatoſti mnohými zázraky Pán Bůh dokázati ráčil. Téhož dne ſwatého Florina, wyznawače a m. g. ſwatých.

17.

Žiwot ſwatého Řehoře, biſkupa, diwotworce.

Rodičowé Řehořowi náleželi k neybohatſſim a k neywzneſſeněgſſim občanům Neocéſaregſkým w Pontu. Bylik owſſem pohané, a wſſak na wychowánj djtek ſwých welmi záležeti ſi dali. I Řehoř byl tedy w modloſlužebnoſti wychován. Gſa wſſak rozumu byſtrého, a pilnoſt mage neunawenau dělal welké pokroky w uměnj a wědách, a wſſak také welmi záhy cjtil, že maudroſt pohanůw geho neunawené tauze po prawdě wyhowěti nemůže, a protož ſe mu zhnuſilo wſſe, což pohanſſtj mudrcowé o Bohu a o wěcech Božſkých hádali. Tu ſtalo ſe, že s bratrem Athenodorem, kterýž napotom ſlawným biſkupem byl, na dalſſj ſtudia do Céſaregi w Paleſtině přiſſel. Dobrý geho angel přiwedl geg, gak ſám pjſſe, k Origenowi, gehož rozſáhlá učenoſt po celém ſwětě na ſlowo wzata byla. Wýborný tento učitel zpozorowal brzy neobyčegné wlohy a překrásné ctnoſti obau těch bratrů, a ugaw ſe gich, wedl gich krok za krokem ku poznánj wjry a tak w nich tauhu po učenj ſpaſonoſném rozněitil, že uzawřeli ſtatky, wlaſt i přátely opuſtiti a gediné Bohu ſe oddati.

Několik let trwalo giž wyučowánj takowé, an roku 235. Maximin cjſař křeſtany pronáſledowati počal. Origenes nemage ſe w Céſarei

za bezpečna, uſtaupil do Kappadocie, načež také Řehoř Céſaregi opuſtil a do Alexandrie, kde tenkráte také ſlawné ſſkoly byly, odeſſel. W městě tom panowala mezi mladjky, kteřjž tam do ſſkol přiſſli, welikà nekázeň. Řehoř nebyl geſſtě pokřtěn, a wſſak i u ſtředu neprawoſti a proſtopáſſnoſti zachowal žiwot ſwůg nepoſkwrněný, mage ſtále Boha na myſli, kterýž wſſe widj; k tomu byl na neywýš pilen a w učenj wytrwalý, a protož nade wſſecky ſpolužáky wynikal gak etnoſtj tak učenoſtj. Ale práwě proto, že wedl žiwot mrawný a počeſtný, wzbudil záwiſt oſtatnjch ſpolužáků, kteřjž w geho neauhonném a ſwatém obcowánj ſwé zatracenj widauce, geg pakli ne zkaziti, aſpoň o dobrau powěſt a náſledowně i o wážnoſt, giž od každého měl, připrawiti uzawřel.

I ſtalo ſe, že když Řehoř s některými učenými muži u přjtomnoſti mnohých poſlúchačů o wčecech učených rozpráwěl, lehká gakás oſoba, giž zpuſtilj žáci poſlali, k Řehořowi přiſtaupila, a geg o mzdu za ſmyſlné rozkoſſe, gichž prý s nj užil, žádala. Wſſickni, kdož tu byli, znagjce počeſtnoſt Řehořowu, mrzeli ſe na neſtydatau ženſſtinu, ale on, nechtě s utrhačkau rozpráwěti, aniž ſe z učené rozpráwky wytrhowati, žádal gednoho z přátel, aby ženě dal, což žádá, ſwau ſprawedlnoſt Bohu porauče wſſewědaucjmu. Původowé mrzkoſti této radowali ſe giž, že ſe obmyſl podařil, gelikož i někteřj z těch, kteřjž o Řehořowi dobře tuſſili, gednánjm geho

wiklati se počali. Ale radost gegich neměla trwánj; nebot sotwa že žesstina penjze wzala, opanowal gi zlý duch, a uwrhl gi na zemi, a děsně gj lomcowal, načež ona weřegně wssecku tu zlomyslnost wygewila, a Řehoře za odpusstěnj prosila, a do modliteb geho se poraučela. A Řehoř pomodlil se nad nj, a zlý duch opustil gi okamžitě. — „Kdo ginému gámu kopá, upadne sám do nj“ (Přísl. 26, 27.). „Kdo chodj upřjmě, chodj daufanliwě; kdož pak přewracj cesty swé, wygewen bude“ (tamtéž 10, 9.).

Když byl Bůh Řehořowu newinnost způsobem tak sikwělým obgewil, giž neodkládal déle se křtem swatým, a milost Božj se tau swátostj w tak hogné mjře naň wylila, že w krátkém čase k neyoswjceněgssjm a neynáboženěgssjm mužům swaté cjrkwe se počjtal. Když se Origenes do Cézaree nawrátil, opustil též swatý Řehoř Alexandrii, aby pod wedenjm milowaného Origena sstudia swá dokončil a zůstal u něho gesstě celý rok. Po roce wrátil se k swé matce domů. Přjbuznj geho a přátelé domnjwali se, že nynj o nějaký auřad se ucházet a slávu si dobývat bude, ale Řehoř nečinil nic podobného, nýbrž rozdal statky a gměnj swé přjbuzenstwu a chudým, a ukryl se na samotě, chtě tam w saukromnosti a bez závady gedině o swé spasenj se starati.

Téhož času byl w Amasei živ arcibiskup Fedimus, muž welmi bohabogný a pastýř duchownj welmi horliwý. A ten poznaw zgewe-

nim Božjm welike dary, gakými Duch ſwatý Řehoře nadal, chtěl geg mermocj za biſkupa w Nowé Céſarei wyſwětiti, a tak dlauho na něg naſtupowal, až ho konečně k tomu donutil. Řehoř wyžádal ſi, než poſwěcenj přigal, něgakau lhůtu, aby ſe na důležitý ten auřad důſtogně připrawiti mohl. I ſtalo ſe, že když o tagenſtwjch náboženſtwj Kriſtowa přemýſſlel, a ſe modlil, aby w prawé wjře živ býti i umřjti mohl, že ſtařečka uzřel, an we ſtkwoſtné raucho biſkupſké odjn wedlé něho ſtogj. I ptá ſe Řehoř: kdo geſt, a odkud přichážj? Stařeček odpowěděl přjwětivě, že geſt od Boha poſlán, by geg prawdám wjry wyučowal, a poukázal při tom na krásnau poſtawu ženſkau, tu wedlé ſtogjcj. Řehoř pozwedl zraků, ale záře, která od poſtawy wycházela, tak jeg zarazila, že ſe očj wjce pozwednauti neopowážil.

Řehoř wyrozuměl, že to Rodička Božj a ſwatý Jan ewangeliſta. „Uč! prawila na to Maria panna k Janowi, uč mého ſlužebnjka Řehoře tagenſtwj prawého náboženſtwj, po nichž ſrdce geho práhne.“ A Jan uklonjw ſe hluboko, počal Řehořowi tagenſtwj wjry ſwaté wykládati, a když dokončil řeč, zmizelo zgewenj. Swatý Řehoř napſal ſi wſſecky řeči, gež byl z úſt miláčka Páně ſlyſſel, a pak, kdykoli k lidu o tagenſtwjch křeſtanſkých, zwláſſtě o neyſwětěgſſj Trogici mluwil, držel ſe učenj, kteréž od Jana apoſſtola byl obdržel. Totéž učenj a tatáž wjra, gež ſwatý Řehoř Céſaregſkým přednáſſel a wy-

kládal, gest také učenj nasse a wjra nasse, a kdo se gj wěrně držj, ugde snadninko wssem osjdlům, gež newěra, w tělesnost a soběctwj zarytá, za nassich dnů prawowěrným křesťanům klade. — „Wsseliký duch, kterýž dělj Ježjsse, nenj z Boha“ (I. Jan 4, 3.).

Město Nowá Césarea, kde swatý Řehoř biskupowati měl, bylo weliké, bohaté a lidnaté, ale obywatelé tak hluboce w neprawosti a w modloslužebnost se zaryli, že až posud wjra Kristowa se u nich ugmauti nemohla. Bylot tu wsseho wssudy sedmnácte křesťanů. I nadal Bůh služebnjka swého nadobyčegnau mocj diwotwornau, kterau se poznenáhla, a to rychle neustupnost Césaregsskanů překonala, gegich twrdossignost zlomila, dusse pak od gessitnosti modlářstwj a od neprawostj k Bohu, ku pramenu wsseho dobra, obrátila. Diwotworná moc ta obgewila se giž, když Řehoř na cestě do Césaregi byl. Nocj a ligákem překwapen musil do pohanského chrámu před městem se uteci. W chrámě tom měli ďáblowé obljbené sjdlo, a ústy model odpowjdali na otázky kněžj. Řehoř wstaupna w chrám, poznamenal se podlé obyčege swatým křjžem a ďáblowé se wyklidili. Řehoř tu zůstal po celau noc Bohu se modle. Když z gitra druhého dne kněz opět modlám obětowal, ale žádné odpowědi k swým otázkám nedostal, počal tussiti, co se udalo, a wydal se za Řehořem, genž časně ráno dále se ubjral, a dohoniw ho, hrozil, že ho u cjsaře a u wrchnostj udá, nebudau-li modly

zaſe odpowědi dáwati. Swatý Řehoř odpowěděl mjrně, že od ſwého Boha má moc, báble wymjtati a zaſe přiwoláwati, a tomu na důkaz dal udiwenému kněži liſt, na kterémž pſáno bylo: Řehoř ſatanowi: „Wegdi!“ Sotwa že kněz s liſtem tjm do chrámu wſtaupil, wrátili ſe zas do model zlj duchowé, a dáwali žádané wypowědi. To když kněz uzřel, byl gako omráčen podiwenjm, a ſebraw ſe, ſſel za Řehořem a proſil, aby ho naučil toho welkého Boha znáti, gehož i ti poſlauchagj, kterýmž ſe až poſud co bohům klanèl. A Řehoř počal mu teď wykládati základnj prawdy wjry Kriſtowy. Když ale k tagenſtwj přiſſel o wtělenj Páně a zpozorowal, že kněz tomu wjru dáti nechce, řekl: „Učenj o wtělenj Páně, že ſe pauhým rozumem pochopiti nedá, nýbrž gedině zázraky utwrzeno a tudýž gen wěřeno býti má. Na tu řeč poukázal modlářſký kněz na náramný kámen u ceſty ležjcj a řekl: „Kaž, ak tento kámen z miſta ſe hne a gde, kam mu ukážeš.“ A Řehoř poručil, a kámen poſſinul ſe tam, kam mu ukázáno bylo. To když pohan uzřel, uwěřil plnau duſſj, a ſtal ſe učednjkem Řehořowým.

Powěſt o diwotworné moci, gakau Bůh Řehoře nadati ráčil, předeſſla ho do Cěſarege, a když ſe bljžil, wyſſlo mu wſtřjc náramné množſtwj lidu, aby ho uwiděli. Ale Řehoř kráčel před ſe oči k zemi, gako by ſe ho to netýkalo. Když doſſli rynku, otázali ſe ho průwodcj, kde ſe ubytowati mjnj, nebo k Řehoř nemèl tu gi-

žádné magetnosti. I odpowěděl gim, řka: „Nestareyte se, kam těla uložjte. Bůh sám gest nám domowem, neboť w něm gsme žiwi, hýbeme se a trwáme, a nebesa gsau welmi ssiroké přikrýwadlo. Raděgi wzděleyte sebe samé ctnostmi w přjbytek Božj. Časné stawby nepřinássegj těm, kteřj žiwot swůg ctnostmi zprawugj, žádného zisku, owssem ale potřebugj ti, kteřj zle pássj, přjbytků, kteréby neprawosti gegich a hanbu přikryly.“ Gesstě nedomluwil, a giž přissli někteřj z měsstanůw, a zwali geg k sobě, on ale wessel w dům Musona, muže welmi bohatého, a zůstáwal u něho.

I počal hned k lidu mluwiti, a než se saumrklo, byli mnozj, kteřj uwěřili. Sotwa že se z gitra druhého dne sseřiti počalo, leželo mnoho nemocných a posedlých před domem Museonowým, a nesčjslný daw lidstwa obklopil gich. A Řehoř wegda k nim, wymjtal ďábelstwj, uzdrawowal nemocné, a těmi diwy gakož i kázanjmi rozmnožil tak welice počet křesťanů, že giž i o wystawenj kostela gednati se mohlo. Mjsto k tomu cjli určené bylo přjliš pahorkem ztjsněné, tak že se podobalo, že pro překážku tuto wěc zcela zanikne. I ssel swatý Řehoř w pewné důwěře času nočnjho na stawenisstě a modlil se nic nepochybuge, aby Hospodin, wedlé zasljbenj swého ku pomoci přispěti ráčil; a eyhle ráno poodstaupil pahorek tak daleko, že se s stawbau bez překážky počjti mohlo. Kostel tento od swatého Řehoře wystawěný zůstal bez pohromy, gakkoli

mnozj cjſařowé křeſťanſké chrámy ruſſiti dali, a gakkoli Céſarea zemětřeſenjm hrozně byla utrpěla, tak že ochrannau ruku Božj zgewně w tom widěti bylo.

Swaté obcowánj, a hluboká maudroſť a diwotworná moc, čjm ſe ſwatý Řehoř wyznamenáwal, dowedly, že i křeſťané i pohané u něho radu brali, a ſwé zpory k urownánj gemu předkládali. Dwa bratřj k. p. zdělili gezero, a nemohli ſe porownati. J obrátili ſe k ſwatému Řehořowi a při mu předložili. Marně napomjnal gich ſwatý biſkup k ſwornoſti, bratřj odeſſli k náſilj ſe hotowjce. To wida Řehoř, poklekl na břehu gezera a celau noc ſe modlil, a eyhle ráno bylo gezero puſté, gakoby nikdy wodau nebýwalo naplněno. Bratřj ſe nynj o půdu rozdělili a bylo po rozepři. Zázrak ten widauce obywatelé Céſaregſſtj, proſili ſwatého, aby záplawám řeky Lykus zabránil, gegjžto bystré, wodami horſkými ſeſſlené wlny každoročně neſčjſlných ſſkod na domech, ſtádách a polſch dělawagj. J přiſtaupil ſwatý k břehu řeky, a na tom mjſtě, kde ſe wylé:náwala zabodl hůl ſwau, přikazuge wodám we gménu Božjm, aby mezi udaných wjce nepřekračowaly. Hůl wyhnala brzy na to kořeny a wzroſtla w ſtrom, a kdykoly wlny pně doſáhly, uſtaupily náhle zpátkem.

Měſto Romana žádalo ſw. Řehoře o biſkupa. J zařjdil ſwatý wſſe, čeho potřebj bylo. Když přiſſlo k wolbě, chtěli přednoſtowé muže urozeného, bohatého a wzneſſeného za biſkupa, ale

Řehoř napomjnal gich, aby raděgi na čisté mrawy, křesťanskau maudrost a spanilau mysl ohled brali, než na wěci tak marné, a následowně, aby na biskupstwj také muže ponawrhli, kteřj ač neurozenj, ale ctnostmi wýtečnj gsau. Tu powstal geden z radnjch pánů, a řekl úsměssně: „Pohrdáš-li urozenými, tedy nezbýwá, než abys uhljře Alexandra za biskupa ustanowil.“ K tomu ússtipku zajmál se lid, ale Řehoř otázal se wážně: „Kdo pak gest ten Alexander?“ Tu přiwedli někteřj z přjtomných chechtagjce se Alexandra, genž hrubau halenau odjn byl, a ruce i twář kaurem začazenau wěl. Řehoř poznal z wnuknutj Božjho i hned, že Alexander zcela giný člowěk gest. než zač držán byl. A nemýlil se. Alexander pocházel z rodu urozeného, byl welice wzdělaný a postawy usslechtilé. Tauhau gsa puzen po křesťanské dokonalosti, opustil swět a ossidla geho, a aby Bohu w tichosti a bez překážek mohl slaužiti, oddal se žiwnosti uhljřské. Ukryt w samotu lesnj a lomozu swětského wzdálen, žil gedině Bohu swému, a ode ctnosti ku ctnosti kráčege, byl giž wysokého stupně dokonalosti dossel, když ho před Řehoře postawili. Jotázal se ho Řehoř na wěci přerozmanité, a Alexander odpowjdal tak rozssafně, že lid udiwený očitě widěl, že wjce umj než gen uhlj páliti, a žádali gednomyslně, aby biskupem byl. Marně se zpauzel Alexander, museltě se podwoliti a tak wýborně iwé biskupstwj řjdil a tak dokonalý žiwot wedl,

že i ſmrť mučednickau trpěl. Gebo ſwátek ſwětí ſe 11. ſrpna.

Swatý Řehoř byl daleko ſſiroko rozhláſſen a to negen pro maudroſť a moc diwotwornau, nýbrž také pro miloſrdenſtwj a ſſtědrotu. Pro ſebe potřebowal welmi málo, co měl ale, aneb doſtal, to náleželo chudým. Že pak někteří dobroty geho zle užjwali, i kdožby ſe tomu diwil! Totéž učinili dwa Židé, kteří na ſwatého čekali, když domů ſe wracel. A widauce, že přicházj, tu uwrhl ſe geden z nich na zemi, ſtawě ſe mrtwa, druhý ale přiſtaupiw k ſwatému, proſi, naříkage o podporu, aby mrtwého bratra pohřbiti mohl. Swatý Řehoř nerozmýſſlege ſe mnoho, położil, an peněz neměl, pláſť ſwůg na domnělého mrtwého a ſſel dále. Těſſe ſe podařené lſti prawil, když biſkup popoſſel, žebřjcj podwodnjk k ſaudruhu, aby giž wſtal, a podjwal ſe na pláſť, o nègž ſprоſtného křeſtana byli připrawili, ten ale byl ſkutečně — mrtew. — „Připraweni gſau poſměwačům ſaudowé, a kladiwa bjgjcj tělům bláznů“ (ſn. př. 19, 29.), „nebo ohawnoſtj geſt Hoſpodinu każdý poſměwač“ (tamtéž 3, 32.).

Tito a přemnozj ginj zázrakowé přiſpeli welice, že wjra w Kriſta Jeżiſſe w Céſaregi a we wůkolj měſta wżdy wjc a wjc ſe ugjmala a rozſſiřowala: a gelikož Řehoř wſſem obráceným byl obrazem wſſelikých ctnoſtj, a zrcadlem, do kteréhož każdý, komu o ſpaſenj ſſlo, nahlédati mohl, dożil ſe té radoſti, že wſſickni křeſťané

Césaregsstj tak pewně we wjře stáli, že se nižádným, byť i sebe těžssjm protiwenstwjm w nj zwiklati nedali. To se ukázalo zwlássť, když roku 250. za cjsaře Decia krwawé pronásledowánj křesťanů wssech powstalo. Swatý Řehoř radil osadnjkům, aby se hrozjcjmu nebezpečj autěkem wyhnuli, a také sám pokorně poslauchage slow Páně: „Když se wám budau protiwiti w městě tomto, utecte do giného," ussel s gednjm z gáhnů swých protiwnjkům na wzdálený wrch. A wssak ti gich tu brzo wysljdili. Wida tedy Řehoř, že tu zbytj nenj, uwrhl se s gáhnem na kolena a rozpiawsse rámě, modlili se k Bohu o pomoc a posilu. A hle giž dostaupli žoldnéři mjsta, kde se swatý biskup s gáhnem na kolenau modlil, ale mjsto modljcjch mužu newiděli tu řjzenjm Božjm než dwa duby. I wrátili se s nepořjzenau, wyprawugjce, že na wrchu žiwé dusse nenassli. Sljděno po znowu, a geden z žoldnéřů přissel také skutečně na to mjsto, kde prwé duby widěny byly, ale co uzřel teď? Uzřel biskupa a geho gáhna, ani se modlj. Ze wsseho, co slyssel a co widěl, saudil užasnutý wogjn, že tu gest prst Božj, a padna k nohaum biskupowým, uwěřil w Krista.

Pohané rozpáliwsse se hněwem, že biskupa Řehoře do swé moci nedostali, wylili we wztek swůg na geho stádečko, bez práwa a bez saudu gich mučjce a ukrutně trýznjce. Ale Řehoř modlil se neustále za pronásledowané stádečko, utěchy a posily s hůry mu prose. A Bůh wyslyssel

wrauené wolánj ſtaroſtliwého paſtýře, a popřál mu, že ani geden z křeſtanůw od Kriſta neodſtaupil, na wzdor mukám, okowům a ſkřipcům. A Bůh ukázal mu u widěnj, že ſtádečko geho wěrně při wěčném paſtýři, genž Kriſtus Ježjš geſt, wytrwalo. Řehoř ležel totiž gedenkráte w modlitbu pohřjžen, an ſe mu náhle twář zatemnila, a on ſe zachwěl auzkoſtj. I uwrhl ſe celým tělem k zemi co neyſtrauſſeněgi ſe modle k Bohu. Tak ležel po delſſj čas, ani ſebau nehýbage. Konečně wſtal. Zármutek minul, twář geho ſtkwěla ſe radoſtj, a on zapěl weſele dwalozpěw: „Požehnán budiž Hoſpodin, kterýž nás newydal w zachwácenj zubům gegich. Duſſe naſſe gako pták wytržena geſt z oſidla lowců: oſidlo zatřeno geſt, a my wyſwobozeni gſme“ (Žalm. 123, 6, 7.). Když ſe ho co s njm byli optali, co ſe mu ſtalo, odpowěděl: „Já widěl welikau událoſt, nebot mladjk geden přemohl wjtězoſlawně bábla.“ Gelikož mu ale nerozumněli, wyprawowal dále: „Šlechetný mládenec Troas trpěl pro Kriſta muky a trýzeň, a dobyl ſi koruny nebeſké.“ A ſkutečně tomu také tak bylo, gak ſwatý biſkup byl widěl a powjdal.

Když roku 251. cjſař Decius umřel, přeſtalo také pronáſledowánj křeſtanů, a Řehoř ſe opět do Nowé Cézarege nawrátil. Brzy na to wydal ſe na ceſtu po biſkupſtwj, a chodě od města k městu, nepořádky wplýwálé rownal, lid příkladem i ſlowy k dobrému powzbuzoval, a ſlawnoſti uſtanowowal ku ſláwě těch, kteřj za

čas protiwenſtwj krew pro wjru ſwatau byli wylili. Gednoho dne ſtalo ſe, že w Céſaregi welikà ſlawnoſt byla ku cti gakéſi modly; neſčíſlné množſtwj, tak že ani miſta nebylo, ſběhlo ſe k té ſlawnoſti. Kterým ſe miſta nedoſtalo, počali Jupitera wzýwati, aby gim miſta udělal, což když ſwatý Řehoř uſlyſſel, řekl geſt: „Wſſak ſi brzo nebudau na nedoſtatek miſta ztýſkati.“ A w ſkutku powſtal w krátce mor, w celé zemi Pontické hrozně zúřjcj. Gediné město nowá Céſarea bylo na modlitby ſwatého Řehoře té metly Božj uchráněno. Tu poznali pohané, gak mocný Bůh křeſtanů geſt, a tiſjcowé gich dali ſe křtiti. Radoſt ſw. biſkupa byla neſmjrná, an widěl, gak ſjmě wjry Kriſtowy wždy wjc a wjce zrůſtá a owoce přináſſj. I hleděl s potěſſenjm na ſtádečko, a lámal mu uſtawičně chléb žiwota, a bedliwě ge ſtřežil, aby žádné pohromy newzalo, až do ſedmdeſátého roku ſwého. Tu ale cjtil, že hodina odchodu přicházj. I nawſſtjwil geſſtě gednau owečky we wůkolj, napomjnage gich k ſtáloſti u wjře a láſce, a zdwogil ſwá náboženská cwičenj. Brzo na to padl do nemoce. Ale i tu objral ſe geſſtě w duchu s ſwými wěřjcjmi owčičkami. „Kolik tu bude geſſtě pohanů?“ ptal ſe wůkol ſtogjcjch. „Giž gen ſedmnáct!“ „Bohu díky!“ prawil na to ſwatý Řehoř, „když gſem do města za biſkupa přiſſel, bylo zde gen ſedmnáct křeſtanů!“ Nato ſe modlil co nejwrauceněgi, aby Bůh také tyto zaſlepené pohany ſwětlem ſwaté wjry oſwjtiti ráčil. Krátce před ſmrtj, žádal

od přátel, aby geg na obecném hřbitowě pochowali. „Powždy gſem gen co cizinec na zemi žil," řekl, „i nechci ſe toho gména ani po ſmrti wzdáti. Pro mne ſe tedy neſluſſí zwláſſtnj náhrobek mjti. Gméno Řehořowo neſtůgž na žádném mjſtě." Po těch ſlowech uſnul tiſſe w Pánu dne 17. liſtopadu roku 270.

Rozgimánj.

Swatý Řehoř diwotworec žádal ſi na obecném hřbitowě pochowán býti, aniž tomu dowolil, aby mu přátelé po ſmrti nějaký památnjk udělali, dobře wěda, že to gen marnoſt a hrdoſt. Takowau marnoſt, proti které ſe ſwatý Řehoř opjrá, zwláſſtě za naſſich dob w měſtech wjdati geſt, kdež ſe nezřjdka s welkým nákladem náhrobkowé ſtawjwagj a wſſelikým uměnjm ozdobugj. Nehanjm takowau uctu k pozůſtatkům zemřelých, o nichž wjme, že byli přjbytkem Ducha ſwatého, a že gednokráte opět zkřjſſeny budau, ale to neſchwalugi, že ſtawjce památnjky prachu a popeli, na duſſi zemřelých zapomjnáme. Či ti pyſſnj náhrobkowé duſſi proſpěgj? Bude Bůh pro nákladný náhrobek zemřelého miloſrdněgi ſauditi? Umjrnj ſe gimi oheň očiſtcowý? aneb zhladj ſe wſſecka winna zeſnulého z knihy žiwota? Ba nic podobného ſe pro náhrobek neſtane. Gediné mſſe ſwaté, modlitby a almužna gſau ty záwazky, gimiž ſe duſſjm zemřelých pro-

ſpěti může. Zdaliby nebyla Bohu milegſſj a zemřelému užitečněgſſj ſlužba, kdybychom za duſſe tolik dali mſſj ſwatých ſlaužiti, kolik zlatých hrdý náhrobek ſtogj? aneb kdybychom, co gſme na pompu ſwětſſkau wynaložili, obrátili na chudé, a tak duſſjm zemřelých ulehčili? Judas Makkabegſký obětowal náramné množſtwj ſtříbra do chrámu Páně za duſſe těch, kteřj we válce padli, chtě aby za ně bylo modljno, a nikoli aby marné a nádherné památnjky ſe ſtawěly. A nebylo by mrtwým ljp poſlaužjno, kdyby dědicowé a přátelé gegich mjſto nádherných náhrobků, gimiž bezděky myſl pohanſká ſe ukrýwá, gá řku, kdyby přátelé za zemřelé bratry wykonali, co oni ſami obmeſſkali, kdyby učinili za ně ſprawedlnoſt a práwo, kde toho potřeba žádá. Co proſpěge zemřelému ſlza zármutku, giž necitelný kámen pláče, dokawad ſlza w oku utiſſtěného, podſkočeného a oſſizeného bratra a ſeſtry w Kriſtu Pánu ſe leſkne? Co proſpěge náhrobek mrtwému, když na něm pot a krew bližnjho ljpj, gež neboztjk ſwau nejprawedlnoſtj prolil, a dědicowé geho neſetřeli? K čemu kráſné werſſe a ſladká ſlowa, když za mrtwým kletba a nářek žiwého pokolenj o pomſtu do nebes wolá? Pročež kdo z ucty aneb z láſky aneb z powinnoſti zemřelým památnjky wyſtawěti chcete, přede wſſjm k tomu hleďte, abyſte naprawili, co oni zlého snad byli učinili wědomky nebo newědomky; abyſte to dobré, co oni počali a nedowedli, na gegich mjſtě, pokud možno, ukončili; abyſte na duſſe gegich

modlitbami, poſty, almužnau a mſſj ſwatau pamatowali; a konečně abyſte gich a oſudu gegich pamětliwi gſauce ſami ſebe naprawowali. To učinjce oſlawjte ueylépe památku gegich, ano i Bohdá za přjmluwce gich mjti budete těch, za kteréž gſte dobré ſkutky byli wykonali.

„Běda wám, kteřj wzdělámáte hroby proroků“ (Mt. 23, 29.).

„Judas učiniw sbjrku, poſlal dwanácte tiſjc drachem ſtřjbra do Jeruſaléma, oby obětowána byla obět za hřjchy mrtwých. Protož ſwaté a ſpaſitedlné geſt myſſlenj za mrtwé ſe modliti, aby od hřjchů zproſſtěni byli“ (II. Makk. 12, 43, 46.).

„Amen, prawjm tobě, newygdeš odtud, dokudž poſlednjho penjzku nenawrátjš“ (Mat. 5, 26.).

„Slitugte ſe nade mnau, ſlitugte ſe nade mnau, aſpoň wy přátelé mogi, nebo ruka Páně dotkla ſe mne“ (Job. 19, 21.).

„Modlete ſe za ſebe weſpolek, abyſte byli ſpaſeni; mnohok zagiſté může modlitba ſprawedliwého uſtanowiti“ (Jak. 5, 16.).

Modlitba.

Pane Bože a Otče náš! rač nás, proſjme, prawé láſce k bližnjmu naučiti, tak abychom mu

netoliko za žiwa dobré činili, nýbrž i po ſmrti, když už mezi námi nebude, wſſe mu prokazowali, což by mu k ſpaſenj, proſpěſſno a užitečno bylo. I propůgč tedy Boże, Stwořiteli a Wykupiteli, duſſjm ſlužebnjků a ſlužebnic ſwých odpuſſtěnj wſſech hřjchů, aby prominutj treſtů, čehož wždy žádoſtiwi byli, na náboženſké přimlauwánj doſſli. Genž gſi žiw a kraluges na wěky wěků. Amen.

Dnes ſe také ſwětj ſwátek: W Paleſtině ſwatých mučednjků Alfea a Zachea; w Kordubě ſwatých mučednjků Aciskla a Wiktorie, geho ſeſtry; w Aurelianu ſwatého Anyana, biſkupa; w Anglicku ſwatého Hugona, biſkupa; w Turonu ſwatého Řehoře, biſkupa: we Florencii ſwatého Ewgenia, wyznawače, a m. g. ſwatých.

18.

Žiwot ſwatého Romana a pacholjka Barulý, mučednjků.

Swatý Roman narodil ſe w Syrii z rodičů urozených i křeſtanſkých. Odaw ſe na učenj, wyſoce ſe wycwičil w umění wſſelikerém, ale zwláſſtě ſwatým obcowánjm a horliwoſtj pro gméno Božj wynikal. Když cjſař Dioklecian r. 303. cjrkew křeſtanſkau wykořeniti ſi předſewzal, wyznawačům gegich krutě ſtjhage, byl ſwatý Romanus gáhnem w městečku gakémſi bljž Césarege. Mocj ſwého powolánj nawſſtěwowal horliwý gáhen křeſtanſké bratry, kde kterého widěl, a wřele gich napomjnal, aby protiwenſtwj,

gež ukrutná myſl pohanſkého wládaře na ně uwalila, trpěliwě ſnáſſeli. Toho času poſlal geg biſkup Céſaregſký w záležitoſtech důležitých do Antiochie, kdež ſe práwě křeſťané s neywětſſj prudkoſtj pronáſledowali. Wěc ta způſobila Romanowi náramný bol, který geſtě tim ſe rozmnožil, že mnozj z křeſťanů ſtrachem krutých muk, gimiž ſe gim hrozilo, modláin obětowawſſe aneb kadidlo páliwſſe, kleſli. J roznjtil ſe ſwatau horliwoſtj a nedbage nebezpečj, w gaké ſe wydá, weſſel mezi kleſlé a kleſagicj, řka k nim: „W gakau to propaſt pádjte, ſynowé liofſtj? Wždyť uwrhugete duſſe ſwé w záhubu! Pozwedněte pak zraků duſſewnjch k wyſoſti nade weſſkeren ſwět; pomněte Boha, Wykupitele weſſkerého člowěčenſtwa, a newydáwegte prawé učenj, kteréž wám od Boha ſwěřeno bylo, bludu! Měgte modlářſtwj za bezbožné poblauzenj a pomněte ſprawedliwého ſaudu Božjho.“

Tauto důtkliwau řečj ſtalo ſe, že kleſagicj u wjře ſe utwrdili, padlj pak od pádu powſtawſſe s opowrženim na modly a na ſlužbu gich hleděli. To wida Asklepiades, genž ſaudu předſedal, tolik ſe rozmrzel, že ſwatého Romana gjti dal, té gſa naděge, že kleſli-li ginj křeſťané pauze ſtrachem muk, Romanus zagiſté mukami přemožen ſe podá. J kázal, aby geg i hned na ſkřipec natáhli, a bičjky, na gichž konecjch olowěné kuličky byly, nemiloſtiwě mrſkali. Roman neſl bolesti, gichž mu mrſkánj to způſobilo, nepřemoženau trpěliwoſtj; myſl geho byla weſelá,

twář gasná. I přidáno muk; načež celé tělo geho meči křjž na křjž pořezali, a pak železnými drápy dřeli. Asklepiades hněwem gen kypě, sám se stolice swé sběhl a ruku k mučidlům přičinil, až hrůza pomysliti. Ale wsse marno; ruce mučitelů umdlely, meče se otupily, železné drápy zobýbaly, gediné ten, co mučen byl, ten se nepodal, nýbrž láskau ku Kristu plane, řekl zmužile: „Proč ustáwáš, ukrutnjče? Wyznal gsem swými ústy, že Kristus gest prawý král.“ Těmi slowy judj Asklepiades gesstě wjce rozljcen než už byl, odsaudil konečně Romana k hranici. I udělali hranici nedaleko města a zápalnými wěcmi gi napluili. Romanus ranami, gež pro Krista utrpěl, ozdobený, kráčel s myslj weselau k poprawissti. Hranice byla, gak giž řečeno, na bljzku, aby celé město swědkem prawdy i diwu Božjho býti mohlo. K tomu přihlédánj přissli také mnozj Židé, a ti widauce swatého Romana tak ztrýzněného a ku hranici odsauzeného, rauhawě říkali: „Kdo gest Bůh geho?“ Těmto na swůg starý zákon hrdým mužům přiswědčowali i mnozj ginj lidé. Tu ale okázala se Božj moc, a zgewno učiněno wssem, že Bůh, ktery tři mládence, gemu se klanjcj w ohnivé peci neporussené zachowal, také wyznawačů zaslibeného Wykupitele a Spasitele Krista Ježjsse ohně uchowati může. I učinil Bůh, aby zahanbil zaryté Židy, a pohany aby o swé moci přeswědčil, že, když se hranice podnècowala, že se náhle nebesa černými mraky pokryla a prudký ligák se zpu-

ſtiwſſj, ohni zniku nedal. Z toho powſtalo mezi diwáky nemalé kwaſſenj myſlj. Když ſe to wſſe bylo cjſařj doneſlo, přikázal ſudjmu Asklepiadowi, aby giž Bohu ſe neprotiwil, nýbrž puſtil na ſwobodu, koho Bůh ſám ſmrti oſwobodil.

Ale Asklepiades gſa člowěk mſtiwý a náſilný, a Boha nic nedbagjcj, pohrdal rozkazem cjſařowým, a aby ſwé ukrutné myſli za doſt učinil, kázal ſwatému, protože ſe Bohu žiwému rauhati nechtěl, gazyk až na kořen wyřjznauti, toho gſa mjněnj, že tak zmrzačený wyznawač Božj zemřjti muſj. Ale když ſe nic podobného neſtalo, přidal ku trýzněnj i rauhánj a poſměch. Dal totiž oltář poſtawiti a oheň a kadidlo i maſo naň położiti a domlauwal ſwatému, aby obětowal, auſměſſně přidawa, že mu mluwiti powoluge. Tu powzneſl Romanus hlas a mluwil zřetelně a bez obtjže, a zwěſtowal ſlowo Božj wſſem, kdož tu přjtomni byli, a napomjnal gich, aby ſe gedinému Bohu klaněli, který gſa pánem přjrody těm, kteřj w něg wěřj, učiniti může, aby způſobem nadpřirozeným mluwiti mohli. Asklepiades newěda giž, co ſi počjti, dal geg do tuhého wězenj odweſti, a tam geg po mnoha měſjců wſſelikerým způſobem týrage, muče a moře, konečně geg u wězenj powěſiti a zardauſiti kázal. — „Bezbožných ſtřewa gſau ukrutná“ (kn. přjſſl. 12, 10.), „oni gſau weſelj, když zle činj, a pleſagj we wěcech neyhorſſjch“ (tamtéž 2, 14.), a w ohawnoſti magj bezbožnj ty, kteřjž na přjmé ceſtě gſau“ (tamtéž 29, 27.).

S umučenjm ſwatého Romana geſt auzce ſpogeno také umučenj newinného pacholete, Barulas aneb Theodulos řečeného, což tolik znamená co dítě aneb ſlužebnjk Božj. Když totiž ſwatý Roman wyſlýchán byl, řekl k pohanſkému ſaudci, že učenj o gednom Bohu tak hluboce w duſſi lidſké geſt zakotweno, a tak prawé geſt, že i malé děti poſauditi mohau, zdali maudřegi gedinému Bohu ſe klaněti, aneb wjce bohů wzjwati, i radil, aby gedno z pacholet bylo zawoláno a řečená otázka mu předložena. I kázal Asklepiades gednoho z pacholjků, gediného ſynáčka wdowy křeſtanſké tu na bljzku ſtogjcj, zawolati, a Romanowi poſtawiti, aby mu prwé zmjněnau otázku dal. Roman práhna žádoſtj úſty autlého a newinného dítěte zahanbiti newěřjcjch pohanů, řekl gaſným a zwučným hlaſem k Barulowi: „Synáčku můg, co ſe ti zdá býti prawdiwěgſſj a maudřegſſj, klaněti ſe gediné Kriſtu a w Kriſtu i Otci, aneb wzjwati tiſſiceronáſobných bohů?“ Pacholjk uſmjwage ſe, odpowěděl ochotně: „Budiž bytoſt, gjž ſe lidé klaněgj, gakákoliw, gediná muſſ býti. Co gedinému přináležj, geſt gediné. Gelikož to Kriſtus geſt, geſt tedy i prawý Bůh. W rozmanité bohy ani chlapci newěřj.“ Takowé odpowědi wſſickni ſe podiwili; ale zahanbený ſaudce rozwzteklim ſe, wolal na chlapce: „Kdo pak tě naučil takowým ſlowům?“ A chlapec odpowěděl neohroženě: „Moge matka a gi — Bůh. Duch ſwatý naučil gi tomu, čemu mne ona, když geſtě gſem byl na

koljbce, učila, na prſau gegich ſſál gſem s mlékem také wjru w Kriſta Jeſſiſſe."

I rozljtil ſe Asklepiades geſſtě hůře, a powolaw djtěte matku, chtěl, aby za to, že djtě ſwé tak zle a zwrhle, gakž prawil, wychowala, ſwědkem byla negen geho welikých muk i boleſtné ſmrti, nýbrž aby při tom přihljženj ſama tjm wětſſjch boleſtj pocikowala. Sotwa tedy že ubohá wdowa přiſſla, pozwedli katané pacholjka k rozkazu ukrutnjkowu, a bili ho neyprwé rukama do zad, pak ale ſwlekſſe geg, tolik geg metlami mrſkali, že ſe maſo ode koſtj odtrhlo. Wſſickni, kdo tu byli, ani katanů newygjmage, plakali, widauce nemiloſrdně ztrýzněného pacholjka, gedině ſtatečná matka zjrala weſele a radoſtně na ſwé djtě; nebot láſka ku Kriſtu Jeſſiſſi nedala citům přirozeným wznikauti. Mnohá ztráta krwe způſobila pacholjkowi welikau žjzeň, i žádal pjti. Ukrutnjk zapléſal, domnjwage ſe, že newinné djtě, ſotwa prſaum odroſtlé, překonal, ale matka geho zachwěla ſe a pozwednauc hlaſu prawila wážně a boleſtně k žjznjcjmu djtěti: „Gakže, ſynáčku můg, báš ſe ſnad marné bázni přemoci? či nezrodila gſem tě k ſlámě wěčné? Ty žádáš wodu, geſſto tak bljzek gſi pramene žiwota, kterýž bez přeſtánj reče, wſſecky žiwočichy napágj, a duſſi i tělu žiwot wěčný propůgčuge? Pomni nemluwňátek Betlemſkých, kteréž Herodes dal uſmrtiti; pomni bratřj Makkabegſkých, o gegichž ſtatečnoſti gſem ti powjdáwala; pomni láſky a péče, kterauž gſem tě žiwila a wychowáwala, a

ſetriwey. Wrať wěrně tomu žiwot ſwůg, od něhož geg byls obdržel! W twé ruce leží také ſláwa má; wypig kalich utrpenj ku cti Ježiſſe Kriſta!“

Posilněn wřelau řečj matčinau, uſmjwal ſe Barulas, a wſſecky boleſti, gež mu obnowené mrſkánj zpuſobilo, trpěliwě neſl. Wida ſe tedy Asklepiades w ſwém očekáwánj zklamána, rozbněwal ſe nad matkau a nad djtětem gegim tak welice, že Barula hrdla odſaudil. Statečná matka wzala miláčka ſwého a neſla geg ſama gako Bohu poſwěcenau obět na poprawiſſtě, a když pochopowé geg od nj žádali, poljbila geg, řkauc: „Buď zdráwo, milé mé djtě, a pomni, přigdauc do nebeſké říſſe matky ſwé, a budiž gj na miſtě ſyna patronem.“

Když ſe kat chyſtal, aby djtěti hlawu ſtal, zpjwala nábožná matka ſlowa Dawidowa: „Drahá geſt před očima Hoſpodinowýma ſmrť ſwatých geho. O Hoſpodine, on geſt ſlužebnjk twůg, a ſyn děwky twé,“ pak proſtřela ſwůg pláſſť, aby krew a hlawu ſynáčka ſwého chytila, a pak wſſe to wzawſſi, co neydražſſj klenot doma chowala, děkugjc Bohu za ſtatečnoſť, kterauž gj prowůgčil i ſynáčkowi gegjmu.

Rozgjmánj.

Slyſſeli gſte? Swatého pacholjka Barula učila wlaſtnj matka Pána Boha znáti, a on

ssál w sebe giž s mateřským mlékem wjru w Krista Ježisse. Za to ale stál, gakkoli sotwa prsu odrostl, pewně u wjře, a dal rád žiwot za Krista Ježisse, kteréhož s mlékem mateřským w sebe ssál. Za to okamžité utrpenj požjwá blahoslawenstwj wěčného, a w cjrkwi swaté gest giž po wjce než třinácti stech let památka jeho požehnána. Proč wy, křesťanské matky, proč wy neučjte také djtky swé giž tenkráte Pána Boha znáti, než se zmůže w nich hřjch a zlá žádost? Proč dopaussťjte, aby w srdci gegich dřjwe usadil se swět, než Pán Bůh, a aby gim panowala dřjwe zlá nawykloss než bázeň Božj? Proč nestřežjte gich bedliwě, a neodwracugete od gegich zraku a sluchu předměty, gimiž se newinná mysl poskwrňuge, budj žádost, a hřjch gako branami wcházj? Proč odkládáte s náboženstwjm na pozdněgssj léta, když snad hřjch se w srdci gich zakořenil, a nepřjtel lidský stánek si tam učinil? O byste uwážily, že zpomjnka na minulá léta newinnosti, gež gsme pod rukau pečliwých matek tráwili, že mnohého z nás pádu těžkého uchowala, aneb klesli-li gsme giž, nás opět powzneslа a na pewnau půdu prawdy a ctnosti postawila. Marná gest námjtka nasse, že mysl dětská nechápe, což Božjho gest, že sskola a kostel činiti má, co se od nás požaduge. O křesťanské matky, wy gste na omylu! Newolal-li Kristus Pán maličkých k sobě? neprawil-li, že gegich gest králowstwj nebeské? Zkuste to gen a uwidjte, že prostý a newinný rozum djtek mnohem snáze a

mnohem radostněgi základům wjry swaté se učj než čjsti a psáti, zkuste to a wyprawugte newinnému djtěti o Ježjssowi, gak toho pochopiti může, a uwidjte, s gakau radostj a napnutostj wás bude poslauchati. Poklekeyte s njm w určitý čas, a mluwte s njm gednoduchá slowa, a učte ge srozumitelným pro ně modlitbám, a uwidjte, že s njm poroste také bázeň a láska Božj. Nenj to tedy nerozum a prohřessenj se na wlastnj krwi, když matky swé neydražssj klénoty, kterýchž gim Bůh dal, chůwám swěřugi mrzutým a hněwiwým aneb zhýralým a bohaprázdným, kteréž na oči a na ussi djtek takowé wěci wystawugj, gakých by nikdy ani slyssetj, ani widěti neměly, aneb když rozum gegich, sotwa že se otewřel, o Bohu mlčjce, učebnjmi wěcmi překládagj a z nich lautek, s kterýmiž swět a duch swěta pohráwá, dělagj? A myslite, že sskola a kostel nahradj, což wy gste zanedbaly? Owssem zwěstuge kněz we sskolách i na kazatelnici malým i welkým dětem Boha znáti a milowati, a djtky také poznagj a obljbj si ho, zůstalo-li gesstě pro něho w hlawách a w srdcjch gegich gaké mjstečko, ale co naplat, když wy Boha, Stwořitele, Wykupitele a Poswětitele swého slowy i skutky zapjráte? Kněz přikazuge dětem každodennj modlitbu, ale wy se nikdy nemodljte; přikazuge zdrženj se w určité dny pokrmů masitých, ale wy si z toho děláte posměch; káže, že máme pilně choditi na služby Božj, ale wám gest kázanj wěc omrzelá a msse swatá zpozdilost; káže,

že máme obcowati w ſprawedlnoſti před twáří Božj, ale dítě wás nikdy newidj u ſtolu Páně a t. d. Gak medle může dítě prawdy náboženſké ochotně pogjmati, a w krew a w tuk ge obraceti, o gegichž zbytečnoſti a nepotřebnoſti wlaſtnj žiwot wáš každodennjm geſt kázanjm? Gak může ſe dítě dáti zprawowati přikázanjm Božjm, když gſte od dětinſtwj, ano giž s mlékem prſau ſwých w ſrdce geho rozſſiwaly ſwět a marnoſt, a učily ge milowati ſebe a ſlaužiti wſſem chtjčům a žádoſtem geho, geſſto přikázanj Božj ſwěta ſe odřjkati a žádoſti mořiti, a křjž ſwůg trpěliwě noſiti nám welj! Toho wſſeho matky křeſtanſké bedliwě uważte, a brzy ſe přeſwědčjte, že zkažený ſwět ſe nenaprawj, leč že matky děti ſwé po křeſtanſku wychowáwati budau.

„Máš-li ſyny, cwič ge, a shýbey ge z mládi gegich“ (Sir. 7, 25.).

„Mládenec kráčege dle ceſty ſwé, také když ſe ſtará, neuchýlj ſe od nj“ (kn. přjſſl. 22, 6.).

„Nedáwey ſynu ſwému moci w mládi, a nepřehljdey obmyſlů geho. Shýbey ſſigi geho z mládi, a bj boky geho, dokud geſt mladý, aby ſe ſnad nezatwrdil, a newěřil tobě, a mělbys boleſt duſſe. Uč ſyna ſwého a pracug na něm, abys mrzkoſtj geho uražen nebyl“ (Sir. 30, 11—13).

„Neodpjrey od pacholete kázně, nebo budeš-li ge mrſkati metlau, neumře, — a duſſi geho z pekla wyſwobodjš“ (kn. přjſſl. 3, 13—14.).

„A wy oteowé, wychowáweyte ſyny w kázni a w treſtánj Páně“ (Eſez. 6, 4.).

Modlitba.

Bože náš, Pane Jezu Kriſte, kterýž gſi za weſſkeré člowěčenſtwo umřjti ráčil, a wſſecky lidi ſpaſiti chceš, račiž, proſſme, rodiče powinnoſtem naučiti, kteréž od nich wychowáwánj dítek požaduge, a tu miloſt gim uděl, ať rádi za ſpaſenj rozenců ſwých ſe obětugj, gako tys ſe za nás, za wſſecky byl obětował. Otewři gim oči, a ukaž gim, že dítky gegich neučinj blaženy ſwět a ſláwa ſwětſká, leč gediné žiwá wjra w tebe, w pramen wſſeho dobra. Obměkči též dítkám ſrdce, a wůli gegich utwrď, ať ſwaté učenj twé negen ochotně přigjmagj, ale i ſwatoſwatě zachowáwagj, a konečně dey, abychom wſſickni, gakožto prawj ſynowé Otce twého věčného, ſtali ſe ſpoludědici twými králowſtwj nebeſkého. Amen.

Na dneſſek padá též ſwátek: w Řjmě poſwěcenj chrámu ſw. Petra a Pawla; w Antiochii ſwatého Heſichia, mučednjka, kterýž pro wjru welkým kamenem obtěžkán, do wody uwržen byl. Téhož dne ſwatého Orikula a geho towaryſſů, kteřjž w protiwenſtwj Wandalſkém pro katolickau wjru trpěli. W Mohuči ſwatého Maxima, biſkupa; w Turonu uſnutj ſwatého Odona, Klumiacenſkého opata, křeſťanſtau dokonalоſtj na ſlowo wzatého. Umřel roku 942. dne 18. liſtopadu. W Antiochii ſwatého Tomáſſe, mnicha; w Luce w Tuscii přeneſſenj ſwatého Frigdana, biſkupa a wyznawače, a m. g. ſwatých.

19.

Žiwot ſwaté Eliſabety aneb Alžběty.

Seč láſka geſt k ukřižowanému Kriſtu w ſrdci, kteréž ſe mu zcela oddalo, pozná̃š, milý čtenáři, na ſwaté Eliſabetě, aneb gak my řjkáwáme na ſwaté Alžbětě, giž ſi Bůh za nádobu ſwých miloſtj wywolil, a za zrcadlo wſſem pannám, ženám a wdowám poſtawil.

Swatá Alžběta aneb Eliška byla dcera Ondřege II., krále uherſkého a Kedruty, manželky geho, dcery wýwody korutánſkého z rodu hrabat Andechs. Narodila ſe w Břetiſlawi roku 1207. Giž w autlém wěku ukazowali ſe na nj známky budaucj ſwatoſti. Náboženſtwj budilo giž tenkráte gegj pozornoſt; a ſotwa že mluwiti počala, wznáſſelo ſe ſladké gméno Jeżiſ̃ takměř neuſtále gj na rtech. Modlenj půſobilo gj zwláſſtnj rozkoš. W třetjm roce wěku ſwého gewila giž k chudým onu autrpnau láſku, kterauž ſe, pokud żiwa byla, wyznamenáwala, giž tenkráte býwalo gj neyſladſſj radoſti, ſlzy s očj chudých ſetjrati, a gegich mjrniti bjdu.

Kdyż byla Alžběta čtyry roky ſtára, żádal lankrabě duryňſký, Hetman, ſkrze ſlawné poſły krále Ondřege o ruku Alžbětinu pro neyſtarſſjho ſyna ſwého Ludwjka, genż tenkráte gedenáct let ſtár byl. Král i králowna ſwolili k żádoſtem lankraběte, načež poſlowé Alžbětu wzawſſe do Duyňku na wychowanau odwezli. U dwora

wýborného lankraběte Heřmana doſtalo ſe Elišce tak wýborného wychowánj, že by ani doma u wlaſtnjch rodičů lepſſího nebyla doſtala. Hlawnj podnět k ctnoſti byl Alžbětě netuſſený zármutek, kterýmž gi Bůh hned w mladém wěku nawſſtjwil, a tudy myſl gegj ode ſwěta a od ſlávy ſwětſké na wždy obwrátil. Dwě léta totiž po gegim odchodu z Uher zemřela gegj matka, králowna Kedruta, uſmrcena bywſſi od poddanýchſwých. Tato ſmutná zpráwa o ſmrti Kedruty brzy doſſla až k uſſim Alžběty, a bogem, gakýž na ni učinila, zawdal ten neymoenějſſí podnět k přiſnoſti mrawů, k opowrhowánj ſwětem a k hluboké zbožnoſti, gakáž ſe giž záhy w každém gegim gednánj gewila.

Podlé ſwědectwj panen, kteréž s Alžbětau roſtly a wychowáwány byly, ſměřowaly wſſecky gegj myſſlénky a wſſecky žádoſti gegího ſrdce na Boha a na ſpaſenj duſſe; Bohu ſlaužiti a ziſkati králowſtwj nebeſké, bylo gegim neywětſſim a neyprwnějſſim ſnaženim. Kdykoli ſe dalo, chodjwala do zámecké kaple, a tam uwrhnuwſſi ſe na kolena, ſepiala ruce, a očj pozdwihſſi k nebeſům, gala ſe rozgjmati a modliti s uſebranoſti ducha, na gegj wěk neobyčegnau. Hragic se ſwými ſpolečnicemi, hleděla hru wždy tak uſpořádati, aby ſe doſtaly ku kapli, a byla-li kaple zawřena, uljbala aſpoň zámek, dwéře a zdi z lásky k Bohu tam w ſwatoſti ſkrytému. I při hře přewládala w nj wždy myſſlénka na Boha. Hrála-li kdy o penjze a wyhrála-li, rozdala wýhru

chudým djwkám, ukládagjc obdarowaným za powinnost, vomodliti se několikráte modlitbu Páně a pozdrawenj angelské. A ona sama, i při hře, kdykoli gen mohla, a pozorowána nebyla, wykonáwala něgaké modlitbičky. Měla-li kdy we hře zaljbenj, náhle hrát přestala z lásky k Bohu. Někdy také musela s swými towaryškami tancowati. Ale tu zatancowawssi gednau do kola, zůstáwala státi, řjkagjc: „Tak swětu postačj geden tanec, druhých se ku cti Páně odřeknu." Často také wodjwala swé přjtelkyně na hřbitow, řjkagjc k nim: „Pamatugte se, že i my w prach se obrátjme." A když přissly ku kostnici, řjkáwala: „Pohleďte na tyto kosti zemřelých. Lidé, kterýmž kdysi přináležely, byli na žiwě gako my, a nynj gsau mrtwi, gakož i my někdy budeme, protož slussj milowati Boha. Padněme tedy na kolena, a rcete se mnau: O Pane pro twau ukrutnau smrt, a pro twau milau matku Marii, wyswoboď tyto bjdné dusse z muk gegich! Pane, pro twých swatých pět ran, spaseny nás učiň!" Gegj malé přjtelkyně řjkaly zároweň s nj modlitbu tuto, a cjtjce záhy gegj dussewnj přewahu, gakauž nad nimi měla, wyprawowaly, že Ježjssek častěgi k nj přicházjwá, že gj přjwětiwě pozdrawuge a s nj hráwá. Než Alžběta gim přjsně zapowjdala, aby tyto a podobné wěci nemluwily.

Čas po wyraženj wybýwagjcj wynakládala na to, aby se co neywjce možná, modliteb na zpaměť naučila. Mimo to si uložila, že každodenně gistý počet modlitbiček odřjká; a když

něčím zaneprázdněna gsauc, tuto samowolnau úlohu we dne wykonati nemohla, zagisté gi neopominula prwé, než se na odpočinutj odebrala. Byla-li wšak od komorných nucena, aby ulehla, modlila se ležjc, anto se každý domnjwal, že giž dáwno spj. Stydliwosť a skromnosť byly gj ctnosti na neywýš obljbené; k uchowánj gich bez poskwrny wywolila si swatého Jana miláčka Páně za patrona a ochrance. K swatému tomu tak welkau měla pobožnosť, že kdo gi koli we gménu geho zač prosil, nikdy oslyšán nebyl. Gak welice skromnosť a pokoru milowala, z toho dá se sauditi, že kdykoli chtěla si wygjti, pokaždé závogem tak hustě se přikryla, že twář gegj skoro ani widěti nebylo. Na šperk a na oděw nekladla nikdy žádnau wábu. Když w neděli aneb o swátecjch do kostela sla, odložila powždy welkau čásť swých šperků, wolje Pána Boha ctjti raděgi pokorau ducha, nežli ozdobau těla. Láska, kteráž nezná žádnych mezj, a kteráž pozděgi takměř w gedno s nj srostla, rozněcowala giž tenkráte gegj srdce. Wšecky penjze, kteréž od rodičůw Ludwjkowých obdržela, aneb si na nich wyžádala, bywaly rozdány mezi chudé. Chudým také donášelwala wšecky zbytky od gjdel a pokrmů, kteréž od stolu pozůstaly.

Když Alžběta dewátého léta dosáhla, umřel starý lankrabě Heřman. Mladý Ludwjk, mage sotwa 16 let, byl co syn neystarssj, dědicem po otci. Smrť Heřmanowa byla nesstěstjm pro Alžbětu. Wýborný tento knjže milowal Alžbětu

pro gegj zbožnoſt welice, a gako s wlaſtnj dcerau s nj nakládal, a pokud byl na žiwě, neopowážil ſe nikdo w pobožnoſti gj překážeti Po ſmrti wſſak geho bylo to ginak. Ludwjk, gegj ſnaubenec a pán, ſtal ſe teď ſice neywyššjm panownjkem we ſwé zemi, a wſſak pro mladý wěk záwiſel geſtě od ſwé matky, od kněžny Žofie. Tato panj nerada widěla welkau pobožnoſt Alžbětinu, o často gj ſwau neſpokogenoſt nad tjm na gewo dáwala. Příkladem Žofie powzbuzena, wygižděla ſi obzwláſſtě dcera gegj, mladá kněžna Anéžka, na Alžbětu, ſprostě a njzké mrawy gj wytýkagjc. Říkáwalak gj bez obalu, žeby ſe lépe hodila za komornau aneb za ſlužku. S oſtatnj družky Eliſčiny, widauce, že čjm dál, tjm menſſjho podjlu běře w gegich hrách a w ſwětáckých radoſtech, opětowaly řeči Anežčiny, a wořegně ſi z nj poſměch dělaly. Konečně i úřednjci dworſſtj neoſtýchali ſe Alžbětu wořegným poſměchem a rozličnými urážkami pro následowati a gj že nenalézá ſe do nj ničehož, čjm by ſe králowſká důſtognoſt gewila, wytýkati.

Gedenkráte, bylo to na nebewzetj Panny Marie, řekla lankraběnka Žofie k Anéžce a k Alžbětě: „Sſtupme do města Jſenaku a pogďme do koſtela Rodičky Božj na kázanj a na mſſi ſwatau. Oblečte ſe w ſwá neykrášněgſſj raucha, a wezměte také ſwé zlaté koruny na hlawu.“ Anéžka a Alžběta wyſtrogili ſe po wůli kněžny Zofie, a sſtauply s nj do města. Wkročiwſſe do chrámu, klekly na klekátko, kteréž poſtaweno

bylo před welkým křjžem. Alžběta uzřewſſi obraz umſtragjcjho Spaſitele, ſegmula ſwau korunu a położiwſſi gi wedle ſebe, uwrhla ſe na zemi, nemagjc mimo ſwé wlaſy žádné giné ozdoby na hlawě. Uzřewſſi gi kněžna Žoſie w takowém położenj, obořila ſe na ni, řkauc: „Co pak to má býti Alžbèto? Co pak počjnáš zaſe nowého? Chceš-li, aby ſi celý ſwět z tebe poſměch dělal? K čemu ge to klečeti na kolenau, a rozložiti ſe zde gako ſedlák a t. d.“ Alžběta powſtawſſi, odpowěděla pokorně: „Milá panj, neměgteż mi to za zlé! Hle! zde widjm před ſebau ſwého Boha a krále tichého a miloſrdného Jeżjſſe, a korunowaného oſtrým rnjm, a gá bjdný twor bych mohla před njm ſtáti, ozdobena perlami, zlatem a drahým kamenjm? Zdaliż by to nebylo, gako bych ſi chtěla z geho trnowé koruny poſměch dělati?“ A tu ſe dala do hořkého pláče, neboť gegj autlé ſrdce bylo giż rauěno láſkau ku Pánu Jeżjſſi. Pak padla opět na klekátko, a modlila ſe dále s takowau wraucnoſtj, że cjp pláſſtě, gjmż twář ſwau zakryla, weſkrz ſlzami ſmáčen byl.

Sotwa że ſe kněžna Žoſie do hradu wrátila, dala ſe do Alžběty a trpké wýčjtky gi za gegj chowánj dělala, ano i oſtatnj ſlużebnictwo dělalo ſi z nj poſměch. Alžbětina nábożnoſt, k ſproſtému lidu přjwětiwoſt a k chudým láſka a pokora neljčená byly u dwora wſſem co trn w oku. Na neywýš pronáſledowala ubohau djwku princezna Alžběta a matka gegj Žoſie,

kteréž gi uſtawičně tyraly wſſj ſilau, aby ſe do nějakého kláſſtera dala nutily, ano i také mladého lankraběte Ludwjka přemlauwaly, aby gi na zpátek do Uher poſlal. Přátelé knjžete a manowé geho, a dworané téměř wſſickni ſaublaſili s kněžnau Žoſij a s dcerau gegj Anéžkau.

Alžběta gſauc tak bez přátel, bez útěchy lidſké, ze ſwé wlaſti takměř wyhoſtěna, otcowſké ochrany wzdálena, a bez obrany ſwéwolnoſti a zpupnoſti nepřátel ſwých wyſtawena, cjtila welice hořkoſt poſtawenj ſwého, ale nic méně neſla z láſky ku Kriſtu wſſecken poſměch i wſſi nenáwiſt dworanů, a čim byla opuſſtěnějſſj, tim častěgi utjkala ſe k Bohu ſwému, a ſwěřowala mu w tichoſti ſwau žaloſt a ſwé utrpenj, i otewjrala mu celé ſrdce ſwé.

Bůh ſprawedliwý wyſlyſſel modlitby a wzdychánj dcery ſwé Alžběty a odměnil gegj oddanoſt a trpěliwoſt. Na celém dworu byl gediný Ludwjk, kterýž ſe neda proti Alžbětě naweſti, ale gj proti očekáwánj wſſeho dwora wěren zůſtal. Nedbaltě na úſtěpačné řeči a napomjnánj ſwé matky, ani na radu oſſemetnych přátel, ani na hlas náružiwoſtj a wáſſnj. Ano ze zaljbenjm patřil na ſwrchowanau ſtromnoſt budaucj choti ſwé, a na gegj ſproſtotu w oděwu, na gegj náboznoſt a dobrotu, a myſljwal ſám u ſebe, zeby ſe za ſſtaſtného pokládal, kdyby ſe těmto ctnoſtem od nj přiučil. Geho láſka k zaſnaubené ſi Alžbětě wzrůſtala ode dne ke dni; a čim wjce ho zlomyſlnj lidé proti nj popauzeli, tim

wjce rozplameňowala ſe, a čjm wjce ſwět gi pro zbožnoſt a pro ctnoſti pronáſledowal, tjm wjce on gi milowal a zaſtáwal. Kdykoli ſe mu naſkytla přjležitoſt, chodjwal k nj a těſſil gi w zármutku gegjm, a ſnažil ſe ſrdečnými ſlowy rány zaceliti, kteréž gegjmu ſrdci od giných byly způſobeny. Z toho radowala ſe Alžběta welice, a ſlowa Ludwjkowa byla gako balzám na bolawau duſſi gegi.

Konečně doſáhl Ludwjk dwacátého roku. I chtěl co křeſťan a co knjže doſtáti k ſlowu wému, a protož ſe weřegně prohláſil, že zaſnaubenau ſobě Alžbětu wogme za manželku, a tjm učinil konec wſſemu dalſſjmu týránj a pronáſledowánj. Roku 1220. konaly ſe oddawky s welikau ſlawnoſtj na zámku Wartburku. Ludwjk byl tenkráte dwadcet let, Alžběta třinácť. Tito manželé byli newinni wjce ſrdcem než wěkem, a ſpogeni wjce duchem než tělem, milowali ſe w Bohu láſkau newýſlownau, a proto zdálo ſe, gakoby ſwatj angelowé uſtawičně s nimi obcowali.

Ludwjk, gehož Bůh ſwé náboženſké ſlužebnici za manžela uſtanowil, a gegž ona ſrdečnau láſkau milowala, byl zagiſté gj i gegj láſky hoden. Byl pán ſličný; ljce geho ſkwělý ſe barwau newinnoſti, twář geho byla gaſná a weſelá, chůze přjmá a welebná. Zpanilegſſj wſſak byla geho duſſe, a nebylo toho času w celém Německu knjžete, kterýž by ſe gemu zbožnoſtj byl wyrownal.

Slýchal denně mssi swatau, ke wssem, kteřjž k němu přicházeli, byl wljdný a laskawý, nesslechetnjci ale se ho báli. On byl newinnosti ochrance, radau maudrý, w slowě wěrný a w skutcjch na neywýš sprawedliwý. K služebnjkům, zachowáwali-li přikázanj Božj, byl mjrný a dobrotiwý, ustupowali-li od nich, byl přjsný, a kdož se u geho přjtomnosti opowážil neslussné wěci mluwiti, musil po něgaký čas potupnau známku gakaus na krku nositi. Neyraděgi obcowal s mnichy bljzkého klásstera Reinhardsbrunu, od předku geho založeného. Přigda tam nawsstjwil napřed nemocné a pautnjky, pro něž býwaly tenkráte w každém klássteře zwlásstnj komnaty, těssil ge lahodnými slowy, dal gim pokaždé hognau almužnu, ano nezřjdka i některý kus stkwostného oděwu swého za almužnu gim tam nechal. Nawrátiw se do zámku, snažil se, přjkladem zbožných mnichů se řjdě, w něčem se zapřjti aneb ugmu něgakau si učiniti. Weden duchem kagjcnosti negjdáwal pokrmů solených a kořeněných; pjwa, gehož užjwánj tehdáž u knjžat německých welmi obyčegno bylo, nepil nikdy, a wjna toliko w nemoci užjwal. Heslo geho bylo: „Nábožnost, čistota, sprawedlnost!“ Lid milowal geg, zprawowal se geho přjkladem, byl poslussný a pokogný. Po celé zemi Duryňské panowala swornost, pokog a bezpečnost.

Sladssj a pěkněgssj odměny nemohl Ludwjk za swé ctnosti dosáhnauti, než byla láska swaté Alžběty. Tato láska poswěcena swatým nábo-

ženstwjm, byla to gediné, co Alžbětu gesstě pautalo k této zemi. Ostatně byla tato kněžna nadána wssemi wlastnostmi, kteréž mladé srdce pautati mohau, ozdobena gsauc netoliko zbožnosti a pokorau, nýbrž i wssemi wnadami tělesnými. I w gegim zewnětgsstu gewila se srdečnost, láska a dobrota. Wssak nebyla to pauze tělesná sličnost, kteráž srdce mladých dwau manželů pogila, bylat to mnohem wjce gegich společná wjra a wěrné plnění wssech powinnostj, kterýmž wjra ta učj.

Ačkoli Alžběta gesstě welmi mladá byla, a ač milowala manžela swého wraucně, předce nikdy nezapomjnala, že on gest gegj hlawa, a že následowně mu poddána býti mussj, gako cjrkew Kristu Pánu. Mimo wraucj lásku měla k němu také welikau uctiwost a wážnost, poslauchala ho we wssem ochotně a ráda, a auzkostliwě měla o to péči, aby geg ani dost malým slowem neurazila, a k netrpěliwosti nepowzbudila. Za to gj nechal Ludwjk auplné wolnosti w pobožnostech gegich a nebránil gj dle zaljbenj dobré skutky konati. Oba nazývali se gako w letech dětských „bratr a sestra," a Alžbětě bylo po každé smutno, odegel-li Ludwjk kdy z domowa. Mohlo-li to býti, prowázjwala geg, a ani mráz a sněh, ani horko a bauře neudržely gi pak doma. Nemohla-li s njm gjti, oblekla se w oděw, gakýž wdowy nosjwaly, zakryla hlawu, a trwala na modlitbách, dokawadž manžel nepřissel. Ussyssela-li, že přicházj, oděla

se w raucho knjžecj, a ssla mu radostně wstřjc; a to činila gediné z pauhé křesťanské lásky, aby manželu odňala wsselikau přjčinu k nespokogenosti, ano snad i k hřjchu, kdyby se mu na nj něco neljbilo. U stolu sedáwala wždy manželowi po boku, a to aby swau přjtomnostj neslussné řeči mladých rytjřů zamezila. A skutečně musil pohled na ctnosti těchto dwau mladých manželů i toho neyrozpustilegssjho swětáka uctiwostj naplniti. Tak gsauce sgednoceni we swaté swornosti, pokorni a čisti před Bohem, laskawi a dobrotiwi k lidem, milugjce se obapolně, a wssak láskau, kteráž ge powznássela k Bohu, poskytowali nebi i zemi to neyrozkossněgssj přihledánj, gjmž každý se wzdělati mohl.

Alžběta powažowala to za welikau milost, že gj Bůh dal za manžela muže, gehož tak wraucně milowala, zároweň wssak také uznáwala, že za tuto milost tjm wětssj wěrnostj, a tjm wraucněgssj wděčnostj swému nebeskému dárci zawázána gest. Gegj autlé swědomj nebylo sice těžkými hřjchy poskwrněno, proto wssak předce nikdy z paměti nepustila slowa pjsma swatého, že gsme před Bohem, bytbychom i wssecko byli wykonali, předce gen služebnjci neužitečnj, a že máme-li si nebe zaslaužiti, mnohem wjce přičiňowati se musjme. K tomu konci krotila tělo swé, a mrtwila ge způsobem wsselikým, zwlásstě bděnjm, nebot wstáwala času nočnjho a pokleknuwssi, modljwala se nezřjdka až do rána. Když se manžel gegj w noci probudil, a aby

už na odpočinek ssla, gi napomjnal, uchopila gehо ruku a zljbala gi a slzami zmáčela, a modliti se nepřestáwala, dokudž umdlená u postele neusnula. Dále nosila pod stkwostným ssatem na nahém těle žjněné raucho; dáwala se každého pátku po celý rok, a w čas postnj každého dne, na památku umučenj Kristowa mrskati, pak se opět ke dworu odebrala s twářj weselau a přjwětiwau. Času postnjho zdržowala se pokrmu wjce, než bylo přikázáno, modlila se pilněgi a sstědřegssj almužny dáwala. W týden passjgowý ponořila se wždy w rozgjmánj o utrpenj i smrti Spasitele swého. Na zelený čtwrtek odložila knjžecj swůg oděw a oblékla se w chudý ssat žebrácký, a w střewjcjch, gakýchž tenkráte žebráci nosjwali, do chrámu Páně chodila. Tobo dne mýwala také dwanácti chudým nohy. Noc ze zeleného čtwrtka na welký pátek probděla po wždy w modlitbě, a když nastáwal den, kteréhož Kristus Ježjš na křjži swůg žiwot pro spasenj swěta dokonal, řjkáwala k swým dwořankám: „Dnes gest den obecného pokořenj, dnes ať mi žádná z wás nižádné ucty neprokazuge.“ W oděwu žebráckém stáwala toho dne mezi ostatnjm lidem, od kteréhož, negsauc poznána, mnohého nepohodlj ljbiti si dala. Na radu swého zpowědnjka, gemuž swau auzkost swěřila, požjwala gen takowých pokrmů, o nichž s gistotau wěděla, že přicházegj ze statků manželowých, a nikoli z danj lidu poddaného, ano raději wstala od stolu hladowa a žjznjwa, než by od toho cos byla oku-

ſila, čehož poddanj, gak řjkáwala, potom dobýwati muſili. Lankrabě gj w tom nebránil, neboť gednala welmi opatrně, kyla wždy myſli weſelé a twáři gaſné, tak že žádný nic nepozorowal, ano nezpěčowala ſe we weſeloſtech a ſchůzkách ſwětſkých podjlu bráti, gimž ſe pro ſwůg ſtaw tak ſnadno wyhnauti nemohla. Gak welice nenáwiděla zaſmuſſilé twáři pobožnůſtkářů, widěti geſt, že o takowých lidech, kteřjž při ſwých pobožnoſtech ſmutni a zaſſmulj wypadali, řjkala: „Tit ſe twářegj, gakoby chtěli Pána Boha ſtraſſiti, kěž by mu obět ſwau raděgi s twáři weſelau a s ſrdcem ochotným přinášſeli!“

Co Alžběta tělo ſwé mořila a hubila, přewlýwalo naproti tomu ſrdce gegj láſkau a ſlitowánjm k bližnjmu. J nebylo nuzného aneb nemocného, který by nebyl od nj podpory a pomoci obdržel. Cokoli uhoſpodařila, přiſſlo mezi chudé, a ačkoli ſſtědrá ruka Ludwjkowa hogně gj pro chudé udělowalo, předce ſe nezřjdka přihodilo, že w krátkém čaſe wſſecko rozdala, a že gj nezbýwalo nic giného, než pozbawiti ſe i wlaſtnjho oděwu, aby gen chudým pomoženo býti mohlo. Gednau byla na ceſtě do měſta giž wſſecky penjze, gež měla, rozdala, an tu zočila geſſtě gednoho žebráka, kterýž gj s plačtiwým hlaſem za almužnu proſil. Ona wſſak giž peněz nemagjc, a ubohého zarmautiti nechtjc, wzala rukawičku ſikwoſtně wyſſjwanau a drahými kameny ozdobenau a dala gi žebrákowi. Wida to giſtý mladý rytjř, poſpjchal za žebrákem,

a kaupil od něho tu rukawičku a zastrčil si gi za přilbu, a nosil gi co rukogemstwj Božské ochrany. A w skutku také na smrtedlné posteli wyznal, že zdrawj swé i swau slávu a swé wjtězstwj gediné tomu připisuge, že při sobě na památku nosil rukawičku od swaté Alžběty.

Swatá tato matka chudých neměla na tom dost, že nuzným penjze a oděw a pokrmy udělowala, nýbrž zacházela s nimi také welmi laskawě, těssila ge srdečně, poptáwala se starostliwě po gegich stawu a byli-li nemocnj, nawsstěwowala ge w přjbytcjch gegich, a w tom si nedala brániti ani wzdálenosti mjsta, ani nepohodlnau cestau, ani bauřliwým počassim, dobře wědauc, že nic nenj s to, lásku a útrpnost w srdci křesťanském tak sessliti, gako úplné seznánj lidských strastj. Do přjbytků těch wstupowala powždy s gakausi pobožnosti, a s přátelskau důwěrnosti, a rozdáwala wlastnjma rukama rozličné wěci, o nichž se domnjwala, že ge bjdnj ti obywatelé potřebowati budau, a nessitjc se nečistoty a nemilého puchu, přisedala k nemocným a těssjwala ge přjwětiwými a srdečnými slowy. Zwlásstnj útrpnost mjwala se ženami ku porodu se chystagjcjmi. Kdykoli se to státi mohlo, obebrala se k gich bjdnému loži, slaužic gim; noworozeňátko brávala do náručj s láskau mateřskau, obmywala ge rauchem, kteréž sama byla připrawila, a na křtu swatém ge držjwala. Umřel-li kdo z gegich chudých, přicházjwala, a bděla u geho mrtwoly; negednau

obwinula ſama tělo zemřelého w proſtěradla wzatá z wlaſtnjho lože; též bywala přjtomna obřadům pohřebnjm, a nezřjdka bylo wjdati wzneſſenau tuto kněžnu, anaž s pokorau a pobožnoſtj za rakwj některého z neypoſledněgſſjch ſwých poddaných kráčela.

Doma předla wlnu a dělala oděw pro chudé. Přečaſto dala ſi pokrmy co neyſproſtěgſſj připrawiti, aby ſe přeſwědčila, gak chudj gjdagi, a požjwala gich s welkau chutj. Chudým donáſſela pod pláſſtěm pokrmy, a nedala ſi w tom nezchůznau ceſtau brániti. Až po dnes ukazugj bljž hradu Wartburka pěſſinu welmi nebezpečnau, po kteréž chudým potrawu donáſſela. Gednoho času nesla, gedinau ſlužkau prowázena, tauto ceſtau w koſſi chléb, maſo, wegce a giné wařiwo, wſſe pláſſtěm magje přiſtřeno. Mimo nadánj potkal gi tu lankrabě a wece: „Okaž pak, co tu neſeš?“ a w tom pláſſt z koſſjku odkryl, a hle, tu ſpatřil miſto potrawy neykráſněgſſj bjlé a čerwené růže, ačkoli čas kwetaucjch růžj giž dáwno byl uplynul. Při tom ſe mu také zdálo, gakoby gaſný křjž nad hlawau gegj ſe wznáſſel. Což on wida, propuſtil gi a odeſſel celý zamyſſlený domů. Pozděgi dal na miſtě, kde ſe diw tento ſtal, kráſný křjž poſtawiti.

Mezi wſſemi neſſkaſtnými neywětſſj mjwala autrpnoſt s malomocnými, gichž tenkráte téměř po wſſech zemjch welmi zhuſta bywalo. Alžběta neſſtjtila ſe té hrůzyplné nemoci ani při neymenſſjm, aniž ſe nakaženj bála, nýbrž ſedáwala

u bjonjku těchto, těſſjwala ge a k trpěliwoſti a k dúwěře w Boha napomjnala, a také nikdy neodeſſla, aby gim nebyla ſſtědré almužny udělila. „Muſjte,“ řjkáwala gim, „muſjte ochotně toto mučednictwj ſnáſſeti, a bez zármutku, a bez reptánj. Wjmk giſtotně, že přigmete-li trpěliwě toto peklo, kteréž wám Bůh giž na tomto ſwětě ſeſýlá, že ſe onoho pekla na wěčnoſti uchowáte. Wiztež tedy, že, ſnáſſegjce toto trápenj trpěliwě, nemalé záſluhy u Pána Boha ſi zjſkáte.

Neyhnuſnějgi tauto hrůzyplnau nemocj zohawenj byli od nj newwjce a neybedliwějgi oſſetřowáni, ona ge myla, klekala ſi wedlé nich a ljbala pokorně ohyzdné rány gegich. Gedenkráte odeſſel manžel gegj na několik dnj na ſwůg zámek do Naumburka. Alžběta chtjc ten čas zaſwětiti ſlužbě bližnjho, powolala wſſecky malomocné do hradu, a ačkoli tchýně gegj kněžna Žofie zřegmě na to reptala, dokonale ge opatřila. Mezi malomocnými byl také gakýs Eliáš, genž tak děſně wypadal, že ſe ho nikdo ugjti nechtěl. Alžběta widauc gea tak opuſſtěného, ſmilowala ſe nad njm, a umyla ho, a namazala rány geho maſtj, a położila geg do poſtele manželſké. Přihodilo ſe wſſak, že ſe knjže mimonadánj nawrátil domů. Gebo matka běžela mu hned wſtřjc a wolala zdaleka: „Pogď ſe mnau, milý ſynu, a ukáži ti podiwné wěci, gakéž činj twá Alžběta,“ a pogawſſi geg za ruku wedla do pokoge k poſteli, řkauc: „Podjwey ſe gen, manželka twá klade malomocné do lože ſwého,

aniž ſi to dá zabrániti.“ Ludwík poněkuo tau řečj rozdrážděn, ſſel a ſundal pokrývku. W tom okamženj ale otewřel Bůh wnitřnj oko geho, tak že mjſto malomocného uzřel ukřižowaného Spaſitele. Zděſil ſe nad tim i se ſwau matkau, a proléwage hořké ſlzy, nemohl ani ſlowa promluwiti, a když ſe zaſe zpamatowal, řekl k choti ſwé: „Alžběto, má milá ſeſtro, přigjmey častěgi takowé hoſti do lože mého, gá ti za to wždy wděčným budu, nedey ſi nikým w miloſrdných ſkutcjch překážeti.“

Neſmjrnau tuto láſku, giž Alžběta k nemocným a chudým při každé přjležitoſti ua gewo dáwala, odměnil Hoſpodin obzláſſtnjm způſobem, propůgčil gj totiž miloſt, že ſi chudobu obljbila, a že ačkoli obklječená ſláwau knjžecj, nicméně s chudým Ježjſſem, w chudobě obcowala. O blaženoſti chudoby rozmlauwáwala také častěgi s chotěm ſwým i se ſwými dwořankami, a na důkaz, že giž nemá pro ſláwu ſwěta žádného ſmyſlu, obkládala kolikráte ſtkwoſtné raucho knjžecj a odjwala ſe ſiwým pláſſtěm, gakýž tenkráte neychudſſj lidé noſjwali, a zakrývala twář chatrnau rauſſkau, a tak nuzně přiſtrogena chodila mezi dwořankami a ſlužebnicemi ſwými, řikagje, gako by tuſſila, co gi gednau potká: „Tak budu choditi, až z láſky k Bohu ſwému w bjdě a w nauzi poſtawena budu.“

Toho čaſu přiſſli bratřj z řádu ſwatého Frantiſſka do Němec. A ti uſlyſſawſſe o nábožné kněžně Alžbětě, nawſtjwili gi. Od nich

dostala swatá Alžběta zprámu o swatém Frantiſſku Serafinſkém, a že swatý ten otec také zwláſſtnj řád ustanowil, we kterémž i swětſſtj lidé, chtěgj-li se káti, podjl mjti mohau. Gak mile swatá kněžna tyto wěci uslyſſela, žádala s dowolenjm swého manžela, aby w řád ten přigata byla. Nábožnj bratřj radowali se srdečně, že tak swatá panj w řád gegich wstaupila, a hned swatého otce o wſſem zprawili. Swatý Frantiſſek ſdjlege radoſt bratřj swých, poslal bohabohné Alžbětě na důkaz swé úcty ſtarý swůg pláſſt, a při tom i pſal, gak welice se z miloſtj, kterýchž gj Bůh udělili ráčil, těſſi. Pláſſt tento měla Alžběta gako drahý odkaz ustawičně u sebe, a teprw při smrti se od něho odlaučila.

Když byla Alžběta asi osmnáct let, ztratila swého zpowědnjka. Manžel, nechtě choti swé bez zpowědnjka nechati, obrátil se s pſanjm na papeže, a prosil o dokonalého nějakého wůdce pro swau manželku. Papež odpowěděl, že náboženějſſjho a učeněgſſjho kněze nezná, než gest mistr Konrád z Marburka. A skutečně byl mistr Konrád tehdáž u welké wážnosti, gak u kněžſtwa, tak i u ostatnjch wěřjcjch. S hlubokau učenosti spogowal mrawy neauhonné, byl muž prostý, ale i přjſný, o němž se prawj, že ostatnj kněze wſſecky učenosti, wýmluwnosti i žiwota dodokonalosti daleko přewyſſowal. Alžběta radowala se z takowého zpowědnjka nad mjru, a ráda se podrobila geho nařjzenj a poslauchala

ſtraufſeně řeči geho. Ale i lankrabě Ludwjk byl tomu powděčen, že tak dokonalý kněz do domu přiſſel, a protož i rád s njm obcowal, a rád o wěcech náboženſkých rozmlauwal. I zaſtáwal Konrad powinnoſt ſwau ſwědomitě; newidělť w oſobě Alžběty kněžnu, než toliko pauhau křeſtanku, a protož neulewowal gj nikterak gho, kteréž ſamochtjc na ſebe wložila, nýbrž zacházel s nj přjſně, ano někdy až přjkře. Než Alžběta podrobila wůli ſwau wůli zpowědnjka ſwého dokonale, a protož nikdy mu neodmlauwala, nikdy ſe nařjzenj geho, byť i ſebe obtjžněgſſj bylo, nezprotiwila. Za tak ochotnau poſluſſnoſt, a za tak upřjmné umrtwenj wlaſtnj wůle a wſſech chtjčů udělowal Bůh wěrné ſlužebnici ſwé wždy nowých a nowých darů a miloſtj. Tak k. p. čteme, že otec gegj, král Ondřeg, čtyry wzneſſené pány ze ſwého králowſtwj do Wartburka poſlal, aby ſe přeſwědčili, gak ſe Alžbětě wede, a aby gi i manželа gegjho ke dworu králowſkému do Uher pozwali. Ludwjk wčaſtowal wyſlance ſtkwoſtně a bohatě, byl wſſak w ſtaroſti o ſwau manželku, an neměla knjžecjch ſſatů, we kterýchž by ſe ſluſſně wyſlancům ukázala, neboť i ſwatebnj ſſat ſwůg byla rozſtřjhala a nuzným rozdala. I mluwil s Alžbětau o tom s gakauſi rozpačitoſtj, řka: „Milá ſeſtro, gſau zde lidé ode dwora otce twého, kterak pak ſe před nimi ukážeš? Ty ſe ſtaráš gen o chudé a ſama na ſebe zapomjnáš. Gaká mi to bude nečeſť, když tebe tak chudě oblečenu

uzřj, a otci twému pak wyprawowati budau, že i na ſluſſném oděwu ti chybj?“ Alžběta odpowěděla: „Milý pane a bratře, buď bez ſtarofti, gák ſi pewně umjnila, že ſláwy nikdy w oděwu hledati nebudu, a co ſe pánů uherſkých dotýče, chowati ſe budu k nim tak, že ſe gim zagiſté lépe zaljbjm, než kdybych tjm neykráſněgſſjm rauchem přioděna byla.“ A tu ſe hned gala o pomoc k Bohu ſe modliti, a pak přiſtrogiwſſi ſe co neylépe mohla, chwátala za manželem ku fraganům ſwým. A hle zaljbila ſe gim netoliko ſwau ſrdečnoſtj, s gakauž ge přigala, ſwými laſkawými způſoby a ſličnoſtj nadobyčegnau, nýbrž byla také k nemalému překwapenj manželowě, a k welikému podiwenj hoſtů přioděna, gak ſe zdálo, ſtkwoſtným, hedbáwným rauchem a pláſtěm ze ſwětlomodrého akſamjtu, wyſſjwaným drahocenými perlami. Když byli odeſſli, ptal ſe Ludwjk manželky, gak to způſobila, že tak překráſně oblečena byla? Načež ona libě ſe uſmjwagjc, řekla: „Hle co učiniti může Bůh, když ge w tom geho ſwatá wůle!“ Tato řeč pohnula Ludwjka hluboko, tak že w nadſſenj zwolal: „W prawdě geſt Bůh náš, dobrý Bůh! dobré geſt ſlaužiti Pánu, kterýž ſe tak o ſwé milé ſtará. Chcik i gá ode dneſſka wěrným ſluzebnjkem geho býti.“ A co ſljbil, ſkutečně ſwědomitě zachowal, wěrně emoſti ſwé choti následuge. Přjſſtjho roku 1222. nawſſtjwil Ludwjk s chotj ſwau ſkutečně teſtě ſwého krále Ondřege, od něhož s neywětſſj radoſtj a ſlawnoſtmi uwjtán byl.

Bůh wssak připrawil gesstě wětssj radosti těmto sslechetným a nábožným manželům; Alžběta stala se matkau a r. 1223. porodila zpanilého pacholjka, gemuž na křtu gméno Heřman dáno. Pozděgi porodila gesstě tři děwčátka, z kterýchž se gedno napotom wéwodkynj Brabantskau stalo, druhé pak se do klásstera daly. Kdykoli po porodu opět poneyprw do kostela na úwod ssla, oblékla se powždy w oděw sprostý, a wzawssi nemluwňátko na lokty swé, nesla ge sama, a to bosýma nohama do chrámu Páně, aby ge Bohu obětowala. Přissedssi do kostela, položila djtě na oltář, s woskowau swjcj a s beránkem, takto se modljc: „Pane Ježjssi Kriste, tobě a matce twé rozmilé, Marii panně, obětugi tento drahý plod žiwota swého. Obětugi ho tobě, o Pane a Bože můg z celého srdce, tak gak gsi mi ho dal; obětugi ho tobě, genž gsi neywyšssjm pánem a přelaskawým otcem matky i djtěte. Gediná prosba, giž dnes k tobě odesýlám, a gediná milost, kterauž od tebe žádati se osmělugi, gest, abys ráčil toto nemluwňátko milostiwě přigjti do počtu swých služebnjků a přátel, a uděliti mu swého swatého požehnánj.“

Roku 1225. powstal w zemi Duryňské hlad. Lankrabě Ludwjk byl práwě we Wlassjch, kamž od cjsaře powolán byl. Nauze dosáhla toho času takowého stupně, že lidé trawau a kořjnky se žiwili, a po cestách hladem mřeli. Alžbětě, widaucj to, pukalo bolestj srdce. Pomoci se muselo, stůg co stůg. Neyprwé začala rozdáwati

z pokladnice knjžecj hotowé penjze, gichž byla znamenitá ſuma, pak zotwjrala wſſecky ſwky manželа ſwého a rozdala, ač ſe tomu zpráwcowé knjžecjho domu protiwili, wſſe obilj, kteréž w nich uloženo bylo; ano aby chudým i wſſecky autraty uſpořila, dala w zámku chléb péci, a pak geg chudým rozdáwala. Dewět ſet chudých bylo od nj denně živeno. Slabým a nemocným, kteřjž na hrad pro potrawu přigjti nemohli, donáſſela ſama oſobně, čeho gim potřebj bylo; ano aby geſſtě wjce chudých poděliti mohla, trpěla ſama hlad. Hladem a ſſpatnau ſtrawau roznemoblo ſe množſtwj lidj. Nemocnice, kterauž Alžběta dáwno před tjm pod zámkem wyſtawěti dala, byla pro to množſtwj chorých přjliš malá, protož geſſtě dwě nowé w Jſenaku zřjditi kázala; a ač byla ceſta z hradu do měſta daleká a obtjžná, nic méně docházela w ně každodenně, a wſſemožnau ſlužbu nemocným prokazowala. Neodſtraſſilo ji ani množſtwj nemocných, ani nemilý zápach, od nemocných wycházegjcj, ani ohyzdnoſt nemocj. Ženy, ec miloſrdnau ſwětici prowázely, padaly při tom podjwánj do mdlob, ale Alžběta přemáhala wſſecko hnuſenj a weſelau myſlj ſlaužila každému, kdo ſlužby potřeben byl, děkugjc při tom Pánu Bohu za tu miloſt, že těm nebohým poſlaužiti a gich potěſſiti může. Umjral-li který z nemocných, tu neopuſtila lůžko geho, až dokonal, modljc ſe neuſtále za duſſi geho. Ale netoliko w nemocnicjch obſtaráwala miloſrdná Alžběta choré a nemocné, nýbrž ona

gich také po domech wyhledáwala, a čim nuzněgſſi a chořegſſi byli, tim ochotněgi a laskawěgi gim ſlauzila. Gelikož drahota pořád trwala, a prameny k podporowánj chudých giž wſſecky wyčerpány byly, tu wzala dobrotiwá kněžna poſléz i ſwé ſtkwoſty a drahé kameny a prodala to wſſe, a ſtržené penize obrátila tam, kamž gi láska ukazowala. Konečně pominula drahota a Ludwik ſe nawrátil domů. Uřadnjci neměli teď nic důležitěgſſiho, než žalowati na kněžnu, že wſſecky penize z pokladnice a wſſe obilj ze ſýpek chudému a bjdau ſkljčenému lidu rozdala. Takowau žalobau rozmrzený lankrabě odpowěděl: „Nechte gen mé Alžbětě dělati, co ſe gj ljbj, almužna nás nezkazj.“ To promluwiw, poſpjchal k ſwé milé choti. Radoſt Alžběty, když ſwého manžela opět ſpatřila, neměla uezj. „Milá ſeſtro,“ tázal ſe po chwili Ludwik, „gak pak ſe wedlo twým chudým w tomto ſmutném roce?“ Načež ona: „Dalak gſem Bohu, což Božjho geſt, a Bůh nám zachowal, což geſt naſſeho.“ Po těch gal ſe Ludwik opět zemi ſwau zprawowati, gſa otcem chudým, záſſtitau utiſſtěným, a ſprawedliwým ſaudcem wſſem, kdož práwa potřebowal. A gak wěřil, tak také ſe mu ſtalo. Almužna ho nezkazila, nýbrž požehnánj Božj kwetlo mu na wſſech ſtranách, tak že za krátký čas na ſwůg náklad bráhný lid do ſwaté země k hrobu Spaſitelowu wyprawiti mohl. Alžběta uſlyſſewſſi, že Ludwik w čele ſwých poddaných we wýprawě křjžácké do ſwaté

země zúčastniti se chce, klesla bolestí přemožena bez sebe na zemi. Když zase k sobě přišla a Ludwík gí řekl, že to pauze z lásky ku Kristu dělá, aby hrob svatý z rukau nevěřících wytrhl, uspokojila se a odewzdala do vůle Boží. Laučení Ludwíkowo s domowem bylo bolestné a srdcegemné, Alžběta prowodila ges až na hranice, obegmula ges a plačíc giž chtěla se odebírati, an manžel prsten svůg stáhnuw, ukázal ho pláčící Alžbětě, řka: „Má milowaná sestro, prsten tento, w gehož kamenu beránek Boží gest wryt, bude ti znamením buď života mého, buď smrti mé. Kdo ti ho přinese, tomu věř.“ A nastrčiw prsten odegel.

S bolestným srdcem hleděla Alžběta za nim, až zmizel. Ach tussila, že ho wice neuhlídá, a Bohužel, tussení to se brzo uskutečnilo. Lankrabě Ludwík zemřel na cestě do Otranto, negsa gesstě plných 27 let. Než umřel, prosil kolem stogících rytířů, aby milé geho Alžbětě úmrtí geho oznámili a dal gim prsten. Po těch prosil, aby naň w modlitbách byli pamětliwi, a až se wraceti budau, aby kosti geho s sebau do Durynku wzali, a w klášteře Reinhardsbronu uložili. Rytířowé zawázali se swatau přísahau, že wěrně poslednj wůli swého milowaného pána splněgi, a když umřel, zařídili slawný pohřeb, a pochowawsse slussně tělo geho, wydali se gedni dále na cestu k swaté zemi, aby dostáli slibu swému, gedni se wrátili k Alžbětě se smutnau nowinau. Ach, kdo popsse nářek a bol, kterýž

srdce nábožné té kněžny rozrýwal, když uslyssela, že dobrý manžel gegj nežige wjce! Wssickni měli s nesskastnau kněžnau autrpnost, i tchýně gegj Žosie opět k nj láskau se přilnula, toliko dwa muži, a to bratřj nebožtjka lankraběte Ludwjka, Gindřich a Konrad žádnau s nj autrpnost neměli. Nebok dadauce se swésti mužům bezbožným a nesprawedliwým, zasadili se o wládu, a knjže Gindřich zapudiw Alžbětu i děti gegj, uwázal se proti wssemu práwu u wládu zemj bratrowých. Nesskastná kněžna wzala w auzkosti swé autočisstě k Žosii, matce nebožtjka manžela swého; ale w tom přissli poslowé od Gindřicha a obrátiwsse se k Alžbětě, zwěstowali gj, že od nowého panownjka Gindřicha wssech statků gest zbawena, a že okamžitě i s dětmi hrad má opustiti. Prosby Alžbětiny o průtah a hněw Žosiin swezly se na surowé mysli poslůw. Bolestněgssjho cos nedá se pomysliti, než byl odchod kněžny Alžběty z hradu manžela swého. Na nádwořj čekaly giž na nj djtky gegj a dwě komorné, ubohé kněžně powždy wěrné. Twrdj poslowé nedali Alžbětě domů se wjc nawrátiti aneb něčehos s sebau wzjti. Bylak krutá zima, když hrad, gehož brány se okamžitě zawřely, opustila.

Komorné wedly tři djtky gegj, čtwrté, co se nedáwno narodilo, nesla kněžna sama. Alžběta se obrátila do města Jsenaku, kterémuž nesčjslných dobrodinj byla prokázala, a chodjc od domu k domu, žebrala o nocleh. Wssak srdce i dwéře lidj byla gj zawřena, bálik se zagisté

obywatelé hněwu nowého panownika, kterýž přísně zapowěděl, wyhnanau kněžnu, aneb dítky gegi pod střechu přigmauti. Zdá se, že nikdo wice nebyl pamětliw dobrodinj, kterýchž dobrá panj po mnohá léta gim byla prokazowala. Zimau celá zkřehlá a hladem umořená přissla konečně k gedné bjdné hospodě, odkudž gi hospodský wyhnati nemohl aneb nechtěl. Komnata, kterauž hospodský lankraběnce Duryňské, a dceři krále Uherského wykázal, byl chlém. Ale zdá se, že právě tjmto neywětssjm snjženjm poklid se opět do gegjho srdce nawrátil, neb sotwa že wkročila do toho nečistého přibytku, přestala plakati, a gakási nadpřirozená radost opanowala dussi gegi. „Odňali mi wssecko, což gsem měla, to gediné, což mi zůstalo, gest, že se k Bohu modliti mohu.“ O půl noci uslyssela w blizkém klásteře na gitřnj zwoniti. J wstala a wzawssi dítky, ssla do kostela. Po skončených služebách Božjch prosila mnichů, aby zazpjwali: „Tě Boha chwálime“ na poděkowánj Pánu Bohu, že gi tak welkým křjžkem nawsstjwiti ráčil. W kostele zůstala až do rána, ráno pak ssla s dětmi o přjstřessj, o pokrm a o nápog prosit, neboť byly zimau a hladem welice trápeny. Dlauhý čas chodila nadarmo po městě, w němž prwé tolik lidj byla nasytila, zaopatřila, uzdrawila a obohatila. Posléze smilował se nad nj gistý chudý kněz a nabjdl gi přibytek swůg. A wssak protiwnjci wssude ubohau kněžnu pronásledugice, i odsud gi wypudili; i musila ubohá kněžna

opět w hospodě, giž zmjněné přenocowati. Ostatně strávila wětssj část dnů a nocj w chrámech. „Odtud aspoň nikdo se neopowážj mne wypuditi,“ říkávala, „neboť chrám gest dům Božj, w kterémž Bůh sám mým hostitelem gest.“ Aby ubohá Alžběta sobě i swým djtkám aspoň nuzného pokrmu zgednati mohla, zastawila wssecken ssperk, kterýž z Wartburka odcházegjc při sobě měla. Ale trocha těch penéz, co na to dostala, byla brzo strávena, a Alžběta musila se k nowé oběti, kteráž se gejmu srdci nade wssecky ostatnj těžssj zdála, odhodlati. Gistě osoby, dowěděwsse se o truchliwém a bjdném stawu Alžběty, nabjzely se gj, že djtky gegj k sobě wezmau, a ona musila toto laskawé nabjdnutj přigjti, nechtěla-li denně na djtky swé hleděti, aby z nedostatku potřebného pokrmu hynau.

Uspokogena s osudem djtek, nesla swé nehody s mysli statečnau. Zůstala w Jsenaku a živila se předenjm. Ačkoliw nynj sama welice chudá byla, předce nikdy chudých nezapomjnala, ano, aby nuzným, gež potkala, pomoci mohla, sama sobě wsseligakau ugmu činila. Láska gegj k lidem neuhasla, ač každodenně welikých protiwenstwj a newděku wsselikého od nich snássseti musila. Gednoho dne bylo gj gjti přes blátiwý potok, genž gednau ulicj města Jsenaku teče. Gdaue potkala žebračku, gjž prwé přemnoho a welikých dobrodinj byla prokázala. A ta newděčná žena, negen že se dobroděgce swé newyhnula, nýbrž strčila gj, že do blátiwého potoku

upadla. Alžběta nesla tu křiwdu pokorně, a wstawssi, řekla usmjwagjc se: „To mám za to, že gsem gindy zlato a drahé kamenj na sobě nosila.“ Pak ssla plna oddanosti a nezkalené radosti, by pokálené ssaty w bljzké wodě očistila, a swau trpěliwau dussi krwj Beránka posilnila.

W takowé chudobě, a w takowém zármutku nenechal gj Bůh bez útěchy. Sám Kristus Ježjš zgewil se gj, a Rodička geho rozmlauwala s nj. „Chceš-li deerau mau slauti,“ řekla gj, „budu ti matkau, a budeš-li posslussnau deerau a učedniej, odewzdám tě Synu swému.“ Od té doby naplnila se dusse Alžbětina newýslownau rozkossj; swět a wsse, co ze swěta gest, ztratilo pro ni wssi wnadu, a ona nežádala si nic, než pro Boha a w Bohu žjti. Kristus sám stal se teď chotěm dusse gegj, a Rodička Božj, genž gest potěssenj zarmaucených, a matka milosrdenstwj, byla gj od té doby učitelkau a těssitelkau we wssech rozpacjch a strastech žiwota.

Po něgakém čase dowěděli se přátelé gegj o nedůstatku, kterýž trpj, a o křiwdách, kterých přjbuznj na ni uwalili, a ugali se gj; zwlásstě pak to byl biskup Bamberský Egbert, bratr matky gegj Gertrudy, kterýž nek swau k sobě i s dětmi gegjmi wyzwal, a hrad Bottenstein gj za přjbytek wykázal. Na hradě tomto byla Alžběta žiwa w tichosti, modlitbami, bděnjm, posty a ginými dobrými skutky Pánu Bohu slaužjc. Poněwadž ale gesstě mladá byla, a slična welmi, radil gj biskup, aby se wdala;

neboť se bál, že po geho smrti opět nepřátelé gi pronásledowati budau. Ale Alžběta odpowěděla: „Gá gsem se zawázala přísahau gak Bohu, tak i manželi swému, dokud gesstě živ byl, že se nkdy wice wdáwati nebudu. Ach radosti toho swěta gsau wssecky pomjgitelné; gediná má žádosť gest, abych byla u Spasitele swého. Co se pak dotýče mých protiwnjků, daufám pewně w ochranu Božj.“ Mezi tim stalo se, že rytjři, kteřjž s lankrabětem Ludwjkem byli se do swaté země wyprawili, po ukončené wýprawě, domů se wraceli. J sšli opět přes Otrento, a gakož se byli zawázali, wyzdwihli pozůstatky zwěčnělého Ludwjka, aby ge do Durynku donesli. J nassli kosti geho nad jnjh bělegssj; a uložiwsse tyto drahé pozůstatky do stkwostné rakwe, wydali se na cestu do wlasti. Před rakwj nessen byl welikým stříbrným křjž. Když do Bamberka přissli, dal biskup Alžbětu powolati, a uwedl gi k rakwi. Alžběta ljbala ostatky zesnulého chotě swého s bolestj welikau, pak ale zotawiwssi se z bolu swého, řekla: „Děkugi ti, o Pane, žes tak milostiwě potěssil mau zkormaucenau a hořem sklj-čenau dussi. Manžel můg se ti sám za obět přinesl, a také gá gsem ti geg obětowala, aby hágil twé swaté země. J nenj mi ljto té oběti, ač gsem geg milowala z upřjmného srdce. Tobě známo gest, o Bože můg, kterak gsem milowala manžela toho, a kterak i on tebe milowal. Ty wjš, že by mi geho přjtomnosť, kdybys mi gi byl popřál, byla tisskráte milegssj nade wssecky

radosti tohoto světa; ty wíš, žebych byla wolila po celý čas žiwota swého w chudobě a w nedostatku s nim žiwa býti, a ode dweří ku dwerím žebrati, gen abych mohla s nim obcowati, kdyby w tom byla wůle twá, o Bože můg. Nyní wšak odewzdáwám geg i sebe do twé swaté wůle, a byłbych geg mohla gediným wlasem hlawy swé k žiwotu opět přiwesti, předce bych toho neučinila, kdyby se to protiwilo twé swaté wůli, o Bože můg!" Pronesšši tato slowa, utřela si slzy a ubjrala se mlčky z chrámu. Pak se posadiwšši, dala wěrných burynských pánů powolati a wyprawowala gim, kterak hanebně z Wartburka byla wyhnána, a gakých křiwd a bolestj od té doby snášseti musila, prosjc zároweň, aby se sirotků knjžete swého ugali.

Rytjřowé slyšsice takowé žaloby, rozhorlili se, a přjsahau se zawázali, že gi i djtky gegj proti každému chrániti budau, kdoby gj ubližowal; a na to žádali biskupa, aby gim Alžbětu swěřil, že gj k prámu wěrně pomáhati budau. Biskup zpoléhage se na gegich slowo i na dobrau powěst, kterauž po celé zemi měli, wydal gim Alžbětu, načež se hned druhého dne wšickni do kláštera Reinhardsbronu wydali, pozůstatky Ludwjkowy s sebau nesauce. Sotwa, že se lid o tom dowěděl, přicházel se wšech stran u welikém počtu, aby milowanému laukraběti poslednj čest prokázal. Slawnosti pohřebnj trwaly po kolika dnj. Alžběta rozdala chudému lidu mnoho

peněz, a welikau útěchu w tom nalézala, že se přeswědčila, gak welice lid chotě gegjho milowal.

Po skončených slawnostech sšli rytířowé, pamětliwi swé přjsahy, k oběma bratřjm zesnulého lankraběte a obstaupiwsse ge kolem, wytýkali gim ráznými slowy gegich ukrutné a prawě nekřesťanské nakládánj s Alžbětau a s dětmi gegjmi. A slowa ta dotkla se srdce Gindřichowa; i wegda w sebe, poznal swé bezprawj, a sljbil ge auplně naprawiti, Alžbětu pak pokorně odprosil. Dobrá ta panj nepromluwila ani slowa, nýbrž obgala Gindřicha a plakala. Gindřich nabjzel gj wládu země, ona ale odřekla se wsseho, toliko žádala o swé wěno, o něgakau náhradu a o zabágenj práw djtek swých, zwlásstě prworozeného syna Heřmana. Gindřich smjřil se úplně s Alžbětau, postaupil gj k doživotnjmu držení město Marburk w Hessjch, i se wssemi důchody, gaké mělo, a sljbil gj mimo to pět set hřiwen stříbra. Přisšedssi Alžběta pomocj Božj a pomocj lidskau opět ke cti, nenechala nikoho bez pomoci, aniž se těm, genž gj byli ubljžili, mstila; owssem ale se radowala, že opět chudým a nuzným matkau býti může. W Marburku, kamž se roku 1229. byla odstěhowala, nezůstáwala w palácu, nýbrž w dřewěné gaksi chýžce as půl hodiny za městem. Zde slaužila Bohu modlitbami, posty a rozličnými skutky kagjcjmi. Toto saukromné živobytj wywolila si s powolenjm swého zpowědnjka z té přjčiny, aby se Kristu Ježjssi, nebeskému chotj swému, tjm po-

a neyſproſtſſi a neyhnuſnégſſi ſlužbu gim prokazowala. A wſſak neſtarala ſe pauze o tělo, nýbrž obzwláſſtě o duſſi nemocných welikau měla péči. Kdo do ſſpitálu přigat byl, muſil ſe neyprwé s Bohem ſkrauſſenau zpowědj ſmjřiti. Mimo to napomjnala každého k trpěliwoſti, a zbožnými ſlowy k Bohu myſl gegich powznáſſela. A láſka gegj neobmezowala ſe pauze na ſſpitál Marburſký, onak nawſſtěwowala nemocné také po domech, donáſſela gim potrawu a giné potřebnoſti, obſluhowala ge a pomáhala gim, kde a gak mohla. Naneywýš budili malomocnj autrpnoſt gegj, gim ſlaužila s neywětſſj horliwoſtj, čiſtila gich, ljbala gegich wředy a rány, a takowau láſku gim prokazowala, že zpowědnjk gj w tom brániti muſil, aby ſe nenakazila, boge ſe. Wůbec nakládal s nj zpowědnjk gegj, miſtr Konrad, welmi tuze, a o nic tolik neuſilowal, než aby myſl gegj úplně ode ſwěta odlaučil a gediné na Boha obrátil. Z té přjčiny odegjmal gj gednu wěc po druhé, o njž wěděl, že gi těſſj. Neyprwé odlaučil od nj bywalé towaryſſky, kteréž od dětinſtwj při nj byly, a ani w neyſmutněgſſjch dobách gi neopuſtily, pak zakázal gj miloſrdné ſlutky dle ljboſti konati, nad čež gj nebylo nic boleſtněgſſjho, a poſléz i každinký i ſebe menſſj pokléſek gegj tělesně treſtáwal, tak že až krwawé známky na ſobě mjwala. Ale Alžběta neſla wſſe s trpěliwoſtj nepřemoženau, wždyť to činila z čiſté láſky k nebeſkému chotj ſwému, kterýž zgewně od nj také žádal, aby wzala křjž

ſwůg na ſebe a náſledowala geg. A cwičenjm takowým, gakéž gi miſtr Konrad ukládal, odlaučila ſwau myſl ode ſwěta tak welice, a ubuſila ſwau wůli tak mohútně, že nic nebylo na ſwětě mimo Boha, po čem by ſe myſl gegj byla táhla. Za to ale nadal gi také Bůh mocj nadpřirozenau, a dráhné množſtwj geſt těch, kteřjž ſkrze ni tělesných a duſſewnjch chorob a nemocj oſwobozeni byli. J prawj ſe, že byla modlitba gegj u Boha tak mocná, že začkoli proſila, Bůh miloſtiwě gj uděliti ráčil. To zkuſil zwláſſtě geden mladý ſſlechtic, gménem Bertold. Ten žiw gſa proſtopáſſně, nawſſtjwil gedenkráte ſwětici tu, a tolik etnoſtmi gegjmi ſe pohnul, že gi proſil, aby mu kagjenoſti wyžádala. „Chcete-li ſkutečně," abych za waſſe obrácenj ſe modlila," řekla Alžběta, „pogďme do koſtela, a pomodleme ſe tam ſpolečně;" a přiſſedſſi tam, poklekla a mladjk podlé nj. Geſſtě nemodlili ſe dlauho, an mladjk cjtil, že nebeſký oheň duſſi geho rozpaluge, a že i tělo ohněm tjm zachwáceno geſt. J zdálo ſe mu, že neſneſe tu horaucnoſt, pročež proſil, aby od modlitby přeſtala; gelikož ale Alžběta wolánj mladjkowa nedbala, ſklesl takměř potem zalitý k zemi, a opět ſilným hlaſem pro Boha proſil, aby giž modlenj nechala, ſice že shoří; a ſkutečně bylo tělo geho tak rozpáleno, že ſe ho ſlužka gedna, kteráž mu ku pomoci přiſpěla, ſotwa pro horko dotknauti mohla. Když ſe ſwětice modliti přeſtala, mizela poznenáhla také horkoſt, a wſſak oheň láſky Božſké, gakýž wrauej

modlitba Alžběty w duſſi geho roznjtila, giž w něm wjce neuhaſl, a hned na to wſtaupil do řádu ſwatého Frantiſſka.

Takto ſlaužjc Bohu modlitbami, poſty a tuhau kázni, bližnjmu pak obětownau láſkau, dozrála konečně Alžběta w ſwatau žeň. Bylo to pátého roku wdowſtwj gegjho, an Hoſpodin gi den zgewil, kteréhož gi na wěčnoſt powolá, aby ſe ſtala aučaſtna králowſtwj nebeſkého, gelikož králowſtwjm zemſkým tolik pohrdala. Zdwogila geſſtě horliwoſt w ſlužbě Božj, a wſſemožně ſe na poſlednj ceſtu přiwrawowala. Čtwrtého dne po řečeném zgewenj roznemohla ſe; nemoc gegj trwala čtrnáct dnj. Poſlednj tři dni nikoho wjc k ſobě nepuſtila, mimo ſwého zpowědnjka a ſlužky ſwé, nechtjc w ſwatém rozgjmánj wytrhowána býti. Když byl poſlednj wečer žiwota gegjho přiſſel, dala ſe zaopatřiti. A otewřely ſe gj duſſewnj oči, i počala mluwiti o tagemſtwjch Božjch důkladně a hlubocе. O půl noci wygaſnila ſe gj twář záři nebeſkau, že nebylo lze na ni hleděti. Při prwnjm kůropěnj řekla: „W tuto hodinu porodila Panna Maria Spaſitele ſwěta. Mluwmež o Bohu a o Ježjſſkowi, neboť geſt půlnoc, hodina to, kteréž ſe narodil Pán Ježjš, kteréž byl položen do geſličeк, kteréž ſtwořil nowau hwězdu, gižto byl před tjm nikdo neſpatřil; hodina to, kdež byl přiſſel wykaupit ſwět, ont i mne wykaupj. W tuto hodinu wzkřjſil mrtwé, a wyſwobodil duſſe uwězněné, ont wyſwobodj i mau ubohau

duſſi z tohoto bjdného ſwěta.“ Gegj radoſt a blaženoſt wzmáhaly ſe każdau chwjli. Konečně zwolala: „O Maria, přigdiž mi ku pomoci!... Giž ſe bljžj okamženj, kdež Bůh ſwých přátel wolá na ſwatbu ... Ženich přicházj pro ſwau chot.“ Pak doložila ſſeptmo: „Ticho, ticho!“ a ſkloniwſſi hlawu, gako w libém ſpanj wypuſtila duſſi. Bylo to w noci dne 19. liſtopadu roku 1231., když Alžběta ſotwa 24. roku ſwého wěku byla dokonala. Přeljbezná wůně naplnila hned bjdnau chatrč, we kteréž ſe teď gen pauhé pozůſtatky gegi wezdegſſj nalézaly, a w powětřj bylo ſlyſſeti hlaſy nebeſké, newýmluwnau lahodau welebný zpěw ſwaté cjrkwe prozpěwugjcj, we kterémž ſe takměř weſſkerý žiwot zeſnulé w Pánu ſwětice uzawjral: „Králowſtwjm ſwěta gſem pohrdla pro láſku Pána mého Ježjſſe Kriſta, gehož gſem milowala, w něgž gſem uwěřila, a gehož gſem ſi nade wſſecko wážila.“ R. 1235. byla giž za ſwatau wyhláſſena*).

Rozgjmánj.

Nenj na ſwětě člowěka, který by ſi nepřál, pokud geſſtě žiw geſt, blaženým býti; gen

*) Kdoby ſſiregi o žiwotu ſwaté Alžběty čjſti chtěl, opatřiž ſobě „Žiwot ſwaté Alžběty,“ nákladem dědictwj ſw. Cyrilla a Methodia pro rok 1855. w Brně wydaný, gehož ſe také z tuto použilo.

že każdý blaženosť swau w něčem giném klade, a każdý ginakým způsobem gi wyhledáwá, a tudiž giž samo sebau se podáwá, že prawé blaženosti, pokud w tomto slzawém údolj putugeme, býti nemůže. Ge-li ale nám smrtelnjkům blaženosť na zemi možná, musj z trogjho pramene pocházeti a se prauditi, a to sice:

1. Z dobrého swědomj. Kdož sobě wědom gest, že spraweblliwě a ctnostně gedná, radowati se i w protiwenstwjch bude; kohož ale zlé swědomj hněte, bude i w rozkossjch mučen. O! gak přjgemná to wěc, může-li sj člowěk swědectwj dáti, že pro milosť Božj ničeho neopominul učiniti, ječ byl! Může křesťanská dusse, ty-li gsi také sobě wědoma, že učinilas pro Boha a pro milosť Božj wsse, co přikázanj Božj od tebe žádá? —

2. Druhý pramen blaženosti pozemské gest: odewzdáwati se zcela prozřetelnosti Božj, čili wlastnj wůle se odřjci. Kdo gediné to chce, co sám Bůh chce, a čemu Bůh nechce, toho sám nežádá; kdož wěci zlé powažuge podobně za dobrodinj Božj gako wěci dobré; kdo sám sebe opaussti, sebe se odřjká; kdož wssecko za wssecko dáwá a ničehož obzwláštnjho newyhledáwá; kdož wssj wlastnj wůle wnitř i zewně zbawen gest a nahý za nahým Ježjssem kráčj, gak může medle člowěk takowý zde na zemi nessťasten býti? co ho může zarmautiti? Kdo rád utrpenj neše, sotwa ge cjtj. „Práce, posty, nemoci,“ dj Sal-

wian, „negſau břemenem trpěliwému, ale trpěti nechtjcjmu.“ —

3. Třetj pak pramen blaženoſti tuzemſké geſt: rozgjmánj ſaudů a aumyſlů Božjch. We wſſech wěcech, kteréž tě potkáwagj, giný zagiſté má aumyſl Bůh, a giný ďábel. Seſſle-li na tebe Bůh miloſtiwý nemoci, ſtjhagj-li tě nehody, walj-li ſe neſſtěſtj, zagiſté Bůh chce, abys rozgjmage ſi ſmrť a radoſti ragſké, nemoc a chorobu trpěliwě neſl, a abys uwažuge neſtáloſti pozemſkého ſſtěſtj, duſſi obe wěcj ſwětſkých odwracel, a k Bohu s tělem i s duſſj ſe powznáſſel. Ale co chce ďábel? — Abys ſi w boleſtech naříkal, abys w nehodách reptal, myſl ſwau wždy wjc a wjce na wěci zemſké wěſſel, — abys we hřjch a w moc geho padl. Z trogjho toho pramene praubila ſe ſpokogenoſť a blaženoſť ſwaté Alžběty, kteráž magjc ſwědomj čiſté, wůli ſwau dokonale w ſobě umořila, a nežádagjc giného než co Bůh chtěl, we wſſech udaloſtech ſwaté ſaudy a úmyſly Božj uznáwala a welebila. Pročež i ty, křeſťanſká duſſe, chtjc dogjti ſláwy Alžbětiny, žiwota gegjho, pokudž ti možno, náſledug.

„Neymilgſſj, geſtliže by nás ſrdce naſſe netreſtalo, máme daufánj k Bohu, a začkoli proſiti budeme, wezmeme od něho; nebo přikázanj geho oſtřjháme, a to, což geſt libého před nim, činjme“ (I. Jan. 3, 21, 22.).

„Nehledám wůle ſwé, ale wůle tobo, kterýž mne poſlal“ (Jan 5, 30.).

„Po žádoſtech ſwých nechoď, a od wůle ſwé odwracug ſe“ (Sir. 18, 30).

„Kteřjž ſe bogj Pána, dotazowati ſe budau na ty wěci, kteréž dobrolibezné giau gemu“ (Sir. 2, 19.).

„Swědectwj twá (Hoſpodine) rozgjmánj má giau, a rada má ſprawedlnoſti twé“ (Ž. 118, 24.).

Modlitba.

Uděl mi, neydobrotiwěgſſj Ježiſſi, twé miloſti, abo ſe mnau byla a ſe mnau pracowala, a u mne ſetrwala až do konce. Dey mi, ať wždycky žádám a chci, co tobě přjgemněgſſj a lépe ſe ljbj. Twá wule budiž má, a wůle má ſe wždycky zprawug podle twé, a co nejlépe s nj ſe ſrownáwey. Budiž mi gedno chtěnj i nechtěnj s tebau; ano abych ani nemohl chtjti a nechtjti, než co ty chceš a nechceš. Dey mi, ať wſſemu, co na ſwětě geſt, odemru, a pro tebe potupen a neznám na ſwětě býti, ſi obljbjm. Dey mi nade wſſecky wěci žádaucj w tobě odpočinauti, a ſrdce mé w tobě upokogiti. Tys prawý pokog ſrdce, tys gediné odpočinutj, mimo tebe geſt wſſecko trpké a plno nepokoge. W tom

pokogi, ano w něm, to geſt: w tobě gediném neywyššſſim a wěčném dobrém i ſpáti i odpočſwati budu. Amen. (Tomáš Kemp.).

Na dneſſnj den wadá také ſwátek: Swatého Pontiana, papeže a mučednika; w Samaři ſw. Abdiaſſe, proroka; w Rjmě ſwatého Maxima, kněze a mučednika; w Céſaregi ſwatého Barlaana, mučednika; w Aſtiagenſkém měſtě ſwatého Kriſpina, biſkupa a muč.; we Wjdni Francauzſké ſwatých mučedniků Sewerina, Exuperia a Feliciana; téhož dne ſw Fauſta, gahna Alexandrinſkeho; w Iſaurii utrpenj ſwatého Aby a gebo towaryſſů wogáků a m. g. ſwatých

20.

Žiwot ſwatého Kolumbána*).

Swatý Kolumbán narodil ſe okolo roku 550. w zemi Irſké. Wyprawuge ſe, že ſe geho matce, když geg geſſtě pod ſrdcem noſila, zdálo, gako by z žiwota gegſho ſtkwaucj ſlunce wyſtupowalo a weſſkerau zemi ozařowalo. Muži bohamyſlnj, gimž ſen wyprawowala, ſaudili, že dſtě gegj. ſwým čaſem k welké žiwota ſwatoſti doſpěge. Kolumbán, ſotwa že myſliti počal, dáwal giž na gewo neobyčegnau náklonnoſt ku etnoſtem

*) Miſto ſwatého Felixa z Walleſie, gehož žiwot takměř celý s žiwotem ſw. Jana z Mathy ſplývá (wiz I. d. ſtr. 235.), klademe, abychom wěc známau neopakowali, žiwot ſwatého Kolumbána

a neobolatelnau tauhu po učenj ſe. Bůh nadal geg wýbornau paměti, bystrým rozumem a pewnau, pro dobré neuſtupnau wůli, tak že netoliko we ctnoſtech, nýbrž i u wědách a umění nad pomyſſlenau wynikal, a že każdý, kdož ho koli znal, o něm ſaudil, že k znamenitým a k welkým wěcem powolán geſt. Mimo to wynikal nad mjru ſličnau twáři a uſſlechtilau poſtawau, což mu owſſem, když do let přiſſel, negedenkráte nebezpečno bylo. Než Kolumbánowa duſſe nežádala tělesných rozkoſſi ani ſláwy ſwěta, nýbrž gediné w Bohu ſe kochati a Bohu ſlauziti žádoſtiwa byla. Chtě tedy ugiti aukladům, gakých ſwět čiſtotě geho ſtrogil, a Božj ſlužbě zcela ſe oddati w úmyſlu mage, uſnesl ſe geſtě w mladých letech, že někam na pauſſk ſe zabere, aneb do některého kláſſtera ſe dá. Matka mu w tom owſſem wſſeligak bránila, ale Kolumbán zmohl to přede wůli ſwau, a dal ſe do kláſſtera Banchor řečeného, kterémuž učený a zbožný Komoğell opatem byl. „Kdo miluge otce a matku wice nežli mne,“ dj Kriſtus Pán, „nenj mne hoden“ (Mat. 10, 37.). W kláſſteře oddal ſe Kolumbán wſſj ſilau ſtudiim a žiwotu bohomyſlnému a tak welice w tom i onom proſpěl, že ſe w brzce miláčkem opata a ozdobau kláſſtera ſtal.

Toho času opanowala kláſſterniky země Irſké nebywalá horliwoſt u zwěſtowánj ſwatého Ewangelium, a přemnozj z nich opuſtiwſſe přjbuzné a přátely a wſſecky rokoſſe žiwota, ano i milenau wlaſt, wydali ſe do kragin wzdálených a k lidem

Boha neznagjcjm a diwokým, a zwěſtowali gim ſlowa ſpaſenj. Tauže tauhau puzen, odhodlal ſe rafé ſwatý Kolumbán, do cizjch zemj ſe wydati a tam ſjmě křeſtanſtwj znowa rozſjwati, aneb rozſeté giž pěſtowati a ochraňowati. Nerad welmi propuſtil opat Komoğell tuto okraſu ſwého kláſſtera, ale že ſe gednalo o rozmnoženj ſláwy Božj a o ſpaſenj neſmrtelných duſſj, požehnaw geg, propuſtil ho.

Kolumbán pogaw 12 ſpolubratřj, mezi kterýmiž zwláſſtě ſwatý Hawel, Manğ, Theodor a Placidus wynikali, přeplawil ſe aſi roku 590. w řečeném aumyſlu do Gallie. W zemi této zpuſtly mrawy za přjčinau uſtawičných wálek nemálo, a řád i kázeň cjrkewnj ſemotam byly kleſly. Kolumbán wida to, poſtawil ſe s pomocnjky ſwými proti wſſemu neřádu tomu, a ſlowy i ſkutky potjral, kde co zlého a neprawého uzřel. Náboženſký frankoburğundſký král Childebert, uſlyſſew o horliwoſti přibylých blahozwěſtů, a o welké gegich ſwatoſti, proſil gich, welkých a králowſkých darů gim ſlibuge, aby ſe w zemi geho na wždy uſadili. Ale Kolumbán, kterýž z láſky k Bohu a k bližnjmu wlaſt a rodiče, i cožkoli mu doma milého bylo, opuſtil, nepřigal darů žádných, nýbrž gda, wyhledal ſi w horách Wogeſkých kraginu neydiwočegſſj, a tam na zřjceninách ſtarého gakéhoſi hradu, gemuž Anegrai děli, kláſſter wzdělaw, ſe ſwými průwodci ſe uſadil. Kořjnky a bylinky, gakých wrchowé neſli, byly obywatelům, než ſe gim od ginud pomoci doſtalo, gedinau potrawau; modlitbu, dwalo-

zpěwy, swaté rozgjmánj, zwěstowánj slowa Božjho, a wzdělámánj mrtwé půdy gedinau pracj. Powěst o swatém Kolumbánowi a o towaryssích geho rozneſla ſe w krátkém čaſe, a přilákala k němu tolik ctitelů a učednjků, že gich kláſſter ani pogmauti ani užiwiti nemohl. I widěl ſe Kolumbán, by žádoſtem wſſech wyhowěl, kteřjž pod geho zpráwau k dokonalosti wedeni býti žádali, nucena, patero giných kláſſterů založiti. Kláſſterowé tito zprawowali ſe wſſickni gednim zákonem, řeholi swatého Benedikta nenepodobným, a wſſickni pod neywyššjm dozorſtwjm swatého gich zakladatele stáli. Neyznamenitěgſſi z nich byl kláſſter Luxowiumſký. Zde ſe swatý Kolumbán neyraděgi zdržowal. Zde trámil žiwot swůg w swatém rozgjmánj a w modlitbách, zde cwičil ſebe i učednjky swé zapjrati swé žádoſti, a podrobowati wůli swau přikázanjm Božjm. Odſud zprawowal oſtatnj kláſſtery, a aby ge po celau budaucnoſt w gednotě a w kázni udržel, přikázal, aby budauej gich opatowé po wſſecky časy k opatowi Luxowiumſkému zřenj měli. — „Každé králowſtwj proti ſobě rozdělené zpuſtne a dům na dům padne“ (Luk. 11, 17.). „Uſilugte zachowáwati gednotu ducha w ſwazku pokoge. Gedno tělo, a geden duch, gakož powoláni gſte w gedné naděgi powolánj swého“ (Eſes. 4, 3, 4.).

Ale žiwot swatého Kolumbána nezůſtal powždy nezkalený, bylo k i gemu zápaſiti s protiwenſtwjm a s rozmanitými ſwjzely. Král Chil-

debert II. totiž umřel, a geho ſynowé Theodebert a Theoderich rozdělili ſe o oteowſké dědictwj. Theoderichowi připadla kragina Burğundſká a Kolumbán powažowal geg náſledowně za ſwého zeměpána. Králowſký ten mládenec přicházjwal nezřjdka k chudému mnichowi tomu, radowal ſe z geho náboženských rozpráwek, ano i proſil, aby ſe zaň u Boha přimlauwal. Ale králowa bába, mrzká Brunehilda, uzawřela u ſebe, že wnuka ſwého zkazj, a protož zdržugje geg od řádného manželſtwa, w náručj ženſſtin geg w tom aumyſlu uwrhla, že až ſe w gjcen chlipnoſti ponořj, že gj wládu země oſtawj.

Kolumbán znamenage hřjchuplný aumyſl zlowolné ženy, chtěl mladého knjžete warowati a zkázy uchowati. J rozmlauwal s njm o tom s oteowſkau upřjmnoſtj. Slowa geho ſrdečná dogala duſſi králowſkého mladjka, a předſewzal ſi, že žiwot powede pořádněgſſj a ugme ſe wſſemožně wlády ſwěřených národů. To když Brunehilda zpozorowala, počala na Kolumbána wſſeligakau hanu kydati, ſſtwala naň biſkupy a panſtwo i krále ſamého, a také auſtoky ſwými tak daleko to přiwedla, že oklamaný a rozdrážděný král Kolumbána ze země wypowěděl. „Malát geſt wſſelikú zloſt proti zloſti ženy“ (Sir. 25, 26.). „Wſſelikau neſſlechetnoſt (předegjti lze), ale ne neſſlechetnoſt ženy“ (tamtéž 25, 19.).

Kolumbán nechtěl kláſſter, we kterémž po dwacet lét žiw gſa, ſwětlo wjry rozſwěcowal, a oheň láſky Božj w ſrdcjch weſſkeré kraginy roz-

něcowal, dobrowolně opuſtiti. J byli wyſláni žoldnéři, a ti geg z kláſſtera, pořád ſe omlauwagice, wywedli. Z geho učednjkú neſměl žádný s njm gjti, leč kteřjž s njm z Jrſka byli přiſſli. Až do Nanetu prowázela ge wogenſká ſtráž. Zde byla giž lodj připrawena, aby gich do wlaſti Jrſké dowezla. Protiwnj wětrowé a giné nehody zmařily aumyſl nepřátel gegich. Kolumbán wyſtaupil tedy opět na pewnau zemi, ale do Burgundſka ſe wjce newrátil, nýbrž chodě ſemotam po zemi Francké, konečně ſe pod ochranau Theodeberta, bratra Theoderikowa, bljž města Tuttonia řečeného, s towaryſſi ſwými uſadil. Obywatelé té kraginy byli lidé ſurowj a newzdělanj, a z welké částky geſſtě pohané. To widauce Kolumbán a průwodci geho, gali ſe i hned učenj Kriſtowo zwěſtowati. Swatý Kolumbán a ſwatý Hawel byli zwláſſť horliwj a činnj; mnozj zázrakowé dodáwali ſlowům gegich ráznoſti a wjry. Gedenkráte ſtalo ſe, že ſwatý Kolumbán na záſtup lidj přiſſel, an u welikého džberu pjwa ſtogj. Na geho otázku, co by tu dělali, odpowěděli, že bohu Wodanowi obětowati chtěgj. Rozhorlen ſwatým hněwem, dechl Kolumbán na nádobu, a ay, rozſkočila ſe a pjwo wytékalo. Následkem toho zázraku odřekli ſe mnozj newěry ſwé a dali ſe křtjti, ale druzj zanewřeli na blahozwěſty záſſtj welikau, ano tak hrubě gich pronáſledowali, že kraginu opuſtiti muſili. Gdauce přiſſli k gezeru Bodenſkému. Zde od gednoho křeſťanſkého kněze, Willimara,

laskawě přigati bywsse, obnowili činnost a horliwost swau. Tři léta pracowali tu wssickni pospolu, s neywětssj horliwostj a s widitelným požehnánjm Božjm, an pohané željce hynaucj modloslužebnosti, proti nim se spikli, a skrze wýwodu Ǧunzona ze země gich wypudili. Swatý Kolumbán pogaw učednjky swé, odessel do země Wlaské. Odcházege napomjnal přátel swých k důwěře w Boha a k trpěliwosti. Swatý Hawel musel zůstati zpět, neboť nemocj byl postižen. Rozessli se tedy.

Swatý Kolumbán ssel přjmo ke dworu krále longobardského Agilulfa, odsud pak do Mediolanu. Ale také w městě nebylo mu oddechu přáno, muselť se takměř bez přestánj s Ariany, kteřjž, gakž známo, Kristu Pánu Božstwj upjrali, potýkati. Co se w Medioláně zdržowal, dowěděl se, že na gistém mjstě hor Apeninských před časem slawný, teď ale zpustlý kostel stogj, a wůbec, že by se to mjsto pro klásster wýborně hodilo. I wyprosiw si to na králi, oprawil kostel a znamenitý klásster založil, kterýž se w krátce nábožnými obywateli naplnil. W klássteře tom, gemuž Bobio řjkali, byl žiw Kolumbán we wssj tichosti, gediné s Bohem a s wěcmi božskými se objrage. Gak welice byl swětu umřel, a gak gessitné se mu wěci pozemské zdály, widěti gest ze slow geho o marnosti, a o pomjgegicnosti žiwota lidského. „O pomjgegjcj žiwote,“ dj z hlubokosti dusse swé,“ o pomjgegjcj žiwote, kolik gsi lidj giž neoklamal, neoslepil, nepodwedl!“

Uwažugi-li rychlý běh twůg, přicházjš mi gako holá nicota. Twá gsauenoſt má do ſebe tak málo podſtaty gako ſtjn. Kteřj ſe tebe držj, neznagj tě, ti gediné tě znagj, kteřjž twými rozkoſſemi pohrdagj. Sotwa ſe zgewjš, giž také gako mam mizjš. Čemu tě mám přirownati, pakli ne rychlému běhu pautnjkowu!"

Konečně ſe Bohu zaljbilo neunaweného a powždy wěrného ſluzebnjka ſwého k wěčné radoſti powolati. Umřelk roku 615. neblauho po založenj kláſſtera Bobio. Bůh oſlawil geg mnohými zázraky gak za žiwa tak i po ſmrti.

Nebude ſnad od mjſta, uwedeme-li ſi tuto na myſl způſob ſmrti, gakau protiwnjci někteřj ſw. ze ſwěta Kolumbána ſeſſli. Pjſſe ſe, že ſwatý Kolumbán opauſſtěge zemi Burgundſkau předpowjdal, řka: „Dřjwe třj let umře Theoderich i děti geho, a koruna geho doſtane ſe Klotaru králi." Gak předpowjdáno, ſtalo ſe. Theoderich umřel náhle w Metis, buď hromem zabit, gakž někteřj pjſſj, aneb od bohaprázdné báby Brunehildy otráwen. Synowé geho zapletſſe ſe u wálku s Klotarem, byli gati, a od něho wlaſtnoručně ze žiwota zprowozeni.

Při tě přjležitoſti přiſſla také Brunehilda do ruky Klotarowy, kterýž gi, gakožto půwoda přemnoha neprawoſtj, k ſmrti odſaudil. Bylak teby na praſſiwého oſla poſazena a ku poſměchu lidu ſemotam wozena, na to přiwázali gi diwokému koni k ocaſu, a tak dlauho gj ſſmýkati nechali, dokawadž kauſek maſa na nj byl. Z lidu

nikdo neměl s nj autrpnoſt, nebot gi wſſickni za přjčinu neſčjſſlných nehod, w kterýž celá země a to negedenkráte uwržena byla, měli, ſpjſſe ſe z toho těſſili, že ſprawedlnoſt Božj, kteráž ſice po něgaký čas hřjſſnjků trpj, ano gim howj, ale konečně, když w ſebe newcházegj, předce ge zachwacuge a káře. „Bůh nechce, aby duſſe zahynula, nýbrž odwoláwá myſli, aby konečně nezahynul ten, kterýž zawržen geſt“ (II. král. 14, 14.), „a ty podlé zatwrzelosti ſwé, a nekagjcjho ſrdce, shromažďugeš ſobě hněw ke dni hněwů, a zgewenj ſprawedliwého ſaudu Božjho, genžto odplatj gednomu každému podlé ſkutků geho“ (Řjm. 2, 5, 6.).

Rozgjmánj.

Gako knjže Theoderich gednáwáme, bohužel, zhuſta také my; béřeme ſi k ſrdci dobrá naučenj, gež kněz z kazatelnice k nám mluwj, ſlibugeme we zpowědnici žiwot ſwůg naprawiti, ale ſotwa že ſlowo kazatelowo doznělo, a ſotwa že gſme zpowědnici opuſtili, giž opět ſe wracugeme k ſtarým hřjchům, gako pes k wýwratu ſwému. To ale zagiſté nedělalo by ſe, kdybychom důkladně, a ne toliko powrchně znali hlawnj neprawoſt ſwau, z njž oſtatnj hřjchowé gako z něgakého kořene wyrůſtagj, kdybychom utjkali wſſelikých přjležitoſtj k zlému, kdybychom znali neſmjrnau cenu duſſe ſwé a mrzkoſt hřjchu, kdybychom uwa-

žowali ſwatoſt a ſprawedlnoſt Božj a hrůzu muk pekelných. Tak ale nezpagjce ani ſebe ani náklonnoſtj ſwých, kterak ge můžeme dufiti? kterak můžeme ucpati prameny hřjchů, newědauce, odkud ſe wyprwſtugj; kterak umořiti zárodky neprawoſtj, newědauce, kde kořen gegich geſt? Gak možno ſetrwati w dobrém, když ſe newyhýbáme mjſtům, we kterých gſme hřeſſjwali, když neutjkáme ſpolečnjků, s kterými gſme hřeſſjwali, když neſtřežjme ſe přjležitoſtj, při kterýchž gſme hřeſſjwali? Nekleſl-li Dawid král a ſyn geho Salomaun, a Petr apoſtol a tiſjce giných mužůw maudroſtj, učenoſtj i ſwatoſtj wěhlaſných, proto že neznali křehkoſt ſwau, a že newyſtřehli ſe přjležitoſtj k hřjchu? Prorož obnowme, bratřj a ſeſtry, ſwé předſewzetj a utwrzme ſe w dobrém! Bez pewného předſewzetj nenj prawého pokánj, a padá-li w hřjch často ten, kdož pewné předſewzetj má, ſetrwati w dobrém: oč ſnáze ten, gehož wůle ſlaba geſt, a gako rřtina wětrem ſe klátjcj? Uwažugme, že Bůh nedá s ſebau pořád zahrávati, a že ſice dlauho čeká, ale že i geho dobrota w ſprawedlnoſt přegjti muſj; uwažugme, že nic nenj na ſwětě tak hnuſného, nic tak ohyzdného, nic tak mrzkého, gako geſt hřjch, genž dufſi, obraz to Božj, krwj Kriſtowau očiſſtěný, dělá obludau, podpalem pekla, otrokem ďáblů, hrůzau angelům, ohawau pak před Bohem. Bděme nad ſebau a nad žádoſtmi ſwými a ſhledáme-li coſi zlého do ſebe, nemiloſrdně to bodeyme a ſekeyme a řežme, na nikoho ſe ne-

ohlédagjce, až to z dusse a ze srdce wykořenjme. S hřjchem ale mazliti se nesmjme, nýbrž sekeru hned ku kořenu přiložme; kdo se s hřjchem mazlj a geg hladj, podobá se člowěku, kterýž chtě psu ussi uřezati, aby to méně bolelo, gen po kausku střjže. Nuže tedy zmužme se, odwrzme wsse, což slabost předsewzetj na gewo dáwá, ať negsme podobni Theoderichowi, a ať odměnu geho na sobě nezkaussjme.

„Přisáhl gsem a uložil gsem ostřjhati saudů sprawedlnosti twé“ (Ž. 118, 106.).

„Kdož miluge nebezpečenstwj zahyne w něm“ (Sir. 3, 27.).

„Pakli by bezbožný činil pokánj ze wssech hřjchů swých, kteréž činil, a ostřjhal by wssech přikázanj mých, a činil by saud a sprawedlnost: žiw bude a neumře“ (Ezech. 18, 21.).

„Když by se odwrátil sprawedliwý od sprawedlnosti swé, a činil by neprawost: umře pro ni: pro neprawost, kterauž páchal, umře“ (tamtéž 26.).

„Neřjkey: Hřessil gsem, a co mi se (za to) smutného přihodilo? Nebo Newyšssj gest showjwagjcj odplatitel. Milosrdenstwj i hněw rychle přicházegj od něho, a na hřjssnjky hledj hněw geho“ (Sir. 5, 4, 7.).

*

Modlitba.

Přiſáhl gſem a uložil gſem, o Hoſpodine, oſtřjhati ſaudů ſprawedlnoſti twé. Ale co mohu učiniti bez tebe? Marně ukládám ſobě, nepřidáš-li ty miloſti ſwé, a nepodáš-li djlu rukau twých prawice ſwé. Chcil owſſem, o Pane, ſlaužiti tobě: ale bez tebe negſem s to, protož kterýž gſi mi dal chtěnj, dey mi také dokonánj. Utwrz, o Pane, cos způſobil we mně, nezawrhug mne ode twáři ſwé; a Ducha ſwatého twého neodgjmey ode mne. Probodni báznj ſwau tělo mé a milowánjm tebe zraň ſrdce mé, ať bez uſtánj chodjm po ſtezkách přikázanj twých. O to proſſjm ſkrze Pána naſſeho Kriſta Jeżjſſe. Amen.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe též ſwatek: W Meſſáně ſwatých mučednjků Ampella a Kaja; w Taurinu ſwatých mučednjků Oktawia, Solutora a Adwentara, wogáků pluku Thebegſkého. W Cěſarei ſw. Agapia, mnčednjka; w Perſké zemi ntrpenj ſwatých Nerſy, biſkupa a towaryſſů geho; w Doroſtoru ſwatého Daſia, biſkupa a mučednjka; w Nicei ſwatých mučednjků Ewſtachia, Theſpeſia a Anatolia; w Heraklei ſwatých mučednjků Baſſa, Dionyſia, Agapita a ginýchčtyřidcjti; w Anglickn ſwatého Edmunda, krále a mučednjka; w Konſtantinopoli ſwatého Řehoře Dekapolity; w Mediolánu ſwatého Beniģna, biſkupa; w Kabiloně ſwatého Silweſtra, biſkupa; we Weroně ſwatého Simplicia, biſkupa a wyznawače; w kragině Meldenſké ſwatého Felixe z Walleſie, kterýž láſkau k chudým od dětinſtwj ſe wyznáwage, pozděgi od ſwatého Jana z Mathy k dokonalosti weden byl, a ſpoln s njm řád, Trinitárů řečený, založil, a m. g. ſwatých

21.

Žiwot ſwatého Jakuba rozſekaného.

Swatý Jakub pocházel z Beth-Lapeth w zemi Perſké. Geho welmi urozenj rodičowé wedli ho záhy k wjře křeſtanſké a bedliwě wychowáwali. Když doſpěl, doſtal ſe ku dworu králů perſkých, kdež wzneſſené auřady zaſtáwal. Zwláſſt král Izdeğer byl na něho welice laſkaw, a pokudž byl žiw, rozmanitými dary a miloſtmi ſwau přjzeň mu dáwal na gewo. Bohatſtwj, poctiwoſti a přjzeň králowa zaſlepily Jakubowi oči a omámily geho myſl tak, že k wůli ſwětſkých marnoſtj a k wůli přjzně králowy křeſtanſké wjry ſe odřekl a Krifta Pána zapřel. Uſlyſſewſſe o tom matka geho a chot geho, pſali mu (nebot kdes polem ležel), w tento rozum: „Doneſlo ſe k nám, že gſi ſe auliſnoſtmi kralowými a geho miloſtmi a dary od milowánj Boha wěčného odlaučiti dal. Kde geſt medle ten král*), gehož wůli gſi wyplnil? Eyhle on umřel a zprách niwěl, gako ginj lidé! Nynj nemůže ti miloſti ſwau wjce ku pomoci přiſpěti, aniž wěčných muk tebe zbawiti. Wěz tedy: Setrwáš-li nynj při nyněgſſjch náhledech ſwých, a neodřekneš-li ſe wjry, které ſe nynj držjš, zaſtihne tě treſt Božj a tentýž ſaud, kterýž krále, přjtele twého, potkal, a my ſe od tebe odlaučjme, a ty nebudeš wjce žádného podjlu při nás mjti.“

*) Izdeğerd umřel, dřjw než ten liſt pſán byl.

Když byl Jakob liſt ten přečetl, weſſel do ſebe, a počal ſwého pádu pykati, řka: „Odřj-kagj-li ſe mne matka a manželka má na tomto ſwětě giž ſlowy tak ſlawnými, gak medle bude ſe mne odřjkati na ſaudu wěčném Bůh můg, od něhož gſem odpadl, a gehož prawdu gſem zapřel? Na to ſſel do ſtanu a wzaw pjſmo ſwaté do ruky, četl w něm bedliwě; a když čtenjm ducha zotawil, a gako ze ſmrti ſe probudil, gal ſe k ſobě mluwiti, řka: „Kde gſi duſſe má? Kde gſi ſlabé tělo? Když matka, kteráž mne zrodila, tak hrubě nad záhubau duſſe mé lká, když průwodkyně žiwota mého, žena mladoſti mé, tak welikau boleſt nad hanbau cjtj, a když wſſickni maudřj a známj mogi nad pádem mým tolik ſe rmautj: gaký bude onoho dne, kteréhož wſſickni lidé z mrtwých wſtanau a ſpraweblimj k ſpaſenj přigdau, a odpadljci k wěčným mukám odſauzeni budau: gaký bude tenkráte podjl a oſud můg, kterýžto gſem prawdu za lež dal? Wjm wſſak, co učinjm, abych duſſi ſwau zachowal. Budu na bránu, kterauž gſem wyſſel, uſtawičně klepati, a pak otewrau mi ti, co tam gſau.“

Co ſe těmito myſſlénkami obiral, poſlauchali někteřj z newěřjcjch řečj, kteréž k ſobě mluwil, a widauce, že bedliwě w pjſmech ſwatých čte, udali to králi — Wararaneſowi. Slyſſe král, že Jakob k wjře křeſtanſké opět ſe nawrátil, dal geg i hned powolati a otázal ſe ho, řka:

„Gſi křeſtan?“ „Gſem,“ odpowěděl zmužile

tázaný. „Negſi-li mágem?*)“ tázal ſe opět král. „Negſem!“ prawil ſwatý. „Wždyť ti otec můg,“ pokračowal král, dary a poctiwoſti za to dal, že gſi ſe mágem ſtal?“ „Kde geſt král ten,“ tázal ſe ſrdnatý bogownjk, „od kterého̊ž gſem dary doſtal?“ Tato řeč rozhněwala krále welice, i počal na muky myſliti, kterýmiž by geg pokáral, a hned řekl: „Nemyſli ſi, že tě gen zhola mečem odprawiti dám, neopuſtjš-li hned ceſtu, na kteréž nynj gſi!“ I odpowěděl ſwatý: „Nemýli ſe, králi můg, a nemrhey čas marnými wýhrůžkami; cokoli prawjš, negde mi k ſrdci. Slowa twá taf málo mne pohnau, gako wjtr pewnau ſkálu.“ I prawil král dále: „Také za mých předků byli wyznawači twogj wjry opowážliwi, twrdoſſjgni a neuſtupni. Ale tjm, že krále nepoſlauchali, muſili podſtaupiti ſmrť způſoby hroznými a ukrutnými.“ Swatý Jakob odpowěděl: „Má uſtawičná modlitba geſt, abych umřel ſmrtj gegich, a aby byl konec můg gako gegich. — Smrť tato nenj žádná ſmrť, podobát ſe ſnu, z kteréhož̊, podřjmnuwſſe maličko, opět proeſtneme.“ „Nedey ſe náhledy křeſťanů mámiti,“ odwece na to král, „gakoby ſmrť gen ſnem byla; ay wiz i králowé a mocnářowé bogj ſe gj.“ „Králowé,“ poučowal ſwatý Jakob, „a mocnářowé gakož i wſſickni, kteřjž Boha neznagj, ſtrachugj ſe owſſem ſmrti, protože gim ſwědomj

*) Mágowe byli u Perſſanu kněžj, kteřjž ſe neobjrali toliko náboženſtwjm, nýbrž i hwězdářſtwjm, hadačſtwjm a kauzelnictwjm a proto u knjžat i u lidu u welké wážnoſti byli.

ſkutky gegich wytýká; nebot ſwaté pjſmo naſſe dj: „Když umře bezbožný, žádné naděge nebude mu wjce, a naděge bezbožných zahyne.“ „Tedy wy nás držjte za bezbožné?“ tázal ſe rozhněwaný král. „O wy ničemnj křeſtané, kteřjž ani bohů nectjte, aniž ſlunce, ani měſjce, oheň a zemi, kterézto rozenci božſtwa gſau!“

Udatný bogownjk Kriſtůw odpowěděl: „Gá tě o králi! nekáři; nebot dj pjſmo ſwaté o těch, kteřjž hodni gſau, aby bog přeſtáli: Přicházj hodina, že každý, kdož wás zabige, bude ſe domnjwati, že by tjm Bohu ſlaužil. Gá toto neprawjm, gakobyſte zabjgegjce nás Bohu nějakau uctu prokazowali, nýbrž proto, že ſe w poſſetilosti ſwé domnjwáte, že wy toliko Boha znáte, ač ſe ſtworům a nerozumným bytoſtem modljte, a ſtwořeným a udělaným wěcem gméno Božj přikládáte, a toho, kterýž wám králowſtwj dal, urážjte, těm pak ſe zaljbiti ſnažjte, kteřjž wám ani uſſkoditi ani přiſpěti nemohau.“

Slowy těmi rozprchlil ſe král, a hněw geho zplanul gako oheň. I powolaw neymaudřegſſjch mužůw, přikázal gim, aby gednomyſlně na Jakuba, že krále poſluſſen býti nechtěl, nález ſmrti wydali. A ſaudcowé poradiwſſe ſe s mudrci, gakau ſmrtj by Jakub zahynauti měl, konečně řekli: „Jakub nezaſluhuge pauze gednoduchau ſmrt, ani patero- ani deſateronáſobnau, nýbrž budiž neyprwé za nohy a za ruce na ſtřjpec natáhnut, na to ať ſe mu zutjnagj prſty u rukau a u nohau, a to ſice nikoli na

gednau, nýbrž geden po druhém, pak ať utnau se mu ruce a nohy, po těch pak rámě, holeně a stehna, a konečně, když celý otesán bude, ať se mu hlawa setne."

Když ukrutný nález byl wynessen, wzali swatého hned a násilně geg na poprawiſstě wlekli; gemu w zápětj sslo wogsko a nesčíslné lidstwo walilo se za nimi. Křesťané uslyssewsse saud, padli na twář a plačjce a modljce se: „Pane, wssemohaucj Bože! kterýž w auzkostech postaweným trpělywost a trpjcjm sslu propůgčuges; ty sslo slabých, a wyswoboditeli ztracených, uděl dle welkého milosrdenstwj swého služebnjku swému potřebné sstly, aby wjtězoslawně hrozný tento zápas přestál. Tobě, o Pane, náležj wjtězstwj: nebot ty Kristе gsi hlawa wssech wjtězů a spasitel swěta!"

Když swatého na mjsto dowedli, kdež poprawa se státi měla, prosil poprawců, aby mu powolili maličko k tomu se pomodliti, pro něhož trpěti bude. A padna na kolena a zraků k nebesům powzneſa, řekl: „Wyslyš, o Pane, modlitbu mau, posilni slabého služebnjka swého Jakuba, a spasena učiň syna služebnice swé, kterýž této hodiny k tobě wolá, a učiň se mnau znamenj k dobrému, ať gsem příkladem wssem, kteřjž gméno twé milugj, a protož pronásledowáni byli a gesstě se pronásledugj. Až skrze welkau pomoc twau swjtězjm, a s wjtězi, kteřjž tebe milowali a korunowáni gsau, korunu obdržjm, pak nechť protiwnjci mogi se zahanbenjm

widj, žes ty mi, Hospodine, spomohl a mne potěssil."

Nynj chopili si ho a natáhli geg nemilosrdně na skřipec, domlauwagjce mu, aby se ginak rozmyslil; sic že ukrutnými mukami usmrcen bude. Někteřj z diwáků widauce geho sličnau twář a usslechtilau postawu, nemohli se pláče zdržeti. I prosili ho, gako gednémi ústy, aby se zbytečně w záhubu newydáwal, nýbrž aspoň na okamžik králi byl po wůli, pak že zas k wjře swé znáti se může. Tu otewřel swatá ústa swá a řekl: „Neplačte nade mnau, nýbrž nad sebau plačte! Nebot za kratinkau rozkoš swěta zdědjte ustawičné muky; gá wssak smrtj mučednickau, giž podstaupjm, zdědjm žiwot wěčný, a usekánjm audůw mých zmnožj se newýmluwně odměna má, nebot Bůh, genž křiwdu nečinj, odměnj každému dle zaslauženj geho." Po těch slowech kázal člowěk, co we gménu krále poprawu zprawowati měl, katanům, aby giž neprodlémagjce powinnost swau plnili. I počali palec u prawice řezati. To an se dálo, prawil swatý: „Spasiteli náš, přigmi dle milosrdenstwj swého tento prautek ode stromu. Gest sice rukama katů odřjznut, a wssak přigde garo, kdež opět omladne a owěnčen bude!" Slowa tato pohnula řečeného dozorce až k slzám. I domlauwal swatému upřjmně, aby se zachowal, a tělo swé w dalssj muky newydáwal. Mimo to přidal, že, gelikož bohat gest, almužnami se o spasenj dusse swé postarati může.

Ale ſtatečný bogownjk Kriſtůw odpowědĕl: „Pozorug rěwu. Na zimu okleſtj ſe a geſt gako mrtwa; ſotwa ale že garo přiſſlo, znowa a kráſně zkwjtá. Pakli giž na čaſné rěwě takowá změna ſe děge, oč wjce bude člowěk wěřjcj, genž w prawau winnici wſſtjpen geſt, pod rukau Boha, prawého to winaře, zkwétati a ſe dařiti?“ Po těch ſlowech uřjzli mu ukazowatel, an on krawil: „Srdce mé těſſj ſe w Hoſpodinu, a duſſe má pleſá w Bohu, w ſpaſenj ſwém. Přigmi, o Pane, druhý tento prautek, kterýž wůle twá wſadila.“ Přitom wygaſnlla ſe twář gebo, a on uſmjwal ſe radoſti nebeſkau Na to počali mu oſtatnj prſty řezati, geden po druhém. Při každém odřjznutj některého audu modlil ſe. Když bezprſtá byla giž prawice, chtěli ſe do lewice dáti. Prwé wſſak domlauwali mu geſſtě, aby aſpoň nynj králi po wůli byl, a nenechal ſi aud po audu řezati. Nepřemožený bogownjk ale řekl: „Střjžeme-li owci, ſtřjžeme gi celau, čili ſtřjžeme gen prawau ſtranu, lewau neoſtřjhanau nechagjce? Pakli owci se wſſech ſtran ſtřjžeme, aby owce nebyla rupena a ſtřjhači z nedbaloſti nebyli winěni, oč wjce mně geſt pléſati a Boha žiwého welebiti, před gehož rukama gá owce gſem, že mne za hodna uznal, abych do rukau ſtřjžců přiſſel, gako beránek Božj do rukau křižugjcjch geg. Pro beránka toho dey mu wſſemi těmi mukami obětowati.“

Dali ſe tedy do lewé ruky, počátek s malíkem učiniwſſe. Gakž řečeno, děkowal Bohu

wždy, kdykoli nĕgaký článek ſe mu uřjzl. Při dewátém prſtu řekl: „O dewáté hodině pněl gſi, o Pane, pro naſſe hřjchy na křjži. Protož dĕkugi tobĕ, o Kriſte, při dewátém prſtu, že gſi mne, ſluženbjka ſwého, za hodna uznal, abych rozpiat, a pro gméno twé o audy těla ſwého olaupen byl. Konečně byla také lewice bezprſtá. Pánowé přihlédagjcj domlauwali mu znowa, že chce-li, geſſtě na žiwě zachowán bude, gen aby ſe wůli králowě podrobil. Měg pak miloſrdenſtwj ſám s ſebau, řekli konečně, abys wnadný ſwět tento opuſtiti nemuſil. Pomni matky ſwé a ženy mladoſti ſwé, máš zagiſté mnoho ſtatků, a až uzdrawjš ſe, můžeš rozkoſſj ſwěta užjwati. Rci gen gediné ſlowjčko, a žiwot twůg okamžikem zachowán bude.“

Swatý Jakob pohlédl na ně a prawil: „Může-li pak člowĕk ruku k pluhu přiložiti a opět odwrátiti a při tom způſobený býti ke králowſtwj Božjmu? Či mi matka a žena wjce býti má než Bůh, kterýž dj: Kdo ztratj žiwot ſwůg pro mne, nalezne geg, a kdo opuſtj otce a matku a bratry, a kdo mne miluge a mne náſleduge, tomu dám žiwot neſmrtelný a blaženoſt nekonečnau. K čemu tedy řeči, které mně ſſkodj a wám gſau k záhubĕ? Pogdte raděgi a učiňte bez miloſrdenſtwj, k čemuž poſláni gſte.“

Widauce tedy pánowé, že neodwrátj geg, kázali neyprwé palec a pak oſtatnj prſty u prawé nohy mu zutjnati, a po tom u lewé nohy od maljka počnauce. Gako prwé, když u rukau

prſty mu řezali, pln byl radoſti a wděčnoſti Bohu, že ſſly mu dodáwá, byl to teď, možno-li, geſſtě wjce. Když poſledniho prſtu geg zbawili, řekl gako ze ſna wyražený: „Sud mne o Bože, a rozezney při mau od národu neſwatého; wiz deſetkrát giž uſmrtili mne, a bez ljtoſti zůřj wražednj lwowé proti ſtwořenj twému.“ Tu otázali ſe mladſci ſtarců, a děti ſwých rodičů plačjce: „Udalo ſe za waſſich dnů, a za dnů rodičů waſſich, aby mučednjk tak těžké muky byl ſnáſſeti muſil?“ Tato řeč rozniſtila geho zmužiloſt geſſtě wjce, i obrátiw ſe k pánům, řekl: „K čemu ſtogjte nečinnj? Rozſekeyte ſtrom a ratoleſti geho. Neměgte žádného ſlitowánj, nebot ſrdce mé pléſá w Hoſpodinu, a duſſe má powznáſſj ſe k němu, genž pokorných miluge.“ Tu přiſtaupli katané a ſkřjpěgjce wztekem ukali mu neyprwé prawau a potom lewau nohu, po nohau neyprwé prawau a po nj lewau ruku. Swatý mučednjk ſnáſſel wſſecky boleſti s trpěliwoſti nepřemožnau, a s weſeloſtj nebeſkau. Když mu nato lewé ſtehno od kolena oddělili, modlil ſe ſwatý, řka: „Jeſſſi Kriſte, Pane náš, přigdi mi ku pomoci a ſpaſiž mne, nebot boleſti ſmrti obkljčily mne.“ To ſlyſſice katané, řekli: „Zdali gſme ti nepowjdali, že welké geſt utrpenj, kteréž na tebe přigde? „On ale odpowěděl, řka: „Wſſe, což gſem nynj cjtil, geſt gen proto, abych nezapomjnal, že oděw můg z maſa geſt; z láſky k Bohu chci geſſtě wjce trpěti; nebot při wſſech mukách, kteréž gſte mi poſud způſobili, wlaſtně

gſem netrpěl nic, protože duch můg uneſſen byl ku Kriſtu. Protož neprobléweyte, nýbrž učiňte, což wám přikázáno.“

Pánům znechutilo ſe konečně uſekáwanj audů, zwláſſť že tjm láſka a horliwoſť mučednjkowa wjce geſtě ſe zmáhala, ale i katané měli toho doſť, a gen s gakauſi newolj také prawé ſtehno od kolena oddělili. J ležel tu udatný a na wſſech audech zmrzačený bogownjk, holý gſa trup, nemagjej nic než hlawu, prſa a břicho. J ležel na zemi, a audowé geho rozmetáni, od polo žiw gſa, od polo mrtew. Chwjli mlčel, pak ale otewřew uſta, řekl: „Hoſpodine, miloſrdný a dobrotiwý Boże, wyſlyš, proſjm modlitbu mau, a wolánj mé k tobě přigď. Wiz mne, an tu ležjm, wſſech audům zbawen, polowice ode mne geſt pohozena a mrtwa. Nemám prſtů wjce, abych ge proſebně k tobě zwedal; aniž mi protiwnjci rukau nechali, abych ge k tobě wztahowal. Nohy mé gſau oſekány, kolena zmrzačena, ramena a ſtehna rozbita. Teď ležjm zde před tebau gako zbořený dům, od něhož ſemotam některá zeď ponechána geſt. Teď wolám k tobě úpěnliwě, Pane Boże můg, wyweď duſſi mau z wězenj, ať oſlawugi gméno twé. Nech, ať utiſſj ſe mnau, a wſſemi těmi ſwatými, kteřjž pro gméno twé uſmrceni gſau, hněw twůg, a dey, ať ſe lidu twému pronáſledowanému pokog nawrátj, ať pokog twůg ſpogi geg w gedno, nebot ay rozptýlen geſt po wſſj zemi. Gá pak, neymenſſj ſlužebnjk twůg, wyznáwám a welebjm

a oſlawugi tebe i ſe wſſemi mučedniky a wyznawači twými od wýchodu a od záwadu, od ſeweru i ode gihu. Tobě, o Pane, a Kriſtu twému i Duchu twému ſwatému budiž čeſt a ſláwa na wěky. Amen." Po ſlowě Amen přiſtaupil geden z pánůw k němu a mečem mu hlawu ſtal. Tak odewzdal duſſi ſwau Pánu Bohu a uſnul w pokogi. To ſtalo ſe r. 421. dne 21. liſtopadu, aneb gak giní pjſſj dne 27. Proto že tak ſtraſſliwě tělo geho zhanobeno bylo, řjkagj mu: Jakob rozřezaný aneb rozſekaný.

Rozgjmánj.

Swatý Jakub ſtál dlauho pewně u wjře, a zagiſté na odpadnutj ani nepomyſlil. Konečně ale pro přjzeň králowu, pro pozemſké ſtatky, a pro ſlámu ſwěta zradil Kriſta a zapřel wſru. W tomto pádu bywáme, Bohužel, my lidé ſwatému Jakubowi zcela podobni. Stáwák ſe totiž, že někdy po dlauhý čas wſſeho zlého ſe zdržugeme, že wěrně Bohu ſlaužjme, a mnohé dobré ſkutky konáme, domýſſlegice ſe, že gſme giž w ctnoſtech dokonale utwrzeni, že Boha giž ani uraziti nemůžeme, a blahoſlawenſtwj wěčné že nás wſe nemine. Z tohoto hrdého domnění pocházjwá pak, že ſe někdy ſwéwolně do welkého nebezpečenſtwj wydáwáme, a pak — mrzce klesáme. Učte ſe, mogi milj, učte ſe ze žiwota ſwatého Jakuba, že člowěk, byť i ſebe dále

Bohu ſlaužil, před hřjchem giſt nenj, a náſledowně, že na ſjlu ſwau nikdy a nikde zpoléhati ſe nemá a neſmj. Gſmek lidé, křehcj lidé, a i ſprawedliwý denně ſedmkráte kleſnauti může. Kdo tě ugiſtil, že, kterýž gſi až po dnes w dobrém ſetrwal, že geſſtě zjtra ſetrwaš? „Neřjkey nikdo," prawj ſw. Theodoret, „gá ſe giž we etnoſti ſeſtaral, gá ſe pádu giž nebogjm; pádu a změny wždy geſt ſe co báti. Dábel zawedl giž mnohé, kteřjž w etnoſtech ſe byli ſeſtarali, w prohlubeň neprawoſtj, a ſtrhl ge w propaſt wěčnau." A ſwatý Auğuſtin pjſſe podobného cos, an dj: Že widěl lidi, kteřjž ſwatoſtj ſwau až k hwězdám nebeſkým powýſſeni ſe zdáli; pak ale w prohlubeň neprawoſtj padli a w uj utonuli! Protož mogi milj, kteřjž ſtogjte, bděte, abyſte nepadli.

Nedůwěřugte ſe w ſebe, nýbrž w miloſt Božj, bez kteréž k žiwotu wěčnému nic ſpaſitelného učiniti nemůžeme. Zpolehneme-li ſe na ſebe a na ſjlu ſwau, opuſtj nás náhle Bůh, a zanechá nás přirozené ſjle naſſi, a po hřjchu pak ſhledáme, že bez Boha gſme gen třtina wětrem ſe klátjcj. Z té přjčiny mluwj k nám ſwatý Bernard, an dj: „Kdož ſtogj, nechce-li kleſnauti, nechať nedůwěřuge w ſebe, nýbrž ať ſe zpoléhá na Pána Jeſſe." Pán Jeſſš ſám dj: „Beze mne nic nemůžete učiniti." Takt geſt, ani k dobrému powſtati, ani w dobrém ſtáti a ſetrwati nemůžeme bez Pána Jeſſe. Náſledowně ty, co ſtogjš, wzdey chwálu Bohu, a rci: Poſtawil na ſkály nohy mé, a zřjdil kroky mé. Čj ſilau

bywáš pozdwižen, toho ſilau třeba, bys byl udržen. Swatý Jakob kleſl, ale napomenut gſa, powſtal i hned, pykal hřſchu, nawrátil ſe do cjrkwe, a za dané pohorſſenj způſobem neyſkwělegſſjm zadoſt učinil. Budmež mu také w tom podobni. — J my gſme hřjſſnjci a přediwnými způſoby napomjnáni bywáme, abychom opuſtiwſſe ceſty neprawé, nawrátili ſe na ceſtu ſprawedlnoſti. Či nebywá ſrdce naſſe pomněnjm na budaucnoſt a na wěčnoſt znepokogowáno? Nehryze nás nikdy ſwědomj? a neſlýcháwáme nikdy ſrdcegemných a otcowſkých napomjnánj? nebywáme nemocmi nawſſtěwowáni a rozličnými nehodami? netráwjwáme na loži noci bezeſné? nezhorčugj ſe nám často naſſe neylepſſj radowánky? neumjragj také takměř před očima naſſima náhle oſoby, nám známé a milé? A což geſt wſſe to giného, než ſtálé napomjnánj, abychom ſe dali na pokánj, abychom naprawili dané pohorſſenj, abychom ſe ſmjřili s Bohem a wydali hodné owoce kagicnoſti. Ale Bohužel w tom my ſwatému Jakubowi welmi bywáme nepodobni; nedbámek nepokoge ſrdce, nedbáme náhnětků ſwědomj, nedbáme tkliwých a otcowſkých napomjnánj; ſlowem nedbáme wnuknutj miloſti Božj u wnitř duſſe, nýbrž zatwrzugeme ſe w hřjſſjch, a gako by nebylo ani Boha ani ďábla, ani nebes ani pekel, ani ſaudu ani wěčnoſti, žigeme dále žiwot hřjſſný a před Bohem mrzký. Nuže, mogi miljj bratřj a ſeſtry, zmužme ſe, a

ſtůgme s miloſtj Božj pewně w dobrém, a klesli-li gſme, powſtaňme opět s miloſtj Božj.

„Blázen posmjwati se bude hřjchu, ale mezi sprawedliwými bude přebýwati miloſt. — Maudrý bogj se a uchyluge se od hřjchu, ale blázen přeskakuge a daufá“ (kn. přjſl. 14, 9, 16.).

„Člowěk maudrý při wſſem obáwá se, a we dnech hřjchu pilně se waruge lenoſti“ (Sir. 18, 27.).

„Bděte, každého času se modlete, abyſte hodni gmjti byli ugjti wſſech těch wěcj, kteréž se djti budau, a ſtáti před Synem člowěka“ (Luk. 21, 36.).

„Bděte ž a modlete se, abyſte neweſſli w pokuſſenj. Duch zagiſté hotow geſt, ale tělo nemocno“ (Mat. 26, 41.).

Modlitba.

Před tebau, Pane a Boże můg, wyznáwám ſwau chudobu, gakož gſi mne naučii, že ſám ſebau nic negſem, než temná propaſt a země neaurodná, we kteréž bez požehnánj twého nic neroſte, a giné owoce se nerodj, než hřjch a ſmrt. Měl-li gſem kdy co dobrého do ſebe, wzal gſem to od tebe, ſtál-li gſem, ſtál gſem toliko tebau. Padl-li gſem ale, padl gſem ſice od ſebe; i nebylbych powſtal, kdybys mi nebyl pomohl; byl bych pořád w ſlepotě ſwé zůſtal,

kdybys mne nebyl oswjtil; bez pomoci twé byl bych pořád klesal a padal. O Bože, kterýž gsi mne až posud wodil, opatrowal, sjlil a podporowal, newzdalug se ode mne, ať w dobrém se utwrdjm a w něm setrwám, a kdybych nesskastně klesl, zdwihni mne a postaw mne na cestu swau. Skrze Krista Pána nasseho. Amen.

Dnes se swětj také swátek: W Gerusélemě obětowánj w chrámu neyswětěgssj Rodičky Božj panny Marie. Téhož dne sw. Ruffa; w Řjmě utrpenj swatého Celsa a Kljmenta, w Ostii Tiberinské swatých mučednjků Demetria a Honoria; w Remis swatého Alberta, biskupa Leodienského a mučednjka; we Španělich swatých Honoria, Ewtychia a Štěpána, mučednjků; w Pamfilii swatého Heliodora, mučednjka: w Řjmě swatého Gelasia, papeže; we Weroně swatého Maura, biskupa a wyznawače, a m. g. swatých.

22.

Žiwot swaté Cécilie, panny a mučednice.

Gméno swaté Cécilie gest w cjrkwi swaté welice proslaweno, a giž od časů prastarých připomjná se s mnohými ginými swatými při mssi swaté. Swatá Cécilie narodila se na počátku třetjho stoletj. Rodičowé gegj gsauce plnau dussj wjře křesťanské oddáni, wedli též dceru swau co neybedliwěgi k náboženstwj křesťanskému. Byli welice bohatj a urozenj, a dcera, miláček gegich wynikala dussewnj i tělesnau krásau. Welebné prawdy swatého náboženstwj dogjmaly gi mnohem

wſee než marnj ſtatkowé zemſſtj. Giž od neyautlegſſího dětinſtwj utjkala hlučných rozkoſſj ſwětſkých; modlitba, ſwaté rozgjmánj, čtenj pjſem ſwatých, náboženſtwj ſkutkowé, byli gj wyraženjm a zaneprázdněnjm neymilegſſjm. Oddálena od ſwěta oddala ſe zcela tahu miloſti Božj, a giž we wěku welmi autlém ſlibem uſtawičné čiſtoty ſe zaſſlibila Kriſtu Jeżiſſi. Gemu zpjwáwala z neyhlubſſjch hlubin duſſe pjſně ſwaté miloſti, a prowázela ge plnozwučnými akkordy, a negedenkráte rozplynula ſe duſſe gegj wrauenau tauhau, aby miloſt k choti ſwému nebeſkému také prolitjm krwe ſwé oſwědčiti mohla.

Wýborné wlaſtnoſti ſwaté panny, gakkoli ſe ſwěta wzdalowala, nedaly ſe ukryti, a geden ſſlechetný a urozený mládenec, gménem Walerian, žádal rodičů gegjch o gegj ruku. Tito newědauce o ſlibu gegjm, dali mu ochotně ſlowo. Ale kdo popiſſe leknutj Cěciliino, kdyż gj rodičowé, co ſtalo ſe, ſdělili. Srdce gegj bylo w neſmjrné auzkoſti; gednak tanul gj na myſli ſlib, Bohu učiněný, gednak powinná poſluſſnoſt k rodičům. W auzkoſti ſwé wzala ubohá, gako wſſickni ſwatj w negiſtotě činjwali, autočiſſtě k Bohu. J poſtila ſe tuhými poſty, a modlila ſe dnem a nocj, aby Bůh wěc tu něgak změniti, aneb miloſti ſwau ku pomoci gj přiſpěti ráčil, aby na duſſi i na těle nepoſkwrněna zachowati ſe mohla. J ſeſlal gj Bůh angela, kterýż gj zwěſtowal, aby rodičů ſwých byla po-

ſluſſna, ſlibuge, že i w ſtawu manželſkém čiſtotu neporuſſenau zachowá.

K ſwatbě přiſtrogila ſe Cécilie, gákž ſe na ſtaw gegj ſluſſelo, w zlatohlaw a raucha ſtkwoſtná, ale pod zlatohlawem měla raucho žjněné. Když hudba zazněla, roztaužila ſe duſſe gegj po nebeſkém choti, i řekla: „Pane, dey ak ſrdce mé i tělo mé bez poſkwrnénj zůſtane, a ak mi přigde pomoc twá, giž od wſſemocnoſti twé daufám.“ Při tom zalkala w duſſi ſwé a za orodowánj wſſech angelů a wſſech ſwatých ſnažně profila. Po ſwatbě přikročila k ženichu Walerianowi, kterýž geſſtě pohanem byl, a prawila k němu s newýmluwnau wnadau a s welebnau důſtognoſtj: „Přjteli, mám ti tagenſtwj ſděliti, přiſáhneš-li, že ge nikomu nepowjš.“ Mladjk přiſáhl; načež ona powjdala dále: „Já ſe zaſljbila Pánu Bohu ſwému, že powždy pannau zůſtanu, a Bůh ſeſlal mi angela, kterýž s welkau řewnjwoſtj mé tělo ſtřežj. Hleď ſe tedy, něčeho proti čiſtotě mé dopuſtiti, ſic okamžitě od něho budeš potreſtán. Chceš-li ale se mnau žiw býti gako bratr se ſeſtrau, a čiſtau láſkau mé čiſtoty ſſetřiti, bude on také tebe milowati, gako miluge mne, a také tobě zgewowati ſe bude.“ Slowa tato, kteráž Cécilie s newýmluwnau nežnoſtj a s pannenſkau důſtognoſtj byla proneſla, naplnila Waleriana negen uctiwoſtj, nýbrž i ſwětěgſſj a čiſtěgſſj city w duſſi geho roznitila. I žádal ſi angela toho prwé widěti, než ſlowům gegim wjry přioá. I řekla Cécilie: „Ducha čiſtého nemohau

zřjti leč oči čiſté, a ty angela gen tenkráte uwidjš, uwěřjš-li w Kriſta, a dáš-li ſe pokřtiti.“ Walerian, w němž miloſt Božj mohutněgi pů-ſobiti počjnala, žádal za radu a poučenj, kdeby ſe křeſtanſtwj mohl naučiti a pak křeſt přigjti. A Cécilie nepochybugje, že řeč geho geſt upřjmná, powěděla mu, kdeby hlawu ſwaté cjrkwe, Urbana I. nagjti mohl. Urban přigal Waleriana welmi laſkawě, a wyučil ho wjře Kriſtowě, a když uwěřil, pokřtil ho.

Walerian wrátil ſe nynj rychle k choti ſwé. J nalezl gi, ana ſe modlj, a wedlé ni angela Božjho, an dwa z růžj a z lilij uwité wěnce držj. An tak u podiwenj ſtogj, podal mu poſel Božj geden wěnec, ale druhý dal Cécilii, ſlibuge, že začkoli Walerian proſiti bude, že ſe ſtane. Walerian uctiwoſtj a pokorau přemožen, poklekl a proſil, aby také bratr geho Tiburcius ku wjře Kriſtowě přiweden byl. J řekl angel: „Bůh oſwjtj bratra twého ſwětlem prawdy a s tebau geg korunowati bude!“ — a pak zmizel.

Cécilie a Walerian geſtě klečeli, wraucné djky Bohu wzdáwagjce, an Tiburcius na náwſtěwu přiſſel. Walerian ſdělil mu okamžitě, gaká miloſt ho potkala. Tiburcius poſlauchal s napnutau pozornoſtj, až ſe i w něm tauha po téže miloſti zňala. J byl poukázán na papeže Urbana, kterýž geg, když doſtatečně wyučen byl, křtem ſwatým ſtádu Kriſtowu připogil. Cécilie utwrzowala bratry u wjře ſlowy i ſkutky; a oni w brzce tak welice ſe zdokonalili, že

překrásné skutky lásky křesťanské konali, těla mučedníků, gež prefekt Římský Turcius Almachius dal utratiti, pochowáwagice, hroby gegich ozdobugice, statky swými chudých podporugice, a utisstěných se ugimagice.

Dowěděw se nelidský protiwnjk křesťanů Almachius, že Walerian a Tiburcius wjru Kristowu přigali, počal se ljtě wztekati a na pomstu mysliti. Wod záſſtitau, že w domě gegich schůzky nebezpečné se děgj, dal ge náhle gjti, a wytýkal gim trpkými slowy, že s křesťany obcugj, a těla těch, kteřjž co zločincowé utraceni byli, slawně pochowáwagj. Walerian a Tiburcius wyznali, nic se neostýchagice, že se ku Kristu Ježjſſi znagj, a že raděgi neykrutěgſſj muky ponesau, než by wjry swé se odřekli.

Tau řečj rozwzteklil se Almachius gesstě wjce, a dal bratry bez odkladu na poprawisstě wésti a wetegně mrskati. Což an se dálo, plésali bratřj radosti neljčenau, domlauwagice diwákům, aby odřekſſe se mrtwých model, wjru křesťanskau přigali. A skutečně se wyprawuge, že gakýsi Maximus, geden z úřadnjků Almachowých, wida, an bratřj s mysli weselau mukám i smrti gdau wstřjc, že se gich otázal: proč tak přjliš weseli gsau? Tiburcius odpowěděl: „Pročbychom weseli nebyli, gsauce u začátku blaženého žiwota, kteryž skoro počne, aby nikdy wjce konce newzal.“ Tu se tázal Maximus: „Gakže? Gest skutečně po tomto žiwotě gesstě giný žiwot?“ „Nepochybug,“ odwece Tiburcius,

„nasse dusse gest nesmrtelná, a až ukončj se toto strastiplné žiwobytj, počne nowé, nesmjrně blažené žiwobytj, kteréž Bůh služebnjkům swým wěrným připrawil.“ Tato slowa a milost Božj dotkla se srdce Maximowa, i uwěřil a dal se pokřtiti. To když se Almachiowi doneslo, dal bratry Waleriana a Tiburcia stjti, ale Maxima holmi tak ukrutně bjti, až dussi wypustil*).

Cécilie uslyssawssi, že manžel gegj a manželůw bratr smrtj mučednickau umřeli, dala se do djkůčiněnj za tak welikau milost, giž Bůh gim oběma propůgčiti ráčil, a pak i hned wssecko gměnj, kteréž gesstě měla, chudým rozdáwati se gala: nebok znagjc lakotu préfektowu, podobného osudu čekala, gakýž chotě gegjho potkal. — „Nad lakomce nic nenj nesslechetněgssjho“ (Sir. 10, 9.). I nezmýlila se, Almachius dal gi w krátce powolati, a žádal, aby mu wydala wssecko gměnj obau welezrádců, tak nazýwal swaté mučednjky, a aby bohům oběk přinesla. Cécilie odpowěděla důstogně: „Zbožj, kteréhož tolik gsi žádostiw, stalo se giž gměnjm chudých; marně ho ode mne žádáš, a poklona náležj pauze prawému Bohu a nikoli němým modlám ze dřewa a z kamene.“ Ukrutnjk wida se w očekáwánj swém zklamána, zůřil wztekem, a dal dobroděgnau Cécilii domů dowesti, s tjm rozkazem, aby gi w lázni udusili, nebude-li bohům chtjt obětowati. Wracegjcj se prowázelo drahně

*) Swátek gegich připadá na den 14. dubna.

lidj, z nichž gj někteřj a to zwláſſtě žoldnéři, kteřjž gj ſtřehli, dobroſrdečně domlauwali, aby ſſetřje ſwé ſličnoſti a mladoſti, bohům obětowala. Ale Cécilie odpowěděla, řkauc: „Bratřj, wy newjte, gaká mi to ſláwa, pro Kriſta umřjti. Nikdy gſem ſi nic tolik nepřála, gako pro Kriſta trpěti. Nemněte, že mukami o ſličnoſt ſwau a a o mladoſt přigdu. Gá ge toliko změnjm, abych obau na wěčnoſti doſſla; gá obětugi wěc ſproſtau, abych za ni doſtala ryzj zlato; gá opuſtjm pozemſký ſtan, abych weſſla w palác nebeſký; gá ſe wzdám žiwota časného, abych wěčného užjwati mohla; gá pohrdám mrzkým a ſproſtým kamenem, abych doſſla koruny wěčné. Mluwte, může-li mi co proſpěſſněgſſjho býti? Řekněte, mogi miljˇ, kdyby wám někdo za każdý ſſpatný penjz wáš dáwal zlato a ſtřjbro, zdali byſte nebrali? O můg Kriſtus Ježjš geſt daleko ſſtědřegſſj, on dáwá ſto liber za gednu, a za okamžité muky žiwot wěčný.“ Když zpozorowala, že ſlowa gegj na dobrau půdu padla, tu pozwedſſi hlaſu, řekla: „Wěřjte tomu, co gſem k wám mluwila?“ A eyhle wſſickni odpowěděli gako gedněmi úſty: „Wěřjme, že Ježjš Kriſtus geſt prawý Bůh.“ I řekla Cécilie: „Gděte tedy k prefektowi, a wyřiďte mu, že geg o krátkau lhůtu proſſjm; zatjm kohos zawolám, kdo by wás křtem ſwatým žiwota wěčného aučaſtny učinil.“ I zawolala papeže Urbana, kterýž wjce čtyř ſet lidj w domě gegjm pokřtil. Mezi nimi byl také giſtý Gordianus, kterýž dům

swaté Cécilie, w němž se po gegi smrti uwázal w kostel proměnil, a w kterémž se swatý Urban po nějaký čas ukrýwal a denně služby Božj swětjwal.

Almachius powolil swaté Cécilii žádanau lhůtu; sotwa ale se dowěděl, že skrze ni tolik lidj od modloslužby odstaupilo, an na neywýš rozhněwán přjsně rozkázal, aby giž neodkládali saud smrti na ni wykonati. J uwedli gi do lázně, zatopili přenesmjrně, a zamknuli gi tam, a po celý den a po celau noc gj tam w horku, páře a dýmu nechali, nemyslice ginak, než že se udusiti muss, ale shledáno, že neporussena a zcela zdráwa byla, tak že skutečně mohla zpjwati: „Šli gsme skrze oheň a wodu, a uwedl gsi nás w občerstwenj“ (Žalm 65, 12.).

Zázračné zachowánj swaté mučednice nehnulo srdcem ukrutnjka ani při neymenssjm; „geho srdce bylo twrdé gako kámen, a tuhé gako kowářowo nákowadlo“ (Job 41, 15.). J poslal poprawce, aby gi skal. A poprawce třikráte máchnul po gegjm hrdle mečem, a přede nebyl s to, aby hlawu gegi od těla oddělil; že ale swětice žádného znamenj žiwota nedáwala, myslil, že giž mrtwa gest, a nechaw gi w krwi, odessel. Ale Cécilie přissla zase k sobě, a gesstě tři dni byla žiwa. Po celý ten čas napomjnala křesťanů k stálosti a pewnosti u wjře, a papeže žádala, aby dům gegi k službám Božjm zaswětil, což se i, gakož wjme, stalo. Dwema

korunama ozdobena, korunau čistoty a korunau mučednictwj usnula w Pánu dne 22. listopadu roku 230. Urban papež pochowal gi i se spolumučednjky gegjmi Walerianem, Tiburciem a Maximem na hřbitowě Kalixtowě.

W dewátém wěku přissla těla řečených mučednjků opět na swětlo, a pochowána w kostele swaté Cécilii zaswěceném.

Rozgjmánj.

Swatá Cécilie a wssickni ostatnj mučednjci Božj poznawsse Boha, hned také geg milowali, a z lásky k němu wsse, co měli, ano i žiwot swůg, způsobem přebolestným obětowali. My ubožáci, říkáme také, že Boha známe, ale známost nasse Boha gest kusá, gest mrtwá; nebo kdybychom Boha prawě znali, musilibychom geg také milowati; Bůh zagisté láska gest, rozněcugjcj láskau každé srdce, s kterýmiž se spogil. I mohau o nás wssjm prawem slowa apostolské platiti: „Dj-li kdo: znám geg, a přikázanj geho neostřjhá, lhář gest a prawdy w něm nenj" (I. Jan 2, 4.), a ona Božj: „Gsem-li Otec: kde gest čest má? Gsem-li Pán: kde gest bázeň má?" (Mat. 1, 6.). Myslješ, křestanská dusse, že tomu nenj tak, gak tuto powědjno gest? Nuže odpowěz na otázky, gež tobě předložjm: „Wěřjš-li, že Bůh gest, neywyššjj welebný Pán: proč s zapomenutjm na giné wěci

k němu ſamému nepatřjš? Wěřjš-li, že geſt ſwrchowané dobré, ano ſamá dobrota a ſladkoſt: proč ſobě w giných wěcech wětſſj než w něm kochánj ſtrogjš? Wěřjš-li, že ſprawedliwý a zůčiwý geſt: proč ſe w hřjchy wydáwati odwažugeš? Wěřjš-li, že wſſewědaucj geſt: proč pokrytau powrchnoſtj oklamati geg pokauſſjš? Wěřjš-li, že neymaudřegſſj geſt: proč ſe mu a řjzenj geho ſwých ceſt nedowěřugeš? Wěřjš-li, že prawdomluwný geſt, proč o geho ſlibech a přjpowědech pochybugeš? Wěřjš-li, že wſſemohaucj geſt: proč ſe ſatana neb lidj, neb ledagakéhos ſſuſtu bogjš? Proč ſe na Bohu ſwém gako na ſkále nezakládáš? A protož wjme-li, že ſám on geſt Neywyššſſj: ważme ſi ho ſamého nade wſſecko. Poněwadž geſt wſſudybytný: wſſudy ſe ho bogme, a na pozoru mějme. Poněwadž ſám geſt wěčný, wždycky ſe bogme zahynutj, kdyžbychom ſe geho ſtrhli. Poněwadž geſt žiwý, geho ſe držme, abychom před ſmrtj bezpečni byli. Poněwadž geſt ſwatý a čiſtý: milugme ho, a ſwatj také býti ſe ſnažme. Poněwadž geſt wſſewědautj, wſſemohaucj, ſprawedliwý a horliwý proti zlým, geho ſe s třeſenjm bogme. Poněwadž geſt dobrotiwý, miloſrdný a litoſtiwý: z něho ſe těſſme. Poněwadž geſt prawdomluwný w ſlibech: daufeyme ſilně w zaſljbené a podané nám miloſti. Poněwadž geſt neproměnitelný w přemaudrých radách ſwých: podáweyme ſe pokorně řjzenj geho we wſſem. A poněwadž welebný geſt Pán, wſſak ſlužbau tworů ſwých

nepohrdá: ſlužme mu rádi, tělo i duſſi i wſſecko oddáwagjce gemu. A gſauce k obrazu geho i ſtwořeni i obnoweni, wſſech geho etnoſtj náſledugme dle možnoſti neywyššſſi, pak zagiſté bude duſſe naſſe, kde gſau duſſe ſwaté Cécilie a oſtatnjch mučednjků a ſwatých i ſwětic Božjch.

„Znáti zagiſté tebe (Bože) geſt dokonalá ſprawedlnoſt, a znáti ſprawedlnoſt a moc twau, geſt kořen neſmrtelnoſti“ (kn. maudr. 15, 3.).

„Blahoſlaweni, kteřjž ſlyſſi ſlowo Božj, a oſtřjhagj ge“ (Luk. 11, 28.).

„To když wjte, blahoſlaweni budete, geſtli to budete činiti“ (Jan 13, 17.).

„Ty wěřjš, že geden geſt Bůh, dobře činjš; i zlj duchowé wěřj, a třeſau ſe. Ale chceš-li wědětj, o marný člowěče, že wjra bez ſkutků mrtwá geſt? Nebo gako tělo bez ducha mrtwé geſt, tak i geſt wjra beze ſkutků mrtwá“ (Jak. 2, 19, 20, 26.).

Modlitba.

Ach Bože, oſwěť rozum náš, Bože zapal ſrdce naſſe, ať tě poznáme práwě, ať tě milugeme práwě. Amen, i Amen.

Dnessnjho dne swětj se též swátek: W Kolossiš swatého Filemona a Apia, učednjků swatého Pawla, kteřjž za Nerona cjsaře kygmi biti, pod pás do země zakopáni, a napossledy ukamenowáni byli. W Rjmě swatého Manra, mučednjka, kterýž z Afriky přigda k hrobům swatých apossstolů, za Numeriana cjsaře a Celerina města wládaře bog swůg měl. W Antiochii Pisidické utrpenj swatých mučednjků: Marka a Štěpána; w Auguſtobunu sw. Pragmacia, biſkupa a wyznawače, a m. g. swatých

23.

Žiwot swatého Klémenta, papeže a mučednjka.

Swatý Klément aneb Kljment, neystarssj mezi swatými otci a wrstewnjk swatých apossstolů, byl rozený Rjman, ač prý z pokolenj židowského. Geho otec gmenowal se Faustin, matce Mattidia říkali. Někteřj se domýssljegj, že byl stawu senátorského a přjbuzný cjsaře Domicjana. Na wjru byl obrácen swatými apossstoly Petrem a Pawlem, k nimž proto takowau láskau přilnul, a tak horliwě gich w apossstolowánj podporowal, že ho swatý Hieronym a ginj swatj oteowé mužem apossstolským nazýwagj, a swatý Klément Alexandrinský naproſto apossstolem geg gmenuge. Někteřj spisowatelé domnjwagj se, že obrácenj swatého Klémenta toliko swatému Petru apossstolu má se připisowati, kteréhož prý w Césarei postihnuw, gemu se přikázal a we wšře swaté wyučiti se dal. Budiž tomu tak aneb

onak, toliko giſto, že roku 62. ſwatého Pawla do Filippis doprowodil, a oſudu, kterýž toho blahozwěſta w tom měſtě potkal, účaſtným ſe ſtal. A ſwatý Jan Zlatoúſtý wyprawuge, že ſwatý Klément ſwatého Pawla apoſſtola na ceſtách geho prowázel a gako ſwatý Lukáš a ſwatý Timotheus u zwěſtowánj ſwaté wjry gemu nápomocen byl. To giſto, že geg ſwatý apoſſtol ſwým pomocnjkem w ewangelium nazýwá, a geg w řádu těch klade, gegichžto gména gſau w knize žiwota (Filip. 4, 3.). Gaké blaženoſti pocjtilo aſi ſrdce Klémentowo, když uſlyſſel ſwatého Pawla, an dj, že gméno geho w knize geſt žiwota! — Také my gſme křtem ſwatým powoláni, ſtáti ſe dědicj králowſtwj nebeſkého! Kéž bychom nikdy na ſlowa knjžete apoſſtolů nezapomjnali, kterýž pjſſe: „Snažte ſe, abyſte ſkrze dobré ſkutky giſté učinili ſwé powolánj a wywolenj“ (II. Pet. 1, 10.). Nebo kdo chce milowati žiwot, a widěti dobré dny, ten zdržug gazyk ſwůg od zlého, a úſta geho ať nemluwj lſti, uchyl ſe od zlého, a čiň dobré, hledey pokoge a ſtihey geg; nebo oči Páně na ſprawedliwé, a uſſi geho k proſbám gegich: ale obličeg Páně na činjcj zlé wěci“ (I. Pet. 3, 10—12.).

Swatý Klément prowázege ſwatého Pawla, přiſſel do Řjma a w tom měſtě též ſwatého Petra učjcjho poſlauchal; od kteréhož, gak Tertulian wyprawuge, za náměſtka a za biſkupa měſta Řjma, čili za hlawu cjrkwe uſtanowen a

poſwěcen byl. A wſſak aučad tento přetěžký naſtaupil teprw po umučenj ſwatého Lina a ſwatého Kléta roku aſi 68., gakž mnozj dokazugj. W této wzneſſené ſice, ale welmi těžké powinnoſti wedl ſwatý Klément žiwot tak ſwatý, i tak ſtaw ſwůg ſwými ſwatými mrawy ozdobowal, že wſſem lidem, křeſtanům, židům i pohanům milý byl. Zwláſſtě ſe o něm wyprawuge, že gména wſſech chudých i potřebných měl zaznamenána, a gim, gakžto mohl, pro Hoſponina pomáhal. On také giná mnohá dobrá opatřenj ku proſpěchu ſwaté cjrkwe učinil, gmenowitě rozwrhl město Řjm na ſedmero částj, a w každé pjſaře uſtanowil, kterýž ſkutky, etnoſti a utrpenj těch měli zapiſowati, kteřjž w protitiwenſtwj krew ſwau pro Kriſta byli prolili; dále poſlal mnoho mužů apoſſtolſkých do Španělſka, do Gallie a do ginýchž zemj, aby tam ſjmě ſlowa Božjho rozſjwali, a ſám prawdu ewangelickau s takowau ráznoſtj a horliwoſtj i požehnánjm hlásal, že přemnozj neznabohowé ku poznánj ſwaté prawdy přiwedeni byli. Mezi nimi prawj ſe, byla prý také ſwatá Flawia Domitilla, ſeſtra cjſaře Domiciana, kteráž nebyla toliko horliwá křeſtanka, nýbrž také ſlibem uſtawičné čiſtoty ſe Bohu zaſljbila, a Siſinius, muž w Řjmě welmi znamenitý. A ten prý ſe, ačkoliw pohan, wlaudil do kaple křeſtanůw, aby widěl, co ſe tam děge, a aby ſe podjwal, zdali tam také manželka gebo ſe nenalézá. Bůh ale potreſtal ho pro wſſetečnoſt geho náhlau ſle-

potau, tak že se musil dát znáti a prositi, aby geg domů dowedli. Swatý Klément, wida diw ten Božj, přistaupil k nesstastnému a maličko se pomodliw, otewřel mu oči, a se zrakem tělesným otewřel mu i oči dusse, a Sisinius uwěřil, a dal se pokřtiti. Přikladu toho následowali přemnozj ginj znamenitj pohané.

Do času papežowánj swatého Klémenta připadagj gakési zpory w cjrkwj Korintské wzniklé, o nichž swatý otec dj, že byly bezbožné a ohawné, a že by wywolenčům Božjm neznámé býti měly. Powstalak totiž strana gakás, kteráž kněze swé, ač wsseligak dokonale stjhala, ano w swém přepychu gich i wytiskowala. Klément gim psal we gménu cjrkwe Řjmské, a gak se zdá, gesstě před rokem 70., tedy gesstě před zkázau Jerusalema. List tento byl w staré cjrkwi u welké wážnosti, tak že geg w kostelich gako pjsma swatá čjtáwali. Na začátku listu omlauwá se swatý Klément, že pro rozličné nátisky na žádosti a na zpory u nich wzniklé ohledu newzal, pak gim připomjná krásný přjklad, kterýž swým obcowánjm tehdáž dáwali, když gesstě prosti wssj hrdosti raděgi poslauchali než poraučeli; raděgi dáwali, než brali; když spokogeni s postawenjm, w kteréž ge prozřetelnosst Božj uwedla, slowo Božj bedliwě poslauchali a w srdce ge ukládali. „Tenkráte gste," dj dále, „hlubokého blaženého mjru požjwali; wasse žádosst dobročiniti byla nenasytná, a w hognosti wylil se nade wssemi wámi duch swatý. Plni swaté wůle pozdwihowali gste

s ochotau uſſlechtilau a s důwěrau zbožnau rukau ſwých k Bohu wſſemohaucjmu, wzýwagjce ho, aby milosrden byl wám, geſtli snad mimo wůli swau gſte pochybili. Dnem i nocj w zámod gſte o celé bratrſtwo pečowali, aby celý počet wywoleneů Božjch ſkrze milosrdenſtwj geho a čiſté ſwědomj ſpaſen byl. Uprjmnj a bezelſtnj gſte weſpolek bywali, a na žádné urážky gſte nepamatowali, každá rozepře a roztržka wám byla ohawnoſtj; nad pokléſky bližnjch gſte ſe kormautjwali; nedoſtatek gegich za wlaſtnj gſte pokládali, žádného dobrodinj nelitugjce, ku wſſelikému dobrému ſkutku gſte hotowi bywali. Takowým etnoſtným a božſtým žiwotem gſauce ozdobeni, wſſecko gſte wykonáwali w bázni Božj, gehožto zákon na deſkách ſrdce wám napſán byl.“

Krásný tento wěnec etnoſtj potrhala ctižádoſt a marná chlauba Korintſkých, z čehož pak powſtala žehrawoſt, záwiſt, ſwáda a rozbrog. Swatý Klément napomjná gich tedy k pokoře, k ſwatoſti a k láſce ſlowy neytkliwěgſſjmi a mimo giné dj: „Protož pokorni bud̆me a ſložjce hrdoſt, wſſecku nadutoſt, nezbedu a wſſecken hněw, čiňme gakž pſáno geſt, gelikož to wýrok geſt Ducha ſwatého: ‚Nechlub ſe maudrý w maudroſti ſwé, aniž ſilný w ſjle ſwé, ani bohatý w bohatſtwj ſwém, nýbrž, kdo ſe chce chlubiti, chlub ſe w Pánu, tak aby ho hledal, a práwo a ſprawedlnoſt wykonáwal.‘ Obzwláſſtě pak chceme ſlow Pána Ježjſſe, gej proneſl ſhowjwawoſti uče, pamětliwi

bywati. Prawil pak takto: „Buďte milosrdni, abyste milosrdenstwj dossli, odpaussténgte, aby wám bylo odpussténo; gak činjte, tak i wám činěno bude; gak dáwáte, tak wám dáwáno bude; gak saudjte, tak budete sauzeni; gak wy se propůgčugete, tak se i wám propůgčowati budau; gakau měrau měřjte, takau zase wám odměřeno bude. Těmito přjkazy a wýstrahami se utwrďme, abychom w poslussenstwj a w pokoře dle geho wýroků chodili, nebo takto znj ono swaté slowo: „Na koho mám milostiwě wzezřjti, leč na ponjženého, a na toho, genž gest tichý duchem, a kterýž ke slowům mogim uetu chowá.“*) Tak a podobně psal swatý tento učitel Korintským, a zagisté že dobrého účinku docjtil.

Horliwé aučinkowánj Klémentowo na wsse strany, a zwlásstě rostaucj stále počet křesťanů w městě Řjmě, a mimo Řjm, a to i u samého dwora cjsařského nemohlo zůstati bez zásstj a bez protiwnjků, a mnozj musili wyznánj wjry křesťanské žiwotem swým zaplatiti. Sám Klément nezůstal w těch dobách nátisků wssech prost. Než on snássel wsse trpělivě, gsa živý příklad stálosti a wěrnosti u wjře, tak že mnozj i geho řečmi i krásným příkladem wedeni model se odřekli, a následownjky Kristowými se stali. Tak walné rozssiřowánj wjry křesťanské zamrzelo cjsaře Trajana welice. I wydal přjsné zákony

*) Kdo by celý a welmi poučlimý list ten čjsti chtěl, nagdeš geg w knize: „Spisy swatých otců apossstolských, přeložil, wysswětlil, a úwodo opatřil Frant. Sussil, prof. bibl. stud. N. Z.“

na ty, kteřj se ku Kristu znali, následkem kterého přikázanj horliwý Klément gakožto hlawa wssech křesťanů gat byl. Nález cjsařůw na něho zněl w ten rozum: že buď bohům obětowati bude, aneb přes Černé moře do pustin města Chersonesa do wyhnanstwj půgde. Swatý Klément, uslyssaw nález, nebyl ani okamžik na rozpaku, nýbrž wzdáwage Bohu djk, že pro wjru trpěti může, bez messkánj na cestu se wydal.

Welectihodná hlawa cjrkwe nalezl na mjstě swého wyhnanstwj okolo dwau tisjc křesťanůw, pro wjru k lámánj kamene obsauzených a ti přicházegjcjho papeže téměř co angela Božjho radostně uwjtali. Gedna z neywětssjch strastj, gichž tu nesli, byla, že, ač těžce pracugjce, wody welký nedostatek měli, giž téměř na dwě hodiny cesty wzdálj donásseti musili. Což když swatý Klément zpozorowal, mage s nimi welkau autrpnost, dal se do modlenj. A ay, tu uzřel beránka, an na blizkém wrchu stoge, prawau nohau na mjsto ukazuge, kdeby woda se nalézala. I gali se i hned na tom mjstě kopati, ale marně, pramen se neukazowal. Tu wezma Klément rýč, a sotwa se země dotekl, wyprýssstil se pramen wody hogný. Ten diw po wssech okolnjch kraginách lidé uslyssawsse, se wssech stran k němu přissli, a wjru swatau přigali, a bořjce chrámy a modly pohanské, kostely prawému Bohu stawěli.

Dowěděw se cjsař Trajan, gak welice se křesťanská wjra na Chersonesu rozssiřuge, roz-

hněwaw ſe, poſlal tam gednoho z úřadnjků ſwých, gménem Aufidian, a přiſně mu kázal, aby wſſemi možnými proſtředky křeſťany k zapřenj Kriſta přinutil, a koſtely gegich rozbořil. Aufidian widá na radoſtné ochotnoſti, kterau křeſťané do gednoho wſſickni protiwenſtwj a muky wſſelike ſnáſſeli, že tu ničeho newyřjdj, rozhněwal ſe na Klémenta hněwem neywětſſim, protože oſtatnjm myſli dodáwal, a nechaw oſtatnjch wſſech, ſamého ſwatého Klémenta ſwázati kázal, a dada mu na hrdlo kotwu mořſkau přiwázati, do moře uwrei ho welel. To ſe ſtalo 23. liſtopadu roku 100. aneb 101. Křeſťané na břehu ſtogjcj gali ſe modliti, aby gim Bůh tělo drahého otce gegich odnjmati neráčil, a Bůh neoſlyſſel modliteb gegich, nebot an geſſtě ſe modlili, odſtaupilo moře na 3000 kročegů ode břehu; a hle tu nalezli, gak ſtaré zprámy a powěſti wyprawugj, tělo ſwatého otce, ano w kamené rakwi, w kráſné mramorowé kapličce ſtogjcj, odpočjwá, a kotew wedle nj. Tyže ſtaré powěſti wyprawugj, že lidu nad nálezem těla ſwatého Klémenta plésagjcjmu zgeweno bylo, aby tělo na miſtě, kde leželo, odpočjwati nechali, že každého roku po oſm dnj moře uſtaupj, tak aby každý k němu wolného měl přiſtupu. A tak prý ſe ſtáwalo po několik ſet let. Zázrakowé, kteřj ſe u těla ſwatého dáli, přilákali množſtwj pautnjků, ale pozděgi pro hřjchy lidſké přeſtali wſſickni zázrakowé, aniž moře wjce od břehu odſtupowalo. Tak wyprawugj, gak řečeno, ſtaré

powèsti, ale nowěgssj spisowatelé wsse, co tu bylo o moki powědjno w pochybnosk uwáděgj. Buď tomu gak buď; tělo swatého Klémenta papeže dlauho bylo očjm lidským ukryto, anjž se kde geho pozůstatkům úcta gakás děla, až do dob swatého Cyrilla apossstola Slowanůw wůbec, a Morawanůw a Čechůw zwlásstk. A ten Cyrill gsa na cestě ku Chazarům, aby gim wjru swatau zwěstowal, nalezl w Chersoneju tělo swatého Klémenta, kteréž wracege se pak domů s sebau wzal. A když napotom on a bratr geho Methoděg Bulgarům a Morawanům i Čechům wjru Kristowu zwěstowati possláni byli, wzali to swaté tělo s sebau, possléz pak ge ale do Řjma zanessli, a tam ge w kostele, od dáwna swatému tomu papeži zaswěcenému, uložili, kde až po dnes odpočjwá.

Rozgjmánj.

K rozgjmánj a k poučenj nassemu stúgteż tu gesstě některá mjsta*) z listu swatého Klémenta ku Korintským, w němž se moc a sstla apossstolů obrážj. Ostýcheyme se, pjsse horliwý pro pokog a swornosk žák ten apossstolský, ostýcheyme se Pána Jezu Krista, gehožto krew za nás wýplatau dána. Ctěme předstawených swých a starssích si ważme; učme mládež choditi w bázni

*) Podle překladu P. Sussila w zpomenuté giž knize.

Božj, wzdělámeyme ženy swé a panny w dobrém, aby milostnost cudnosti gewily, powlownými a upřjmnými se prokazowaly, a krocenj gazyka skromným se odmlčowánjm wygádřowaly, se swau přjznj ne podle náklonnostj se propůgčowaly, nýbrž wssecky w bohabognosti žigjcj stegnau náchylnostj we swatosti obgjmaly. Na dětech wassich wznikey kázeň Kristowa, aby se učily, co může pokora u Boha, gak wysoce wážena bývá od něho cudná láska, gak krásná a wznessená gest láska Božj, a gak oblažugjcj wssem, kteřj swatě před njm chodj a s čistým smyslem. — Geden druhému poddán buď podlé milosti každému propůgčowané. Silný slabého nezanedbámey; slabý pak wážnost prokazug silnému! Bohatý sdělug se s chudým, chudý ale děkug Bohu, že dal gemu, kdož by nedostatku geho wyhowěl. Maudrý neprokazug maudrosti své slowy toliko, nýbrž dobrými skutky; pokorný swědectwj sám sobě nedámey, nýbrž nech giných o tobě swědčiti. Kdo zdrželiwého gest těla, newychlaubey se tjm, věda, že giný gest, genž mu dar zdrženliwosti uděluge. Powažme tedy, bratřj, z gaké látky utwořeni gsme, a kterak a gak kdo gsme na tento swět přissli. Tworce a wzdělawatel náš gako z hrobu a tmy nás na swůg uwedl swět, připrawiw nám, dřjwe narozenj nasseho dobrodinj swá. Wssecko magjce od něho, za wssecko gemu děkowati máme, gemužto čest budiž na wěky wěkůw. — Kdo má lásku Kristowu, zachowámey přikázanj Kristowa. Kdož

může wygádřiti wzneſſenoſt ſwazku láſky Božj? Kdo geſt s to wýtečnoſt kráſy gegj přjſluſſně dolſčiti. Wýſſe, k njžto láſka wede, newýmluwná geſt. Láſka nás s Bohem pogj, láſka přikrýwá mnoho hřjchů, láſka wſſecko ſnáſſj, wſſecko ſhowjwagjc trpj; w láſce nic nenj podlého, nic zpupného. Láſka nezná různic a nezpauzj ſe, láſka wſſecko we ſwornoſti koná; láſkau wſſickni wyzwolenci doſpěli k dokonaloſti, bez láſky nic nenj milého Bohu. Z láſky ugal ſe nás Hoſpodin, z láſky k nám dal Pán Ježjš podlé wůle Božj krew ſwau, dal tělo ſwé za tělo naſſe, duſſi ſwau za duſſi naſſi. Kdo může ale w láſce nalezen býti, neodůſtognil-li ho Bůh? Proſme tedy a wzýweyme ſmilowánj geho, abychom důſtogně Boha w láſce žiwi byli, wzdáleni wſſj ſtrannoſti, bez úhony .... Blaženi gſme, rozmilj, geſtli we ſwornoſti láſky přikázanj Božj plnjme, aby nám hřjchowé pro láſku odpuſſtěni byli, an ſtogj pſáno: Blahoſlawenj, gimžto gſau odpuſſtěny neprawoſti, a gichžto přikryti gſau hřjchowé. Tohoto blahoſlawenſtwj doſtáwá ſe wywoleným Božjm ſkrze Pána naſſeho Jezu Kriſta, gemuž čeſt buď na wěky wěkůw. Amen.

„Bogte ſe Pána a wzdegte gemu čeſt“ (Zgew. Jan. 14, 7.).

„Bázeň Božj zapuzuge hřjch, nebo kdo geſt bez bázně, nebude moci oſprawedlněn býti“ (Sir. 1, 27.).

„Proſſim wás předewſſím, aby činěny byly proſby, modlitby, žádoſti, dſkůčinění za wſſecky lidi, za krále, i za wſſecky, kteřjž gſau we wyſokých aučadech poſtaweni, abychom pokogný a a tichý žiwot wedli, we wſſj pobožnoſti a čiſtotě; nebo to dobré a wzácné před ſpaſitelem naſſim, Bohem“ (I. Tim. 2, 1—4.).

„Wy otcowé nepopauzegte k hněwu ſynů (a deer) ſwých: ale wychowáweyte ge w kázni a w treſtánj Páně“ (Eſes. 6, 4.).

„Wſſelikė dánj wýborné, a každý dar dokonalý s hůry geſt, ſſtupugjcj od Otce ſwětel“ (Jak. 1, 17.).

„Kdo nemiluge, nezná Boha, nebo Bůh geſt láſka. My tedy milugeme Boha, nebo Bůh prwé milowal nás, a toto přikázanj máme od Boha, aby kdo miluge Boha, milowal i bratra ſwého“ (I. Jan. 4, 8, 19, 21.).

Modlitba.

Bože můg, Stwořiteli wſſech wěcj, a Spaſiteli duſſe mé. Ty gſi ſe wydal za nás za wſſecky, a odňals nepřjteli moc, kterau nad námi měl. J wolám w pokornoſti k miloſrdenſtwj twému: nawſſtěw mne miloſtj ſwau, pokud w křehkém žiwotě tomto přebýwám, a duch ſe proti tělu a tělo proti duchu zpauzj, a gá ſi wjtězſtwjm nad protiwnjkem ſwým giſt negſem,

abych milosti twau posilněn, nepotřebowal se ničehož báti, co by mne od milowánj twého odlučowalo. O to prossm we gménu twém, genž gsi živ a kraluges s Bohem Otcem i Duchem swatým na wěky wěkůw. Amen.

Na dnessnj den padá také swátek: w Římě swaté Felicitatisy, matky sedmi synů, mučed.; w Emeritě swaté Lukrecie, panny a mučednice; w Cizicu w Hellespontu swatého Sysinia, mučednika; w Ikonium swatého Amfilochia, bisk.; w Agrigentu složenj swatého Rehoře, biskupa; we wsi Hasbanské swatého Trudona, kněze a wyznawače; téhož dne swatého Klémenta, Metenského biskupa a m. g. swatých.

24.

Žiwot swatého Jana od kříže, ginak De cruce.

Swatý Jan, neymladssj dítě Gonzaleza Nepez, narodil se roku 1542. we Fontibere bljz Awily we Španělsku. Geho Máti Katarina Alwarez přestěhowala se po smrti manželowě s rodinau swau do Mediny del Kampo, w důwěře, že w řečeném městě praej rukau swých snáze se živiti bude. Bohabojná tato žena, ač welmi chudá, neopominula synáčku swému potřebného wzdelánj sskolnjho dáti, ale při tom nade wssecko se snažila srdce geho bohabojnosti naplniti, a uctu i lásku k Rodičce Božj w ne uložiti. A dobré sjmě nalezssi w dussi hochowe úrodné půdy, ugalo se a wzesslo, a welmi záhy

wýborného owoce wydáwalo; neboť w pacholetſtém wěku konal giž rozmanité ſkutky kagicj, wſtáwal giž k modlitbě o půl noci, lſhal na twrdé zemi, a častými posty swé newinné tělo mořil. Obzwláſſtě u welké měl uctiwosti Rodičku Božj, giž ſi za ſwau patronku byl wywolil, a pobožnoſt geho k nj a láſka a důwěra byla tak wrauená, tak upřjmná a tak pewná, gakáž ſe zřjdka nalézá. Za to ale také negednau obzwláſſtnj milosti gegj aučaſten ſe ſtal, a gmenowitě tenkráte, když náhodau do hluboké ſtudny, žádného wraubenj nemagicj, upadl. Wſſickni ſe domnjwali, že nelze, aby hoch žiw byl, ale on byl úplně zdráw. Když byl wytažen a tázali ſe ho, gak ſe ſtalo, že žádného úrazu newzal, prawil, že překráſnau panj widěl, ana ſe nad njm wznáſſj a pláſſtěm ſwým ho podchycuge, aby ſe ani o kámen neurazil, ani do wody nepadl a neutonul.

Wýborné etnoſti, kterýmiž ſe mladý Jan Nepez ſtkwěl, neuſſly pozornoſti zprámce ſſpitála w Medině. J powolaw ho, ſwěřil mu opatrowánj nemocných. J nezmýlil ſe. Jan konal powinnoſti, které ſe mu uložily se ſwědomitau přjčinliwoſtj a s bedliwoſtj neunawenau. Snažil ſe wſſem, i ſebe taguěgſſjm potřebám ſwých ſwěřeneů wyhowěti. Tichoſtj otewjral ſi ſrdce chorých, trpěliwoſtj přemáhal hrubau myſl newděčných, a miloſtj rozhřjwal ledowá prſa od Boha odpadlých. Byl ku každému přjwětiwý, w duſſi ſwé weſelý, se zarmaucenými měl au-

trpnosť gako upřjmná matka, s radostnými pak se těšil gako laskawý otec. Slowem Jan byl milosrdný. — Jan uměl také s časem lichwěti; neboť každinkého okamžiku, kterýž mu wybýwal, k swému wědeckému i mrawnjmu wzdělánj použjwal; zahálka byla mu, gakožto pramen wšeho břjchu, co sůl w očjch. Spanj geho bylo kratinké, lože geho twrdé, pokrm skromničký, gen aby hladem neumřel. J ljbilo se wšem wýborné chowánj a znamenitá dokonalosť mladého Jana, a zwláště otcowé z towaryšstwa Ježjssowa si přáli, aby w řád gegich wstaupil. Ale Jan, bera ohled na swau náboženost k Rodičce Božj, od njž tolikerými milostmi obdařen byl, dal se do řádu Karmelitánského, o němž wěděl, že za zwláštnj účel má Rodičku Božj etjti.

Když w nowiciátu byl, ukázalo se, že na poli bohabognosti nenj gesště nowáčkem, nýbrž giž dokonalým mistrem; wo nowiciátě ale tak hrubě počal se káti a mrtwiti, že se i starj a w kázni welmi zběhlj lidé tomu podiwili. Z úst geho newyšlo nikdy slowo, leč že poslušnosť a potřeba to kázala, skrowňaučký kaučeček byl mu pokogjkem, a wydlabané prkno ložem; drsný oděw třel tělo geho při každém hnutj, půtky posty a bděnj držely tělesnosť geho na uzdě, a ustawičné modlitby powzuášely mysl geho ode zemi k Bohu.

Ale gakkoli k sobě přjsný byl a twrdý, wšak k giným byl powždy wljdný a přjwětiwý, mrzutau mysl na něm nikdo newiděl, ani twář

zamračenau, weč někteřj ctnoſt a bohabognoſt kladau. Pokora, zdála ſe mu ctnoſtj býti přirozenau; on gediné hleděl na dokonaloſti bratřj, pro ſwé ctnoſti byl auplně ſlepý. Při praecjch obecnjch, gež předſtawenj bratřjm w kláſſteře ukládali, byl Jan wždy neyprwněgſſj, a gakkoli ſe rád pohraužel w přemjtánj wěcj duſſewnjch, wykonáwal nic méně také i ſebe omrzelegſſj práce s ochotau a důkladně. — Takowé ctnoſti přimělý předſtawených geho, že geg na kněžſtwj wyſwětiti dali. K prwnj mſſi ſwaté připrawowal ſe Jan tuhau kázni, wrauenými modlitbami a dlauhým rozgjmánjm o utrpenj Páně. Při tom ſkaumal ſwé ſwědomj co neybedliwěgi, a ſhledaw, že mu ničeho newytýká, čjmž by newinnoſt duſſe ſwé byl vokálel: wzdal Bohu za řjdkau tu miloſt neyſrdečněgſſj djk, a když poprwé Syna Božjho pod způſobau chléba w ruce držel, modlil ſe, aby mu přáno bylo, tuže newinnoſt neporuſſenau až do hrobu zachowati. A modlitba geho nebyla oſlyſſána, nebok, co žiw byl nepoſkwrnil žádným hřjchem čiſtau duſſi ſwau.

Swatý Jan paměťliw Božjho přikázanj: „Bogte ſe Swatyně mé“ (3. Mogž. 26, 4.), přiſtupowal k oltáři powždy s hlubokau pokorau, s angelſkau čiſtotau a s horaucj láſkau; a negednau bylo widěti, ano papršſlky od ſwaté hoſtie aneb z tabernakulum wycházegjcj twář geho gako papršſlkowé ſlunečnj ozařugj. Po mſſi ſwaté ukrýwal ſe wždy někam do kautka, kdeby žádné

lidské oko newidělo, co se tu dělo mezi njm a mezi Bohem geho, kteréhož pod způsobau chléba w srdci chowal. Mezi tjm odlaučila se mysl Janowa dokonale ode světa; svět neměl pro něho žádných wnad a žádných lakadel; dusse geho tkwěla gediné w Bohu, a konečně i myssléнka w něm uzrála, aby se do řádu Karthusianského dal. Co se tau myssléнkau zabýwal, přissla swatá Theresia do Mediny, magje w úmyslu osláblau kázeň řádu Karmelitského k prwotnj tuhosti nawrátiti. Na prwnj giž setkánj poznala ta světice, že gest Jan wywolený nástrog, kterýmž w kláštery mužské bywalá zákona přesnost uwedena býti má. Jan se podrobil rád wssemu, co swatá Theresia od něho žádala, a nedlauho na to přestěhowal se do nowě zřjzeného kláštera we wsi Durwelle. W několika měsjcjch přitowaryssili se k němu i ginj spasenj žádostiwj řeholnjci, a ti magjce pewné předsewzetj, podlé prwotnj kázně žiwu býti, složili prwnj neděle adwentnj roku 1508. slawné sliby, že w neytužssj kázni, w neywětssj chudobě a w ustawičných modlitbách žiwot tráwiti budau. Při té přjležitosti změnil Jan křestnj gméno swé Matěg na gméno Jan od křjže. A to gsau začátky řádu Karmelitánů bosáků, kterýž od papežů Pia V. a Řehoře XIII. potwrzen, rychle po wssech téměř zemjch se rozssjřil, a s welkým prospěchem na obrácenj křjssnjků a neznabohů pracowol.

Swatý Jan byl kláštera Durwellského

prwým předſtawenými. J wedl bratry k dokonalosti křeſtanſké tak důkladně, že ſe powěſt geho wſſude hlásala, a že i do giných kláſſterů wolán byl, aby zwláſſtě mladſſích bratřj a nowáčků cestám ſprawedlnosti učil. Co dobrého w těch kláſſterjch způsobil, nedá ſe ani wypſati. Konečně byl i na wyſoké ſſkoły Alkalſké powolán, aby také tamnějſſj ſtudugjcj mládež k dokonalosti křeſtanſké wedl. Jan uwažuge, že „lepſſj geſt člowěk," gakž maudrý Sirach dj (19, 21.), „gemuž ſe nedoſtáwá maudrosti, ale geſt w bázni Božj, nežli kterýž má hognoſt rozumu, a přeſtupuge zákon Neywyššjho," předewſſim hleděl k tomu, aby ſe mladſkowé ſebe zapjrati a swěta odřjkati učili, aby ſamotu a modlitbu milowali, a aby učenosti pokoru, proſtoduſſnoſt i kagjenoſt za podwaly kladli. Bůh žádá od wás, prawj mimo giné, abyſte kázali negen úſty, nýbrž i žiwotem a ſkutky. Maudroſt nebeſkau, duſſi zdokonalugjcj, a Bohu nás podobny čjnjcj, nedá nám žádné mudrlantſtwj, ani žádná učenoſt ſſkolſká; muſſmek ſe dětmi ſtáti a gako newědowé před Bohem býti. Protož kdy ſe koli modljte, zapomjneyte učenosti swé, aby wás ſám Bůh oſwjtiti a učiti mohl.

Z Alkaly powolala Jana ſwatá Therezie do Abuly, aby gj w oprawowánj kláſſternj kázně, čemuž tamnějſſj gepiſſky wſſj ſilau ſe opjraly, nápomocen byl. Jan přiſſel, a brzo ſe mu podařilo ſeſtry ſobě zjſkati, a ke wſſemu dobrému ochotny učiniti. Tuto náhlau změnu

nepřipiſowal Jan ſobě, nýbrž pramenu wſſeho dobra — Bohu. Když ſe ho gednokráte gedna z geptiſſek otázala, odkud to pocházj, že w ſrdcjch plamen miloſti Božj tak mohútně rozněcuge, řekl: „Bůh to geſt ſám, kterýž wſſe působj, a tohoto čerwjčka co náſtroge užjwá. On to působj, že mne ſlyſſj a poſlauchagj.“

A wſſak Jan nepůſobil apoſſtolſkým kázanjm a kagicným žiwotem pauze na řeholnjky a na řeholnice w kláſſterjch žigjcj, nýbrž také na lid ſwětſký, a přemnozj byli, kteřjž ſlyſſice geho powzbuzowánj a widauce geho ſwatoſt, a při tom i tuhau kázeň, do ſebe weſſli, a na ceſtu pokánj a ctnoſti ſe dali. — „Muž maudrý cwičj lid ſwůg, a užitkowé rozumu geho gſau wěrnj“ (Sir. 27, 26.).

Kdykoli ſe ſwatý Jan modlil aneb w rozgjmánj wěcj nebeſkých ſe pohřížil, žádal powždy, aby mu Bůh také kalich utrpenj ſeſlati ráčil. A zač profil, doſtalo ſe mu we wrchowaté mjře: přetěžká ſaužení wnitř i zewně prowalila ſe naň, a pokud byl žiw, wjce ho neopuſtila. Duſſe geho pozbyla wſſeho ſwětla, wſſj útěchy i wſſeho pokoge a wſſj horliwoſti; tmy, pochybnoſti, auzkoſti, pokuſſenj obkljčily a mučily gi, i zdálo ſe mu, že peklo otewřelo gjcen ſwůg, a báblowé že w něg uwrei geg uſilugj. Než Jan ſetrwal wěrně w pobožnoſti ſwé, a odaw ſe do wůle Božj, čekal, až ſe bauře utiſſj a děſná noc pomine. Ale i w té tjſni neopuſtil Bůh ſlužebnjka ſwého, nýbrž nawſſtěwowal ho čaſem mi-

loſtmi ſwými zwláſſtnjmi, a těſſil a ſſlil ho. J vjſſe ſe, když gedenkráte we ſwé opuſſtěnoſti k Bohu o pomoc wolal, že ſe mu Pán zgewil, řka: „Eyhle Jene, tu gſem, nebog ſe, gák tě wyſwobodjm.“ J Rodička Božj, gjž ſe od dětinſtwj zaſlibil, zgewila ſe mu w auzkoſtné takowé době a těſſje geg, řekla: „Synu můg, buď ſilný, zármutek twůg brzo pomine, a pak ti welká radoſt naſtane.“ Takowé nawſſtěwowánj naplnilo Jana ſladkau ſice rozkoſſj, ale také geg přimělo, že ſwětu zcela umřel, wůli iwau úplně s wůlj Božj ſpogil, a takowau trpěliwoſtj ſe obradil, že při žádném křjžku Boha z paměti wjc nepuſtil. J bylo k mu w ſkutku takowých etnoſtj na neywýš potřebj; nebo k právě toho čaſu, co ſe s neywětſſj pilnoſtj o naprawenj lidu duchownjho a ſwětſkého přičiňowal, powſtala proti němu bauře také zewněgſſj. Prwj totiž ſpolubratřj, držjce oprawy od něho do kláſſterů uwedené za zbytečné nowoty a za odſtaupenj řehole, jeſſli ſe w Placentu a oſtrý nález na něho gako na nebezpečného nowotáře a na bezbožného odpadlíka od wjry a od řehole wyneſli. Následkem toho nálezu byl gat a do welmi těſného a tuhého wězenj w Toledě uwržen, a w něm po dewět měſjců o wodě a chlebě wſſeligak mořen a mučen. Ale Jan zůſtal we wſſech ſtraſtech a we wſſem utrpenj trpěliwým a laſkawým, ano ſe i těſſil, že pro Boha trpěti může. Konečně doſtal ſe pomocj Božj zaſe z těžkého wězenj, a obrátil ſe přjmo do

kláſtera tamnějſſich Karmelitánek, kteréž ho ſotwa poznaly, tak welice změnilo dlauhé wězenj a ſauženj twář geho. — Odſud doſtal ſe po některém čaſe do kláſtera, Kalwaria nazwaného. Co zde dobrého a chwalitebného pro oſlawenj gména Božjho a pro ſpaſenj bratřj učinil, těžko ſe wypſati dá. To gediné zde ſtůg, že předewſſim uſilowal, aby bratřj modliteb pilni byli a ſebe zapſrali; aby zbytečně kláſſter neopauſſtěli, a wycházegjce nezapomjnali, že ge Bůh na ſwjcen poſtawil, aby ſwatoſt hlágali wjce příkladem než ſlowy, a že k proſbám bratřj i kniby ſložil, we kterých žiwotu dokonalému a ſwatému wyučuge. Jak wýborně ducha lidſkého a ſlabé geho ſtránky znal, dá ſe ſauditi, že o předſtawených řjkáwal, že gim bábel troge oſidla klade: předně ponauká gich, aby wyſoko o ſobě myſlili; pak aby ſe obecných praci a powinnoſtj ſtranili, a konečně, aby ſe na záležitoſti zewnj příliš ſtaroſtliwě upjnali, a tak wnitřnjho ducha potráceli. Aby ſám w takowá oſidla neupadl, a bratřjm žádného pohorſſenj nedal, byl nad mjru bedliw a wſſemožnými proſtředky ſe hágil; gmenowitě ohradil ſe proti prwnjmu oſidlu nelſčenau pokorau, druhému ſe wyhýbal, že wſſecky práce a powinnoſti, gež řehole od něho žádala, s neywětſſj ochotnoſtj a ſwědomitoſtj wykonáwal; třetjho oſidla konečně uſſel, že ſe, pokud mohl, ſpolečnoſti lidſké wyhýbal, oheň milowánj Božjho w ſobě rozmnožowal, a uſtawičnau modlitbau a rozgjmánjm

w Boha ſe ponořowal. Nad giné wychwalowal wſſem, kteřjž ſe na wrch dokonalſti křeſtanſké doſtati uſilowali, rozgjmati utrpenj a umučenj Páně, gakby takowé rozgjmánj ſpaſonoſné býti mohlo, ukázal w knihách, gež, gak řečeno, byl ſložil, a we kterýchž nebeſká maudroſt ſe odráží.

Toho čaſu, co kláſſter Kalwaria zprawowal, dal neobmezenau důwěru w pomoc Božj kolikráte na gewo. Gednau k. p. ſtalo ſe, že mu zwěſtowáno bylo, že na zeytřj nebudau mjti co gjſti. On odpowěděl, řka: „Bůh má geſſtě doſt čaſu, wſſjm, čeho nám potřebj, zaopatřiti nás; kterýž nás dnes žiwj, také zegtra nás užiwj. Zegtřegſſjho dne opakowala ſe ztjžnoſt, ale Jan nedbage malomyſlného nářku, poručil wſſem, aby w Boha ſe důwěřowali. A hle, netrwalo dlauho, a tu přiſſel kdoſi a kláſſter wſſemi potřebnoſtmi opatřil, řka, že we ſnách mu zgeweno bylo, gak welice kláſſter potřeben geſt. — „Nepečugtež," co budeme gjſti, aneb co budeme pjti, aneb čjm ſe budeme odjwati, wjſt zagiſté Otec wáš, že toho wſſeho potřebugete. — Hledeyte nyprwé králowſtwj Božjho a ſprawedlnoſti geho: a toto wſſe bude wám přidáno" (Mat. 6, 31, 32.).

Byla-li Janowa láſka k Bohu podiwu hodna, byla neméně welikà geho láſka k lidem, a zwláſſtě k chudým, chorým a hřjſſnjkům. Prwnj geho krok byl, když do některého kláſſtera wſtaupil k nemocným, a tu ſnažil ſe gakkoli mohl, duſſi gegich upokogiti a tělu útlewy zge-

dnati. Znamenal-li, že nemagj chut k gjdlu, snáſſel, co kde mohl, aby gich občerſtwil, nedbage ani práce, ani nákladu. Staral ſe o dobré hljdače a opatrownjky nemocným, ſlaužil gim ſám, gakž mohl, ſtlal gim poſtele, čiſtil nádoby a pomáhal, kde mohl, nechť to bylo, co bylo, a negeden z nemocných doſſel na přjmluwu geho od Boha plného zdrawj. Slowem on wſſechněm wſſecko učiněn geſt, aby wſſecky k ſpaſenj přiwedl. A nie méně powſtali proti ſwatému opět nowj protiwnjci, a to ze ſtředu těch, kteřjž ſe obnowenj kázně kláſſternj byli podrobili, tak že gako druhdy Dawid naříkati mohl: „Kdyby nepřjtel můg zlořečil mi, ſnesl bych to owſſem, a kdyby ten, kterýž mne nenáwidj, proti mně ſe byl pozdwihl, byl bych ſe ſnad ſkryl před njm. Ale ty, člowěče gednomyſlný, wůdce můg a známý můg, kterýž ſpolu se mnau ſladkých požjwal krmj, w domě Božjm gednomyſlně gſme chodjwali“ (Ž. 54, 13—15.). Ale nediwme ſe, že na Jana opět nowé protiwenſtwj ſe přiwalilo, modljwalť ſe zagiſté po každý čas o miloſť, aby co prawý následownjk křjže byl ſhledán, a aby w utrpenj, potupě i pohrdanj žjti a umřjti mohl. Zač tolik profil, ſtalo ſe mu dle žádoſti. Jan ſe muſil totiž některým nepořádkům, w kláſſteřjch ſe zmáhagjcjm, opřjti, a některé zlé zwyky, kteréž w žiwot kláſſternj nedopatřenjm předſtawených ſe wlaudily, gak ſluſſno bylo, kárati. Wěc ta wzbudila proti němu z nowa ſotwa utuchlau ſtarau záſť, kteráž tak

rychle ſe zmohla, že přednoſtowé kláſterů roku 1591. w Madridě w poradu ſe ſeſſedſſe, Jana wſſech hodnoſtj zbawili, a nad to geg i ze kádu propuſtiti aneb aſpoň do Ameriky poſlati obmýſſleli. Jan trpěl s nepřekonanau tichoſtj a s newſdanau trpěliwoſtj; z úſt geho newyſſlo ani gediné netrpěliwé ſlowo, geho gediná pomſta byla — že ſe za ſwé nepřátely a protiwníky modlil a gim žehnal. Když ſe dowěděl, že má do Ameriky gjti, ſtrogil ſe bez reptánj na ceſtu; tu ale přiſſla na něho náhlá nemoc, že ſe na ceſtu wydati nemohl.

Aby i tenkráte ukázal, že wěrným ſlužebnjkem křjže geſt, dal ſe do kláſtera Ubeda doneſti, kteréhožto přednoſta neyzarytěgſſjm protiwnjkem geho byl. A ſkutečně bylo mu w kláſteře tomto přetěžké utrpenj ſnáſſeti: geho tělo ſtalo ſe takměř živá rána, přednoſta nakládal s njm nelidſky, ano i ukrutně; Bůh mu odňal zaſe na něgaký čas wnitřnj ſwětlo, i wſſecku utěchu, ano byli také, kteřjž i dobrau geho powěſt w podezřenj uwáděli. Jan neſl wſſecku křiwdu i wſſe utrpenj rád, a s myſlj ochotnau, wèc ſwau na Boha ſkládage, a za hřjſſnjka neywětſſjho ſe wydáwage. Mezi tjm dowěděl ſe kněz prowinciál o bezprawj, kteréž ſe Janowi děge, a přigda, dal pokogjk, we kterém Jan ležel, otewřjti, řka: že takowý wzor ctnoſti netoliko od bratřj, nýbrž i od celého ſwěta poznán býti má. — Když ſe přibljžila Janowi hodina, kterau ſe na wěčnoſt odebrati měl, dal ſe neyprwé ſwátoſtmi zaopa-

tříti, na to proſil bratřj za odpuſſtěnj, že gim lepſſjho přjkladu nedáwal, a poſléz i necitelného přednoſtu žádal, aby mu pro Bůh odpuſtil, co ſkrze něho nemilého a mrzutého neſl. Pak obrátě ſe k bratrům, napomjnal gich laſkawými ſlowy, aby ſwých předſtawených byli poſluſſni, weſpolek ſebe milowali, Bohu pak wěrni byli. Též ge napomjnal, aby ſwé powolánj nezpaufſtěli s myſli, a negen ſlowy nýbrž obzláſſtě ſkutky ceſty ſpaſenj hlájſali. Když mu lékař zwěſtowal, že hodinka ſmrti přicházj, řekl: „Těſſjm ſe, že wegdu w dům Páně.“ Po těch pozwedl ſe na loži, proſe, aby mu některé žalmy a některau kapitolu z pjſně Salomonowy přečetli. Na to požehnal k rozkazu prowinciala wſſecky bratry a pak po celý den w tiché pobožnoſti wytrwal. O půl noci pohledl geſſtě gedenkráte na wſſecky okolo-ſtogjcj, gako by ſe s nimi laučil, a gelikož práwě na gitřnj zwonili, řekl: „Gá budu gitřnj w nebi zpjwati,“ pak poljbil krucifix, řka: „W ruce twé poraučjm duſſi ſwau!“ na wěčnoſt ſe odebral, dne 14. proſince roku 1591., ſtár gſa 49 let. Papež Kljment X. prohlásil ho roku 1675. za blahoſlaweného, papež pak Benedikt XIII. roku 1726. za ſwatého, přikazuge při tom, aby ſwátek geho dneſſnjho dne ſe ſwětil. Geho ſwaté tělo odpočjwá w Seğowii, kamž z Ubedy přeneſſeno bylo.

Rozgímánj.

Při prwnj mſſi ſwaté modlil ſe ſwatý Jan o miloſt, aby ſe wſſeho ſmrtelného hřjchu uchowati mohl; a gindy zas žádal, aby pro Boha a pro oſlawenj gména Božjho potupu a utrpenj ſnáſſeti mohl. O gak rozdjlná bywá modlitba twá! Nenj-li prawda, že wěci, o kteréž ſe modljwáš, obyčegně bywagj wěci pozemſké a ſwětſké? Gſi-li nemocen aneb djtě twé, aneb manželka twá, nemodljwáš li ſe, aby wám Bůh plného zdrawj nawrátiti a uchowati ráčil? Gſi-li pronáſledowán, potupen, aneb protiwenſtwjm nějakým zachwácen, nežádáš-li, aby Bůh kříž a utrpenj s tebe ſnjti ráčil? Neſſtěſtj-li na tebe gde a nehody, neproſjš-li, aby Bůh pracjm twým a podnikánjm požehnati a dobrého zdaru popřjti ráčil? Nehanjm. žew těch a w podobných wěcech k Bohu ſwé autočiſſtě béřeš, neboť „budeš-li w ſauženj ſwém wzýwati Hoſpodina, a budeš-li wolati k Bohu ſwému: wyſlyſſj z chrámu ſwého hlas twůg. a křik twůg přigde w uſſi geho“ (ſrow. II. král. 22, 7.). Ale řekni mi pak, proč nebéřeš také autočiſſtě k Bohu we wěcech mnohem důležitěgſſjch, než gmenowané gſau, we wěcech týkagjcjch ſe duſſe? Proč nemodljš ſe také tak zhuſta a tak wraucně za miloſti duſſewnj? a za odwrácenj duſſewnjho zlého, genž geſt hřjch? Nenj-li to makawé znamenj, že gſi ſtaroſtliwěgſſj o tělo než o duſſi, a ſtaroſtliwěgſſj o wěci časné než o wěci wěčné? Nenj-li gednánj

twé na neywýš zpozdilé a treſtu hodné, že ſe pachtjš a uſiluješ o to, což tělu a čaſnoſti proſpjwá, ale co by duſſi bylo užitečno a Bohu milo, toho nedbáš. Marta byla také o mnohé wěci ſtaroſtliwa, ale Maria, pečugjc o duſſi, lepſſj ſtránku wywolila. Protož napraw budaucně pokléſek ſwůg, a modljwey ſe často a wraucně o zbožj duſſewnj a o miloſti Božj, gakož i za odwrácenj duſſewnjho a wěčného zlého. Modli ſe, ať ti Bůh propůgčj miloſt, bys ſe hřjchu uchowal, abys w pokuſſenjch neklesl, nýbrž ſkutečně ge přemáhal; abys zlau nawykloſt odložil, náklonnoſt k zlému zlomil, w dobrém proſpjwal a wěčného ſpaſenj doſſel a t. d. Ano o ty a o podobné miloſti pros a modli ſe, a Bůh, od něhož wſſelike dánj wýborné, a každý dar dokonalý přicházj, wyſlyſſj také tebe, gakož byl ſluzebnjka ſwého Jana wyſlyſſel, a dá ti, zač gſi ho proſil. A obdržjš-li na Bohu gmenowaných miloſti, ay, gak ginak budeš hleděti na wěci pozemſké, ano, co ti teď geſt protiwného a boleſtného, bude ti pak milé a lahodné, co teď držjš za nehodu a neſſtěſtj, budeš powažowati za proſtředek k dokonaloſti, a čehož teď proſt býti ſi žádáš, po tom budeš tauziti, a to proto, abys ſe ſtal podobným Wykupiteli ſwému, genž ſkrze mnohá utrpenj do ſláwy ſwé weſſel.

„Hledeyte neyprwé králowſtwj Božjho, a ſprawedlnoſti geho, a toto wſſe bude wám přidáno“ (Mat. 6, 53.).

„Kteřjž se bogj Pána, dotazowati se budau na ty wěci, kteréž dobroljbezné gsau gemu“ (Sir. 2, 19.).

„Kdož miluge Boha, modliti se bude za hřjchy, a zdržj se od nich, a na modlitbě dennj wyslyssán bude“ (Sir. 3, 4.).

„Až dokawád maličcj milowati budete dětinstwj, a dokawád blázni toho, co gim sskodliwé gest, žádati budau, a nemaudřj nenáwiděti uměnj?“ (kn. přjsl. 1, 22.).

Modlitba.

Ó Bože, kterýž gsi swatého Jana, wyznawače swého, učinil obzlásstnjm milownjkem zapjránj sebe a milownjkem křjže, propůgč nám té milosti, abychom geho ustawičně následugjce, blahoslawenstwj wěčného dosáhli. Skrze Krista Ježjsse atd. Amen. (Modlitba cjrkewnj.)

Dnes se také swětj swatek: Swatého Chrysogona, mučednjka, kterýž proto, že stále Krista wyznáwal, dlauho řetězi swázan, a w žaláři držán byw, z poručenj Diokleciana do Aguilegi přiweden, tam mečem skat, a do moře uwržen gest. W Řjmě swatého Krescencia, mučednjka; w Amerii swaté Firminy, panny a mučednice; w Korintu swatého Alexandra, mučednjka; w Kordubě swatých pannen a mučednic Flory a Mariče, kteréž po dlauhém wězenj w protiwenstwj arabském mečem zmordowány byly. W Perusii swatého Felicissima, mučednjka; w Mediolánu swatého Protasia, biskupa; w městě Blawium swatého Romana, kněze; w kragi Arwernském swatého Porciana, opata, a m. g. swatých.

25.

Žiwot swaté Kateřiny, mučednice.

O swaté Kateřině máme mnoho podrobných zpráw, než těžko určiti, zdali se wšecky na prawdě zakládagj. Než budiž tomu tak, aneb onak, tolik gisto, že, cokoliw se o této świětici wyprawuge, k naussemu poučenj, k potěssenj i ku wzdělánj wýborně slaužj. protož, což staří letopisowé nám o świětici té wyprawugj, w stručnosti tuto wěrně podáno bude.

Swatá Kateřina, giž Řekowé powždy čistau nazýwagj, narodila se okolo r. 288. w Alexandrii, z rodu, gakž se prawj královského. Byla pak Kateřina podiwné krásy, a we wšelikém umění a we wšech wědách výborně zběhlá, ale gakž lid wůbec, modlosluženosti oddána. O ruku tak šlechetné panny ucházeli se mnozj urozenj mládenci, ale swatá Kateřina každého odbyla, řkagje, že ruku swau nedá, leč nad sebe silněgšjmu, bohatšjmu, urozeněgšjmu i maudřegšjmu. I stalo se gednokráte, že gsauc na lowu s gistým paustewnjkem se sessla, kterýž wyrozuměw žádostem gegjm, řekl: „Uwěřjš-li w Krista Ježisse, a dáš-li se křtiti, nagdeš chotě, kterýž žádaných wlastnostj w přehogné míře do sebe má. On gest neymaudřegší, neboť maudrostj swau stwořil nebe i zemi; gest neyšlechetnější, neboť gest syn krále neywyššího, gest wěčný i nestonalý; on gest také neysličnější, neboť se slunce i měsjc

kráſe geho diwj; on geſt ale také neybohatſſj, neboť cožkoli geſt na nebi i na zemi, toho on geſt mocný pán a Bůh.“ Řeč tato dogala Kateřinu welice, což pauſtewnjk znamenage, dal gi obrázek Rodičky Božj, ana Ježjſſka na ruce držj, a wece: „Toho chotě nedoſtaneš bez pomoci matky geho; wzýwey wſſak matku miloſti, a ſluž gj modlitbami, poſty a bděnjm, i pros, aby ti chotě ukázala, po kterémž tauži duſſe twá.“ Kateřina zamyſliwſſi ſe w ſlowa pauſtewnjkowa, wrátila ſe domů, a s welikau wrauenoſtj wzýwala Rodičku Božj, ač gi neznala. Po několikadenuj pobožnoſti, uzřela we ſnách matku Božj a wedle nj milého ſyna gegjho; ten ale odwracel ſe, že twář geho ſwatřiti nemohla. I zarmautiwſſi ſe, proſila ſnažně královny nebes, aby gj ukázala miloſtnau twář Syna ſwého; ale Maria dala gj na ſrozuměnau, že chce-li twář Syna gegjho uzřjti, že muſj nepprwé křeſt ſwatý přigjti. Což když byla Kateřina učinila, a po wrauené modlitbě na noc ſe uložila, uzřela opět we ſnách Rodičku Božj w newýmluwné kráſe a leſku, i Syna gegjho, an ſe k nj bljžj, gi ſobě prſtenem zaſnubuge, a budaucj muky, gež pro wjru podſtaupiti muſj, předpowjdal.

Toho času přikázal cjſař Maximin Daga, člowěk to ſurowý a neſtydatý, aby wſſickni lidé bez wýmjnky pod ztrátau hrdla modlám obětowali. Mnozj křeſtané hříſſné chaulоſtiwoſti podlehſſe, byly mu po wůli, a zúčaſtnili ſe we zlořečené té bezbožnoſti. Swatá Kateřina widauc

tak hrubau zrádu na wjře, bolestj trnula, — ale pomoci nemohla. Když wssak gednoho dne nesčjslný daw lidu k modlářským chrámům se walil, bezbožných obětj obětowat: tu nemohauc se udržeti, prodrala se dawem lidu až k samému cjsaři a wýmluwnostj nebeskau mu dowozowala, že to wěc possetilá, stwořitelem nebe i země pohrdati a ničemným modlám, kteréž magjce očj newidj, a magjce ussj neslyssj, se kořiti a kteréž ani sobě pomoci nemohau, nekku-li giným. Dále dokládala, že gedná proti powinnostem swým, an lid swým příkladem a swými příkazy od cesty spasenj odwádj, a že, nechce-li propadnauti sprawedliwým saudům Božjm, Krista Ježjsse, genž milostiwě i ty přigjmá, kterjž hřjchů swých pykagj, co Syna Božjho poznati a gemu se klaněti má.

Maximin mořil pro to okamženj náhlý hněw swůg, a prawil, když se trochu zpamatowal, k statečné panně, že až bude po obětj, we swém palácu gi gesstě gednau slyssjeti a gi odpowědeti chce; tam tedy aby ho čekala. Když se do palácu wrátil, a zmužilá Kateřina před něho se postawila, otázal se, co ge zač, a proč tak drze sobě počjná? Swětice odpowěděla, řkauc: „Gá pocházjm z krwe králowské, a učila gsem se wýmluwnosti, maudrosti a giným wědám; wssak to wsse potupiwssi, k mému milému Jezu Kristu gsem se utekla, kterýž skrze proroka swého dj: „Zahyne maudrost maudrých lidu, a rozum opatrných geho skryt bude“ (Js. 29, 14.).

Na to wykládala důwody wjry swé s takowau obratnostj, silau a plnostj, že si panownjk netraufal něco odpowědětj, uýbrž gi na sbor neymaudřegssjch mužůw, kteréž w krátce swolati sljdil, přikázal, zatjm ale gj bezpečně střežiti dal.

I sesslo se k určitému dni padesáte neywýtečněgssjch řečnjků a mudrců, powolaných, aby osmnáctiletau djwku přehádali. Než Kateřina z wězenj wyssla, we kterémž ustawičně modlitbami a posty pomoci nebeského chotě prosila, zgewil se gj angel Páně a wece: „Nebog se, choti Kristowa, Bůh tě oswjtj maudrostj swau, že wssech padesáte mudrců tak welice přehádáš, že wssickni wjru Kristowu přigmau a žiwot za ni položj, a s nimi i mnozj ginj.“ Po těch zmizel angel, a Kateřina ssla, plna útěchy a zmužilosti u sbor učenců a mudrců. Tito magjce weliké sliby od cjsaře, namáhali se wssemožně, aby pannu w řeči chytili; ale marně; duchem swatým oswjcená bogownice přemohla ge wlastnjmi braněmi gegich a okázala gim, že gegich řeči nepodstatné a nerozumné gsau, modloslužebnost pak zpozdilosť a bezbožnosť; dále dokazowala, že gen gediný Bůh gest, wjra křesťanská pak že prawá gest, pak že rozumu zadost činj a dussi oblažuge; a to dokazowala tak ráznými důwody, že nadutj mudrlanti rozumu gegjmu odolati nemohauce, zgewně se slysseti dali, že učenj Kateřinino gest prawé, a že sami k němu přistupugjce w Krista Ježjsse wěřj.

I naplnila se zasljbenj Páně, řkaucj: „Gáť zagisté wám dám ústa a maudrosť, kteréžto nebudau moci odolati ani odmlauwati wssickni protiwnjci wassi“ (Luk. 21, 15.).

Obrácenj slowútných těch mudrců a učenců, a zgewné gich přiznánj se ku wjře Kristowě naplnilo cjsaře hněwem neskroceným, tak že přikázal, aby se hranice udělala, a wssickni na nj se uwálili. Když plameny wzhůru giž sslehaly, uwrhli se ti nowowěrci k nohaum swětice, prosjce, aby za ně u Boha orodowala, by gim hřjchy, gichž se w zaslepenosti swé dočinili, milosrdně odpustil, a dokládagjce, že gsau teď hotowi křesť swatý přigjti a pro wjru w Krista Ježjsse umřjti. Slawná panna plná nebeské radosti, že prawda swjtězila, těssila wyznawače, ubezpečngjc gich, že oheň zastupuge wodu, a že dusse gegich gako křtem swatým očistj a k wěčnému králi ge přiwede, aby přigali korunu wjtěznau. Na to učinila nad nimi znamenj křjže, a oni ssli s myslj weselau a statečnau, wzýwagjce gméno Ježjš, smrti wstřjc. Mohutnj plamenowé oddělili w krátce dusse gegich od těl; tělům wssak ani při neymenssjm neublj̄žili; což widauce pohané, negedni z nich uwěřili.

Maximin, gakkoli hněwem gen kypěl, nechtěl gesstě swatau pannu mukám podrobiti, nebok sličnost gegj celého geg zaugala, nýbrž lahodnými slowy gj domlauwal, aby bohům obětowala, slibuge, že gi za swau choť pogme a trůn s nj sdělj. Ale Kateřina náwrh za-

wrhla s ossklivosti, křkaue: „Ustaň s těmi řečmi, wždyť gsem ti giž powěděla, že gsem křesťanka a choť Kristowa. Kristus gest můg ženich, můg rádce a okrasa panenstwj mého; a oděw mučednictwj gde mi nad zlatohlaw králů.“ Znamenage cjsař, že po dobrém ničeho nepořjdj, hrozil Bohem nadssené panně ukrutnými mukami a smrtj neyobawněgssj, ale Kateřina odpowěděla s důstognau neobroženosti, křkauc: „Uděley, co se ti ljbj! Budtež muky, gež mi strogjš, sebe ukrutněgssj, dlouho trwati nebudau, ano k tomu přispěgj, že prawé a wěčné sláwy tjm gistěgi dogdu; také daufám, že Bůh skrze mne gessitě mnohé a to i z paláce twého ku wjře w Krista Ježjsse, a tudyž i k spasenj přiwésti ráčj.“ Nynj nemohl se ukrutnjk wjce přemoci, pročež welel, aby swětici co neybolestněgi zmrskali a pak do těžkého wězenj uwrhli a hladem umořili. Nelidský rozkaz byl i hned wykonán. Ale ten, genž přebywá w nebesich, směge se gim, a Hospodin posmjwá se gim; neboť poslal angely své, aby mučedlnici uzdrawili, a gako druhdy sw. Pawlu paustewnjku, po ptáku gj pokrm posylal. Co swatá Kateřina u wězenj byla, cjtila se cjsařowna Justina nepochopitelným pudem gakýmsi nucena, mučennici Páně, o gegjž kráse, maudrosti a statečnosti tolik byla slyssela, nawsstjwiti. Šla tedy prowázena Porfyriem, cjsařským wogewůdcem a dwěma sty wogáků do hnusného wězenj. Wstau-

piwssi do žaláře uzřela k nemalému podiwenj swému Kateřinu auplně zdrawu, a twář gegi nebeskau zářj se leskaucj. Přemožena uctiwostj wrhla se gj k nohaum a blahoslawila se, že gi tolikerými milostmi s nebes obdařenau uzřjti mohla. I bylo rozprámjno o Bohu a o swatém náboženstwj, a milost Božj dotkla se srdce Justiny cjsařowny, i uwěřila w Krista Ježjsse. To znamenage Porfyrius welice se w dussi swé pohnul, a přistaupiw otázal se čisté panny: „A co mi dá Kristus, wstaupjm-li w službu geho?" I odpowěděla Kateřina: „Neslyssel-lis nikdy o welké naděgi křesťanůw? Nikdo nenj s to, aby wypočetl, co Bůh služebnjkům swým sljbil a čehož i ty požjwati budeš, wěrně-li w službě geho setrwáš!" I uwěřil Porfyrius a s njm také celý zástup wogáků, kteřjž cjsařownu doprowodili, a tak se zagisté slowo Páně naplnilo, kteréž znj: „Wjtr, kde chce wěge, a zwuk geho slyssjš, ale newjš, odkud přicházj, aneb kam gde. Takť gest každý, kdož se z narodil" (Jan. 3, 8.).

Toho času wrátil se Maximin z cest swých do hořegssjho Egypta. Uslyssaw, že Kateřina gesstě na živě gest, kázal gi před se postawiti. Ale kdo popjsse geho ustrnutj, když gi uzřel úplně zdrawu a wzneseněgssj krásau se stkwěgjcj? Geho náružiwost zplanula poznowu a mnohem wjce. I chwálil co neywřelegi gegj krásu, a řekl opět, že hodna gest trůnu, a laskawě gj domlauwal, aby modlám se poklonjwssi, s njm o trůn se sdělila. Ale swatá mučed-

nice odpowěděla řkauc: „Budiž poſtawa má gakákoli, gá negſem nic než prach a bláto. Bůh ſám mi poſtawy té udělil a obrazem ſwým mne ozdobil. Protož geſt ſluſſnĕgi, abychom ſe na pěkných poſtawách maudroſti Stwořitelowě diwili, kterýž prach, tu bjdnau hmotu, a tak welkau kráſu uſtwořiti uměl. Kráſa ſama geſt gen prach a popel; kteráž časem zwadne a nemocmi ſe zničj; na kráſe nenj nic ſtálého, nic uſtawičného: toliko prawda a kráſa duſſe zůſtáwá na wěky.“ Řečmi těmi rozkwaſila ſe myſl cjſařowa k nowému hněwu; a w tom přiſtaupil k němu geden z poprawců, a radil, aby twrdoſſignau tu křeſťanku na ſtrog oſtrými a ſſpičatými železy opatřený o čtyrech kolách dal přiwázati a otáčenjm kol roztrhati. Maximin kázal bábelſkau tu radu bez meſſkánj wykonati. Giž ležela ſwatá mučednice na ſtraſſném ſtrogi, giž giž chtěl kat koly zatočiti, an ſe ſtrog náhle s nesmjrným třeſkotem zázračně rozpadl a mnoho djwáků poranil, an ſwatá panna, wazeb wſſech proſta, zůſtala bez úrazu. Zázrak ten přiwedl mnohého neznaboha k poznánj prawdy, gen Maximin ſe zatwrdil, a pannu geſſtě zuřiwěgi mučiti kázal. Tu wſſak přiſſla cjſařowna Juſtina a předſtawowala mu, pak přewelikau křiwdu Kateřině a oſtatnjm křeſťanům činj, a gak zpozdile s Bohem wſſemohaucjm zápaſj, kterýž toliker ými zázraky prawdu wjry křeſťanſké, ku kteréž i ona ſe přiznáwá, ztwrzuge. Tau řečj geſſtě wjce rozdrážděný ukrutnjk kázal okamžitě

chot swau mečem odprawiti. Justina podstaupila smrt s mysli utěšenau a weselau. I Porfyrius a celý zástup wěrjcjch wogáků následowali příkladu swé welitelky, a wyznawsse wečegně wjru swau, rádi život swůg za Krista Jezjsse položili.

Po těch obrátil se cjsař opět ku swaté Kateřině, a gednak sliby, gednak hrozbami snažil se gi k modlosložebnosti nakloniti. Wida ale, že nic neprospjwá, odsaudil gi také k meči. Hluboký zármutek obgewil se po těch slowech na twáři lidu přjtomného, a mnohá slza wypraudila se, že tak sličná panna zemřjti má. Gen Kateřina zůstala zmužilé mysli, a twář gegj zastkwěla se gako twář angela. Tu poklekla a sepiawssi ruce, a očj k nebi pozwedssi, wzdáwala Bohu djky za wssecky milosti, kterýmiž gi obdařiti ráčil, modlila se za swé protiwnjky, a aby Bůh národu křesťanskému konečně pokoge popřjti ráčil. Dále prosila, aby tělo gegj nepadlo w ruce newěrjcjch, a poručiwssi pak dussi swau Bohu, naklonila hlawu, a w tom i padla rána smrtjcj dne 25. listopadu roku 307. Wyprawuge se také, že místo krwe z živé rány mléko se wypraudilo, a že angelé přissedsse, tělo gegj wzali a na hoře Sinai, w zemi Arabské pochowali; což snad lépe na mnichy rozumjno býti může, gimž pro čistotu života také angelé říkáwali.

Stoletj osmého bylo to gegj swaté tělo opět nalezeno, a pak do kostela, gegž cjsařowna

ſwatá Helena na dotčené hoře založila, přeneſſeno. Mnozj zázrakowé ſe tam dáli, a až poſud ſe tam tělo gegj u welké uctiwoſti, gakž ſe ſamo ſebau rozumj, chowá. Swatá Kateřina geſt patronka ſtudugicj mládeže a filoſofůw.

Rozgjmánj.

Swatá Kateřina wynaložila mnoho čaſu a mnoho práce na učenj ſe ſwětſké maudroſti; ale konečně naučila ſe také neypotřebněgſſjmu umění, genž geſt umění ſpaſiti duſſi; a tjm uměnjm řjdila a zprawowala weſſkerý ſwůg žiwot. Bez toho umění nebyly by gj wſſecky oſtatnj wědomoſti a známoſti nic proſpěly, nebot umění bez bázně Božj ſamo ſebau geſt ničemné, a na ſaudu Božjm nebudeme tázani, gakž Tomáš Kempenſký powěděl, co gſme čtli, ale co gſme činili, ani pěkně-li gſme mluwili, ale nábožně-li gſme žiwi byli. A za naſſich dob gſau přemnozj, kteřjž ſe rozmanitým wědám a uměnjm učj. A neſſetřj ani nákladu, ani práce, ani namahánj, gen když hlawu ſwau wědomoſtmi naplnj, a tjm u lidu u wážnoſt přicházegj. Ale gedné wědomoſtmi, Bohužel, a to ſice učenj o ſpaſenj nedbagj, ano gako by to ztráta čaſu byla, tomu ſe učiti, což člowěka člowěkem činj, opomjtagj wſſj známoſtj o Bohu a o ſwatém náboženſtwj. Wegdeme-li kdy mezi lid, tak nazwaný wzdělaněgſſj, s hrůzau ſeznáme, že to prawda praw-

daucj, a že nezřjdka muži a ženy, do nichž bychom se toho ani nenadáli, ani neyppředněgssj články wjry neznagj, že newědj, co a proč wěřiti a daufati, a prač Boha milowati máme; newědj, proč gsau tu a kam se zase poběgj; newědj, k čemu gest žel a ljtost, a gak zpowěď má býti zřjzena, má-li nám u Boha prospěssna býti. Slowem, o Bohu a o wěcě spasenj ani tolik newědj, co kterýkoli sprosták, když pilně na kázanj a křesťanské cwičenj chodj, aneb desjti- aneb dwanáctiletý sskolák. Nuže, co prospěge takowým lidem wsse gegich wědčnj a uměnj, neznagj-li wěcu spasenj a nezprawugj-li gj kroky a žiwot swůg? A tážeš se, w čem ta wěda záležj? Na to nechť odpowjdá Tomáš Kempenský: „Wěda spasenj," dj on, „záležj w tom, aby lidé wěděli, co magj předně wěřiti; za druhé, co daufati aneb čeho se obáwati; za třetj, co aneb koho milowati; za čtwrté, co činiti, a za páté, čeho se wyssřjhati magj, chtěgj-li spasenj býti. Krátčegi řečeno: Wěda ta záležj w tom, abychom wědeli, co máme wěřiti, činiti a čeho se máme chowati. Ale kde pak se naučjme potřebné této wěcě? Zagisté ne w knihách swětských, utrhawých aneb nestaudných; ne w marných diwadlech a hospodách, ne w společnostech lidu zpustlého, rozpustilého a bohaprázdného, nébrž toliko na křesťanském cwičenj, na kázanjch, w knihách náboženských, we swatém rozgjmánj a we — sskolách. — Zdali pak gsi se také ty snažil, té wěcě důkladně se naučiti? Zdali užjwáš k tomu potřebných

prostředků? Zdali pak gsi také dle učenj toho žiw? Newyhybáš se nikdy křesťanskému cwičenj? Chodjš také na kázanj we dni nedělnj a swátečnj, či se gen mssj swatau spokoguges? Čjtáš také někdy knihy o náboženstwj gednagjcj a pjsma swatá, či gen knihy o řemeslech a o hospodářstwj, aneb dokonce gen possetilé, mraw a wjru podrýwagjcj rozprawy a romány? Přemýssljš také někdy o Bohu a o wěcech Božských, či gen o wydělku, rozkossjch a radowánkách? Zamýssljš se také někdy do sebe, uwažuge, proč gsi zde, a proč ze swěta půgdeš? či ti milegssj gen jináti se a žertowati? Ach milý bratře a milá sestro, nesnažjte-li se naučiti se cestám k spasenj wedaucjm a neužjwáte-li k tomu potřebných prostředků, nikdy se gim nenaučjte, protože sami necheete, a následowně newědomost wasse na neywýš trestu hodna gest. Ale nic wám neprospěge, znáti cesty k spasenj wedaucj, nekráčjte-li dle přikázanj Božjch, gakož báblům a zatracencům nic neprospělo, že wěděli a wědj, co pro spasenj činiti měli, když toho nebyli učinili. „Nic nenj platno," di swatý Prosper, „když gsme tomu se naučili, co nám gest činiti, pakli se nepřičiňugeme to konati, čemu gsme se naučili." A Kristus Pán dj sám: „To když wjte, blahoslaweni budete, gestli to budete činiti" (Jan 13, 17.). Pauhé wědenj nečinj spasena, nýbrž činěnj toho, co wjme. Kdo wj, co mu činiti gest, a nečinj, gest na neywýš trestu hodný, gakož Kristus Pán powěděl, řka: „že služebnjk ten, který poznal

wůli Pana swého, a nečinil dle wůle geho, mnohými ranami bit bude“ (Luk. 12, 47.). Z toho giž wám snadno sauditi, cobyste činiti měli, chcete-li wěčného spasenj dogjti. Běda wám! zanedbáte-li se tomu přiučiti, a dwakráte běda, nestaráte-li se, aby ti, za kteréž odpowjdati budete, naučili se tomu učenj, bez kteréhož nenj spasenj.

„Kdybych znal wssecka tagenstwj, wsselikě (měl) uměnj . . . lásky pak kdybych neměl, nic negsem“ (1. Kor. 13. 2.).

„Wědomosť nadýmá, láska pak wzděláwá. Gestliže pak se kdo domnjwá, že něco wj, ten gesstě nepoznal, gak by měl wěděti“ (I. Kor. 8, 1, 2.).

„Wyššjch wěcj nad sebe nehledey, a silněgssjch nad sebe neskaumey, ale což přikázal tobě Bůh, o tom wždycky přemýssley, a w mnohých skutcjch geho nebýwey wssetečný“ (Sir. 3, 22.).

Toto prawj Hospodin: „Nechlub se maudrý w maudrosti swé, ale w tom nechť se chlubj, kdož se chlubj, že wj a zná mne“ (Jerem. 9, 22, 23.).

„Konec mluwenj wssickni spolu slyssme. Boha se bog, a přikázanj geho ostřjhey: nebo to gest wsselikým člowěk“ (Kaz. 12, 13.).

Modlitba.

O Bože, genž gſi Mogžiſſowi na hoře Sinai zákon dáti, a tamtéž ſkrze angely tělo blahoſlawené panny a mučednice Kateřiny zázračně pochowati ráčil: račiž nám také propůgčiti, abychom ſe ſkrze orodowánj a zásluhy gegj k hoře, genž Kriſtus geſt, doſtali. O to proſime ſkrze Pána naſſeho Ježiſſe Kriſta, genž s tebau i s Duchem ſwatým žiw geſt a kraluge na wěky wěkůw. Amen.

Dnes ſe ſwětj také ſwátek: W Řjmě ſwatého Mogžiſſe, kněze a mučednjka; w Antiochii ſwatého Erasma, mučednjka; w Césarei utrpenj ſwatého Merkuria, wogáka; w Emilii, kragině wlaſké, ſw. Jukundy, panny, a m. g. ſwatých.

26.

Žiwot ſwatého Konráda, biſkupa Koſtnického.

Konrádůw otec, Gindřich hrabě z Altdorfu, pocházel z proſluléhо rodu pánů Welfů, kteřjž od gak žiwa ſtolici Řjmſké s neoblomnau wěrnoſtj oddáni byli; geho pak matka Beáta pocházela ze ſlowútnéhо domu hrabat z Hohenwartů a Andechs, u kteřýchž bohomyſlnoſt a náboženoſt gako dědičná byla. Hrabě Gindřich a chot geho Beáta náſledowali upřjmně přjkladu ſlowútnýchž

předků swých a negen sami chodili werně po cestách sprawedlnosti a bázně Božj, nébrž i wssech, kteřjž gim poddáni byli, k téže sprawedlnosti a nábožnosti co neystarostliwěgi wedli. Na neywýš ale leželo gim dobré zwedenj synů swých, Rudolfa a Konráda, na srdci, a skutečně tak wýborné wychowánj gim dali, že oba mládenci welmi záhy krásný užitek přinesli. Zwlásst Konrád prospěl pod bedliwau rukau wýborných rodičů we wssem dobrém. Geho mysl byla nad geho wěk usedlá a wážná; hry dětské nebawily ho, ani giná dětská zaměstknánj; modlitby, rozpráwky o wěcech náboženských, a kostely působily mu wyraženj a rozkoš, a we wssem mysslenj a činěnj geho gewila se náklonnost k duchownjmu stawu. Což widauce bohabognj rodičowé, a za pokynutj Božj to magjce, aby geg stawu duchownjmu zaswětili, dali geg do Kostnice, kdež tenkráte pod zpráwau nábožného biskupa Nothinga proslawené sskoly se nalézaly, aby se w nich wycwičil a wzdělal.

Konrád prospěl we wssech wědách ku podiwu, ale zwlásstně we swatém náboženstwj; a wssickni, kdož ho znali, zwlásstě pak biskup nemohli se dost nadiwiti geho bohomyslné, tiché a skromné dussi, geho neposkwrněné čistotě a neunawené pilnosti, geho swětu odemřelé mysli a geho pro dobro bližnjho prahnaucj lásce. Tak řjdké a krásné ctnosti a wlastnosti naklonily mu srdce wsseho lidu, ale nade wssecky geg milowal wýborný biskup Nothing, w gehož domě Konrád

přebýwal, a přeſwědčiw ſe zúplna, že Konrád ſkutečně powolánj k ſtawu duchownjmu do ſebe cjtj, wyſwětil geg, když ſtudia ſwá dokonal, na kněžſtwj.

Konrád zůſtal i co kněz w domě biſkupowě, a byl mu we wſſech záležitoſtech biſkupſtwj k ruce. Neobmezená důwěra, giž biſkup k ſwému miláčkowi měl, doſſla u wſſeho duchowenſtwa zaſlauženého uznánj; ale také Konrád ſlowy a ſkutky dokázal, že takowé důwěry hoden geſt; nebot ſpogowal předewſſjm přjſnau ſprawedlnoſt s obezřetnau opatrnoſtj, a wak měl tak nadobyčegnau zběhloſt we wſſelikém aurádowánj, že wětſſj ani u mužů ſebe zkuſſeněgſſjch nalezti ſe nedala, a nad to byl nad mjru dobrotiwý k ſklj-čeným, k chudým ſtědrý, w modlitbách wytrwalý, w rozgjmánj a w zapjránj ſebe neunawený.

Swatý Konrád ukrýwal ſe wſſemožně s dobrými ſkutky ſwými; ale čjm wjce ſe tagil, tjm ſſjře a ſſjře wůně gich ſe roznáſſela, a že wýborné geho ctnoſti také wůbec uznány byly, zwláſtně ſe dokázalo tjm, že w krátkém čaſe gednomyſlně za proboſſta kapituly Koſtnické wywolen byl. I w tomto poſtawenj byl biſkupu ſwému pořád k ruce, a duchowenſtwo a lid ſwětſký s takowau horliwoſtj a s tak welkým požehnánjm wyučowal, že wſſickni do gednoho ſe wygádřili, on žeť neyhodněgſſj, by po ſmrti Nothingowě na ſtolici biſkupſkau doſedl.

Roku 934. umřel biſkup Nothing. K gebo pohřbenj přiſſel ſwatý Oldřich, biſkup Auğsburſký.

Po pohřbu žádalo duchowenstwo swatého Oldřicha, aby wolenj nowého biskupa řjdil. Swatý biskup přikázal třjdennj modlenj a půst, aby Duch swatý wolence oswjtiti ráčil. Když přišslo k wolbě, wygádřil se swatý Oldřich, že prowošst Konrád wšecky wlastnosti do sebe má, gakýchž swatý apošstol Pawel na biskupu požaduge, následownně, že geg za biskupa wolj. Sotwa, že takto se wygádřil, zawznělo gako z gedněch úst, (nebot si wšickni Konráda za biskupa přáli): „Konrád budiž biskupem!“ Wywolený mage se w skromnosti a pokoře swé tak wznešené důstognosti za nehodna, žiwau mocj poctiwošt tu přigjti nechtěl, a teprwa se podwolil, když swatý Oldřich důtklině mu domluwil, a lid wešškeren a duchowenstwo společnými prošbami naň naléhati nepřestali. Tak se na něm naplnila řeč Páně, řkaucjho: „Powýšsil gsem wywoleného z lidu mého; olegem swatým swým pomazal gsem ho. Rámě mé posilowati ho bude, a prawda má i milosrdenstwj mé s njm bude, a we gménu mém wywýšsen bude roh geho“ (Zalm 88. 20, 21, 22, 25.).

Byw na tak wysoký swjcen postawen, snažil se swatý Konrád powinnosti swého powolánj swědomitě konati, a wšech wlastnostj, gichž swatý apošstol Pawel na biskupu žádá, sobě w newětšj dokonalosti přiosobiti. Co pak swatý ten biskup pro zwelebenj cjrkewnj kázně a pro naprawenj mrawů, co pro wymýcenj zlých zwyků a obyčegů a ožiwenj náboženého ducha učinil,

aneb gak horliwě duchowenſtwo a lid bohomyſlnoſti wyučowal, a gak wyſoce ſlužby Božj oſlawowal, gak laſkawě zarmaucené těſſil, opuſſtěných ſe ugjmal, wdow a ſirotků hágil, to ſe ani wypſati nedá. Zwláſſtě leželo mu blaho chudých a nemocných na ſrdci; pro ně wyſtawěl ſſpitál, we kterémž gich denně dwanáct živil a wydržowal, gim obětowal welkau čáſt důchodů ſwých a znamenité dědictwj ſwé, gim byl rádcem, pomocnjkem a otcem.

O geho bohabognoſti a hluboké zbožnoſti dáwá ſwatý Oldřich neyſilkwělegſſj důkaz, gelikož geg často nawſſtěwowal, w uſtawičném přátelſtwj s njm živ byl, a kdykoli pro pobožnoſt k Rodičce Božj do Einſiedlu putowal, wždy geg za ſpolečnjka ſwého mjti chtěl. On byl auhlawnj nepřjtel wſſech marných řečj, ale o Bohu a o wěcech náboženſkých rád a dlauho rozprá-wjwal. Modlitbám wěnowáwal každodenně kolik hodin, a mſſi ſwatau ſlaužil s takowau wraucnoſtj a s takowau ſtrauſſenoſtj, že ſe mu nezřjdka oči ſlzami zalily. Po mſſi ſwaté oddáwal ſe pln wděčnoſti, že s Bohem ſwým ſe ſpogil, tichému rozgjmánj, při čemž často nebeſkých za kauſſel rozkoſſj. Pro rozmnoženi cti a ſláwy gména Božjho wyſtawěl w Koſtnici na ſwůg náklad tři krájné koſtely, a ſice geden ku cti ſwatého Jana, druhý ku cti ſwatého Pawla, a třetj ku cti ſwatého Maurycia, mučednjka; rozmnožil důchody ſwých kanownjků, a pro oživenj nábožné myſli w gednom domě gich přebýwati

nechal. Putowal také třikráte do Swaté země, a nawſſtjwil tam w duchu kagjcnoſti wſſecka mjſta, gež Wykupitel a Spaſitel náš byl žiwotem, utrpenjm i ſmrtj ſwau proſlawil; a aby neſkonalau láſku Spaſitelowu k člowěčenſtwu také ſwým oſadnjkům hluboce w paměť wtiſkl a památku na geho utrpenj a ſmrť žiwau u nich udržel, dal w koſtele ſwatého Maurycia podobný hrob wyſtawiti, gakýž byl w Geruſalemě widěl.

Bůh nadal wěrného ſlužebnjka ſwého nadobyčegnými miloſtmi, a na geho orodowánj ſtal ſe negeden zázrak. O geho prorockém duchu ſwědčj následugjcj událoſť. Gedenkráte ſtalo ſe, že geden mládenec, gménem Gebhard, o kteréhož wychowánj ſwatý Konrád ſám péči měl, na biſkupſkau ſtolici ſe poſadil. Což když ſwatý Konrád uzřel, obrátiw ſe k mladjku, řekl: „Gebharde, geſſtě gſi ſe před časem na ſtolici biſkupſkau poſadil, nepprwé muſjš ginému mjſta poſtaupiti.“ Gak předpowěděno, ſtalo ſe. Gebhard byl po Konrádowi druhým biſkupem Koſtnickým; geho památka ſlawj ſe dne 27. ſrpna.

Swatý Konrád ſtal ſe ſwědkem gedné welmi podiwné událoſti, giž papež Leo VIII. bullau ode dne 11. liſtopadu roku 964. ztwrzuge, papež pak Pius VI. brewem od 15. kwětna 1793. zaručuge. Wyprawuge ſe to náſledownė. Swatý Eberhart, opat Einſiedelſký, dal nad kaplau, we kteréž ſwatý Menhart byl zawražděn, welký koſtel poſtawiti, a pak proſil ſwatého

Konráda, do gehož biſkupſtwj nowý ten koſtel náležel, aby geg i s kaplau poſwětil.

Swatý Konrád přiſſel do Einſiedlu okolo 14. září r. 948., a s nim přiſſel také přjtel geho ſwatý Oldřich, biſkup Augſburſký, a mnozi wánj němečtj, a neſčíſlné množſtwj lidu, z bljzka a z daleka. O půl noci před ſlawnoſtj ſſel ſwatý biſkup wedlé obyčege ſwého s několika mnichy do kaply, aby ſe modlil. Sotwa že weſſli, uſlyſſeli přeljbezné zpěwy, a hned na to uzřeli Kriſta Pána a Rodičku Božj, giž ke cti kapla zřjzena byla, ſtáti w neywětſſj ſláwě, a angely a ſwaté, an kaplu s obyčegnými obřady ſwětj; při tom ſlyſſeli hlaſy nebeſké, an pěly: „Swatý Bože, w ſjni ſlawné panny, ſmilug ſe nad námi. Požehnaný budiž Syn Marie, genž přiſſel, aby wěčně panowal!“ A na to opět: „Beránku Božj, ſmilug ſe nad žiwými, kteřjž w rebe wěřj, ſmilug ſe nad námi! Beránku Božj, ſmilug ſe nad mrtwými, kteřjž blahoſlaweně w tobě odpočjwagj; ſmilug ſe nad námi! Beránku Božj, uděliž pokoge žiwým i mrtwým, kteřjž blahoſlawenè s tebau panugj!“ Uſtrnutj a radoſt opanowala biſkupa a průwodce geho; i zůſtali w neyhlubſſj pobožnoſti na modlitbách až do ſwjtánj. Když ſe ráno lid a duchowenſtwo giž byli ſeſſli a ſwěcenj kaply začjti mělo, zdráhal ſe biſkup obřad ten konati, a wyprawowal widěnj, kteréž měl. Přjtomnj wſſak, nechtjce ani gemu, ani towaryſſům geho diw ten wěřiti, nutili geg, aby kaplu wyſwětil. Ale

ſwatý Konrád odpyral wſſem proſbám a požadowánjm až do poledne uſtawičně ſe modle, a nějaké znamenj wůle Božj čekage. Netrpěliwoſt lidu zmáhala ſe, a když geg konečně přinutili, že ſwěcenj začjti chtěl, eyhle tu ſe dal wſſem ſrozumitelný a ode wſſech přjtomných ſlyſſaný hlas s nebes ſlyſſeti: „Přeſtaň bratře, kapla giž geſt od Boha ſamého poſwěcena.“ Teď ſe wſſickni uſpokogili, oſlawugjce Boha a Rodičku geho. Nynj byl toliko welký koſtel ku cti ſwatého Maurice a towaryſſů geho, mučedniků, poſwěcen.

Zázrak ten byl přjliš znamenitý, i muſil býti wyſſetřowán. Šeſtnácte let na to, r. 964., wyprawil ſe cjſař Otto brannau rukau do Řjma na pomoc papeži Leonowi VIII., kteréhož nepřátelé ze wſſech ſtran byli obkljčili. S njm byla také geho chot Adléta a welké množſtwj biſkupů, knjžat a pánůw z Němec, a mezi nimi ſwatj biſkupowé Konrád a Oldřich, a mnozj ginj očitj řečeného zázraku ſwědkowé. A když byl ſwatý Konrád celý zběh té wěci pořádně wyprawil, byl diw ten w potaž wzat a přiſwědčenjm přjtomných biſkupů a opatů uznán a ztwrzen.

O ſwatém Konrádu také to ſe wyprawuge, že mu gedenkráte pri mſſi ſwaté náramný pawauk do krwe Páně upadl. Z uctiwoſti k Swátoſti neyſwětěgſſj, a aby pozornoſt lidu newzbudil, přemohl přirozenau oſſkliwoſt, a wypil krew Páně i s hnuſným hmyzem, aniž mu to uſſkodilo. I naplnilo ſe tak ſlowo Páně řkaucj: „Geſtli-

žeby ti, kteřjž uwěřj, co gedowatého pili, neuſſkodj gim“ (Mat. 16, 18.). Pro tuto uděloſt wyobrazuge ſe ſwatý Konrád, an kalich w ruce držj a nad kterýmž ſe pawauk wznáſſj.

Dwa a čtyřideet let byl ſwatý Konrád auřad biſkupſký zaſtáwal, an geg Bůh zásluh plného na wěčnoſt powolal dne 26. liſtopadu roku 976. Gelikož Bůh ſlužebnjka ſwého také po ſmrti mnohými zázraky oſlawiti ráčil, prohlásil ho papež Kalixt II. r. 1120. za ſwatého.

Rozgjmánj.

Čtauce krásné ctnoſti, gimiž ſe ſwatý Konrád giž w mladiſtwém wěku wyznamenáwal, a náklonnoſt a lásku wſſeho lidu ſi zjſkal: nemůžeme ſi než ſrdečně přáti, aby mládež také za naſſeho wěku, a po wſſecky časy těmi a podobnými ctnoſtmi byla ozdobena, kterýmiž ſe náš ſwatý ſtkwěl. Přegeme, aby byla bohabogná a w chrámech na ſlužbách Božjch nábožná a přikázanj cjrkewnjch pilná, ale nikoli rozpuſtilá, koſtel za diwadlo, a ſlužby Božj za břičku magjcj, a z hřjchů ſmjch a radoſt ſi dělagjcj; přegeme, aby byla ſtřjdmá a čiſtá, a nad newinnoſtj ſwau oſtražitě bděcj, ale nikoli rozpáſaná, taulawá, neſtydatoſtj a chlipnoſtj kypjcj. Přegeme ſi, aby byla tichá a poſluſſná. aby ſe od maudrých učila opatrnoſti, pracowitoſti a maudroſti, a nikoli aby ſama pořád

každěho miſtrowala, přikázanjm drze odmlauwala, do wſſeho wſſetečně mluwila, wſſemu ſamolibě lépe rozuměti chtěla, a ruce založjc za ſebe a na ſebe pracowati nechala: přegeme, aby byla pokorná a ſkromná, k rodičům wděčná, k wrchnoſtem a ſtarſſjm uctiwá, a nikoli aby ſi hrdě počjnala, o ſobě uſtawičně mluwila, ſwým nerozumem ſe chwaſtala, aneb aby rodičů a předſtawenych tupila, gimi pohrdala, a ze ſtarſſjch a ſproſtěgſſjch poſměch a žert ſobě dělala. Přegeme ſi, aby byla ſprawedliwá a rozſſafná, každému nechámala a dámala, což gebo geſt, a powinnoſti ſwého powolánj ſwědomitě konala, ani zbla od nich neuſtupugjc, ale nikoli aby gen na ſoch pracowala, cizjm zbožjm ſwých chtjčů kogila, pro marné wyražení ſwé powinnoſti zanedbámala a zlým towaryſſům ſe důwěrugjc proti ſwědomj a proti přikázanjm Božjm gednala. Přegeme ſi, aby byla w žádoſtech ſwých mjrná a ſtřídmá, a milowala domow a domácnoſt, a nikoli, aby ſroce gegj bylo w očjch gegjch, aby, což widj, muſila mjti, aby ſe w každém weselj zúčaſtnila, uſtawičně ſe po ſpolečnoſtech taulala den zahálkau a zabýwkami mořila, na dobrém gménu ginych hryzla, a ſama nevrozřetelným obcowánjm ſwau powěſt w nebezpečenſtwj wydámala; a co podobného wjc. Proček kdo takowé etnoſti mjti chceš, gakých ſe na mládeži požaduge, a kdož nejſto nich zeela protiwných nedokonaloſtj do ſebe znamenáš, hleď ſebe a žiwot ſwůg naprawowati. Naprawowati muſjš ney-

prwé ſwau newážnoſt a marnoſt myſli a těla bázuj Božj, a tudýž býti wážným, pokorným, tichým, ſtydliwým a etným. Naprawowati muſjš rozpuſtiloſt w řeči i w ſkutcjch mlčenliwoſtj, tichoſtj a wážnoſtj; neſtaudnoſt poctiwoſtj a ſtydliwoſtj; zloſti, ſwáry a nepoſluſſenſtwj ſwé dobrotiwoſtj, poſluſſnoſtj a poddanoſtj. Marná raucha a oděwy nepobožné, nepoctiwé a opilé naprawowati muſjš rauchem ſluſſným, poctiwým, k ſtawu a k wěku twému přjſluſſjcjm; zahálky pak a taulky a procházenj ſe po domjch tjm naprawowati muſjš, abys byl pilněgſſj náboženſtwj křeſtanſkého, ſlowa Božjho, ſlužeb Božjch a modliteb w koſtelích i w přjbytcjch, abys práce i djla a powinnoſti ſwé wěrně, pilně před Bohem i lidmi dělal, pracowal, nezaháleł, chleba ſobě zaſluhowal, a ſſkod žádných zúmyſlných pod hřjchem neěinil, a abys wěrně pečowal, bys otcům a matkám, hoſpodářům, pánům a panjm jwým ku pomoci, potěſſenj i dobrému užitku byl.

„Synu! ſtůg w ſprawedlnoſti a w bázni; ſniž ſrdce ſwé, zpraw ceſtu ſwau, a daufey w Boha“ (Sir. 2, 1, 2, 6.).

„Poſlauchey mlče, a za uctiwoſt přigde tobě dobrá miloſt. Mládenče mluw ſotwa we ſwé potřebě. Byl-libys dwakrát tázán, měg hlawu odpowěď twá. We mnohých wěcech buď gako newědauci, a poſlauchey mlče, také i otazuge ſe. U proſtřed welikomocných nebuď opowážliwý, a

kdež gſau ſtarci, ne mnoho mluw" (Sir. 32, 9—14.).

„Mládenců napomjney, ať gſau ſtřjzliwi" (Tit. 2, 6.).

Modlitba.

O Pane Jezu Kriſte, přjteli lidſký, rač ſe, proſjme, nad maličkými a mládežj wůbec ſmilowati, a té miloſti gim uděl, aby ten ſtaw duſſe a ſrdce, kterýž ſe ti na nich ljbil, když gſi řekl, nebudete-li gako maličtj, newegdete do králowſtwj nebeſkého, negen zachowali, nýbrž i zdokonalili, a tak ſe hodny učinili zaſlſbenj twých. Genž gſi žiw a kraluges s Bohem Otcem w gednotě Ducha ſwatého. Amen.

Dneſſnjho dne ſwětj ſe též ſwátek: W Alexandrii ſwatého Petra, téhož města biſkupa a ginych mnohych mnčednjků. W Nikomedii ſwatého Marcella, kněze, kterýž od Arianům s wyſoké ſkály ſwržen byw, gako mučednjk nmřel; w Padui ſwatého Bellina, biſkupa a mnčednjka; w Auguſtoduuu ſwatého Amatora, biſkupa; u Fabriánů w Picenu blahoſlaweného Silweſtra, opata; w kragi Remenſkém narozenj ſwatého Baſola, wyznawače; w Hadrianopoli ſwatého Stiliana, pauſtewnjka; w Armenii ſwatého Nykona, mnicha, a m. g. ſwatých

27.

Žiwot swatého Barlaama a swatého Josafata.

Gde powěsť, wyprawuge swatý Jan Damascenský, w starých děginách indických, že z pausstě Thebaiské někteřj paustewnjci do země Hindů přissli, a mnoho wyznawačů ze wssech třjd lidu Kristu zjskali, z nichž se někteřj za přjkladem swých blahozwěstů podobně do pausstj zabrali, w saukromnosti Bohu slaužjce. Počet gegich byl giž tak weliký, že pozornosť knjžat na se obrátili. Tu powstal proti njm Abener, geden mocný král indický, kterýž ač bohat na poklady byl, a ssat se mu zlatem a drahými kameny třpytil, nic méně dussi na maudrosť welmi chudau měl. A ten si welice žádal něgakého nástupce; nebok byl bez djtek. I wyplnila se mu žádosť, a narozen mu syn, kterémuž Josafat děli. A ten byl welmi krásné twáři a postawy nad mjru usslechtilé, tak že daleko ssiroko powěsť o něm ssla, že se w něho neywyšssj Bůh Indů, Wišnu wtělil; a geden z hwězdářů prorokowal o něm u přjtomnosti welkého množstwj mudrců, řka: „Wětssj bude syn otce, a tisjckrát wětssjm králowstwjm bude wládnauti; ale trůn welebnosti swé postawj w giné řjssi.“ Král Abener předzwjdal, že ged nowé wjry, gakž prawil, syna geho nakazj, protož, aby ho toho uchowal, do gednoho z hradů swých geg uzawřel. A zde

nahromadil wſſe, coby ubělalo žiwot přjgemnym, ſpolu ale take kázal, aby wſſe ſe obſtranilo, co by miláčka geho se ſtraſtmi a s bjdami žiwota lidſkeho obeznámilo. A zde dozrámal Joſafat w mládence, a ſtámal ſe pořád ſličněgſſim a kráſněgſſim, a geho uſſlechtilá duſſe wywinula ſe wždy wjc a wjce. Byl také ſilný co lew, a zběhlý we wſſj maudroſti bramjnů a we wſſi umělоſti Perſſanů, a tudýž i předmětem podiwenj učitelům i otci ſwému.

A wſſak Joſafatowi neljbilo ſe, že pořád zawřen byl; i tázal ſe po přjčině, a geden z komornjků dary poruſſený, powěděl mu: že ſe otec bogj, aby ſe gedem křeſtanů, gichž welice nenáwidj, a wſſecky, kdož koho napadne, napořád uſmrcuge, nenakazil. Joſafat ſe zamyſlil, zármutek rozložil ſe po twáři geho, a roznemohl ſe. Když geg otec nawſſtjwil, otázal ſe, řka: „Proč neſmjm wycházeti? a proč mám dny žiwota w zármutku a w hoři trámiti?“ Tu powolil mu král, ač nerad, aby ſe také mimo paláce procházeti ſměl, přjſně při tom wſſem dwořanům přikazuge, aby před zraky geho, co neybedliwěgi wſſelikau bjdu lidſkau ukrývali, a co by wážná myſſlenj w duſſi geho wzbuditi mohlo, pečliwě odſtranili. I wygel ſi Joſafat w kočáru gaſném, a welké komonſtwo s nim, a před nim hudebnjci a herci. A wſſak wzdor wſſj opatrnoſti přiſſli mu na oči, neb tak tomu Bůh chtěl, dwá zebráci, geden malomocný a druhý ſlepý, oba w oděwu chatruém welmi, a bjda

kaukala gim z očj. Kralewič otázal se, co to za lidi, a gakau živnosť prowáděgj? a gedna otázka stihala druhau: „Odkud to pocházj? dlauho-li to trwá? gsau-li gesstě ginj tacj?“ Dwořané dáwali mu k otázkám geho maudré sice odpowědi, ale nikoli postačitelné, a zármutek geho rozmnožil se, a on se gesstě wjce zamyslil, tak že wyhlyžel celý bledý a churawý. Nedlauho na to uzřel starce wěkem sesslého, an umjrá. Josafatowa dusse zatemnila se, neboť uzřel křehkosti života, uzřel nemoci a blyžej se smrť, a co po smrti nastane, newěděl. Děsná starosť položila se mu na srdce, ale wsse tagil před otcem.

W pustinách Senaarských byl kněz geden živ w ustawičném obcowánj s Bohem. Duch geho byl weliký a srdce geho bylo příbytek Ducha swatého. Gméno geho bylo Barlaam. A ten widěl we snách kralewiče Josafata a slyssel wůli Páně a přewlečen w oděw kupecký, wydal se na cestu. Když do hradu přissel, sšel přjmo k zprámci dworu, a wece: „Služebnjk twůg přinássj z kragů dalekých welmi skwostný kámen, gakémuž podobný nikde se nenalézá. A ten má tu wlastnosť, že slepým na duchu oko maudrosti otewjrá, že sluch bystřj, aby zwuky z giného swěta slyssseti mohly, a že chorobu dusse uzdrawuge, a protiwné duchy nauze zapuzuge.“ „Ci zinče,“ řekl zprámce dworu, „kdybys neměl tak poctiwau twář, myslilbych, že se posmjwáš.“ „Gedno ale zapomenauti nesmjm,“ přidal kupec,

„gen newinné duſſe a čiſté oči gſau s to, aby tento řečený kámen uzřely, každý giný od něho by oſlnul.“ „Dones tedy kámen ten kralewiči,“ řekl zpráwce, „ten má newinnau duſſi a oko čiſté; mé geſt giž zakaleno, a duſſe má geſt poſkwrněna,“ a dowedl kupce ku kralewiči. Joſafatowi bylo při té zprámě podiwně okolo ſrdce, welikà žádoſt a welkà naděge naplnily geho duſſi, i newěděl, co to geſt, a předce ſe mu zdálo, že od toho okamžiku wſſe blaho geho záwiſſ. I kázal kupci, aby ſe poſadil, a když ſami byli, aby kámen ukázal. Tu powſtaw Barlaam, řekl: „Dědici této říſſe! I gá mám krále, a ten dal mi ten kámen, řka: Králowſtwj nebeſké geſt podobno rozſéwači, kterýž když rozſjwal, padla některá zrna wedlé cesty, a přileteli ptáci nebeſſtj, i szobali ge“ a t. d. (gakož čiſti geſt u ſw. Mat. w 13. kapitole). Na to mu wykládal podobenſtwj a řekl: „Kdokoli ſemeno w dobrau půdu přigjmá, ten poroſte na ſlunci Božjm, a na moci zázračného kamene ſtane ſe ſám ſwětlem, a mnohý užitek wydá. Na úmyſlu wſſe záležj, ten mi ukaž, ak tak daleké cesty nepykám.“ I odpowěděl Joſafat: „Giž od dáwna wře to we mně co oheň, a neuſtrne-li ſe nade mnau božſtwj, a newlige-li balzám w duſſi mau, ztráwen budu. Mně ſe zdá, že negſi obecný člowěk, nýbrž poſel Boha naſſeho, abys uzdrawil chorau duſſi mau.“ Na to wece Barlaam: „Před dáwnými časy panowal král moený. Gedenkráte ſeděl pln ſláwy

w zlatém woze swém, a dworané obkljčili geg. Tu wyskočil náhle ze sedadla swého a uwrhl se před dwěma muži wyzáblými, roztrhanými a twáři černé, kteřjž geg potkali, a klaněl se gim. Dworané sydělj se za to, a bratr geho dal mu na srozuměnau, že zapomněl swé welebnosti a dworanů pohorssil. Wečer na to dal král před palácem bratrowým na traubu smrtozwěstnau traubiti, gakož obyčeg býwal, když někdo k smrti odsauzen byl.

Bratr králůw uleknuw se, připrawowal se k smrti. Z gitra druhého dne, ale postawil se w oděwu smutečnjm s celau rodinau swau před trůn králůw a plakal. Král pak řekl: „Nesmyslný, strachugeš-li se tolik posla králowa, ač newinen gsi, a stegná krew w žilách twých koluge, proč se mrzjš, mám-li uctu k poslancům Boha, zwěstugjcjm mně, člověku hřjssnému, smrt a blizké přjsstj Páně mnohem hlasitěgi než gakýkoli trauby zwuk?“ Pak dal král čtyry bedny dělati a dwě z nich pobiti zlatem a zlatými zámky opatřiti, dwě ale politi smolau a prowazy zawázati. Na to powolal k sobě wesskeren dwůr, táže se: které z beden asi wětssj bohatstwj chowagj? A wssickni odpowěděli gako gedněmi ústy: že zlaté. Král pokynul, bedny se otewřely, a eyhle! zlatem pobité byly naplněny hnáty mrtwých, a hnusný zápach wycházel z nich; w druhých ale byl balzám, zlato a drahé kameny, a ljbezná wůně wycházela z nich. An se wssickni diwili, řekl král: „Wy zpozdil-

cowé posuzugete wsse po zewnégssku. Gá tussil w bjdných těch dwau mužjch, co mne potkali, dussi králowskau, kráse vlnau, a protož gsem ge wjce ctil, než ty, kteřjž králowským rauchem nekrálowskau dussi krygj. Kralewiči učiň podobně!" Josafat odpowěděl: „Ty budjš řečmi swými we mně podiwenj! Kdo gsi, blahoslawený člowěče? a kdo gest ten král, kterýž ti podobenstwj o rozséwači powěděl?" Barlaam odpowjdage, řekl: „Král ten gest králem wssech králůw. Od něho pocházj nesmrtedlnost. Trůn geho gest nade wssemi. Lest trůnu geho gest tak gasný, že nikdo žiw nebude, kdož naň pozřel. To gest ten třikrát Swatý, Bůh nade wssemi bohy, nepochopitelný, genž w podobě lidské přissel."

Barlaam pokračowal teď dále, a wyprawowal o stwořenj ráge, o pádu prwnjch lidj, o wykupiteli Kristu Pánu. Když kralewič wsse toto byl uslyssel, naplnila se dusse geho swětlem a rozkossj, a on sstaupna s trůnu, padl Barlaamowi w náruč a plác, řekl: „Nemýljm-li se, tedy gest to ten podiwný kámen, kterýž gen dusse čisté a oči čisté zřjti mohau; nebo wiš! twau řečj zmizely z dusse mé noc a zármutek. Gsau to ty mocnosti podiwného kamene, či wj duch twůg o wěcech gesstě wětssjch? A Barlaam pokračowal, řka: „Dobře gsi mi, o kralewiči, rozuměl. Twář Božj, kteraž před swětem ukryta byla, zgewila se tonečně. Křesťanstwj gest diwotworný ten kámen; slyš dále o moci

geho! Na to wykládal swátosť křtu a swátosť pokánj, wykládal podstatu královstwj nebeského, mluwil o wjře, o swatém obcowánj, o z mrtwých wstánj k saudu a o wěčné odplatě. Učenjm tjm na neywýš dogat, řekl Josafat: „Muži swatý, co mi činiti, abych spasen byl?“ A Barlaam odpowěděl: „Čiň pokánj, a dey se pokřtiti na odpustěnj hřjchů swých a přigmeš dar Ducha swatého; a Duch swatý naučj tě lépe Boha živého znáti. O gak zpozdilý gest člowěk, když bágkám wěřj, když se zpolčhá na ničemnosť, a život od sebe zapuzuge!“ Tak a podobně rozpráwěl Barlaam gesstě déle a mnohým pěknýmn podobenstwjm královského učednjka wyučowal. Konečně powěděl Barlaam kralewiči gméno swé, kterýž se nemálo podiwil tuhému života způsobu geho a statečnému zápasenj s hřjchem. „Ale kde pak beřete na pausti potrawu?“ tázal se kralewic. Barlaam odpowěděl: „Bylinky a owoce gsau nasse potrawa, a dá-li nám někdy některý nábožený bratr chléb, požjwáme geg s wděčnostj k Bohu. Rauno owčj a hrubé sukno gsau oděw náš.“ „Kde pak gsi nechal oděwu swého?“ tázal se Josafat. Barlaam rozepial swrchnj oděw, a ay tu stál w sstatě welmi sprostičkém a nuzném. Josafat hledě naň dlauho mlčky, a tu slitowalo se mu geho chudoby, tak že mu i bratřjm geho mnoho krásných sstatů podáwal. Ale Barlaam odpowěděl, řka: „Nesluší se tělo krásným sstatem zdobiti, gežto gsme byli oděw nepostnosti odložili a

Krista oděli; a mimo to i plásstěm nebeského poklidu přistřeni gsme."

Nynj přigal Josafat křest swatý, a po křtu modlili se oba přátelé gesstě dlauho, načež Barlaam se rozlaučiw, do swé paustewny se odebral. Odcházege dal kralewici, genž si to wyžádal, plásst swůg a sljbil, že se swým časem zase spatřj.

Že se Josafat ku Kristu obrátil, nezůstalo krále Abenera tagno; geden z dwořanů mu to donesl. Zpráwau tau zarmautil se král welice, a měl w úmyslu Barlaama mučenjm donutiti, aby kralewici nawrátil wjru otců geho. Ale Bůh wzal Barlaama w ochranu swau, a uwedl geg na mjsto bezpečné. I powolal král neyprwé gakéhos mudrce a po něm pak gakéhos kauzelnjka, a nutil ge, aby synowi galowým domlauwánjm a kauzly wjru křesťanskau zhnusili a k staré wjře zase geg přiwedli. Že ale swětlo wětssj bylo než tma, stalo se, že oba, mudrc i kauzelnjk, wjru Kristowu přigali. To tedy an nezpomohlo, wymyslil král ginau léčku, w niž by syna swedl. Ustanowil totiž, aby ho gediné sličné mladice obsluhowaly a swými wnadami k pádu přiwesti se snažily. Ale Bůh bděl nad služebnjkem swým, a ukázal mu we snách na gedné straně přerozkossný rág, a na druhé horaucj žalář; a hlas se dal slysseti widěnj wykládagjcj w ten rozum: že rág čistým určen gest, horaucj pak žalář nečistým, kteřjž se smyslnostmi poskwrnili.

A gakož n. králi moc ſatanowa wládla, tak leſkl ſe w ſynu geho diwotworný kámen křeſtanſtwj záři neyzaſněgſſj. Koneċně ale umdlel král w zápaſu se ſynem, a wida, že geg nepřemůže, rozdělil ſe s njm o králowſtwj, aby ſe o láſku geho nepřiprawil, boge ſe.

Král Joſafat wztýčil na wěže ſjdelnjho měſta ſwého ſwatý křjž. Geho křeſtanſká láſka dobyla mu ſrdce wſſech poddaných, a geho horliwoſt zjſkala duſſe gegich Bohu. Když Abener ſwého žiwota do ſyta byl užil, a znamenal, že ſmrt ſe bljžj, a bohowé že mu pomoci nemohau, s ſynem Joſafatem ale že ruka Božj geſt, pſal mu wlaſtnoručně w náſledugjcj rozum: „Synu nebes a ſynu můg! Černé myſſlenj wyſtupugj w duſſi mé, a odnjmagj mi wſſecku ſlaſt žiwota. Gá otewřel oči ſwé a uzřel gſem, že wſſecka ſláwa má k západu ſe klonj, an zatjm tobě giž tuto na zemi ſlunce wěċné ſlávy wychážj. Gá nahledl do knihy ſwého žiwota, a nenalézám w nj docela nic, než pauhau poſſetiloſt a hřjch; gá odwrátil twář ſwau ode ſwětla prawdy, a odſtřčil gſem od ſebe ſpaſenj, a učinil pauhau žádoſt bohy ſwými. Synu! uchowey otce ſwého bljzkého zaufalſtwj, wytrhni mne z hrozné negiſtoty žiwota i ſmrti!“ A miloſt Božj půſobila ſkrze ſyna na otce, a ſkrze toho, kterýž k ſpaſenj naſſemu na ſwět přiſſel, byl Abener znowa k nebi zrozen. Abener umřel několik rokú po ſwém pokřtěnj w náručj ſyna ſwého, a Joſafat wládl od té doby w celé řiſſi.

Když Josafat čtyřicet let byl prožil, zaſtesklo se mu, a duſſe geho roztaužila se po giném králowſtwj, a duch geho hledal giný trůn w giné zemi. Protož odewzal králowſtwj gistému Barachiowi, křeſtanu welmi nábožnému, a rozlaučiw se s lidem ſwým, uſſel tagně na pauſſk. Po mnohém chozenj přiſſel konečně k pauſtewnjkowi, a ten powěděl mu, kde Barlaam ſwau pauſtewnu má. Barlaam přigal Josafata welmi laſkawě, a učinil ho ſpolečnjkem wſſech ſwých pobožnoſti a ſwědkem celého žiwota ſwého. Než nedlauho na to umřel Barlaam; Josafat zatlačil mu oči a pohřbil ho wedlé geſkyně geho. Od té doby byl Josafat o ſamotě žiw; toliko pauſtewnjk, kterýž mu o Barlaamowi powěděl, bywal někdy ſwědkem geho pobožnoſti. Josafatowa duſſe pohraužila se w Boha, a gediné w Bohu utěſſenj nalézala. Bůh ale také oſwědčil ſwé zalibenj w obcowánj geho tjm, že mu mnohé wěci u widěnj okázal, na nichž se ſrdce geho potěſſilo a k nowé horliwoſti rozehřálo. A tak přežil geſtě třidcet let, rozgjmage ſi kříž Páně a hoge rány duſſe ſwé. Konečně když dozrál pro nebeské králowſtwj, powolal geg Hoſpodin. Řečený pauſtewnjk pochowal geg, a přineſl o wſſem, což o zeſnulém wěděl, Barachiowi zprámu.

Rozgímánj.

Swatý Josafat byl nad mjru rád, když mu Barlaam diwotworný kámen, to gest když mu wjru křesťanskau wykládal, a přigaw geg, nedal se o něg nigakým způsobem olaupiti; a usilowánj mudrců a čáry kauzelnjků, a lahoděnj chlipných děwčat bylo marné, Josafat nepustil wjc klénot swůg, raděgi by byl žiwot nasadil, než klenotu, toho se zbawil. Tentýž klénot máme, mogi milj, každý z nás, my geg zdědili po rodičjch, a giž od maličkosti s njm se těssiti a radowati můžeme. Než wizme, w gaké wzácnosti gest u nás tento klénot? Gsme wolni za něg wsse dáti, což máme, a co swým nazýwáme? Gsme hotowi, geg wssj silau brániti proti wssem nepřátelům? Gsme odhodláni raděgi muky ano i smrt neyssrassněgssj podstaupiti, než se o klénot ten dát olaupiti? — Hledjme také často na krásu swého klénotu, snažjme se leskem geho oswjtiti dussi swau a srdce swé, a naprawugeme wsse, což tam při swětle toho drahokamenu widjme? Nuže mluwte! Můžete k těmto otázkám s dobrým swědomjm přiswědčiti? Ach Bohužel! klénot předrahý, diwotworný, náboženstwj křesťanské, nemá u nás obyčegně žádné welike ceny; a mnohý z nás prodal by gako Jidáš cjrkew, wjru, ano Boha samého za malinký zisk, za kratinkau rozkoš, za gedinké sladké slowo. Nebýwáme němj gako pssi, kteřjž sstěkati neuměgi, když někdo proti nassj wjře mluwj, když ústawy

gegj tupj, učenj a obřady gegj zlehčuge, aneb z toho ſi poſměch dělá, což nám má býti weleſwaté? O bychom gen neſſtěkali, ale my obyčegně ſe i uſmjwáme přiſwědčugjce, když netečnoſt aneb newěra, aneb zzidělá ziſſtnoſt hanu na cjrkew a wjru kydá, ba my i řečmi i ſkutky na gewo dáwáme, že ſhodugeme ſe s těmi, kteřjž ſe wſſj wjry a wſſeho náboženſtwj wyzuli, a gen na oko ſe k některé cjrkwi znagj. kteřjž gen ze ſtrachu, aby časnau ſſkodu z toho neměli, neſſlechetnoſtj ſe zdržugj, kteřjž oſobnoſt Boha a neſmrtelnoſt duſſe upjragj. Negſme-li chauloſtiwj ſtraſpytlowé, když ſe ku klenotu, to geſt k náboženſtwj ſwému znáti, to geſt ſlowy a ſkutky dokazowati máme, že negſme pohané, ani Turci, ani Židé, nýbrž katolickj křeſtané. A proč to? Nikoli, žebychom ſe báli o klenot ſwůg, abychom o něg nebyli olaupeni, nýbrž že ſe o ſwau oſobu bogjme. Bogjme ſe, aby nás lidé netupili, že klénot ſwůg při ſobě noſjme, totiž wjru ſwau wyznáwáme; bogjme ſe, aby ſe nám neſmáli, když kráſu klenotu ſwého ſobě oblibugeme, to geſt když w modlitbách a w rozgjmánj ſwatém trwáme; bogjme ſe aby na nás, prſtem neukazowali, když w čas ſtraſtj a ſwjzlů a chudoby a nemoci duſſe i těla klenotem ſwým ſe chlubjme, to geſt w ſwaté wjře útěchy ſrdce a uzdrawenj duſſe od hřjchů, a zbohatěnj na ctnoſti wyhledáwáme. A gſauce my tacj chauloſtiwci, že ſe pohledu a huby hrdých neznabohů, poſměchu a potupy bjdných zrádců, a

pohrdánj a opowržení lakotných Židáſſů bogjme, co myſljte, zdalibychom za klenot ſwůg, za wjru krew a žiwot naſadili, zdalibychom zbožj ſwé a ſtatky obětowali, zdalibychom ſe gen něčeho odřekli, co nám libé a milé? Wěřjte tomu? Gá tomu newěřjm. A proč, tážete ſe, proč ſi lidé za nyněgſſích dob tak málo klenotu wjry wážegj? Proto, že ſe na geho kráſu nedjwagj, a náſledownĕ geho neſmjrné ceny neznagj; aneb znagj-li geg, že gim pohrdagj, a to, že gim oſwěcuge celau duſſi, že odkrýwá wſſecky záhyby ſrdce, že ukazuge gim celau potwornoſt gegich. A protož aby newiděli, co a gacj gſau, aby ſe nemuſeli wzdáti ſwých radoſtj, aby nemuſeli uſtaupiti od ceſt ſwých zlých, proto hágegj na drahý kámen — na wjru ſwatau bláto, aby neſwjtila gim do duſſe, proto klenot ten zlehčugj a ſnižugj geho cenu, a zlehčiwſſe geg, zawrhugj a odſuzugj geg pryč od ſebe mezi ſmeti. A wſſak zlato zůſtane pořád zlatem i na ſmetiſſti, a drahý kámen zůſtane pořád drahým kamenem, byť i potworná žába ged ſwůg naň wychrlila, a nabožeňſtwj katolické zůſtane darem miloſti Božj, byť ho i nepřigjmali ti, kteřj ďáblu a peklu byli přepadli.

„Podobno geſt králowſtwj nebeſké člowěku kupci, hledagjcjmu dobrých perel, a když nalezl gednu drahau perlu, odeſſel, a prodal wſſecko což měl, a kaupil gi“ (Mat. 13, 45, 46.).

„Bez wjry nemožno geſt Bohu ſe lſbiti.

Nebo kdo k Bohu přistupuge, musj wěřiti, že gest, a že těm, kteřjž ho hledagj, odplatitelem gest“ (Žid. 11, 6.).

„Budeš-li wyznáwati ústy swými Pána Ježjsse, a w srdci swém wěřiti, že ho Bůh wzkřjsil z mrtwých, spasen budeš. Srdcem se zagisté wěřj k sprawedlnosti, ale ústy se děge wyznánj k spasenj“ (Řim. 10, 9, 10.).

„Tak Bůh milowal swět, že syna swého gednorozeného dal, aby žádný, kdo w něho wěřj, nezahynul, ale měl žiwot wěčný“ (Jan. 3, 15.).

„Kterak wy můžete wěřiti, geužto gedni od druhých chwálu přigjmáte, a slávy, která gest od samého Boha nehledáte“ (Jan. 5, 44.).

Modlitba.

Rozptyl, o Pane, nebeským swětlem swým dobrowolné tmy srdcj nassich, ať otewrau se oči ducha nasseho, a ať poznáme lásku twau a dar wjry, nakloň také wůli nassi, ať žiwot swůg wjrau swatau zprawugeme a tak smilowánj i zalibenj twého aučastni se staneme, skrze Ježjsse Krista Pána nasseho. Amen.

Dnes se také swětj swátek: W Antiochii swatých mučednjků Basilia biskupa, Anxilia a Saturnina; w Sebastě w Armenii swatých mučednjků Hyrenarcha, Akácia, kněze a sedmi žen; w Galletii

u řeky Cóa ſwatých mučednjkú Fakunda a Primitiwa, ſynú ſwatého Marcella, mučednjka; w Aquilei ſwatého Waleriana, biſkupa. U Remiģium ſwatého Maxima, biſkupa a wyznawače; w Paržji ſloženj ſwatého Sewerina, mnicha a pauſtewnjka, a m. g. ſwatých.

28.

Žiwot ſwatého Štěpána mladſſiho.

Swatý Štěpán, aby ſe od ſwatého Štěpána, prwnjho mučednjka, rozeznáwal, nazwaný mladſſj, narodil ſe roku 714. w Carihradě čili Konſtantinopoli. Geho welice náboženj rodičowé, wyprosili ſi na Pánu Bohu, že gim ke dwěma dcerám také ſyna dal, gemuž Štěpán děli. Štěpánowi rodiče, gſauce znamenitě bohati, a gak řečeno welice náboženj, dali ſynu ſwému wýborného wychowánj, wſſemožně k tomu hledjce, aby ſe netoliko we wědách ſwětſkých a w umění důkladně wzdělal, nébrž aby ſe zwláſſtě we ſwaté wjře a w bohomyſlnoſti wycwičil a zdokonalil. A Štěpán, nadán gſa zdrawým wtipem a dobrau wůlj, wynikl i w tom i w onom ku podiwu, a zwláſſt náboženoſti pilen byl. Neymilegſſjm čtenjm bywala mu pjſma ſwatá, a po pjſmech ſpiſy ſwatého Jana Zlatouſty. Takowým čtenjm utwrdil ſe nad mjru u wjře a rozňal w duſſi neuhaſitelnau tauhu po bohomyſlnoſti, tak že ſwěta utjkage, ač mlád ſebe welice mrtwil a wſſecky žádoſti ſwé w kázeň pogjmal a mořil.

Štěpánu bylo as 15 let, když rodičowé geho Cařihrad opustili, aby se uhnuli nátiskům, gichž tenkráte cjsař Lew Isaurský wssem wěrným katoljkům činil, kteřj obrazům swatým lesk a uctu wzdáwali. I bogjce se, aby se gim miláček gegich duchem swěta nenakazil, dali geg odcházegjce gednomu maudrostj a swatostj na slowo wzatému mnichu gménem Jan, genž klásster na hoře swatého Auxencia bljž Chalcedona na proti Cařihradu řjdil, na wychowanau. Jan přigal Štěpána s obyčegnau laskawostj, a giž po roce mu powolil, aby slawné sliby řeholnj složil. Mladičký mnich překonal ctnostmi swými w kratičkém čase wssecky spolubratry, zwlásstě pak gim wýborným byl přjkladem pokory, poslussnosti a lásky. On nepomněl nikdy utrpené křiwdy, modlil se za swé ubljžitele, a upřjmně gim slaužil. Práce w klássteře neysprostěgssj byly mu neymilegssj, čemuž na důkaz budiž, že s neywětssj ochotnostj a s neoblomnau trpěliwostj bratřjm denně potřebnau wodu přinássel, a to z dálky načité a z mjsta welmi těžce přjstupného.

Po smrti otce swého ssel swatý Štěpán k rozkazu swých předstawených do Cařihradu, aby pozůstalost otcowu uspořádal, a o matku a o sestry, které se mezi tjm podobně do Cařihradu byly wrátily, potřebné pořjzenj učinil. A wida, že mysl gegich swětu odemřelá gest a gediné k Bohu se nese, opatřil gim mjsta w klássteřjch, na to prodal wssecku pozůstalost po otci, ztržené penjze rozdal chudým, a zbawiw se tak wsseho,

co by myſl a ſrdce k ſwětu pautalo, na horu ſwau ſe nawrátil, kde milený opat Jan nedlauho na to umřel.

Mnichowé nepřiſſli při wolenj nowého opata do žádného rozpaku, nýbrž gſauce přeſwědčeni, že Štěpán wſſech wlaſtnoſtj opatu potřebných do ſebe má, gednomyſlně ſi geg za přednoſtu wywolili. Swatý Štěpán byl tenkráte as 30 let ſtár. Že ſe w něm nezmýlili, geſt wſſe nápotomnj žiwobytj geho zgewným důkazem. Nebot zaſtáwal powinnoſti ſwé tak, že wſſem bratřjm žiwým přikladem bohomyſlnoſti byl. On nehledal ſebe, nýbrž pauze oſlawenj gména Božjho a ſpaſenj bratrůw ſwých. Hlawnj práce geho záležela w modlenj, w poſtech, w práci ručnj a ginýchpobožnoſtech; pletenjm koſſů a opiſowánjm kněh wydělával ſi chleb ſwůg; a potřebnoſti geho tak byly ſkrownické, že ze ſwého wýdělku i giným udělowal. Krájný přiklad ſwatého opata ſwjtil gaſným ſwětlem daleko ſſiroko, a mnozj widauce zář tak bohulibých etnoſtj, opuſtili domow a ſwět, a přicházeli, a gemu ſe ceſtám dokonaloſti a ſpaſenj ſe wyučowati dali. Aſi patnáct let zaſtáwal ſwatý Štěpán powinnoſti opata, tu ſe mu ale zaſteſklo, a ſrdce geho roztaužilo ſe po žiwobytj geſſtě tužſſjm a ſaukromněgſſjm. J ſložiw důſtognoſt ſwau w ruce Marina, gednoho z neydokonalegſſich žáků ſwých, wyſtaupil na temeno hory, a tam ſi w gakauſi hrobu podobnau, od pola nepřikrytau geſkyňku, w kteréž ſotwa ležeti, nekku ſtáti mohl, za obydlj

wywolil. Odew geho bylo tu pauhé owčj rauno, a pod odewem nosil na nahém tele železný řetěz, při tom se ustawičně postil a modlil, a o Bohu rozgjmal, gsa w bjdné swé chýžce i parnu, i zimě i wssj pjotě bez ochrany wydán. Když se bratřj tak přes přjlis tuhému žiwobytj diwili, řekl: „Newjte-li, že cesta k nebesům auzká gest a brána těsná?“ A když chýžku geho poněkud přikryti chtěli, prawil, řka: „Přegte mi aspoň, ak powždy nebe zřjti mohu, neboť dosahj mi wssi střechu.“ Takowá řeč se nám rozmařilcům ztěžj ljbiti bude. A wssak pomněme, že to slowa gjau Páně, a že Spasitel náš dj: „že trpj královstwj nebeské násilj, a že ti, kteřjž násilj činj, uchowagj ge“ (Mat. 11, 12.).

Toho času nastáwalo katoljkům nowé protiwenstwj, a to pro ctěnj swatých obrazů. Obrazoborný cjsař Konstantin Kopronymus, syn Lwův, swolal totiž do Carihradu biskupy a duchownjky, o nichž wědel, že obrazům nepřegj, a kázal gim, aby ctěnj obrazů a wsselikau wážnosť k nim zatratili, a když mu po wůli nečinili, namáhal se wssj silau, aby ustanowenj snému, gak řjkal, wessker cjrkwe wssade a ode wssech se přigalo a obrazy swaté se bořily a ničily. Těch dob přicházeli přemnozj muissi z bljzka i z daleka k swatému Štěpánu, radjce se, čemu by učiti a wěřiti, a kterakby se w nastáwagjcjm protiwenstwj chowati měli. Swatý Štěpán utwrdiw gich w prawé wjře, radil, aby, dokawad by se

hrozjcj bauře nerozplaſſila, poſluſſni přikázanj Páně: „Když ſe wám budau protiwiti w městě tomto, utecte do ginébo,“ na pauſſt uſtaupili. Wida cjſař Konſtantin wážnoſt a uctiwoſt, kteréž Štěpán wůbec požjwá, brzo tomu porozuměl, že by ſnáze žádaucjho cjle doſſel, kdyby muž tak wážený k gebo ſtraně ſe přidal. I poſlal k němu pána gednoho welmi wzáeného s dary, aby geg žádoſtem cjſařowým naklonil. Štěpán odpowěděl poſlanci k náwrhům gebo welewážně: „Nikdy nepodepjſſu lichý ſněm, který ſe proti dědičnému učenj cjrkwe ſpikl; nikdy nebudu pokládati hořké za ſladké, a tmu za ſwětlo. Gá gſem hotow pro uctěnj obrazů umřjti, a kdybych gen tolik krwe měl, co ſe do hrſti wegde, wylegi gi rád za prawau wjru. Dones dary cjſaři, genž ſe neoſtýchá w čelo mrzkému kacjřſtwj ſe poſtawiti zpátkem, oleg hřjſſnjka ať nezmaſtj hlawy mé.“

Tauto odpowědj rozhorlen, poſlal cjſař okamžitě hauf wogáků, aby ſwatého wzali, do kláſſtera na patě hory ležjcjho zawřeli, a tak dlauho s oſtatnjmi mnichy ſtřežili, dokawád by nowé rozkazy gich nedoſſli. Uctiwoſt opanowala i ty ſurowé žoldnéře, když welebného pauſtewnjka w geſkyni uzřeli, an tuhau kázni celý wyſmáhlý a shrbený byl. I netraufali ſe naň náſilně ſáhnauti, nýbrž s neywětſſj ſſetrnoſtj na miſto od cjſaře určené geg neſli.

Swatý Štěpán ſetrwal s oſtatnjmi wyznawači po ſſeſt dnj, ničehož nepožjwage, než gen ſe modle a žalmy prozpěwuge, ſedmého ale

dne donesli geg zase do geskyně na zpět, protože cjsař stroge se k wýprawě proti Bulharům, žoldnéře z kláſstera odwolal. To stalo se roku 767.

Nemohauce obrazoborci násilím statnosť swatého oblomiti, myslili, že geg podskočj. Gednalo se totiž, aby ho o dobré gméno a o dobrau powěsť připrawili, a tudýž geho rázné působenj na prawowěrné křesťany zlomili. K tomu konci uplatili křiwé swědky, aby swědčili, že Štěpán s gistau wzácnau wdowau, giž k dokonalosti křesťanské wedl, w nepořádném obcowánj gest žiw. Na tu žalobu dal cjsař wdowu zawolati, a když se k domnělé hanebnosti přiznati nechtěla, ukrutně zmrskati. Ale i to bylo marné, neboť bohabogná wdowa stála pořád na swém, že newinná a Štěpán že muž swatý gest, kterémuž za swé spasenj co děkowati má. Nemohauce tedy takto ničehož zwitěziti, dali wdowu do kláſstera, w kterémž ubohá následkem utrpených muk w krátkém čase umřela. Když se tato lest nepodařila, naljčili gemu paňť, do niž že ctihodného paustewnjka neomylně dostanau a zničj, welice se těšili. Cjsař zapowěděl kláſsterům nowiců přigjmati, na to přemluwil gednoho z dwořanů swých, aby skraussenau kagjcnosť ljče, Štěpána o přigetj do kláſstera žádal, a potom, až by se žádosti své stal účastným, opět ke dworu se nawrátil, a na opata a wesſkeré mnichy žalowal, že přjkazy cjsařſkými pohrdagj. To flu kowstwj podařilo se, Štěpán nic zlého nemuſſe,

dal ſe ljčenau kagjenoſtj oſſemetnjka ſwéſti, a oblekl geg w oděw řeholnj.

Mrzký podwodnjk tento prchl hned na to z kláſſtera a poſtawil ſe w oděwu řeholnjm před ejſařе. Ten uwedl oſſemetnjka tak, gak byl, do diwadla a předſtawiw geg lidu, wedl ſi ztjžnoſt na mnichy a zwláſſtě na Štěpána, že nepoſluſſen geſt přjkazu geho, ano we ſwé drzoſti že giž i dwořany k ſobě láká a ſwádj. Na to ztrhl z oſſemeného dwořana oděw, wrhl geg mezi lid, který geg poſſlaval a na kauſky roztrhal, pak dal wyſwlečeného dwořana po celém těle mýti, aby prý „mniſſſká nečiſtota z něho ſeſſla," a konečně, když banebnoſt tu dobrál, poſlal žoldnéře na horu ſwatého Aureneia, aby mnichy zahnali, kláſſter a koſtel zapálili, a Štěpána gali. S dčſnau ukrutnoſtj byl rozkaz i hned wykonáu, načež Štěpáua do gednoho kláſſtera bljz Carihradu, welmi nelidſky s njm nakládagjcc, odwlekli. Po některých dnech přiſſlo k rozkazu ejſařowu pět biſkupů a několik ejſařſkých auřadnjků do kláſſtera, wejmès obrazoborci, aby Štěpána wyſlechli. Štěpán byl w řetězech přiweden, ale twář geho byla weſelá, myſl nezlomená. I neval ſe nikterak, ak s njm ſebe hůře nakládali, we ſwé wjře zwiklati, anobrž dokazowal, že ſněm, kteréhož ſe ti bludaři dowolámali, žádné platnoſti nemá, aniž mjti může, protože bez wědomj Řjmſké ſtolice byl ſwolán, a od nj potwrzen nenj, a že mimo to učenj, kteréž ſe na řečeném ſněmu uſtanowilo, zcela

naproti gest wssem předessłým sněmům cyrkewnjm. A domluwiw, řekł: „Gest, to, co gsem tuto mluwił prawda?“ A když nikdo neodpowjdał, pozwedna oči a ruce k nebi a zhluboka si wzdechna, pokračował dále, řka: „Kdo se Kristu w obraze geho neklanj, proklet budiž, a těm připočtěn, kteřjž druhdy wolali: Ukřižug ho, ukřižug!“

Po těch wrátili se poslowé celj pomámenj k cjsaři, a nejpředněgssj z úřadnjků, otázán gsa, co pořjdili, odpowěděl: „Pane, my gsme přemoženi. Učenj toho může gest důkladné, geho slowo mocné, geho etnosť wýborná, geho mysl neohrožená; on zhrdá každau hrozbau a nezná bázně smrti.“ — Cyhle, gako skála stogj ten we wsselikém bauři, gehož naděge a důwěra na Bohu se zakládá, gehož maudrosť w Bohu spočjwá, gehož sjla od Boha wyprossena gest, ano i protiwnjci nemohau mu nicz odepřjti. —

Rozmrzený cjsař wypowěděl nynj Štěpána na ostrow Prokonesus w Hellespontě. Na ostrowě tomto byl swatý žiw welmi přjkře; přjbytkem byla mu geskyně, kořjnky byly mu za pokrm, woda za nápog. Rozplassenj učednjci sessli se tu zase okolo milowaného mistra, a gako prwé na hoře swatého Aurencia kagjcj žiwot wedli, s dychtiwau dussj naučenj geho přigjmagjce. Mnozj zázrakowé a předzwěděnj budaucjch wěcj dodáwaly řečem geho wáhy a potwrzowalo učenj geho. Ostrow Prokonesus stal se gako welkým kostelem, z kteréhož se učenj: „že obrazy swaté

ctěny býti magj," wždy dál a dále rozſſiřowalo a utwrzowalo. To když obrazoborcům ſe doneſlo, rozgſtřili ſe na neywýš a cjſař okamžitě poručil, aby geg ſwjžjce na rukau a na nohau do Carihradu přiwedli. Po několika dnech dal ſi geg zawolati a potupiw ho we hněwu ſwém, otázal ſe konečně: „Což my Krista ſſlapeme nohama, když obraz geho nohama ſſlapeme? Proč nás máš za kacjře?" Štěpán dowozowal důkladně a rázně, že obrazy ſwatých ctjti ſe magj a na to wyňaw penjz, na němž byl obraz cjſaře a okázaw mu geg, otázal ſe: „Pane, čj geſt to obraz a nápis?" Tau otázkau poněkud zarażen, odpowěděl cjſař urputně: „Čj giného než cjſaře?" „Kdyby někdo, „pokračowal maudrý opat, „kdyby někdo ten obraz s pohrdánjm na zemi wrhl a nohama geg ſſlapal, byl-liby wro to treſtán?" „Takowý byl by hoden neytěžſſjho treſtu," wrawili okoloſtogjcj, „protože ſe welezrády dočinil!" Tu powzdechl ſi muž Božj zhluboka a wece: „O politowánj hodná zaſlepenoſt!" Treſtu hoden, djte, geſt ten, kdo obraz knjžete, člowěka ſmrtelného, zneucti, a ten neměl by treſt zaſlaužiti, kdo obrazy Syna Božjho, a geho ſwaté Matky nohama ſſlape? Služebnjci cjſařowi chtěli ſwatého okamžitě do moře whoditi, ale cjſař přemahage hněw ſwůg, že tak makawě překonán byl, kázal, aby ſwatému na hrdlo prowaz dali, a ſpautawſſe mu ruce, do žaláře geg uwrhli, aby nad njm, gakožto nad welezrádcem ſauditi dal.

Swatý opat Štěpán ſhledal ſe w žaláři s 342 mnichy, kteřjž podobně pro ſtatečné wyznáwánj a hágenj prawdy rozličné nátiſky a muky byli ſnáſſeli. Swatý Štěpán blahoſlawil ge proto a předpowjdal, že mu toto miſto poſlednjm přjbytkem, a ſmrt geho že bljzká geſt. Na twáři geho gewila ſe neljčená radoſt, že pro prawdu trpj, z úſt geho newycházelo nic než modlitby, chwalozpěwy a ſlowa poučliwá a potěſſitelná; a žiwot geho byl i we wězenj uſtawičná trýzeň a mokenj těla. To wſſe působilo na mnichy s njm uwězněné welmi blahoſtně, tak že ſe k wětſſj geſſtě horliwoſti a ſtatečnoſti rozniceny cjtili. A wſſak z přjkladu a z wyučowánj welebného opata netěžili pauze uwěznění řeholnjci, nýbrž i přemnozj lidé ſtawu ſwětſkého docházeli do žaláře, aby ſtatečného mučednjka prawdy widěli a ſlyſſeli, a widauce a ſlyſſice geg, we ſwaté wjře důkladněgi ſe wzdělali a utwrdili.

Cjſſaře nezůſtalo tagno, že ſe wězenj Štěpánem ſtalo přewýbornau ſſkolau prawé wjry i wſſelikė etnoſti, a protož k nowému hněwu ſe rozprchliw, welel, aby Štěpána, nepodá-li ſe wůli geho, mrſtali, až by umřel. Když wſtaupili ſluhowé ſprawedlnoſti do wězenj, aby nelidſký přjkaz wyplnili, byli takowau uctiwoſtj gati, že ſe ſwatému opatowi k nohaum wrhli, o požehnánj ho proſili, a zcela napraweni domů ſe wrátili. Uſlyſſaw to cjſař, běhal gako beze ſmyſlu po paláci, na zrádu ſi nařjkage, a wo-

lage: „Co pak giž nenj nikdo, kterýž by se mnau držel, a mne toho mnicha zbawil?“ Po těch slowech zwedl se geden z pánů, a sebraw několik lichometnjků, wolných ku každé hanebnosti, wrazil s rotau swau do wězenj a násilim swatého wywlekl; na to mu přiwázal prowazy k nohaum a wláčel geg ulicemi, a wsseligakau hanebnosť s njm prowozowal. Když se dostali ku kostelu swatého Theodora, pozwedl se swatý trochu rukama swýma, a na znamenj uety k swatému mučednjku hlawu naklonil. To wida geden z ukrutnjků, dal se w křik: „Hle, hle, tento ničemnjk chce býti mučednjkem!“ a uchopiw hák, tak náhlně geg w hlawu uderil, že lebka se roztřjštila. Krwežižniwá luza neměla wšak dosti na smrti Štěpánowě, nébrž i na mrtwole geho mnohé hanebnosti se dopustila, a posléz geg hodili do gámy, do kteréž se těla zločinců házjwala. Utrpenj swatého Štěpána padá na den 28. listopadu roku 767. aneb 768.

Rozgjmánj.

J my bywáme, mogi milj, Bohužel, přečasto Konstantiny Kopronymy, to gest i my prawdu známe a wjme, ale gako obrazoborci chodjme raděgi po cestách zlých a neprawých, a slowy i skutky odpjráme prawdě. Wjme, že gest gen geden prawý a živý Bůh, gemuž se každé koleno klaněti má na nebi, na zemi i pod zemj,

ale my ſi nadělali geſſtě giných bůžků, ono mamonu, ono břicho, ono čeſt, ono rozum a t. d., każdý podlé chuti a wůle ſwé. My wjme, że Bůh geſt wſſewědaucj, ſwatý a ſprawedliwý, kterýž i neytagněgſſj myſſlénky naſſe zná, a gen dobré miluge a odměňuge, zlého pak nenáwidj a treſce, my ale ſe chowáme, gakoby Bůh hluchý, ſlepý, němý i malomocný byl, kterýž nám odpowědný geſt, ale ne my gemu. My wjme, że duſſe lidſká geſt neſmrtelná, a że po ſmrti naſtane ſaud a po ſaudu buď wěčná blaženoſt aneb wěčné zatracenj, ale my gſme żiwi, gakoby duſſe naſſe duſſj byla některého howádka, kteréż newj, co geſt, a proč tu geſt, a gakoby ſhnila a zpráchniwěla, gako ſe tělo w prach a w popel obracj. My wjme a wyznáwáme, że cjrkew katolická prawá geſt a neomylná, że učenj gegj tak, gak ge byl ſám Kriſtus Jeżjš a apoſſtolé geho hlásali, beze změny málem dwa tiſſce let trwá, że riſſce tiſſců lidj wſſeho ſtářj, rodu a a ſtawu za ně krew ſwau wylili, a neſčiſſlnj zázrakowé prawdu geho ztwrzugi, a my poważugeme ſwaté cjrkwe za lidſký úſtaw, gegj učenj za zpozdiloſt, gegj ſwátoſti za zbytečnoſt, ano my ſe matce cjrkwi rauháme, učenj gegj tupjme, obřady zlehčugeme, přikázanj činjme ſměſſné. Myſſljte, że mluwjm neprawdu? Ach, geſt to ſmutná, ale żiwotná prawda, a poohlednete-li ſe trochu pozorněgi wůkol ſebe, ſhledáte, Bohużel! że ne pauze w měſtech, nýbrż také i we weſnicjch Koprnymowé gſau, kteřjż ač ſe k ſwaté

prawdě to geſt k cjrkwi katolické znagj, prawdu ſwatau předce ani úſty ani ſkutky newyznáwagj, ani podlé nj žiwi negſau, ano kteřjž i ty pronáſledugj, neb aſpoň dogiſta zlehčugj, kteřjž gim powjdagj prawdu, aneb po prawdě žiwi gſau, gako byl cjſař Konſtantin Kopronymus ſwatého Štěpána až k ſmrti pronáſledowal, proto že mu makawě dokázal, že obrazy Páně a ſwatých geho ctěny a u wážnoſti chowány býti magj.

„Slyſſte hlas můg, a čiňte wſſecko, dj Hoſpodin, což přikazugi wám, a budete mně za lid, a gá budu wám za Boha“ (Jerem. 11, 4.).

„Každý, kdo ſlyſſj ſlowa má, a nečinj gich, podoben bude muži bláznu, kterýž uſtawil dům ſwůg na pjſku. I ſpadl přjwal, a přiſſly řeky, a wáli wětrowé, a obořili ſe na ten dům, i padl, a pád geho byl welký“ (Mat. 7, 26, 27.).

„Bůh odplatj gednomu každému podlé ſkutků geho, těm, kteřjž gſau ſwárliwi, a kteřjž nepowolugj prawdě, ale wěřj neprawoſti, hněwem a nemiloſti. Sauženj a auzkoſt přigde na každau duſſi člowěka činjcjho zlé“ (Řjm. 2, 6, 8, 9.).

Modlitba.

Ó Pane Jezu Kriſte, ty ſwětlo duſſj naſſich, ty prawdo wěčná, genž každého člowěka

oſwěcugeš, kterýž na ſwět přicházj, zapuď temnoſti, kteréž ſe nad duſſemi naſſimi wznáſſegj, abychom tě we ſwětle twém mohli dokonale poznati, a tebe poznawſſe, nade wſſecko milowali. Nebo, kdož tebe zná, miluge tebe, zapomjná ſebe, miluge tebe wjc než ſebe, a opuſtě ſebe, přicházi k tobě, aby ſe w tobě radowal. Až poſud gſme tebe dobře neznali, nebo kdybychom tebe byli znali, bylibychom tebe také milowali a ſwatá přikázanj twá a učenj twé ſwatoſwatě zachowáwali. Protož přigdi ſwětlo nebeſké, a oſwěť nás; přigdi prawda nebeſká, a nauč nás; přigdi ohni nebeſký, a zapal w ſrdci naſſich oheň lásky nehaſnaucj. Amen.

Na dneſſnj den padá také ſwátek: W Řjmě ſwatého Ruffa, kteréhož ſe wſſj čeledj cjſař Dioklecian mučednjkem Kriſtowým učinil. W Korintu narozenj ſwatého Soſteneſa, učednjka ſwatého Pawla, apoſſtola. W Africe ſwatých mučednjků Papiniana a Manſueta, biſkupů; w Řjmě ſwatého Řehoře III. papeže, kterýž ſwatoſti žiwota a záſluhami ſlawný do nebe ſe odebral; a m. g. ſwatých.

29.

Žiwot ſwatého Saturnina, biſkupa a mučednjka.

Swatý Saturnin byl wýborný kněz Řjmſký. Papež ſwatý Fabian wyſwětil geg na biſkupſtwj a poſlal okolo roku 245. s mnohými ginými blahowěſty do země Francauzſké, aby tam, kdež geſtě

tma, leż a bezbożnoſt panowala, rozſwěcowal ſwětlo prawdy a bohomyſlnoſti, a tam, kdeż náwálem bauřj bylo ſwětlo wjry uhaſlo, aby ge opět oživil a rozháral. Swatý Saturnin hlásal, kamkoli přiſſel, ſwaté ewangelium s požehnaným užitkem, aby ſe konečně okolo roku 250. w bohatém a lidnatém městě Toloſe (nynj Touloſe) nawždy uſadil. Řečené město bylo tenkráte geſſtě zúplna hrubému modlářſtwj oddáno, a mělo welmi nákladný chrám — kapitolium nazwaný, který byl celému wůkolj ſtřediſtěm weſſkeré modloſlužby. Chrám ten obljbili ſi duchowé nečiſtj a dáwagjce na otázky wýpowědi, proſlawili i město. W městě tomto uſadil ſe tedy ſwatý Saturnin, a w krátkém čaſe powſtala kolem něho oſada křeſtanſká, neboť geho ſlowo půſobilo mocně na ſrdce poſluchačů, ſlonům dobáwal neúhonný žiwot wáhy, a zázrakowé mnozj, byli očitým důkazem, že ſlowo od něho zwěſtowané geſt ſlowo Božj.

Nepatrná kaplička bljž kapitolium ſlaužila wěrnému ſtádečku, kdykoli ſe k ſlužbám Božjm ſcházeli. Swatému b ſkupo i bylo, kdykoli z bytu ſwého do kapličky chtel, okolo kapitolium gjti; a eyhle báblowé, kteřjž na kapitolium ſwůg ſtan byli rozbili, lid zaſlepený lžemi a podwodem klamagjce, neſnesli přjtomnoſt ſlužebnjka Boha žiwého; wýpowědi ge ich umlkli, a žádné modlitby, a žádné ſl by a žádné oběti modloſlužebného kněžſtwa nebyly wjce s to, aby oněmělé modly k mluwenj př wodly, modly neodpowj-

daly, aniž gaké znamenj žiwota dáwaly. Pohané se welice diwili náhlému oněmění bohů swých, a strach na ně padl. I mluwili a pátrali mnoho po příčině, až se konečně ustanowili, že nikdo giný nesstěstí toho příčinau není, leč křesťané, a zwlásstě biskup gegich Saturnin, a že magi-li bohowé gako prwé wýpowědi dáwati, že Saturnin gim za obět padnauti muss. „Ach gak marnj gsau wssickni lidé, w nichžto nenj známosti Boha, a kteřjž z těch wěcj dobrých, kteréž se widj, nepoznáwagj toho, genž gest, aniž skutků geho pozorugice, wyrozumjwagice, kdoby byl gegich umělým učinitelem“ (kn. maudr. 13, 1.).

Když se gednokráte pohané zase na kapitolium radili o smjření uražených bohů swých, přiweden byl welikánský býk, aby byl obětován, a náramný daw lidstwa sessel se. Právě toho okamženj sstel swatý Saturnin s gednjm kněžem a s dwěma gáhny okolo. Tu se dal do křiku muž geden ze zástupu, který biskupa poznal, řka: „Wizte, tu gest ten nepřjtel nasseho náboženstwj, ten hlawnj rozsewač té nowé wjry, který zrussenj chrámu káže, bohy nasse báble nazywá a ge zatracuge, a který hlawnj gest příčinau, že od nich žádných wýpowědj wjce nedostáwáme. Poněwadž s námi se w tak příhodný čas potkáwá, pomstěme na něm hanbu swau a hanbu bohů swých; buď ge muss obětj uěgakau smjřiti, aneb smrtj swau gich potěssiti.“

Po těch ſlowech uwrhli ſe wzteklenci zá-ſtupně na ſwatého a wlekli geg — průwodčj geho wſſickni ſe rozběhli — do chrámu, aby modlám obětował. Pewným hlaſem odpowěděl ſwatý biſkup: „Gá znám gediného prawého Boha, a tomu přineſu oběť chwály. Gá wjm, že bohowé waſſi bábly gſau, kteřýchž wy ctjte wjce zhaubau duſſj ſwých, než obětmi zwjřat. A gak konečně můžete žádati, abych těch ſe bál, kteřj ſe prý, gak ſami powjdáte, mne bogj?"

Zmužilá a rázná ſlowa biſkupowa rozpálila hněw modloſlužebnjků w neyljtěgſſj zůřiwoſt, a hned také uzawřeli, že twrdoſſigného biſkupa ſkrze býka ze ſwěta zprowodj. Což uſneſſeno, bylo i hned wykonáno. Přiwázali totiž nohy geho na konec prowazu, okolo boků býka upnu-tého a přes hřbet wiſſejho, a hnali býka, oſtrými oſtny geg dráždjce, s kapitolium po ſchodech dolů na rowinu. Giž na prwnjch ſtupnjch roztřjſſtila ſe ſwatému hlawa, tak že mozek wytekl a celé tělo na wſſech audech ſe zdraumalo. Býk wláčel zohawené tělo geſſtě dlauho po rowině, dokadž ſe prowaz neztrhal. Dwě křeſťanſké ženy, ma-gjcj wjce ſtatečnoſti, protože měly i wětſſj wjru, než mužowé, ſebrali pozůſtatky ſwatého těla a wložily ge do dřewěné rakwe, a pochowaly ge w hlubokau gámu, aby gich pohané zneuctiti nemohli. Geho umučenj padá, gak podobno, na rok 250.

Na začátku čtwrtého ſtoletj wyſtawěl nad robem geho biſku p Hilarius kapli. Za přičinau

Bohu žiwot swůg położiti, aneb těžkého cos a welkého prowesti, ale gen aż se příležitosť udá, wssak gá dokáži, że Boha swého nade wssecko milugu a że żádná obět mi pro Boha mého těžká nebude a nenj. Mogi milj, tato a każdá podobná řeč gest řeč zpozdilá a neprawá. Od slibů a od dobré wůle zbohatnauti, nenj wěc těžká; slibowati a dobrau wůli mjti nestogj prażádnau práci, aniż k tomu gakéhos umenj potřebj; ale gest otázka, zdali kdo od slibů a od pauhé dobré wůle skutečně zbohatl? A podobně nenj gesstě na ctnosť bohat, kdo ctnostným býti slibuge, aneb dobrau wůli k ctnosti gewj. Proč tedy čekáš času budaucjho? Cyhle, tuto gest twá powinnosť, ukaż mnoho-li umjš, a mnoho-li sily máš k těžkým wěcem, gichž sobě żádáš. Zkaussey neyprwé w menssich wěcech, mnoho-li dokážeš na wětssich. Přemoż neyprwé oheň chlipnosti, a uwěřjm, że wydržjš oheň, gjmž pálen býti żádáš; wykoney sprosté powinnosti swého powolánj, a uwěřjm, że rekowské skutky mučednjků, udá-li se doba, wykonáš. „Ay, nynj gest čas přjgemný, ay, nynj den spasenj!“ počni gen hned a praeug wěrně o djle swého spasenj w tom stawu, do kterého tě Bůh postawil; bude-li djlo twé dokonalé, nebudeš-li dobrým skutkem, kterýž dnes gesstě učiniti mužeš, na zjtra odkládati, gsem gist, że w trátkém čase welkých zásluh si dobudeš, a králowstau ceštau křjže nepůgdeš pauze, nýbrž poletjš. Welej skutkowé, tak řjkage bohatýrsstj, po nichž taužjš,

gſau welmi řjdej, a ſnad ſe ti k nim ani přj-
ležitoſt neudá, a tak čekage přjležitoſti k welkým
wěcem, přjležitoſti k malým zanedbáš, a tak
ztratě gednu, druhé nedoſáhneš. Protož opa-
kugi: buď wěren powinnoſtem powolánj ſwého;
čiň, čehož ſtaw twůg od tebe požaduge, Bůh
dobrau wůli twau odmėnj, budeš-li w mále
wěrný; gemu ſe ljbj wjce penjz chudé wdowy
s dobrau wůlj, než tiſjce s pychem a marnoſtj.

„Wſſecko, cožkoli činjte w ſlowu neb w ſkutku,
wſſecko čiňte we gmėnu Pána Ježjſſe Kriſta“
(Kolos. 3, 17.).

„Málo za mnoho lib ſe tobě“ (Sir.
29, 30.).

„Kdo w neymenſſjm geſt wėrný, i we wět-
ſſjm wěrný geſt; a kdo w mále geſt ne-
prawý, i we wětſſjm neprawý geſt“ (Luk.
16, 10.).

„Kteřjž oſtřjhati budau ſpra.wedliwých wěcj
ſprawedliwė, oſprawedlněni budau“ (kn. maudr.
6, 11.).

Modlitba.

Nauč mne gednati dle wůle twé, o Pane
nebok ty gſi Bůh můg. Dey mi čiſtau myſl a
rozum, abych hlubokoſt twého ſlitowánj pozual,
a učiň, abych tė milowal tak, gakž to.nu chceš.

Dokoney, což gsi we mně počal, a uděl mi, oč prositi milostiwostj swau mne zůweš, a mně prospěssno gest, a nedopausstěg, abych giného cos hleděl a chtěl, než čehož ty sám ode mne požaduges, který gsi cesta a žiwot a prawda, a kterýž panuges na wěky wěkůw. Amen.

Dnes se také swětj swátek: Utrpenj swatých Paramona a towaryssů geho, muč.; w Ancjře swatého Filemona, mučed.; we Werulis swatých mučednjků Blažege a Demetria; w Tudertu sw. Illuminaty panny; swatého Radboda, biskupa Utrechtského; swatého Sigfrieda, biskupa Karpentraského, a m. g. swatých.

30.

Žiwot swatého Ondřege, aposstola.

Swatý Ondřeg aposstol pocházel z Bethsaidy w Galilei, a byl wlastnj bratr swatého Petra a učednjk swatého Jana křtitele. On byl z aposstolů neyprwněgssj, kterýž Krista Ježjsse za Wykupitele a Spasitele poznal. Nebok když gedenkráte gesstě s gednjm učednjkem u swatého Jana stál, a Kristus Pán okolo ssel, učinil ge Jan na něho pozorny, řka: „Eyhle beránek Božj!“ Sotwa že slowa ta Ondřeg uslyssel, opustil s towaryssem swým Jana a ssel za Ježjssem, kterýž wida, že za njm gdau, obrátiw se, dj gim: „Co hledáte?“ Kteřjžto řekli gemu: „Rabbi, (genž se wykládá mistře) kde bydljš?“

I řekl gim Kriſtus: „Pogďte a wizte.“ I ſſli s njm a widěli, kde bydlil, a zůſtali u něho ten den.

Druhého dne na to, když ſe Ondřeg s bratrem Šimonem ſeſſel, wyprawowal mu s welikau radoſtj, řka gemu: „Nalezli gſme Mesſiáſſe, genž ſe wykládá Kriſtus,“ i přiwedli ho k Ježjſſowi. Od té doby docházeli oba bratři, Simon a Ondřeg častěgi k Ježjſſowi, byli ſwědky prwnjho zázraku, gegž učinil o ſwatbě w Káni Galilegſké, a prowázeli geg na pauti k welikonoci do Jeruſalema. Mezi tjm ale prowozowali ſwau rybářſkau žiwnoſt bez přeſtánj až do těch dob, co na moři Galilegſkém ſwé ſjtě wyhodili, a Kriſtus k nim řekl: „Pogďte za mnau, a učinjm wás rybáře lidj.“ Od těch dob zůſtali uſtawičně u Krista Ježjſſe, byli za apoſſtoly přigati, a ſtaly ſe ſwědky geho zázraků, geho utrpenj a uſmrcenj, geho z mrtwých wſtánj i na nebe wſtaupenj. Z některých miſt pjſem ſwatých (Jan 6, 8 a 12, 22.) wyſwjtá, že ſwatý Ondřeg zwláſſtnj důwěry Páně požjwal.

Přigaw s oſtatnjmi apoſſtoly o letnicjch Ducha ſwatého, a mnoho ſtraſtj a protiwenſtwj od zarytých Židůw utrpěw, wydal ſe do dalekých kragů, pohanům učenj ſpaſonoſné zwěſtowat, a gich z temnoſti a ze ſtjnu ſmrti k ožiwugjcjmu ſwětlu přiweſt. Prawj ſe, že w Skythii (t. g. w gižnjm Ruſku), w Kolchidě, w Řecku a w giných geſſtě zemjch ſwaté ewangelium zwěſtowal.

Ruſowé zagiſté wyprawugj, že k nim zawſtal a kraginám, na auſtj Dněpru a dále ležjcjm, ſwětlo wjry Kriſtowy rozſwjtil. Konečně doſtal ſe zaſe do země Řecké a w městě Patras, gakž ſtaré zprávy zwěſtugj, ſmrtj mučednickau žiwot dokonal. Wyprawuge ſe pak o tom, gakž náſleduge:

Wládař kraginy Achagſké, kdež Patras město leželo, Egeas, wida, že wjra Kriſtowa ſtále ſe rozſſiřuge a utwrzuge, gal ſe křeſtanům ſe protiwiti, a gakž gen mohl gich utlačowati a hubiti. Což ſwatý apoſſtol těžce neſa, ugal ſe oſady a předſtaupiw před wládaře, ráznými ſlowy mu powinnoſti rozſſafného ſaudce na myſl kladl, a ſpolu geg wzýwal, aby ſe mobel obřekna, gedinébo a prawébo Boha, genž ſaudce geſt wſſeho libu, uznal. Zaražen otázal ſe Egeas: „Gſi ty ten Ondřeg, kterýž chrámy bohů naſſich ruſſj, a lidi přemlauwá, aby onu powěrečnau wjru přigali, kterauž ciſařowé wyhubiti přikázali?“ Ondřeg odpowěděl: „Ciſařowé wydali takowé přikazy proto, že prawdu nepoznáwagj, že neznagj učenj Syna Božjho, kterýž k ſpaſenj člowěčenſtwa na ſwět přiſſel; že newědj, že modly gegich negſau bohowé, nýbrž zkázonoſnj ďáblowé.“ Egeas odpowěděl, řka: „Nuže, uchránilo takowé učenj waſſeho Kriſta před Židy? Nebyl-li od nich zrazen, gat a hanebně na kříž powěſſen?“ Swatý apoſſtol odpowjdage, řekl: „Kriſtus trpěl, protože chtěl, on umřel z lásky, on ſe dal dobrowolně w obět za hřjchy, aby

wſſecky lidi wykaupil.“ „Gak to možno,“ otázal ſe wládař, „aby kdo zrazen byl, a gat, a obžalowán, a odſauzen a na kříž přibit, aby dobrowolně ſmrt kříže ſi wolil?“ Na to odwece ſwatý Ondřeg: „Kdož způſob ſmrti ſwé a ſwého zrádce s celau giſtotau předpowjdá, kdož způſob ſwé ſmrti za neyhlawnějſſí úkol ſwého poſlánj wydáwá, a kdo o ſobě říci může: „Gá mám moc žiwot dáti, a mám moc geg zaſe wzíti;“ a kdož powěděw toto, ſkutečně řečenau a ne ginau ſmrtj umřel, a umřew zaſe z mrtwých wſtal, tohož ſmrt muſſj powažowána býti za dobrowolnau a za tagenſtwj wykaupenj naſſeho.“ Eğeas prawil zaſe: „Nenj-li to zpozdiloſt Ukřižowaného ſe držeti?“ Načež ſwatý apoſſtol: „Přál bych ſi, abys mne ſlyſſel, abych ti potřebu tagenſtwj wjry a gegj ſpaſitelnau moc mohl wyſwětliti a na ſrdce wložiti.“ I řekl zaſe wládař: „Smrt kříže nenj žádné tagenſtwj, nýbrž treſt.“ „Máš prawdu,“ odpowěděl ſwatý apoſſtol, „ſmrt kříže geſt treſt, protože gj za hříchy ſwěta ſtalo ſe doſtiučinění; geſt ale i tagenſtwj, protože ſe ſmrtj kříže podlé ſaudu Božjho ſtalo ſmjření mezi Bohem a hříſſným ſwětem, a protože od oné doby z neſmjrné lásky Božj wěřjcjm místo treſtu miloſt, místo zatracenj žiwot wěčný přicházj a ſe ugiſſkuge.“ Wládař odpowěděl: „Takowé wěci můžeš těm powjdati, kdož tomu wěřj, ty ale nebudeš-li bohům obětowati, dám tě mrſkati, a na kříž, kterýž tolik welebjš, přibiti.“ Tu powzneſa ſwatý Ondřeg hlaſu, prawil wele-

wýznamná slowa: „Gá obětugi denně Bohu wssemohaucjmu, gedinému a prawému oběť; neobětugi sice kadidlo se kaušjcj, ani maso býků, ani krew kozlů, nýbrž obětugi Beránka neposkwrněného.“ A když lid wěrný těla toho beránka požil a krwe geho se napil, zůstáwá nicméně obětowaný Beránek neporussený a živý.“

Nemoha wládař důwodům swatého apossstola odolati, rozhněwaw se, do wězenj geg odwesti dal. Tu sesslo se i hned množstwj lidj wěřjcjch, magjce aumyssl nesprawedliwého wládaře potrestati, mileného pak apossstola a otce swého z wězenj propustiti.

Ale swatý Ondřeg, zarmautiw se nad gegich aumyslem, žádal, aby s pobaušeným lidem promluwiti směl, a napomjnal gich, řka: „Nepřewraceugte pokog Pána nasseho Ježisse Krista w bábelskau zpauru; neboť byw Pán náš saudu wydán, byl samá trpěliwost, on se newadil, a nerauhal se, a nikdo po ulicjch geg křičjcjho nesslyssel. Buďtež tedy také wy tissi, pokognj a mjrnj, a nebraňte umučenj mému, raděgi se sami, gsauce bogownjci Páně, připrawugte, abyste pohrůžky s myslj nepřemoženau snášseli a rány na těle s trpěliwostj přemáhali. Ge-li se čeho zlého báti, gest to zagisté zlé, kterémuž konec nebude. Bázeň lidská podobá se dýmu; sotwa že wznikla, giž zase mizj. Máme-li se bolestj hroziti, hrozme se těch, kteréž počnauce, konec mjti nebudau. Bolesti tohoto swěta gsau buď malé, a bagj se snésti, aneb gsau welké, a brzo

dussi z těla wypuzugj. Ale bolesti budaucjho swěta gsau wěčné; tam bude ustawičný nářek a pláč, a muky nekonečné. W hoře takowé uwrhne se wládař Eğeas. — Buďte tedy hotowi, skrze časné strasti a protiwenstwj dostati se do wěčné radosti, kdež wěčně budete plésati, wěčně kwésti, a wěčně s Kristem se radowati." Tau řečj utissila se hrozjcj zpaura, a lid se tisse rozessel.

Druhého dne na to dal si wládař swatého apossstola opět powolati, a trpce mu wytýkal, že geho učenjm wlastenským bohům tolik ctitelů ubýwá, kteřjž prý tjm k hněwu a k pomstě se pobauzj, a opět geg wyzýwal, aby obětj hněw gegich smjřil, sic že na křjži umře. Swatý Ondřeg odpowěděl: „Synu smrti! dlauho-li w zaslepenosti a zatwrzelosti potrwáš? Gá gsem služebnjk křjže Kristowa, a následowně musjm si wjtězného znamenj křjže spjsse přáti, než geho se báti. A gá budu králi swému tjm milegssj, čjm stálegssjm budu w mukách wyznawačem gména geho." Ale Eğeas nechápal slow těchto, zdálok se mu učenj křjže býti bláznowstwjm, protože dal swatého Ondřege ukrutně mrskati, a wida, že se tjm láska geho rozněcuge: odsaudil geg ku smrti křjže. A wssak, aby muky geho byly delssj, kázal, aby geg nepřibjgeli, nýbrž prowazy pewně přiwázali. Když geg k poprawě wywáděli, křičel lid: „Co prowinil tento sprawedliwý a přjtel Božj, že na křjži umřjti má?" To slysse swatý apossstol, pln radosti, že takowau smrtj Spasiteli swému podobněgssj učiněn bude.

*

proſil lid ſnažně, aby ſmrti geho nebránili. Když pak uzřel náſtrog ſmrti ſwé, zwolal s plésánjm: „Budiž mi wjtán křjži, tělem Kriſtowým poſwěcený, a auby geho gako perlami ozdobený! Než Pán na tebe wſtaupil, ležela gen hrůza časná na tobě; teď ale obſahugeš nebeſkau láſku, a s weſeljm tě obgjmagj. Wěřjcj wěd, gak welikau rozkoš w ſobě chowáš, a k gak ſtkwoſtným odměnám wedeš. Tich a weſel přicházjm k tobě, přigmi mne, nčednjka toho, kterýž na tobě pněl; neboť wždy gſem tě milował, wždy obegmauti tě ſi žádal. O dobrý křjži, kterýž gſi od audůw Páně ſwau kráſu a ſwau ozdobu wzal, dlauho gſem taužil po tobě, wrauenë gſem tě milował, a bez přeſtánj hledal, a ay, teď gſi mi dle žádoſti ſrdce mého připrawen! Odluč mne od lidj, a odewzdey mne miſtru mému, aby mne ſkrze tebe přigal, kterýž mne ſkrze tebe wykaupil.“ Když na miſto poprawy přiſſli, poljbil plésagjcj apoſſtol křjž, odložil oděw a dobrowolně ſe dal na křjž přiwázati. Nynj ſtal ſe mu křjž kazatelniej, z kteréhož záſtupům přjtomným ſlowa ſpaſenj s neunawenau horliwoſtj zwěſtował. A tak pnël tu dwa dni, káže a modle ſe. Tu ſlitowalo ſe lidu nepřemoženého trpitele, a gſa přeſwědčen o geho newinnoſti, žádal úſilně wládaře, aby geg s křjže ſňal, a na ſwobodu puſtil. Eğeas boge ſe powſtánj lidu, přiſwědčil k žádoſtem geho.

Což když ſwatý znamenal, modlil ſe: „Pane Jeziſſi Kriſte, nedey, abych gá, ſlužebnjk twůg.

kterýž pro gméno twé, na křjži pnjm, s křjže sňat byl. O wezmi mne k sobě, mistře můg, Kriste Pane, kteréhož gsem poznal a milowal, kteréhož wyznáwám, kteréhož uzřjti žádám, skrze kteréhož gsem, co gsem." Po těch slowech obklopila geg záře s nebe přissłá a osłňugjcj każdého, kdož na ni patřil, a půl hodiny geg osswěcowala. Když po půl hodině zmizela, odessła i dusse z těla smrtelného do náručj Kristowa dne 30. listopadu, roku asi 62. ne-li několik rokû pozděgi.

Podlé obyčegného mjnění skládal se křjž, na kterýž swatý Ondřeg byl powěssen, ze dwau trámû sskmo sbitých a podobu pjsmeny X magjcjch. Za času cjsaře Konstantina Welkého dostalo se tělo swatého Ondřege do Konstantinopole, pozděgi ale bylo z části do Řjma, z části do Amalsy přenesseno, kdež se až posawáde chowá.

Rozgjmánj.

Swatý Ondřeg uzřew křjž, na kterémž žiwot dokončiti měl, zaradowal se welice; on ho pozdrawowal, obgjmal, ljbal gako klénot neydražssj, a nedal se s něho snjti, nýbrž modlil se k Bohu za milost, aby na něm umřjti mohl. — Tebe, o člowěče! nepřiwáže sice nikdo na dřewěný křjž, gako swatého Ondřege přiwázali, za to sám Bůh na tebe klade čas od času nějaký křjž, an na tebe rozlične strasti a utrpenj

sesýlá. Nuže powěz, gak ty na swůg křjž hledjš? pozdrawugeš ho a obgjmáš, a ljbáš geg. gako swatý Ondřeg byl činil? Ach Bohužel! za nassich dnů gest málo milownjků křjže Kristowa; málo, kteřjž skrze utrpenj wegjti chtěgj do králowstwj nebeského, nýbrž každý si přege, aby giž zde na zemi měl rág plný blaženostj, a po smrti králowstwj nebeské. Pěkně o takowých lidech powěděl Tomáš Kempenský, an dj: „Mnoho má Ježjš milownjků nebeského králowstwj swého, ale málo nosičů křjže swého. Mnohok má těch, kteřjž potěssenj, ale málo, kteřjž zarmaucenj žádagj; wjce nalézá towaryssů k stolu, ale málo k postu. Wssickni žádagj s njm se radowati, ale málo gich chce pro něho trpěti. Mnoho gich následuge Ježjsse až k lámánj chleba, ale málo až k pitj z kalicha utrpenj. Mnoho gich geho zázrakům welikau poctu prokazuge, ale málo gich potupu křjže následuge. Mnoho gich Ježjsse miluge, pokud gich nic protiwného nestihne. Mnozj geg chwálj a welebj, dokudž něgaká potěssenj od něho dostáwagj. Ale když se Ježjš skryge, a ge poněkud opustj, buďto se dagj do bědowánj, aneb w přjlišnau málomocnost padnau“ (II. 11, 1.). Ó milá křesťanská dusse, co myslјš, gaký asi osud dostane se na wěčnosti těm, kteřjž milugj Ježjsse gediné pro něgaké wlastnj potěssenj, ale w lopotě a w auzkosti srdce geg opausstěgj, kteřjž křjž swůg neradi nesau, kteřjž způsoby hřjssnými se sebe geg složiti usilugj, a negde

gim na myſl, že kdož neneſe kříže ſwého, a negde za Jeżiſſem, že nemůże býti geho učedníkem. Gaký oſud ge potká na wěčnoſti? Kriſtus gim řekne, prorože učedníky geho negſau: „Neznám wás! Odegděte ode mne zlořečení do ohně wěčného!“ Protož kdo kde gſi, wezmi kříž ſwůg, a následug Jeżiſſe a přigdeš do żiwota wěčného. On ſſel napřed, neſa ſobě kříž, a umřel za tebe na kříži, abys i ty neſl kříž ſwůg, a żádal umříti na kříži, dj tentýż ſwatý Tomáš Kempenſký.

„Následownjci mogi buďte, bratři, a zprawugte ſe podlé těch, kteřiż tak chodj, gakož máte způſobu naſſi. Nebok mnozi chodj, o nichż gſem wám prawil, nynj pak i s pláčem prawjm, że gſau nepřátelé kříże Kriſtowa, gichżto konec geſt zahynuti, gichżto Bůh břicho geſt“ (Fil. 3, 17.).

„Ode mne odſtup to, abych ſe chlubil, leč w kříži Pána naſſeho, Jeżiſſe Krista, ſkrze něhož mi ukřižowán geſt ſwět a gá ſwětu“ (Galat. 6, 44.).

„Slowo kříże geſt těm, kteřiż hynau, bláznowſtwjm, ale těm, kteřiż doſahugj ſpaſenj, geſt mocj Božj“ (I. Kor. 1, 18.).

Modlitba.

Božſký Spaſiteli! geſtli dle ſwatého uloženj ſwého ráčjš na mne kříż ſeſlati, rač ſpolu

ſrdce mé tak uſpůſobiti, abych każdé ſaużenj z laſkawé ruky twé milerád přigjmal, a gjm gſa ſewřen nekleſal. Nebo wjš, můg Jeżiſſi, kterak přirozenoſt lidſká křże nenáwidj, ačkoli nám známo, że ſpaſenj ſwého dogjti a do králowſtwj nebeſkého přigjti nemůżeme než přes horu Kalwarii. Twůg přjklad, Pane Jeżiſſi, kterýż gſi tak přetężký křjż pro mne a za mne neſl, a přjklad ſwatých twých mučednjků, buďtež mi korauhwj, kterauż bych, mage gi uſtawičně na očjch, bez přeſtánj náſledowal. Amen.

Obſah
Žiwotů Swatých w měſjci liſtopadu.

			Stránka
1.	Žiwot	ſw. otrokyně Marie, panny a mučednice	335
2.	„	ſw. Malachiáſſe, arcibiſkupa Armaghcenſkého . . .	348
3.	„	ſw. Huberta	362
4.	„	ſw. Karla Borromegſkého .	371
5.	„	ſw. Ithy, hraběnky Toğğenburſké	395
6.	„	ſw. Leonarda, pauſtewnjka .	411
7.	„	ſw. Engelberta, arcibiſkupa Koljnſkého	422
8.	„	ſw. Godefrieda	432
9.	„	ſw. Theodora, mučednjka .	445
10.	„	ſw. Ondřege Awellina, zákona Theatinůw	453
11.	„	ſw. Martina, biſkupa Turonenſkého	472
12.	„	ſw. Martina, papeže a mučednjka	492
13.	„	ſw. Staniſlawa Koſtky . .	506
14.	„	ſw. Homobona	521
15.	„	ſw. Leopolda, markrabj rakauſkého	532

			Stránka
16.	Žiwot	blahoslaw. Alberta Welikého	542
17.	„	sw. Řehoře, biskupa, diwotworce	556
18.	„	sw. Romana a pacholjka Baruly, mučednjků . . .	572
19.	„	sw. Alžběty	583
20.	„	sw. Kolumbána	623
21.	„	Jakuba rozsekaného . .	635
22.	„	sw. Cecilie, panny a mučednice	649
23.	„	sw. Klémenta, papeže a mučednjka	660
24.	„	sw. Jana od křjže, ginak De cruce	672
25.	„	sw. Kateřiny, mučednice . .	688
26.	„	sw. Konráda, biskupa Kostnického	701
27.	„	sw. Barlaama a sw. Josafata	713
28.	„	sw. Štěpána, mladssjho . .	727
29.	„	sw. Saturnina, biskupa a mučednjka	740
30.	„	sw. Ondřege, apossstola . .	748